

A XXXIV. Országos Tudományos Diákköri Konferencia
Állam- és Jogtudományi Szekciójába
nevezett pályamunkák összefoglalói

PÉTER KATOLIKUS EGYETEM
JOG- ÉS ÁLLAMTUDOMÁNYI KAR

A XXXIV. OTDK Állam- és Jogtudományi szekciójába
nevezett pályamunkák összefoglalói

A XXXIV.
Országos Tudományos Diákköri Konferencia
Állam- és Jogtudományi Szekciójába nevezett
pályamunkák összefoglalói

PÁZMÁNY PRESS
Budapest
2019

Szerkesztette:
dr. Varga Ádám

©Szerzők, 2019
© PPKE JÁK, 2019
© OTDT, 2019

ISBN 978-963-308-356-7

Kiadja:
a Pázmány Péter Katolikus Egyetem
Jog- és Államtudományi Kara,
Budapest, Szentkirályi u. 28–30. • www.jak.ppke.hu

Felelős kiadó: Dr. Szabó István dékán

Nyomdai előkészítés: Szakaliné Szeder Andrea

Nyomás: PPKE Egyetemi Nyomda

TARTALOM

Agrár-, szövetkezeti és környezetvédelmi jog tagozat

CSIRSZKI MARTIN MILÁN

A szőlőterületek nyilvántartási változásainak hatása a hegyközségekre,
különös tekintettel a zártkertek művelés alóli kivonására 29

HARNÓCZ DORINA LILLA

Az agrár-biotechnológia jogi szabályozásának kihívásai
a klónozás és az új nemesítési technikák tükrében..... 30

HOJNYÁK DÁVID

Az agrár szabályozási tárgyak szerepének értékelése az Alaptörvényben
az Európai Unió tagállamainak alkotmányos szabályozása tükrében.....31

KIRÁLY TAMÁS LEVENTE

Jogkérdések a Nemzeti Földalapba tartozó földrészek
hasznosításának területéről 32

KREINIKER TAMÁS

Környezetkímélő gépjármű, mint zöld innováció jogi kérdései 33

LUKÁCS VIKTÓRIA

A közérdekű szolgáltató kijelölésének jogi problémái az uniós
hulladékgyártási irányelvek fényében..... 34

SCHILLER-DOBOVITZ ALEXANDRA

A termőföld elővásárlási jog egyes kérdései a bírói gyakorlat tükrében, különös
tekintettel a polgári jogi szabályok alkalmazhatóságának problematikájára 35

SÓBER PATRIK

Az alaptámogatási rendszer bevezetésének várható hatásai
a magyar földforgalmi szabályozásra..... 36

TÖRÖK DÓRA

Alkotmányos kihívások a környezetvédelemben,
különös tekintettel az Alkotmánybíróság szerepére 37

WULCZ ALIZ

Mennyit ér a környezetünk? – Az ökoszisztéma szolgáltatások értékelése
a nemzetközi vitarendezésben 38

Alkotmányjog I. tagozat

BUBORI NÓRA BEÁTA – FEKETE KRISTÓF BENEDEK	
Az önkormányzati rendeletalkotás néhány kérdése, különös tekintettel azok megismerhetőségére	41
FÁTRAJ KATA ANITA	
Játszótérrel a börtönbe? – A gyermekbarát igazságszolgáltatás és az emberi jogok érvényesülése a fiatalokéban	42
FEKETE KRISTÓF BENEDEK	
Az államhatár	43
KISS REBEKA	
Kiszervezett jogalkotás? Az önálló képviselői indítványok szerepe a törvényhozásban.....	44
KÜHRNER LÁSZLÓ	
Kis felnőttek? – A szivárvány színei a semleges államban.....	45
PALKOVITS PÉTER	
A túlzott ütemű jogalkotás hatása a jogbiztonságra Magyarországon	46
POLGÁR ESZTER	
A félmegoldás is több, mint a semmi? Avagy a többszintű alkotmányosság buktaóinak bemutatása esettanulmányokon keresztül	47
SZABÓ PATRIK	
Ismerős idegen: az alkotmánypreambulok dogmatikai és normatív perspektíváiról, különös tekintettel a Nemzeti Hitvallásra.....	48
TÓTH ANNA	
Az alkotmányos identitás egyes kérdéseinek vizsgálata.....	49
TÖRÖK TAMÁS SÁNDOR	
Soft law eszközök problematikája, kiváltképp az önálló szabályozó szervek gyakorlatában	50

Alkotmányjog II. tagozat

BAKOS BENDEGÚZ	
Egyértelműségi követelmény a követelmény egyértelműsége nélkül – A kérdéseggyértelműség tartalma és vizsgálata a népszavazási eljárásokban.....	53
FODOR SZILVIA	
Garanciák a választási kampányban.....	54

KIS GRÉTA	
A kampányfinanszírozás alkotmányossági vizsgálata	55
KOZÁK BETTINA	
A népszavazáshoz való jog érvényesülése a Kúria és az Alkotmánybíróság joggyakorlatában	56
KÓKAI DÁNIEL	
E-demokrácia.....	57
NAGY MILÁN	
Mennyi az annyi? – Párt- és kampányfinanszírozás Magyarországon a rendszerváltástól napjainkig	58
RADICS KATALIN ADÉL	
Referendum locale – a helyi népszavazások gyakorlata és kihívásai	59
VÁRADI ZSANETT	
Demokrácia 2.0? - A Big Data alapú adatkezelés demokratikus hatalomgyakorlást érintő kihívásai	60

Alkotmányjog III. tagozat

BALLA ESZTER	
Az Európai Ügyészség létrehozásának jövőjéről	63
BÁLINT MIKLÓS JÓZSEF	
Mit takargat Monaco? – A Monacói Hercegség alkotmánytörténete, az állam felépítése és működése	64
HAWCHAR SZABINA	
Az ausztrál alkotmány áttekintése	65
KOSZTRIHÁN DÁVID	
Magyarország félpreszidenciális kormányformájának realitása a Miniszterelnökség szerepének és működési mechanizmusainak tükrében... ..	66
MORAUSZKI RITA	
Kiteljesítés vagy funkciózavar? – az ombudsmani hatáskör-bővítés elviselhetetlen könnyűsége.....	67
NAGY BOTOND	
A bírák kiválasztásának összehasonlító vizsgálata.....	68
NEMES NIKOLETT	
Az ügyészi függetlenség összehasonlító vizsgálata	69

ORBÁN FERENC

Az ügyészségek alkotmányos helyzete és az ügyészség önálló működése az európai modellekben – Összehasonlító jogi elemzés magyar és egyetemes viszonylatban	70
--	----

ŐSZE ÁRON

A titkos információgyűjtés egyes alkotmányossági kérdései.....	71
--	----

SALGÓ NÓRA

A bírói függetlenség összehasonlító megközelítésben	72
---	----

Alkotmányjog IV. tagozat

ALMÁSI DÁNIEL

A termék te magad vagy – Kinek a tulajdona a személyes adat?	75
--	----

BRINDZIK BEÁTA

Az elfeledtetéshez való jog érvényesülésének kérdései a vállalkozások működése során.....	76
---	----

BUKOR LIZA

Az online gyűlöletbeszéd a közösségi média világában.....	77
---	----

HALÁSZ DÓRA TÜNDE

Gyermekeketthonok az OPCAT tükrében.....	78
--	----

HERSZÉNYI ANDRÁS

Kereszt és kendő - A vallási jelképek nyilvános használata Európában	79
--	----

KÁROLY ZSÓFIA

A GDPR hatása az új technológiákra	80
--	----

KONKOLY BÉLA BENCE

Közzszereplők, közélet, közösségi média: Alapjogi kollíziók és magánszféra védelem.....	81
---	----

MADARASI RÉKA

A véleménynyilvánítás szabadsága az Amerikai Egyesült Államok campusain	82
--	----

PETRES BOTOND ZOLTÁN

A GDPR és annak hatásai az adatok védelméért folytatott harcban.....	83
--	----

POKKER ZOLTÁN PÉTER

A mesterséges intelligenciával rendelkező robotok jogi szabályozása, különös tekintettel az élethez való jog sérelmére	84
--	----

SUHAJDA MÁTÉ

A vallásszabadság és az állami semlegesség aktuális kérdései az EJEK gyakorlatának tükrében.....	85
--	----

SZECSKÓ ENIKŐ

Az információs szabadságjogok érvényesülése a rendvédelemben 86

Büntetőjog I. tagozat

BATIZ KRISZTIÁN

Az akarat szabadság kérdésének büntetőjogi jelentősége..... 89

FEJES LAURA

A bűnpártolás egyes dogmatikai kérdéseiről 90

FRANK MÁTÉ

A büntetőjogi felelősségre vonás problematikája
az önvezető gépjárművek tekintetében.....91

GUBIS PHILIP

Errare humanum est – Avagy a büntetőjogi tévedés egyes dogmatikai kérdései.... 92

HALÁSZ BOGLÁRKA

A klasszikus jogos védelem szabályozási elvei az új Btk. tükrében 93

KŐHALMI MÁTÉ ISTVÁN

A büntethetőség alsó korhatárának hatályos szabályozása
és annak büntetőpolitikai értékelése 94

PECSI ANDREA BRIGITTA

Ne bis in idem elv érvényesülése a büntetőjog és a közigazgatási jog határán..... 95

SZUNYOGH ÖRS PÉTER

Ténylegesen életfogytig tart? – Avagy az életfogytig tartó szabadságvesztés
elmélete és gyakorlata 96

Büntetőjog II. tagozat

ANDOR LÁSZLÓ

A családon belüli erőszakra vonatkozó jogi eszközök hatékonysága..... 99

BUDAI GEORGINA

A gyógyszerhamisítás elleni fellépés büntetőjogi eszközei 100

HODULA MÁTÉ

Az autonóm járművek hatása a közlekedési büntetőjog fejlődésére 101

KOVÁCS ATTILA

Az emberölés és az ahhoz köthető tényállások hatályos szabályozása.....102

MÁRTON GÁBOR

A gyermekpornográfia elmélete és a felderítés gyakorlati megközelítése.....103

MERCS LÁSZLÓ	
A kábítószerrel, illetve új pszichoaktív szerrel kapcsolatos magatartások büntetőjogi szabályozása, különös tekintettel annak kontraproduktív jellegére.....	104
PREININGER LILLA	
Gondolatok a magyar drogpolitikát érintő kihívásokról	105
SCHÓBER SOMA	
Új irányok az informatikai bűnözésben – az Internet of Things veszélyei	106
SEBESTYÉN ANTONELLA	
Bioetika és a büntetőjog kapcsolata, különös tekintettel az emberi test tiltott felhasználására	107

Büntető eljárásjog tagozat

BATTA JÚLIA DÓRA	
Láthatatlan súly Justitia mérlegén – A sztereotípiá szerepe a büntetőeljárásban ...	111
BÉCSI BOTOND LÁSZLÓ	
Hatékony védelemhez való jog az új büntetőeljárási törvény tükrében.....	112
CSÁTI VERONIKA	
A gyermek tanú a büntetőeljárásban – kihallgatás az új Büntetőeljárási törvény alapján.....	113
GALAMBOSI DIÁNA	
Alapelvei kérdések a büntetőeljárásban – különös tekintettel az anyagi igazságra és a szervezeti alapelvekre	114
HADABÁS FANNI	
A terhelti együttműködés rendszere és annak gyakorlati problémái a magyar büntetőeljárásban	115
NÉMETH KATA	
A büntetőeljárás nyilvánosságának jogszabályi háttérében húzódó alapjogi kollíziók feltárása, különös tekintettel az ágazati titokvédelemre.....	116
SIMON ALEXA	
A bírói szerepfelfogás és az igazság feltárásának alakulása az új Be. novumainak tükrében	117
SZENTMIKLÓSI BERNADETT	
„Igazság” vagy jogállamiság? Az igazságkeresés határai a mérgezett fa gyümölcse elv tükrében	118

TORMA ADRIENNE	
A digitális forradalom hatása a bűnözésre és a büntetőeljárásra, különös tekintettel a gyermekpornográfiára	119
ÜVEGES ESZTER ANNA	
Magánszféra kontra közérdek- az előkészítő eljárás alkotmányos aggályai	120

Büntető eljárásjog és kriminalisztika tagozat

BODNÁR ANDRÁS PÉTER	
Nyomozás, bizonyítás, ítélet – a büntetőeljárás három pillére kriminalisztikai aspektusból	123
CSORDÁS RÓMEÓ	
Kiút vagy tévút - régi intézmény új megközelítésben, avagy egyezés a bűnösség beismeréséről.....	124
FINTA PATRIK	
Bűnjelkezelésünk anomáliái.....	125
KASZA-TÓTH KRISZTINA	
A letartóztatással kapcsolatos jogalkotói és jogalkalmazói problémák – avagy jobb kint, mint benn?	126
KISS FANNY GRÉTA	
DNS-alapú személyazonosítás a bűnügyekben.....	127
SZABÓ BARBARA	
Az online közösségi tereken elkövetett bűncselekmények digitális nyomainak vizsgálata (különös tekintettel az öngyilkosságban való közreműködésre)...	128
SZILÁGYI GERGŐ CSABA	
A leplezett eszközök szabályozása az új büntetőeljárási törvényben	129
VASS GEORGINA	
Hatékony nyomozási módszerek a kiberbűnözés és a Dark Web területén	130
VENYERCSÁN BENCE BARNABÁS	
A másodfokú bíróság döntései– kasszáció a büntetőeljárásban	131

Büntetés-végrehajtási jog és kriminológia tagozat

BALATON ANNA LÍVIA	
Innovatív börtönépítészeti. A ma ötlete, a holnap börtöne	135
GULYÁS LILLA TÜNDE	
Méltatlanul hanyagolva? – avagy a jóvátételi munka elméleti és gyakorlati kérdései.....	136

KARDOS ENIKŐ	
Gyermekek a rács mögött.....	137
KORMOS NORBERT	
A kiberbűnmegelőzés hazai lehetőségei	138
KOTTLÁR DÓRA	
„Lesz ebből még cserebogár?” Avagy a fiatalkorú fogvatartottak helyzete és jövőképe, tekintettel az Emberi Jogok Európai Bíróságának a fogvatartás körülményeivel kapcsolatos Magyarországot érintő döntéseire	139
RÓNAI VERONIKA	
Reintegráció az információs társadalomba	140
SÁRKÖZI BLANKA VERONIKA	
A reintegrációs őrizet elmélete és gyakorlata, az eddigi magyarországi tapasztalatok.....	141
SZABÓ ANIKÓ	
Pénzt vagy méltóságot? Az alapvető jogokat sértő elhelyezési körülmények miatti kártalanítási eljárás	142
VINCZE FANNY ROSE	
A börtön ablakába soha nem süt be a nap... Kártalanítás az alapvető jogokat sértő elhelyezési körülmények miatt.....	143

Európai jog tagozat

GÁLIK ANTÓNIA	
A török–EU csatlakozási folyamat elhúzódásának főbb indokai.....	147
HLAVÁCS BOGLÁRKA	
GDPR – Európai Unió adatvédelem a magyar gyakorlatban.....	148
HORVÁTH REGINA	
Az okoseszközök világának kockázatai a GDPR tükrében, avagy mennyire vagyunk biztonságban?.....	149
KIRÁLY ANDRÁS	
Az Európai Ügyészi Hivatal működése és eljárása, kitekintve a nemzetközi és magyar vonatkozásokra	150
KOCSI ÁDÁM – PAPP ÁDÁM	
Miért drágább MacBookról rendelni? – Az árdiszkrimináció aspektusai a Big Data tükrében.....	151
MILOSZERNI LAURA	
Mélyülő integráció Európában: A nemzeti szuverenitás végnapjai? – Az Európai Ügyészség a szubszidiaritás elvének tükrében	152

NÉMETH BETTINA	
Szigorúan bizalmas? Az európai uniós jogalkotás átláthatósága	153
SALYA FRUZSINA	
A ne bis in idem elv érvényesülésének problémái a közigazgatási és büntetőeljárásokban – különös tekintettel az Európai Unió Bíróságának gyakorlatára	154

Egyetemes jogtörténet és római jog tagozat

BÁRÓ-FARKAS CSABA LÁSZLÓ	
A párbaj megítélése hazánkban a Csemegi-kódex után, angolszász kitekintéssel	157
CSEHES ANDRÁS	
A curialisok helyzete a jogforrások tükrében.....	158
D. HORVÁTH VANESSZA	
A szomszédsági viszonyokból fakadó jogviták az antik római és a hatályos magyar szabályozás fényében.....	159
ELEKES DÓRA	
A gyermekmunka és szabályozása a hosszú 19. században Angliában, Németországban és az Egyesült Államokban.....	160
GALICZ KAMILLA	
Diktatúra luzitán módra: Portugália a két világháború között.....	161
GIOVANNINI MÁTÉ	
A datio in solutum a római jog forrásaiban.....	162
MOLNÁR BÁLINT	
A Weimari Köztársaság alkotmánya, különös tekintettel az államfői hatalomra	163
PATAKI ZOLTÁN	
A Federal Reserve története és jogállása	164
PETŐ NÓRA	
Megjegyzések a római gyámság fogalmához egy jogeset kapcsán.....	165
RIBA ESZTER KRISZTINA	
Nők a római büntetőjogban	166
VAJDA SZABOLCS	
Gazdaság és jog kapcsolata az építési beruházásoknál az antik Rómában és a hatályos polgári jogunkban	167

Fogyasztóvédelmi és versenyjog tagozat

BADACSONYI KATALIN TEGZA

Az anyavállalati felelősség vétele és megdöntésének nehézsége
az Európai Unió joggyakorlatban 171

LÉVAY MELITTA

A versenyjog és az elektronikus hírközlési jog kapcsolódási pontjai
– különös tekintettel az árprés jellegű ügyekre 172

SCHIFF BEÁTA

Az internetes gyógyszertárak jogi szabályozásának problematikája 173

SZALKAI ANDRÁS

Quo vadis európai fogyasztóvédelem – a közösségi védjegy,
mint a fogyasztói bizalom erősítésének lehetséges eszköze..... 174

SZÉPVÖLGYI ENIKŐ

Alternatív vitarendezés a fogyasztói jogvitákban..... 175

SZÚCS ZSÓFIA

Jellegbitorlás 176

VEREBÉLYI VIKTÓRIA

A dohánytermékek reklámtilalma, különös tekintettel
az egységes csomagolás követelményére..... 177

Jog- és állambölcselet tagozat

ADLER BRIGITTA

A perinatális jogsértések természete és annak vizsgálata
a jogelmélet tükrében 181

ALMÁSI DÁNIEL

Törvénytisztelő törvényszegés – tanulmány a polgári engedetlenségről..... 182

BARANYI ÁKOS

Az egyenlőség aktuális problémái a jogfilozófiában és a tételes jogban 183

BENŐ LORÁND

Demokrácia és halálbüntetés? 184

CSIGI ÁDÁM

A büntetendőség morális és jogi kérdéseinek vizsgálata,
különös tekintettel az alkalmatlan kísérletre..... 185

ERDŐS ISTVÁN

A mesterséges intelligencia büntetőjogi szankcionálhatósága 186

FÁBIÁN ÁRON	
A joghézag kérdése nyelvi megközelítésben	187
KRAJNYÁK ENIKŐ	
Az állam semlegességének elve, különös tekintettel a vallási kérdésekre	188
TÓTH DOROTTYA	
Jog, erény, érzelem	189
VÁGI RENÁTÓ	
A jog hatalmi aspektusai, avagy a CLS jogszemlélete és magyarországi adaptációjának lehetőségei és korlátai	190

Közigazgatási jog I. tagozat

ANTAL SZILVIA	
A bizonyítási eljárás garanciális elemeinek változása az Ákr.-ben.....	193
CZIBRIK ESZTER	
A hatósági szerződés szabályozása az Ákr. Szerint	194
HEGEDÜS REBEKA	
A digitális szakadék és az elektronikus közigazgatás kapcsolata, különös tekintettel a kormányablakok adta új lehetőségekre	195
KARDOS VIVIEN KATA	
Jogi informatikai trendek vs. hallgatói valóság	196
LAPU ÁRPÁD	
A kisajátítási eljárás aktuális kérdései	197
MOLNÁR CSABA	
Jogos elvárás a közigazgatási jogban.....	198
NAGY KATALIN	
Az új eljárástípusok és az ügyfél – az automatikus döntéshozatal, a sommás eljárás és a függő hatályú döntés a gyorsaság és az egyszerűség szempontjából.....	199
SOMOGYI CSILLA	
Jelenkor magyar közigazgatási bíráskodásának problematikája a történeti modellek és alapelvek tükrében.....	200
UDVARDY PÉTER	
Az elektronikus közigazgatásban rejlő lehetőségek az ésszt digitális állam példájának tükrében	201

Közigazgatási jog II. tagozat

BARNA MÓNKA

Szervezeti és eljárási szabályok a vadászati igazgatásban 205

DOMBROVSZKY BORBÁLA

Az általános iskolai szegregáció közigazgatási jogi kérdései Magyarországon
– Az állam kötelezettsége és a teljesítés szervezeti, szabályozási eszközei..... 206

FAZEKAS CINTIA

A közösségi együttélés szabályozásának egyes kérdései
a helyi önkormányzatoknál 207

KISS LÚCIA

Újraélesztés folyamatban? – Az Európai Unió egészségügyi
stratégiájának megvalósulása Magyarországon 208

MOLNÁR KATA

Állami szerepvállalás a kultúra igazgatásában..... 209

NAGY LÁSZLÓNÉ

ASP rendszer alkalmazása az önkormányzati igazgatásban.....210

NAGY-PALLAY KLÁRA

Állat az államban, a jogérvényesülés dilemmái
az ebtartási jogi normák tükrében 211

SZIEBERT BORBÁLA

Az egyszerű bejelentés bonyodalmai 212

TÁLAS KOLOS ISTVÁN

Az intézményi gyermekétkeztetés sajátosságai,
különös tekintettel a nem állami köznevelési intézményekben
folyó gyermekétkeztetés állami finanszírozására 213

Magyar állam- és jogtörténet I. tagozat

BÁRÓ-FARKAS MARGIT CHIARA

A nemi erkölcs elleni cselekmények egyházjogi megítélése.....217

BICZÓ ANDRÁS

„Majdnem törvényes tekintély...” – Benedikt Carpozov hatása Debrecen
18. századi büntető esetjogára 218

BRAUN ZSOLT ZOLTÁN

Fejezetek a magyar diplomáciai kapcsolatok
és intézményrendszer történetéből (1000–1690) 219

CSENGEI ZOLTÁN JÓZSEF	
Pénzügyi igazgatás. A közös Pénzügyminisztérium gyakorlata az Osztrák–Magyar Monarchiában 1867 és 1918 között	220
ÉLES JÁNOSNÉ	
A munkavállalók biztosítási jogviszonyainak fejlődéstörténete Magyarországon 1867-1945 között.....	221
KOLOSZTYÁK KAMILLA	
II. József házassági pátenisének bontóperekre gyakorolt hatása	222
KOVÁCS ÁKOS TIBOR	
A párbaj története Magyarországon 1867 és 1914 között, különös tekintettel a párbaj társadalmi vonatkozásaira.....	223
KRUSÓCZKI BENCE	
A Budapesti Kereskedelmi és Iparkamara szerepe a tisztességtelen versenycselekmények kapcsán.....	224
RENDI KATALIN MÁRIA	
Egyházi börtönök és szerzetesrendi büntetések	225
SUHAJDA MÁTÉ	
A kivételes hatalom szabályozásának egyes kérdései európai kitekintéssel	226
VADÁSZ MÁTÉ FERENC	
A királyi birtokadományozás jelentősége az Árpádok valamint Károly Róbert idejében	227

Magyar állam- és jogtörténet II. tagozat

BENEDEK FANNI	
Hogyan alakítja a jog egy ember sorsát? Wittner Mária élete.....	231
BÉKÉSI GÁBOR	
Kormányzósértés a pécsi jogszolgáltató szervek joggyakorlatában 1922–1944 között	232
BOTOS MIHÁLY BÁLINT	
A veszélyes üzemi felelősség jogtörténeti vizsgálata, különös tekintettel a bírói joggyakorlatra	233
BRAUN ZSOLT ZOLTÁN	
A magyar-román diplomáciai kapcsolatok története románia uniós csatlakozásáig (1921–2007).....	234
FARKAS BIANKA	
Bűnbakok egy szocialista rendszerben – Az ellenség neve: kulák	235

FŐDI VIOLETTA	
A nők sérelmére elkövetett bűncselekmények a magyar büntetőjogi kodifikáció virágkorában	236
KÁRÁSZ MARCELL	
A felsőház szerepe a két világháború közötti közjogi berendezkedésben	237
RÁCZ MÁRK FERENC	
A marxizmus-leninizmus oktatásának jogi szabályozása 1950-89 között	238
SCHLACHTA BOGLÁRKA LILLA	
Az első nő a magyar országgyűlésben. (Slachta Margit életútjának feltáratlan oldala a hatalom titkos gépezetében)	239
SZÉPVÖLGYI ENIKŐ	
Szigorított őrizet, avagy egy fejezet a határozatlan tartamú intézkedések köréből a XX. századi Magyarországról	240
TOPLENSZKI ZALÁN	
Magyarországi németek elleni kényszerintézkedések a II. világháború után Tokaj-hegylajai régióban	241

Média jog tagozat

CENTGRÁF BÁLINT	
A médiatartalom-szolgáltató forrásvédelmének anyagi és eljárásjogi vonatkozásai	245
CSAPÓ LÁSZLÓ	
Személyiségi jogsértések az online térben	246
GASZT CSABA	
A mesterséges intelligencia szabályozási kérdései, különös tekintettel a robotikára	247
HORVÁTH PÉTER – SZALAY ANDRÁS	
Szerencsejáték vagy sem? A videojátékokban megjelenő loot box-ok szabályozási lehetőségei	248
KOCIS RÉKA	
Elfeledetéshez való jog, avagy lehetséges-e szabadulni az internet világából?	249
KOLLÁTH MIHÁLY GÁBOR	
A sajtó-helyreigazítás magyarországi kritikája a XXI. század technológiai változásainak tükrében	250
SZIKSZAI MARCELL	
Az Internet maga üzenet	251

TATÁR ATTILA	
A tárhelyszolgáltatók körében felmerülő felelősségi kérdésekről.....	252
UNGVÁRI ÁLMOS	
Közvetlen filmtámogatás Magyarországon.....	253
VARGA ZITA	
Dinamikus technológiai tendencia vs. spirális körforgás?	
– a médiajog tárgyi hatályának visszatérő kérdései	254

Munkajog tagozat

BUDAI MIHÁLY EGON	
A Kúria szerepe az európai uniós munkajog érvényesülésében.....	257
KISS TIVADAR	
Az önvezető járművek alkalmazásának munkajogi vonatkozásai	258
MÁTÉ DÁVID ADRIÁN	
A munkaidő szervezése és a munkamorál összefüggései.....	259
NAGY RÓBERT	
A vezető tisztségviselő kártérítési felelőssége a munkajogi	
és polgári jogi kártérítési felelősség alapulvételével	260
PECE KLAUDIA	
A legújabb ipari forradalom hatása a munkajogra	261
SIMON PATRÍCIA	
A fogyatékossgal élő emberek helyzete a munkaerőpiacon	262
SOMLÓVÁRI ZSÓFIA	
Tanulópénz vagy valódi védelem?	
– Az iskolaszövetkezetek magyarországi szabályozásának alakulása	263
SZAKÁCS DÓRA	
A munkahelyi pszichoterror munkajogi és munkavédelmi szempontjai	264
SZILÁGYI SZABOLCS	
A munkáltatói érdekképviselők Magyarországon és az Európai Unióban.....	265
TAKÁCS DÓRA	
Egyéb kérdés? Az egyéb helyzet hazai megítélése	
a foglalkoztatási viszonyokban.....	266

Munkajog és szociális jog tagozat

BERÉNYI LAURA

A transznacionális vállalatok adatvédelmi gyakorlata a munkajogi szabályozás tükrében	269
--	-----

BIRÓNÉ BUKTA KRISZTINA

A megváltozott munkaképességű személyekkel kapcsolatos egyes eljárásokban hozott döntésekből eredő hátrányok	270
---	-----

FRANK MÁTÉ

Az adatkezelés új dimenziói a munkajogban – a GDPR hatása a munkáltató ellenőrzési jogára	271
--	-----

HÁMORI CINTIA

A GDPR érvényesülése a magyar munkajog területén.....	272
---	-----

PULAY DÁNIEL

Munkáltatói ellenőrző szoftverek a távmunka területén	273
---	-----

RÁCZI ZSÓFIA

A társadalmi felelősségvállalás formái – különös tekintettel a CSR és a PSR gyakorlatára	274
---	-----

SIPOS MARCELL

A közfoglalkoztatással kapcsolatos anomáliák szociális jogi és munkajogi szempontú elemzése	275
--	-----

TÓTH ALEXANDRA

A munka digitális átalakulása - Nincs új a nap alatt?	276
---	-----

TÓTH KRISTÓF

A különleges személyes adatok kezelése a munkaviszonyban, különös tekintettel a biometrikus adatokra.....	277
--	-----

VARGA DÓRA

A személyes adatok védelmének kihívásai a munkaviszonyban.....	278
--	-----

VASZILY GRÉTA

A foglalkoztatással összefüggő adatkezelés problémái	279
--	-----

Nemzetközi jog I. tagozat

GALICZ KAMILLA

Luzofónia, luzofília, luzofóbia: A portugálajkú világ a nemzetközi jog rendszerében.....	283
---	-----

JECS FRANCISKA	
Az előjáró felelőssége a nemzetközi büntetőjogban, különös tekintettel a Bemba-ügyre	284
MAYER ANNAMÁRIA	
A népek önrendelkezési joga a gyakorlatban, különös tekintettel Katalóniára ...	285
NEMES-BALOGH FLÓRA	
A kiberbűncselekmények büntethetőségének kihívásai a nemzetközi jogban	286
PAPP PETRA	
Emberiség vagy emberiség? Az emberiség elleni bűncselekmények nemzetközi és magyar jogi szabályozása.....	287
PERGER ÁDÁM	
A kiberterrorizmus potenciális célpontjai és azok jogi helyzetének áttekintése, különös tekintettel a kibertámadások nemzetközi jogi értékelésére.....	288
PESCI MARCO	
A Nemzetközi Büntető Bíróság joghatóságának kihívásai: az Al-Bashir eset tansúlsága	289

Nemzetközi jog II. tagozat

BALÁZS GERGŐ	
Túl Teheránon és Nairobiban – Van-e önvédelmi helyzet képviseletek elleni támadások esetén?.....	293
BARTUSZEK LILLA JUDIT	
Osztott felelősség a nemzetközi jogban	294
PUNCZMANN ÁDÁM	
Az „űrerőforrások” kisajátításának szabályozása, avagy kis lépés az államoknak, de hatalmas ugrás a nemzetközi világűrjognak	295
SULLER ZÉNÓ	
Jogi kötelezettség vagy morális felelősség? A védelmi felelősség normatív tartalmának vizsgálata.....	296
SZIJÁRTÓ ISTVÁN	
Szükséges-e a Biztonsági Tanács reformja?A Biztonsági Tanács szervezeti és hatásköri reformjának egyes kérdései.....	297
TAKÓ DALMA	
A nemzetközi szerződésekhez fűzött fenntartások és értelmező nyilatkozatok ...	298

Pénzügyi jog I. tagozat

KAPITÁNY KÍRA MERCÉDESZ	
Közteherviselés modern értelmezése napjainkban	301
KÁLMÁN KRISZTIÁN BENCE	
A GDPR újításai és a hitelintézetek adatvédelme	302
KOVÁCS KRISTÓF OTTÓ	
Konszolidáció a helyi önkormányzatok világában – megszűnő gazdasági függetlenség?.....	303
KÖVESDI ÁRON DIMITRIOS	
A robottanácsadók hatása a pénzügyi piac szabályozására	304
NYILASI ZOLTÁN	
Meddig közpénz a közpénz?	305
PÉCZKA LÁSZLÓ	
A pénz új alkímiája? – A derivatív termékek kockázatai és a befektetők védelme	306
PRIKKEL PETRA	
Kriptoadó, avagy a XXI. század bányaadója	307
RÓSINGER IRMA NÓRA	
A XXI. századi arany – A kriptovaluta pénzügyi jogi megítélése	308

Pénzügyi jog II. tagozat

BESKOROVAYNY LUKA – TŐKE PÉTER	
Céghálózatok fizetéseképtelensége egy aktuális esettanulmányon keresztül.....	311
CSUKÁS ENIKŐ	
A digitális vállalatok, különösen az Airbnb az adóelkerülés tükrében.....	312
HORGAS PÉTER PÁL	
Közbeszerzési korrupció Magyarországon	313
KISS MÁTÉ	
A csoportfinanszírozás transzferárazási vetületei	314
PETROVICS KRISTÓF	
A rejtett gazdasági tevékenységek gazdaságcsorbító hatásának csökkentése az adófizetési morál növelésével	315
SIMON PATRÍCIA	
A digitális cégek adóelkerülésének legújabb technikái és az ellene folyó harc az Európai Unióban	316

SOLTÉSZ PÉTER ÁDÁM	
Az állam szerepének változása a hazai sportfinanszírozásban.....	317
VAD VIKTÓRIA ZSUZSANNA	
Hatékony harmonizáció vagy elégtelen megfelelés? – Átlátható nemzetközi adózás megteremtése, különös tekintettel az Európai Unióra....	318

Polgári eljárásjog és nemzetközi magánjog tagozat

BUCSAI BEATRIX ZSÓFIA	
Az ésszerű idő követelményének érvényesülése az egészségügyi kártérítési perekben	322
CSATÁRI ORSOLYA	
Az anyagi pervezetés mint az egyensúly záloga – a magyar polgári perjogi sajátosságok tükrében.....	323
DARNÓT SÁRA EDINA	
A bírák szerepének meghatározása az anyagi pervezetési jogosultságok tükrében	324
DUDÁS KRISZTINA ÁGNES	
Emberi jogok kontra közrend – A nemzetközi örökbefogadás és a béranyaság dilemmái „Megmondhatja-e az állam, hogy ki lehet a gyermekem?”	325
KIS ZSUZSANNA	
Szentesítheti-e a cél az eszközt? – A jogosító bizonyítási eszközök felhasználhatósága a polgári per során.....	326
MÓRICZ ADRIENN ALÍZ	
Szakértői bizonyítás a polgári perekben	327
SZABÓ LILIÁNA	
A másodfokú eljárás megújuló szabályai az új Polgári Perrendtartásról szóló törvényben	328
SZIVÓS KRISTÓF	
Az eshetőségi elv érvényesülése a polgári perrendtartásban	329
SZÖLLŐSI ZITA ADRIEN	
Az osztott perszerkezet és az időszerűség	330

Polgári jog I. tagozat

BALOGH NORBERT	
Gondolatok a környezeti károkért való polgári jogi felelősségről	333

BÁRDOS KATA	
A 3D nyomtatás technológiája által felvetett felelősségi kérdések.....	334
BOROS SÁNDOR	
Természetbeni teljesítés vagy kártérítés? Kontinentális és angolszász jogrendszeri válaszok	335
KOZMA BEATRIX	
Az emberi méltóság a magyar magánjogban.....	336
NYILASI ZOLTÁN	
A jogalkotással okozott kár egyes kérdéseiről.....	337
RÁCZ GERGELY ANDRÁS	
A mesterséges intelligencia működésével összefüggő magánjogi felelősség helyes megítélésének kísérlete	338
STEFÁN IBOLYA	
A drónok használata során okozott károkért való felelősség	339
TAKÁCS OLÍVIA	
A nem vagyoni kártérítés és a sérelemdíj jogintézménye	340
TRAN RÓBERT PÉTER	
A jogalkotással okozott kárért való felelősség.....	341
VINCZE MARTINA	
Kinél van a kormány? – avagy az önvezető járművek által okozott károkért való polgári jogi felelősség egyes kérdései	342

Polgári jog II. tagozat

BIHARY DÁNIEL TAMÁS	
A szindikátusi szerződés napjainkban – Kihívások és innovatív válaszok.....	345
BRESZKOVICS BOTOND	
A közösségi finanszírozási forma és kriptó eszközök európai uniós szabályozásának összefüggései	346
FRANK MÁTÉ	
Járulékos jog-e a zálogjog, avagy az önálló zálogjog kérdései a magyar magánjogban	347
GOLDEA-GÁL SAROLTA ANNA	
A társasház jogalanyisága	348
KÁNTOR KINGA	
Az életbiztosítás dogmatikai kérdései	349

SIMON ANNAMÁRIA	
Közszolgáltatási szerződések	350
SZABÓ ISTVÁN DÁVID	
A méhészeti tevékenység a polgári jog tükrében.....	351
SZÉCSÉNYI GERGELY	
Az ingó tulajdonjog-fenntartás a nemzetközi jogegységesítő törekvések fényében.....	352

Polgári jog III. togozat

ELEK REGINA	
Bejegyzett életársi kapcsolat után azonos neműek házassága?	355
GALAMBOSI GÁBOR – TÓTH ESZTER	
A pótnyaságról, különös tekintettel annak szerződéses vonatkozásaira.....	356
KOVÁCS PATRIK ZSOLT	
A házassági vagyoni jogi per az anyagi jog és eljárási jog kollíziójában	357
PETRIK DOROTTYA KRISZTINA	
Aurea mediocritas érvényesülése a szülői felügyeleti jogban, különös tekintettel a váltott elhelyezésre	358
SZABÓ BÁLINT	
Az üzleti titok magánjogi védelme a 2016/943 irányelv átültetése után	359
SZABÓ LÍVIA	
A szoftverek védelmének összehasonlító jogi elemzése házánkban és az Amerikai Egyesült Államokban	360
SZENICZEY GRÉTA	
Zeneművek filmekben történő felhasználásának és jogi szabályozásának kérdései	361
SZÉL DÁNIEL	
A defenzív medicina jogi vonatkozásai Magyarországon.....	362
VALKI ADRIENN	
Az élet védelme az élet kezdete előtt különös tekintettel a művi megtermékenyítés jogi kérdéseire.....	363
VÁGNER TAMÁS	
Az üzleti titok magánjogi védelme.....	364

**Agrár-, szövetkezeti
és környezetvédelmi jog tagozat**

CSIRSZKI MARTIN MILÁN

jogász

osztatlan, 9. félév

ME ÁJK

Témavezető:

Dr. Olajos István

egyetemi docens, ME ÁJK

A SZŐLŐTERÜLETEK NYILVÁNTARTÁSI VÁLTOZÁSAINAK HATÁSA A HEGYKÖZSÉGEKRE, KÜLÖNÖS TEKINTETTEL A ZÁRTKERTEK MŰVELÉS ALÓLI KIVONÁSÁRA

Magyarország éghajlati, domborzati, vízrajzi, illetve talajadottságai kiválóan megfelelnek ahhoz, hogy országunkban a mezőgazdaság hangsúlyos szerepet játsszon. Számos zöldség- és gyümölcsfajta művelése több évszázados múltra tekint vissza. Talán nem túlzó azt mondani, hogy utóbbiak közül a szőlőtermesztés nagymértékben kiemelkedik, amelyet alátámasztanak a világszerte ismert és elismert magyar borok. A szőlő és a bor jogi szabályozása – kitüntetett szerepénél fogva – mindig magán hordozta a specialitás jegyeit, amelyet a mai napig hűen őriz. Az agrárjog szabályozási tárgykörein belül is egy olyan részterületről van szó, amelyet folyamatosan igyekeztek akként vizsgálni és elemezni, hogy sajátos jellemzőit, eltérő igényeit és példátlan fontosságát hangsúlyozzák. Számos szerző éppen ezért a bor és a szőlő jogi szabályozását a terület viszonylagos önállóságát hirdetve borjogként emlegeti. Ennek a szabályanyagnak szervezeti szempontból a legfontosabb elemei a hegyközségek.

Lévén, hogy a zártkert az eredeti szocialista koncepció szerint a háztáji gazdaság legfőbb mezőgazdasági színtere volt, a zártkerti földeken a zöldség- és gyümölcstermesztés, valamint a szőlőgazdálkodás volt hangsúlyos. Az utóbbiból kétségtelenül következik az, hogy a zártkertek a szőlőtermesztés következtében kapcsolatba kerültek a hegyközségekkel, amelyek egységes szabályozása Magyarországon első ízben 1894-ben történt meg, s már jóval a zártkertek 1950-es évek végi megjelenése előtt a magyar szőlő- és borágazat kiemelkedően fontos és koherensen szabályozott pillérei voltak.

A zártkerti ingatlanok művelés alóli kivonását megteremtő törvény 2015. május 2. napjától tette lehetővé, hogy a zártkertként nyilvántartott ingatlanok művelési ágát az ingatlan-nyilvántartási tulajdoni lapokon művelés alól kivett területre átvezessék. A hegyközséghez tartozó, az ingatlan-nyilvántartásban szőlő művelési ágban nyilvántartott zártkertek művelés alóli kivonása azonban a speciális borjogi rendelkezések miatt korántsem volt elmentendőmentes. Az eljárás során a hegyközség preferenciáit is kifejezésre kellett (volna) juttatni. Ehhez járul egy további tényező, ami eljárási szempontból komoly jelentőséget hordoz magában: a borszőlő termőhelyi kataszter, valamint a borszőlő termőhelyi kataszterbe sorolt terület jogi jelleg feltüntetése az ingatlanok tulajdoni lapjain. A dolgozat valamennyi releváns tényező vizsgálatával, az elmélet és gyakorlat között közvetítve kívánja a felmerülő problémákat megoldani.

HARNÓCZ DORINA LILLA

jogász
osztatlan, 9. félév
ME ÁJK

Témavezető:

*Dr. Szilágyi János Ede
egyetemi docens, ME ÁJK*

AZ AGRÁR-BIOTECHNOLÓGIA JOGI SZABÁLYOZÁSÁNAK KIHÍVÁSAI A KLÓNOZÁS ÉS AZ ÚJ NEMESÍTÉSI TECHNIKÁK TÜKRÉBEN

A dolgozat tárgyát az agrár-biotechnológia jogi vetülete képezi, melyet a kutatás címe is visszatükröz: „Az agrár-biotechnológia jogi szabályozásának kihívásai a klónozás és az új nemesítési technikák tükrében”. Az új nemesítési technikák témaköre az utóbbi időkben egyre inkább napirendre került, s számos vitát váltott ki maga körül. S habár az élő szervezetek genetikai állományának mesterséges módosítása nem új keletű találmány, azonban ahogyan sok más technológia, ez is napról napra fejlődik, mely progresszióval a jognak is szükségszerűen lépést kell tartania.

Ezen eljárásokat egyesek rendkívül biztonságosnak és precíznek tartják, s az így előállított szervezetek nézeteik szerint nem is minősülnek génmódosított terméknek. Azonban ettől eltérő állásponttal is találkozhatunk, s vannak, akik a szabályozás létjogosultsága és minél szigorúbb mivolta mellett érvelnek. A jognak azonban pont az a rendeltetése, hogy az ilyen ellentmondásos helyzetekben találjon egy mindenki számára megfelelő megoldást. Hazánk szempontjából pedig még hangsúlyosabb a kérdés, hiszen Alaptörvényünk XX. cikkének (2) bekezdése kifejezetten kimondja, hogy Magyarország a testi és lelki egészséghez való jog érvényesülését – többek között – a genetikailag módosított élőlényektől mentes mezőgazdasággal segíti elő. A klónozás jelentősége következik aktualitásából és a nemzetközi szinten a kérdésnek szentelt kiemelt figyelemből.

Hazánk számára pedig különös jelentőséggel bír akár a genetikailag módosított élelmiszerekkel, akár az állattenyésztés kapcsán felmerülő klónozással kapcsolatos kérdések aktualitásainak feltárása. Tovább növeli a téma jelentőségét, hogy hazánk az Európai Unió tagállama is, amely pedig kiemelt figyelmet szentel mind a klónozásnak (kiemelve itt a teljesség igénye nélkül a 2018. január 1-jén hatályba lépett, s a klónozással szorosan összefüggő 2015/2283 Európai Parlamenti és Tanácsi rendeletet), mind az új nemesítési technikáknak (kiemelve itt az Európai Unió Bíróságának a Paysannes-ügyben hozott ítéletét).

HOJNYÁK DÁVID

jogász

osztatlan, 9. félév

ME ÁJK

Témavezető:

*Dr. Szilágyi János Ede
egyetemi docens, ME ÁJK*

AZ AGRÁR SZABÁLYOZÁSI TÁRGYAK SZEREPÉNEK ÉRTÉKELÉSE AZ ALAPTÖRVÉNYBEN AZ EURÓPAI UNIÓ TAGÁLLAMAINAK ALKOTMÁNYOS SZABÁLYOZÁSA TÜKRÉBEN

Magyarország 2012. január 1-től hatályos Alaptörvénye merőben új alapokra helyezte az agráriummal kapcsolatos alkotmányos szabályozást. A korábbi alkotmánnyal ellentétben az új magyar alkotmány számos, az agrárjog szabályozási tárgyait rögzítő rendelkezést tartalmaz. Nagyobb terjedelmű munkában, átfogó jelleggel ez idáig azonban nem került sor a magyar Alaptörvény és más országok – például az európai uniós tagállamok – alkotmányainak megvizsgálására és összevetésére, azon szempontból, hogy ezek az alkotmányok milyen módon és mértékben rögzítik az agrárjog szabályozási tárgyait.

Mindezek alapján a dolgozat első részében az agrárjog szabályozási tárgyainak rövid meghatározását követően annak feltárására kerül sor, hogy az Európai Unió tagállamainak alkotmányaiban az agrárjog szabályozási tárgyai miként, milyen rendelkezésekben, illetve rendelkezésekhez kapcsolódva jelennek meg. A kutatás azonban csak az agráriumot érintő azon alkotmányos rendelkezésekre terjed ki, amelyek expressis verbis az agrárjog szabályozási tárgyairól rendelkeznek. A dolgozat első részében sor kerül továbbá arra is, hogy a vizsgálat eredményeinek a rendszerezésével párhuzamosan Magyarország Alaptörvénye elhelyezésre kerüljön az uniós tagállamok alkotmányainak sorában. Ezáltal egy jogösszehasonlításra alapozott képet kapunk arról, hogy az agrárium Magyarország alkotmányos értékrendjében milyen szerepet tölt be, továbbá, hogy melyek azok a rendelkezései az Alaptörvénynek, amelyek egyediek, mondhatni – hétköznapi értelemben és szóhasználatlaltal – hungarikumnak számítanak a többi uniós tagállam alkotmányával való összehasonlításban. E kutatómunka eredményeinek az összegzését követően, vagyis a többi európai uniós tagállam alkotmányában szereplő, a magyar alkotmányban nem rendezett vagy máshogy rendezett jogintézményeket alapul véve a dolgozat második részében az Alaptörvény továbbfejlesztési lehetőségeit keresem.

Mindezek alapján tehát három, egymásra épülő kérdés megválaszolására törekszik a dolgozat:

1. Az Európai Unió tagállamainak alkotmányaiban milyen formában jelennek meg expressis verbis az agrárjog szabályozási tárgyai?
2. Magyarország Alaptörvénye a szabályozás mértéke és módja alapján hol helyezhető el az európai uniós alkotmányok sorában?
3. Szükséges-e, és ha igen milyen módon lehetne továbbfejleszteni az Alaptörvényt az agrárjog szabályozási tárgyaira vonatkozó speciális előírások tekintetében?

KIRÁLY TAMÁS LEVENTE

jogász
osztatlan, 9. félév
SZTE ÁJK

Témavezető:

*Dr. Hegyes Péter István
egyetemi adjunktus, SZTE ÁJK*

JOGKÉRDÉSEK A NEMZETI FÖLDALAPBA TARTOZÓ FÖLDRÉSZLETEK HASZNOSÍTÁSÁNAK TERÜLETÉRŐL

Az állami tulajdonban lévő termőföldek hasznosításának, tulajdonjogának változása az elmúlt évtizedekben folyamatos változásnak volt kitéve. A Nemzeti Földalapról szóló törvény megalkotása célkitűzésként határozta meg azt, hogy az állami földeket tartós haszonbérletbe adják, és a helyi kis- és közép családi gazdaságokat, fiatal mezőgazdasági vállalkozókat támogatják. Az elmúlt években nagy port kavart a termőföldek pályáztatása mind a jog, mind a politika, mind a közélet terén. A korábban állami tulajdonban lévő földeket kiárúsító tevékenységet szerették volna megszüntetni, és inkább az állami földvagyon gyarapítása lett volna az origója a különböző programoknak és a törvényalkotásnak. Az elgondolás teljes mértékben helytálló, és megfelel az Alaptörvény rendelkezéseinek, viszont sok esetben a gyakorlat mást mutat. Kutatásom célkitűzése az, hogy bemutassam, hogyan is zajlottak ezek a pályáztatások, mind elméleti, mind gyakorlati síkon, tovább kitérnék arra is, hogy mi a Nemzeti Földalap rendeltetése. Munkám hipotézise, hogy a termőföldek kapcsán kialakult jogi szabályozás nem eredményezte azt a célt, melyet a jogalkotó maga elé tűzött, és sajnos az elmúlt 2-3 évben nem foglalkozott senki a témával. Azé-e a föld, aki megműveli? Dolgozatomban erre a kérdésre kerestem a választ! Sajnos a tanulmányozásom végére arra az álláspontra jutottam, hogy sok esetben az egyéni, esetlegesen politikai érdekek vezérelték a termőföldek megszerzését, és a meghatározott birtokpolitikai irányelvek, célkitűzések ténylegesen nem valósultak meg.

KREINIKER TAMÁS

jogász

osztatlan, 7. félév

SZTE ÁJK

Témavezető:

*Dr. Farkas Csamangó Erika
egyetemi adjunktus, SZTE ÁJK*

KÖRNYEZETKÍMÉLŐ GÉPJÁRMŰ, MINT ZÖLD INNOVÁCIÓ JOGI KÉRDÉSEI

A környezetbarát találmányok közül a közlekedésben az elektromos autó napjaink legismertebb zöld innovációja. Az elektromos autókkal, mint zöld innovációval, és a hozzájuk kapcsolódó szolgáltatásokkal, mint például a töltőállomásokkal mindennapjainkban találkozhatunk. A hozzájuk köthető magatartások részletszabályai azonban még hiányoznak. Az elektromos mobilitás jelentős mértékben elősegítheti az Unió által 2020-ra kitűzött éghajlat- és energiaügyi célok teljesítését. A fenntartható fejlődés fogalma nagymértékben érinti a közlekedést is.

Ismertetem, hogy miért fontos a környezetkímélő technológiák támogatása, hogyan valósul meg globális, európai, és hazai szinten. Továbbá kiemelem, hogy melyek azok az irányvonalak, amelyek mentén a hazai jogalkotás az e-mobilitással kapcsolatban felmerülő élethelyzeteket szabályozhatja. Ezek a jövő közlekedésének alapjaivá válhatnak. A villamos energia szolgáltatás és a közúti közlekedés összhangja elengedhetetlen. Az uniós irányelvek figyelembevétele, továbbá új piaci szereplők bevonása mellett követnie kell a jogalkotásnak is a technika fejlődését. Mindezek alapján, a legfontosabb szempont, amelyet a kutatásom során megfogalmaztam, hogy a születendő jogszabályoknak/jogszabály módosításoknak az eddig felmerült élethelyzeteket teljes egészében le kell fedniük, ugyanakkor elég általánosnak kell lenniük ahhoz, hogy a jogalkotó „lépést tarthasson” a technológiai fejlődéssel. Az elektromobilitás mára a környezettudatosság, a klímavédelem és a fenntartható fejlődés szimbólumává vált.

LUKÁCS VIKTÓRIA

jogász
osztatlan, 5. félév
PTE ÁJK

Témavezetők:

*Dr. Pánovics Attila
egyetemi adjunktus, PTE ÁJK*

*Dr. Bércesi Zoltán
c. egyetemi docens, PTE ÁJK*

A KÖZÉRDEKŰ SZOLGÁLTATÓ KIJELELÉSÉNEK JOGI PROBLÉMÁI AZ UNIÓS HULLADÉKGAZDÁLKODÁSI IRÁNYELVEK FÉNYÉBEN

Dolgozatomban a közérdekű szolgáltató ideiglenes kijelölésével kapcsolatban felmerülő jogi problémákon keresztül igyekszem szemléltetni a hazai hulladékgazdálkodás jelenlegi helyzetét, különös tekintettel az uniós célkitűzésekre. A dolgozat először azt vizsgálja meg, hogy az egyes uniós elvárásoknak hogyan próbált megfelelni a magyar szabályozás, majd az elmúlt néhány évben bekövetkezett fontosabb változások ismertetését követően a közszolgáltatás egyes szereplői kerülnek bemutatásra, utalva az egyre fokozódó állami szerepvállalásra. Ezt követően kitérek a közérdekű szolgáltató ideiglenes kijelölésének jogi szabályozására, majd pedig gyakorlati példákon keresztül igyekszem bemutatni az azzal kapcsolatos anomáliákat. A dolgozat összességként arra a következtetésre jut, hogy a hulladékgazdálkodás központosításával összefüggő változások eredményeképpen a hulladékgazdálkodási rendszer nem képes megfelelően működni, a terület jogi szabályozása olykor hiányos, máskor pedig ellentmondásos. A közszolgáltatók képtelenek feladatuk gazdaságos ellátására, mely miatt egyre többször kerül sor közérdekű szolgáltató ideiglenes kijelölésére. Az Európai Unió által támasztott, egyre szigorodó követelmények teljesítése egyre nagyobb kihívást fog jelenteni a jövőben, ami elengedhetlenné teszi a hazai szabályozás jelentős módosítását.

SCHILLER-DOBROVITZ ALEXANDRA

jogász

osztatlan, 9. félév

ELTE ÁJK

Témavezető:

Dr. Kurucz Mihály

egyetemi docens, ELTE ÁJK

A TERMŐFÖLD ELŐVÁSÁRLÁSI JOG EGYES KÉRDÉSEI A BÍRÓI GYAKORLAT TÜKRÉBEN, KÜLÖNÖS TEKINTETTEL A POLGÁRI JOGI SZABÁLYOK ALKALMAZHATÓSÁGÁNAK PROBLEMATIKÁJÁRA

Az elővásárlási jog a magánjogi vizsgálódások során is számos kérdést vet fel, a mező- és erdőgazdasági hasznosítású földek tekintetében azonban a kérdések száma igen kiterjedt.

A magánjogi szabályok helyébe, azokat háttérbe szorítva, az elővásárlási jog gyakorlásának közjogi jellegű szabályai lépnek, amelyek megértése, de főleg a kötelezett és jogosult oldalán annak gyakorlása, a közjogi szabályok nagy száma és ellentmondásossága miatt több nehézségbe ütközik.

Az igen részletes közjogi szabályozás ellenére számtalan joghézag figyelhető meg, amelyek generálják a jogvitákat és olyan jogértelmezési kérdéseket vetnek fel, amelyekkel még a gyakorlott szakjogászoknak is nehéz megküzdniük. Mindezek fényében úgy gondolom, hogy rendkívül fontos a jogintézménnyel kapcsolatosan felmerülő kérdéseket feltárni és azokra alkalmazható megoldásokat találni.

Tekintettel a terjedelmi korlátozásokra a dolgozat elsősorban a közjogi eszközök rövid taxációját követően az elővásárlási jogi rendszer közérdekű céljainak bemutatásával folytatódik, külön hangsúlyt fektetve azokra a részterületekre, amelyek mentén egyrészt kiterjedt másrészt eltérő jogértelmezéseket felmutató bírósági jogalkalmazói joganyag keletkezett, visszatükrözve a közjogi szabályozás ellentmondásait, hézagait.

A vizsgált jogvitákban a jogértelmezési problémák abból eredtek, hogy a közjogiasított elővásárlási jog gyakorlása során hogyan érvényesíthetők a polgári jogi hatálytalanság jogkövetkezményei, tudnak-e egyáltalán érvényesülni, illetve ha nem tudnak, akkor miért nem, és hogyan dönthető el mindez.

SÓBER PATRIK

jogász
osztatlan, 9. félév
SZTE ÁJK

Témavezető:

*Dr. Hegyes Péter István
egyetemi adjunktus, SZTE ÁJK*

AZ ALAPTÁMOGATÁSI RENDSZER BEVEZETÉSÉNEK VÁRHATÓ HATÁSAI A MAGYAR FÖLDFORGALMI SZABÁLYOZÁSRA

Az Európai Unió Közös Agrárpolitikáján belül kiemelt jelentőséggel bír az ún. közvetlen, termeléstől elválasztott támogatás mértéke, illetőleg kiosztási modelljeinek szabályozása. Jelenleg két alapvető modell él egymás mellett, egyrészt az alaptámogatási rendszer, amelynek legfontosabb eleme a földterülettől elválasztható támogatási jogosultság, mint vagyoni értékű jog, másrészt az előzőnél egyszerűbbnek minősülő egységes területalapú támogatási rendszer. Ez utóbbit kifejezetten a 2004-ben, illetőleg ezt követően csatlakozott tagállamok alkalmazhatják figyelemmel arra, hogy ezekben az országokban jellemzően nincsenek meg a technikai feltételei az egységes támogatási rendszer bevezetésének, illetőleg sok esetben a földbirtok- és agrárpiaci viszonyok sem stabilizálódtak még. Azonban ezen tagállamok, így Magyarország esetében is jövőbeni kötelezettségként jelenik meg az alaptámogatási rendszerre való átállás, jelenleg ennek határideje 2020. december 31. Erre tekintettel ismét aktuálissá válik annak vizsgálata, hogy a magyar jogszabályi környezet, illetve a jogalkalmazói oldal felkészült-e az esetleges változásokra.

Kutatásom célkitűzése a kétféle kifizetési rendszer közötti különbségek feltérképezése, továbbá a bevezetésre kerülő alaptámogatási rendszer, azon belül is elsősorban a vagyoni értékű jogként megjelenő támogatáshoz való jog és a magyar földforgalmi szabályozás öszeegyeztethetőségének vizsgálata.

TÖRÖK DÓRA

jogász
osztatlan, 5. félév
PPKE JÁK

*Dr. Szabó Marcel
egyetemi tanár, PPKE JÁK*

*Témavezetők:
Dr. Varga Ádám
mb. oktató, PPKE JÁK*

ALKOTMÁNYOS KIHÍVÁSOK A KÖRNYEZETVÉDELEMBEN, KÜLÖNÖS TEKINTETTEL AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG SZEREPÉRE

A környezetvédelem napjainkban meghatározó szerepet játszik mind a nemzetközi, mind az állami szinten. A magyar Alaptörvény hatályba lépésével új szintre emelte az alkotmányos környezetvédelmet az egészséges környezethez való egyéni alanyi jogot biztosító XXI. cikk és a természeti (valamint kulturális) értékek védelmére hivatott P) cikk egymást kiegészítő jellegével. Ezen két cikk modernitása ellenére azonban számos kérdés felmerül, részben ezek újdonsága, részben pedig kiforratlansága miatt. A dolgozat megvizsgálja a környezetvédelmi alkotmányos cikkekkel összefüggő legújabb és legrelevánsabb alkotmánybíróági határozatokat leginkább a szöveg szerinti tartalom egyre pontosabb értelmezését keresve, valamint ezek alapján rámutat néhány olyan, továbbra is fennálló kérdésre és problémára, amelyre egyelőre nem érkezett kielégítő értelmezés vagy magyarázat sem a jogalkotó, sem a jogalkalmazó részéről. Ilyen többek között a környezetvédelmi visszalépés tilalmának problematikája, valamint annak a kérdésköre, hogy miként védelmezhető a gyakorlatban az önértékű természeti környezet, valamint a jövő generációk alanyköre. A dolgozat célja egy – a nemzetközi alkotmányos környezetvédelemre is kitékintő – kép felvázolása a mai magyar alkotmányos környezetvédelemről, valamint az erre történő reflektálás probléma – és kérdésfelvetések útján, amely segítséget nyújthat a jövőben történő további környezetvédelmi lépések megtételéhez.

WULCZ ALIZ

jogász
osztatlan, 9. félév
ELTE ÁJK

Témavezető:

*Dr. Sulyok Katalin
egyetemi tanársegéd, ELTE ÁJK*

MENNYIT ÉR A KÖRNYEZETÜNK? – AZ ÖKOSZISZTÉMA SZOLGÁLTATÁSOK ÉRTÉKELÉSE A NEMZETKÖZI VITARENDEZÉSBEN

A dolgozat célja az ökoszisztéma szolgáltatások értékelésében rejlő összetett problémák, illetve az értékelésből adódó nehézségek különböző nemzetközi vitarendezési fórumok előtti bemutatása. Az ökoszisztéma szolgáltatások az emberiség földi létezésének alapvető feltételeit nyújtják, ezért komplexitásuk megértése, és ezáltal megfelelő felértékelésük elengedhetetlen az emberiség jövőjének megóvása szempontjából. Új megközelítések szükségesek mind az anyagi szabályozás szintjén az ökoszisztéma szolgáltatások értékelési módszereit illetően, mind az értékelési procedúra eljárási szabályainak tekintetében a károsodott, illetve elvesztett ökoszisztéma szolgáltatások kompenzációjának megnyugtató rendezése érdekében. A dolgozat az ökoszisztéma szolgáltatások értékelésének egyes módszereinek bemutatása után két nemzetközi vitarendezési példán szemlélteti az értékelés problematikáját különböző kontextusokban. A dolgozat eredményeképpen kiderül, hogy milyen gyakorlati problémákat okoz, illetve milyen eljárási akadályokba ütközik az ökoszisztéma szolgáltatások felértékelése. A dolgozat arra keres választ, hogyan hidalhatóak át a jelenlegi vitarendezési korlátok az ökoszisztéma szolgáltatások értékelése során, illetve milyen szemléletmód váltás lenne szükséges a környezeti jogviták megnyugtató rendezéséhez.

PÉTER KATOLIKUS

Alkotmányjog I. tagozat

BUBORI NÓRA BEÁTA

jogász

osztatlan, 5. félév

PTE ÁJK

FEKETE KRISTÓF BENEDEK

jogász

osztatlan, 7. félév

PTE ÁJK

Témavezetők:

Dr. Kiss László

professor emeritus, PTE ÁJK

Dr. Petrétai József

egyetemi tanár, PTE ÁJK

AZ ÖNKORMÁNYZATI RENDELETALKOTÁS NÉHÁNY KÉRDÉSE, KÜLÖNÖS TEKINTETTEL AZOK MEGISMERHETŐSÉGÉRE

A jelenlegi magyar jogalkotás korántsem olyan kiszámítható és koherens, mint amilyennek lennie kellene. Minden évben rendkívül sok jogszabály születik, ezen belül több mint kétszáz új törvényt, illetve törvénymódosítást fogadnak el és léptetnek hatályba. Sajnálatos módon az ilyenfajta gyakorlat magában hordozza azt a veszélyt, hogy a bármely jogállamban nélkülözhetetlen követelmények, mint a jogalkotással kapcsolatos alaptörvényi, törvényi, valamint ezekkel jórészt átfedésben lévő szakmai kívánalmak nem teljesülnek kellőképpen. Mindezen igények hiányában a jogalkalmazási bizonytalanságok mezsgyéjén járva fennáll az a veszély is, hogy a jogalkotó esetleges hibája (hanyagsága, szakmai hiányosságai) következtében mind a jogalkalmazó, mind pedig a jog címzettjei hátrányos következményeket szenvedhetnek el, méltánytalanság, igazságtalanság érheti őket; kiszámíthatatlanság, jogbizonytalanság keletkezhet.

Az elmúlt évek központi jogalkotási gyakorlata – különösen a törvényi változások – a helyi önkormányzatok esetében is azt eredményezték, hogy az önkormányzatoknak számos új döntést (rendszerint rendeletet) kellett hozniuk, illetve módosítaniuk. Ennek következtében óriási jogszabálytömeg keletkezett, amelyet valamilyen módon kezelni kellett.

Ezt a hatalmas, régóta és továbbra is folyamatosan bővülő jogáradatot az érintettek érdekében – hogy kellőképpen és megbízható forrásból (ingyenesen) tájékozódhassanak aktuális jogaikról és kötelességeikről – a Kormány a megalkotta a Nemzeti Jogszabálytárról szóló 338/2011. (XII. 29.) Korm. rendeletet, amely értékelése – figyelemmel az időmúlásra – indokoltá vált.

Dolgozatunkban – éppen azért, mivel meglehetősen új keletű rendszerről van szó – törekszünk a jelenkori helyi önkormányzatok jogalkotásával (rendeletalkotásával) összefüggő gyakorlat bemutatására, különös figyelmet fordítva a megismerhetőséghez fűződő kérdéskörökre.

Tanulmányunkban rámutatunk arra, hogy a fent említett szisztéma hatékonyabb működése érdekében, a jelenleginél sokkal nagyobb hangsúlyt kellene fektetni mind központi, mind pedig helyi szinten a IT-re. Ezen kívül a mindennapokat meghatározó rendszereket (pl. NJT) tovább kell bővíteni, fejleszteni, hogy ellássa a kor polgárainak aktuális szükségleteit annak érdekében, hogy mindig gyors, naprakész és hasznos tudással rendelkezünk.

FÁTRAI KATA ANITA

jogász
osztatlan, 7. félév
PPKE JÁK

Témavezetők:

*Dr. Vókó György
professor emeritus, PPKE JÁK*

*Dr. Csink Lóránt
egyetemi docens, PPKE JÁK*

JÁTSZÓTÉRRŐL A BÖRTÖNBE? – A GYERMEKBARÁT IGAZSÁGSZOLGÁLTATÁS ÉS AZ EMBERI JOGOK ÉRVÉNYESÜLÉSE A FIATALKORÚAK BÜNTETŐJOGÁBAN

Dolgozatom egyik fő kérdése, hogy a fiatalkor büntetőeljárása során mennyire szentelnek figyelmet az emberi és gyermekjogoknak, illetve milyen kritériumoknak kell megfelelnie a hatóságoknak, ha kiskorú vesz részt az eljárásban, ehhez kapcsolódóan pedig érvényesül-e ma Magyarországon a gyermekközpontú igazságszolgáltatás.

A gyermekbarát igazságszolgáltatás nevében tett első hazai lépés a rendőrség nyomozó hatóságainál létesítendő gyermekmeghallgató szobák kialakításáról szóló 32/2011. (XI.18.) KIM rendelet volt, melynek értelmében a 14 éven aluli gyermekek meghallgatására csak ilyen, speciálisan kialakított szobákban kerülhet sor. Ezek létrejötte rendkívüli pozitívum, ugyanakkor csupán a sértettet és a tanút érinti, emellett pedig sajnos az esetek többségében ez a helyiség nem az épület bejáratához közel található, így a kiskorúnak az intézményen végig kell vonulnia, aminek komorsága, az esetlegesen megbilincsel, illetve vezetőszáron vezetett terheltek vagy sí maszkos fegyveresek látványa komoly megrázkódtatást okozhat. További problémát jelent, hogy 2011. szeptember 1-jén megszűnt a kiskorúak ügyeiben az elkülönített bíráskodás, aminek kapcsán az ENSZ Gyermekjogi Bizottsága Magyarország 2014. évi jelentésére tett észrevételei között felszólította hazánkat a fiatalkorúak bíróságának visszaállítására. Képzett szakemberek hiányában nem tudnak maradéktalanul érvényesülni sem a gyermekjogok, sem büntető anyagi, eljárásjogi és végrehajtási joganyagban deklarált elvek, nem fogantatható a jogalkotói szándék. Mivel a jogszabály semmilyen speciális tudást nem követel meg a fiatalkorúak büntetőügyeiben eljáró bíraktól, álláspontom szerint az ilyen ügyek tárgyalásához a szigorított pályakezlettségű vizsgálaton túl a szakvizsga és a gyerekek nyelvét, gondolatvilágát, viselkedését megérteni és kezelni segítő pszichológiai, kriminológiai és pedagógiai ismereteket biztosító tanfolyam elvégzésének követelése szükséges.

A fiatalkorúakra vonatkozó büntető anyagi jogi, eljárásjogi és végrehajtási törvény rendelkezései és gyakorlati megvalósulásának vizsgálata során bizonyosságot nyert, hogy hazánkban a jogalkalmazás a legnagyobb probléma. Kevés anyagi ráfordítással megvalósítható lenne a gyermekközpontú igazságszolgáltatás, melynek keretei közt érvényesülnének a kiskorú alapjai, eljárási jogai, a törvényi rendelkezések mögött rejlő jogalkotói szándék, ezzel együtt pedig eleget tennénk a nemzetközi egyezményekkel vállalt kötelezettségeinknek.

FEKETE KRISTÓF BENEDEK

jogász

osztatlan, 7. félév

PTE ÁJK

Témavezető:

Dr. Drinóczi Tímea

egyetemi tanár, PTE ÁJK

AZ ÁLLAMHATÁR

A rendszerváltást követően a határok szerepe már érzékelhetően a gazdasági szempontokra helyeződött át. Az addig kétpólusú világ megszűnt és az egész „keleti tömb/blokk” újraszerveződött politikai, jogi és gazdasági értelemben egyaránt.

Az elmúlt évtizedek globalizációs folyamatai és az európai integráció egyre csak erősödő hatásai nyomán az államhatárok megléte a régióban, de egész Európában leginkább a gazdasági szempontokból voltak jelentősek. Mindazonáltal a közelmúlt eseményei miatt ismét központi szerephez jutottak az államhatárok és azok klasszikus értelemben vett funkciói.

Európában és különösen annak keletebbre fekvő részeiben számos állam, de főleg a visegrádi országok óriási erőfeszítéseket tettek és tesznek jelenleg is a határok megerősítése érdekében, amelyek számos jogi kérdést vet(het)nek fel.

Jelen tanulmányban törekszem bemutatni az államhatárok 21. században betöltött szerepét Európában. Továbbá céloknak tekintem ismertetni a migráció hatására bekövetkezett és folyamatban lévő alkotmányos változtatásokat is, illetve azok szuverenitásban betöltött szerepét az Európai Unióban Magyarország nézőpontján keresztül. Magyarország mint Európai Unió és Schengen tagállam tökéletes a határvédelem (problémáinak) szemléltetéséhez, mivel külső és belső határokkal is rendelkezik, továbbá az Európai Unió peremállamaként nagyobb teher nehezedik rá, mint a csupán belső határokkal rendelkező többi tagállamra. Legfőbb kérdésként azt vizsgálom, hogy az állam önmagában és/vagy másokkal együtt (EU) képes-e megfelelő védelmet nyújtani a 21. századi kihívásokkal szemben.

Munkámban ismertetem, hogy miként manifesztálódik egy-egy tagállami ellentét az Európai Unió többségi akarattal szemben. Magyarországhoz hasonlóan más tagállamok is azt hiszik, hogy önmagukban is meg tudják védeni magukat, amely egy „visszafejlődés” (határ) integrációs szempontból. A legtöbb kihívás pedig, amellyel fokozottabban kellene foglalkozni nem határkötött, tehát nagyobb összefogást igényel. Mindezt az Európai Unió érzi/érti, megpróbálja kezelni azt, politikai és jogi lépéseket tesz/próbál tenni, de politikai okok miatt nem tud hatékonyan fellépni sem a kihívásokkal szemben, sem a renitensekkel szemben. Mindez viszont aláássa magának az Európai Uniónak a lényegét.

KISS REBEKA

közigazgatás-szervező

BA, 5. félév

NKE ÁKK

Témavezető:

Dr. Horváth Attila

egyetemi adjunktus, NKE ÁKK

KISZERVEZETT JOGALKOTÁS? AZ ÖNÁLLÓ KÉPVISELŐI INDÍTVÁNYOK SZEREPE A TÖRVÉNYHOZÁSBAN

Kutatásom a hazai törvényalkotás jelenlegi helyzetét tárja fel, azon belül is a törvénykezdeményezési jog kérdéskörét járja körül, különös figyelmet szentelve az önálló képviselői indítványok körüli anomáliáknak. Így a képviselők által előterjesztett törvényjavaslatoknak a törvényalkotás menetébe, továbbá a jogrendszer egészébe illeszthetőségét vizsgáltam. A vonatkozó jogszabályok rendelkezéseinek megvalósulását térképeztem fel azzal a céllal, hogy feltárjam, a gyakorlatban vannak-e ezen jogszabályoknak be nem tartott rendelkezései, ezáltal közjogilag érvénytelenek-e indítványaik. A felmerülő problémák kapcsán kitértem az előzetes hatásvizsgálat, az egyeztetési és véleményezési eljárások hiányának, a kodifikációs és jogdogmatikai zavaroknak, a mennyiségi jogalkotásnak, valamint az indokolás kiskapuinak kérdésére.

Az elvégzett kutatás során bemutattam, hogy hogyan válik a parlament egyre inkább a kormányzás helyszínévé, és figyelhetjük meg az elfogadott közjogi rendszer kisipari mód-szerekkel történő átírását. A törvénykezdeményezésre vonatkozó adatgyűjtésem során statisztikákkal bizonyítottam, hogy 2010 óta megnőtt a törvényalkotás során az önálló képviselői indítványok szerepe. Valamint három esettanulmány segítségével megvilágítottam, hogy a gyakorlatban hogyan gyorsítják fel az önálló képviselői indítványok a jogalkotást.

Abból kifolyólag, hogy a hazai szakirodalomban nem született még az országgyűlési képviselők törvénykezdeményezési jogát átfogóan vizsgáló tanulmány, pályamunkám megpróbálja ezt az űrt hiánypótló jelleggel betölteni. Ennek keretében olyan, de lege ferenda javaslatokat tettem, melyekkel a jelenleg kialakulóban lévő, úgynevezett „parlamentari kormányzás” folyamata visszafordítható, és a törvényhozásban jelenleg némiképp anomáliaként funkcionáló önálló képviselői indítványok köre visszaterelhet a szükséges mederbe.

KÜHRNER LÁSZLÓ

jogász

osztatlan, 4. félév

ELTE ÁJK

Témavezető:

*Dr. Pozsár-Szentmiklósy Zoltán
egyetemi adjunktus, ELTE ÁJK*

KIS FELNÖTTEK? – A SZIVÁRVÁNY SZÍNEI A SEMLEGES ÁLLAMBAN

A gyermekek tekinthetők a legnagyobb létszámú hátrányos helyzetben lévő csoportnak alapjoggyakorlás szempontjából, politikai szabadságjogaik pedig további viták tárgyát képezik.

A gyermekek alapjoggyakorlásának korlátozása mellett érvként szokás említeni a gyermek alacsonyabb ítélőképességét és a gyermek egészséges fejlődésének védelmét. Azonban hol ér véget a gyermek védelme és hol kezdődik a jó élet egy felfogásának ráerőltetése? A kettő közötti határvonal könnyűszerrel elmosódhat. Éppen ezért a gyermekek szabadságjogait érintő bármely intézkedésnek szigorú kritériumoknak kell megfelelnie, mely kritériumok alapvető eleme kell, hogy legyen a semlegesség.

Az állam nem választhat a jó élet felfogásai között, szól a semlegesség elvének alapvetése. Ezt az elméletet megfogalmazása óta számos kritika érte, sőt a semlegesség támogatói között is különböző felfogásokat találhatunk. Az elv különböző megfogalmazását, valamint kritikáit áttekintve azonban több megbékíthető ellentéttel, közelíthető állásponttal találkozunk.

Előadásomban a semlegesség rawls-i koncepcióját, valamint az arra született reflexiókat és kritikákat megvizsgálva kívánom megalkotni a semlegességnek egy olyan kritériumrendszerét, mely mind a semlegesség hívei, mind annak kritikusai számára elfogadható lehet. Ezt követően rámutatok arra, hogy a semlegesség elve kezdetleges formában a magyar alkotmányos kultúrában is megjelenik, végezetül pedig a semlegességet segítségül hívva vizsgálom a Szivárványhatározatot és az alapjogi cselekvőképesség koncepcióját a gyermekek politikai szabadságjogai tekintetében.

PALKOVITS PÉTER

jogász
osztatlan, 7. félév
PTE ÁJK

Témavezető:

*Dr. Petréttei József
egyetemi tanár, PTE ÁJK*

A TÚLZOTT ÜTEMŰ JOGALKOTÁS HATÁSA A JOGBIZTONSÁGRA MAGYARORSZÁGON

A dolgozatomban arra a kérdésre próbáltam választ adni, hogy milyen összefüggések találhatók a jogbiztonság és a jogalkotás, elsősorban a törvényhozás, illetve annak sebessége között. Továbbá törekedtem a fentebbi kérdés megválaszolásához szükséges fogalmakkal kapcsolatban a jogtudomány álláspontját tükröző elméletek bemutatására úgy, hogy az általam felvázolt összefüggések mibenléte tisztábban láthatóvá váljon. Az így lefolytatott kutatások eredményeként az alábbi következtetéseket vontam le. A jogbiztonság jelenti többek között azt a törvényalkotóval szemben támasztott elvárást, hogy a keletkező jogszabályok megfelelőek legyenek a törvényalkotó által szignált cél elérésére, érthetők és követhetők legyenek a norma címzettei számára, valamint a törvényhozási folyamatok eredményeként kiszámítható és előrelátható mennyiségű és minőségű változás következzen be az adott jogrendszerben. A jogbiztonság meghatározását követően a törvényhozás folyamatát mutattam be, majd pedig az azt befolyásoló egyéb tényezőket. Ezt pedig követte a törvényhozás üteme alakulásának bemutatása számok segítségével, majd a versenyképesség és így a gazdaság jogbiztonsághoz való kapcsolódása.

Magyarországon az 1990-es rendszerváltást követően a felállt kormányzatnak és Parlamentnek a piaci alapokon történő működést célként maga elé tűző frissen megalapult parlamentáris demokrácia által támasztott elvárásoknak kellett megfelelni, többek között az ennek kialakulásához, fennmaradáshoz és működéséhez szükséges jogszabályok létrehozásának óriási terhet jelentő feladatával kellett megbirkóznia. A törvényhozás mennyiségében igazán kiemelkedőnek mondható időszaka jóval későbbre, a 2. Orbán-kormány idejére datálható. Ekkor az előzőekhez mérten közel megfeleződött a törvényjavaslatok benyújtása és azok elfogadása között eltelt idő. A különböző kormányzati ciklusok törvényhozási számai által kirajzolt görbéből következtethetünk arra, hogy az adott időszakban mondható e túlzott üteműnek a törvényhozás, vagy sem. További vizsgálatok nélkül azonban arra így sem kapunk választ, hogy ezek az adatok az aktuális törvényalkotási tendenciák káros változását, vagy csak a törvényhozási folyamatok hatékonyságának növekedését jelzik.

POLGÁR ESZTER

jogász

osztatlan, 5. félév

SZE ÁJK

Témavezető:

Dr. Erdős Csaba

egyetemi adjunktus, SZE ÁJK

A FÉLMEGOLDÁS IS TÖBB, MINT A SEMMI? AVAGY A TÖBBSZINTŰ ALKOTMÁNYOSSÁG BUKTATÓINAK BEMUTATÁSA ESETTANULMÁNYOKON KERESZTÜL

Tanulmányban arra törekedtem, hogy három eseten keresztül mutassam be a többszintű alkotmányosság buktatóit. Az Emberi Jogok Európai Bírósága a tényleges életfogytig tartó szabadságvesztés, a parlamenti fegyelmi jog, és a bírósági eljárások hossza miatt elmarasztalta Magyarországot. A három ügynek látszólag nincsen köze egymáshoz, azonban az esetkörök közt a hasonlóság az, hogy Magyarország az ítéletet követően egyik esetben sem törekedett a teljes EJEE-konformitás elérésére. Dolgozatom elkészítése során több a vitaindító kérdés fogalmazódott meg bennem: Strasbourg miért elégszik meg a látszatintézkedésekkel, félmegoldásokkal? Továbbá felmerül az is, hogy hatékonyak mondhatjuk-e az EJEB működését, így, hogy Magyarország esetenként félmegoldásokkal válaszol az elmarasztaló ítéletekre. Valamint felmerült bennem az is, hogy várhatja-e a jogkereső jogalany az EJEE-ben foglalt jogainak tiszteletben tartását, ha az EJEB döntéseivel kialakított standardok következetes érvényesítése nem biztosított?

SZABÓ PATRIK

jogász
osztatlan, 5. félév
ELTE ÁJK

Témavezetők:

Dr. Kukorelli István Dr. Szentgáli-Tóth Boldizsár
egyetemi tanár, ELTE ÁJK tud. segédmunkatárs, MTA TK JTI

ISMERŐS IDEGEN: AZ ALKOTMÁNYPREAMBULUMOK DOGMATIKAI ÉS NORMATÍV PERSPEKTÍVÁIRÓL, KÜLÖNÖS TEKINTETTEL A NEMZETI HITVALLÁSRA

Magyarország Alaptörvényének preambuluma, a Nemzeti Hitvallás a hazai alkotmánytörténet számára ismert formában, mégis rendkívül újszerű módon jelenik meg. A gyakran historizáló Alaptörvény a történeti hagyományokat folytatva tartalmaz ünnepélyes előbeszédet, amely a közjogi tradíciótól eltérően önálló; Nemzeti Hitvallás (továbbiakban: Hitvallás) névvel, autonóm szerkezeti egységként kap helyet az alkotmányban. Nem csak nevének, hanem tartalmának, terjedelmének és a vele elválaszthatatlan kapcsolatban álló, a történeti alkotmány vívmányait szintén nevesítő R cikk (3) bekezdésének köszönhetően a Hitvallás az Alaptörvény egyik leghevesebb vitákat kiváltó újdonságának bizonyult. Ennek köszönhetően interdiszciplináris vita alakult ki, és a közéleti valamint az alkotmányjogi diskurzusban egyaránt rendkívül eltérő, sok esetben egymással szöges ellentétben álló álláspontok fogalmazódtak meg.

Dolgozatomban ezen problémafelvetésekre reflektálva a Hitvallás jogi szerepét, és a benne rejlő értelmezési lehetőségeket vizsgálom. Értekezésem első részében a preambulum dogmatikai fogalmának ismertetését követően e definíció elemeit veszem alaposabban szemügyre, és mutatom be, hogy azok a Hitvallásban miként jelennek meg. Ezután arra, a jogirodalomban gyakran felvetett kérdésre keresem a választ, hogy a Hitvallás valóban rendelkezik-e normativitással. Ehhez előbb a jogi normativitás egyik lehetséges fogalmát alkotom meg, majd az Alkotmánybíróság vonatkozó gyakorlatának legfontosabb részeit

TÓTH ANNA

jogász

osztatlan, 9. félév

SZE ÁJK

Témavezető:

Dr. Stumpf István

egyetemi tanár, SZE ÁJK

AZ ALKOTMÁNYOS IDENTITÁS EGYES KÉRDÉSEINEK VIZSGÁLATA

Az alkotmányos identitás kérdése napjainkban rendkívül aktuális téma. A fogalom megjelent már az Európai Unió alapító szerződésében is, azonban csak a Lisszaboni Szerződés hatálybalépését követően tett szert valódi jelentőségre. Ekkor kezdtek el az Európai Unió tagállamai hivatkozni rá annak érdekében, hogy valamely másodlagos uniós jog általi kötelezettségük alól mentesüljenek. Alaptörvényünkben korábban is felfedezhető volt az alkotmányos identitás eszméje, azonban a legújabb módosítással ténylegesen is deklarálásra került. A téma tekintetében jelenleg a német alkotmánybíróság jár élen, mely az identitáskontrollt már 2015 decemberében elvégezte. Döntésük példaként szolgálhat Magyarország számára is, hiszen Alkotmánybíróságunk eddig tartózkodott annak konkrét megállapításától, hogy milyen viszony áll fenn a másodlagos uniós joggal, illetve az alkotmányos identitással. Hazánkban a menedékkérő-kvóták kapcsán merült fel legutóbb a szuverenitás kérdése. Így dolgozomban igyekeztem megvizsgálni, hogy miként határozható meg az alkotmányos identitás tartalma, illetve milyen problémák merülnek fel a fogalomalkotással kapcsolatban, továbbá igyekeztem ismertetni a jelenlegi joggyakorlatot, különös tekintettel a Német Alkotmánybíróság intézménnyel kapcsolatos határozatára, majd ezt követően elemezni a hazai helyzetet, különös tekintettel Alaptörvény és Magyarország alkotmányos identitásának kapcsolatára.

TÖRÖK TAMÁS SÁNDOR

jogász
osztatlan, 9. félév
PPKE JÁK

Témavezető:

*Dr. Seereiner Imre
c. egyetemi docens, PPKE JÁK*

SOFT LAW ESZKÖZÖK PROBLEMATIKÁJA, KIVÁLTKÉPP AZ ÖNÁLLÓ SZABÁLYOZÓ SZERVEK GYAKORLATÁBAN

A soft law megjelenése és elterjedése a modern jogrendszerek egyik legkomolyabb dogmatikai kihívása. Jelen aktusok képesek lehetnek orvosolni a hagyományos jogalkotás hiányosságait, ugyanakkor eredményezhetik a jogbiztonság érvényesülésének akadályát is.

Dolgozatomban a puha jogi aktusok vizsgálatát az önálló szabályozó szervek gyakorlatában végeztem el, ugyanis e közigazgatási egységek olyan elkülönült dimenzióját képezik az államigazgatás egészének, mely rendszeren belül hatásosabban tetten érhetők az esetleges anomáliák.

Kutatásom során elsősorban a soft law szabályozási eszközök jogbiztonságra és jogkoherenciára gyakorolt hatását vizsgáltam, mely eredményeképp lehetséges megoldásokat is felvázoltam.

Alkotmányjog II. tagozat

BAKOS BENDEGÚZ

jogász

osztatlan, 5. félév

ELTE ÁJK

Témavezető:

Dr. Lukonits Ádám

egyetemi tanársegéd, ELTE ÁJK

EGYÉRTELMŰSÉGI KÖVETELMÉNY A KÖVETELMÉNY EGYÉRTELMŰSÉGE NÉLKÜL – A KÉRDÉSEGYÉRTELMŰSÉG TARTALMA ÉS VIZSGÁLATA A NÉPSZAVAZÁSI ELJÁRÁSOKBAN

Az népszavazási kérdések egyértelműségének követelménye azt a célt szolgálja, hogy a népszavazási kérdéseket a választópolgárok egyféleképpen értelmezzék, és ezáltal érvényes és eredményes népszavazás esetén a népakarat többségének megfelelő döntés születhessen. A kérdésegyértelműség, a döntés legitimitása mellett, a népszavazáshoz való jog – amely alkotmányos alapjog – érvényesülésének is nélkülözhetetlen feltétele.

Dolgozatom azon az elgondoláson alapul, hogy a tételes jogi rendelkezések és a joggyakorlat teljeskörű feltárásán keresztül el lehet jutni a kérdésegyértelműség egyfajta felfogásához. Az ennek megfelelően megfogalmazott kérdések ezért elvileg – az eljáró szervek értelmezésében – egyértelműek lesznek. A valóságban azonban mégis elutasításra kerülhetnek, a jelenlegi joggyakorlat a saját maga és a tételes jog által lefektetett elemeknek is ellentmond. Kutatásomban a kérdésegyértelműség alkotmányos jelentőségének ismertetése mellett azonosítom az egyértelműségi követelményből levezethető formai és tartalmi előírásokat, amelyeket önállóan, a tételes jog és a joggyakorlat alapján mutatok be.

Ismertetem, hogy az egyes elemek ténylegesen miként érvényesülnek az eljáró szervek gyakorlatában, amelyhez három, általam megfogalmazott, a Nemzeti Választási Bizottsághoz benyújtott, a joggyakorlatot leképező országos népszavazásra javasolt kérdés, és az ezek hitelesítéséről (annak megtagadásáról) szóló NVB határozatok, valamint a határozatokkal szemben benyújtott felülvizsgálati kérelmek és a felülvizsgálati eljárásban hozott kúriai határozatok szolgálnak alapul szolgálnak kiindulási alapként. Ezt egészítik ki a kérdések megfogalmazását megelőző kutatás főbb eredményei.

A személyes tapasztalatokra is építve rámutatok az egyértelműségi teszt jogilag aggályos részeire, a joggyakorlat inkoherenciájára, valamint az ezekben rejlő kockázatokra, és értékelem, hogy milyen lépéseken keresztül lehetne eljutni a következetesebb, a jogbiztonságot és a népszavazáshoz való jogot érvényre juttató joggyakorlathoz.

FODOR SZILVIA

jogász
osztatlan, 7. félév
ME ÁJK

Témavezető:

*Dr. Hallók Tamás
egyetemi docens, ME ÁJK*

GARANCIÁK A VÁLASZTÁSI KAMPÁNYBAN

A választás a demokrácia egyik alapvető jogintézménye, melynek mindenkor szabályozása és működése számtalan kérdést vet fel. Egyrészt a választópolgár a hatalomban való részvételét választott országgyűlési képviselői útján gyakorolja, másrészt gyakorolja a választáshoz kapcsolódó politikai alapjogait, az aktív és a passzív választójogot. Fontos kérdés ezért, hogy egy adott ország legfőbb döntéshozó szervét milyen választási rendszerben és jogszabályi környezetben választják meg. Alapvető követelmény, hogy a választások során a fenti alapjogok a lehető legteljesebb mértékben érvényesüljenek, a jogszabályi környezet tegye alkalmassá a választás intézményének alkotmányos gyakorlását. A választási eljárás egyik legfontosabb területe a választási kampány, mint a jelöltek és jelölő szervezeteik által alkalmazott választói akarat befolyásolásának eszköze. A kampány során lehetőség nyílik arra, hogy a jelölt az álláspontját, programját a választópolgárokkal megismertesse, hogy döntésükben befolyásolja őket. Dolgozatomban elkészítéskor arra törekedtem, hogy a Magyarországon jelenleg hatályos választási kampányszabályokat a választási eljárási törvény szerkezetét követve mutassam be, kiemelve a gyakorlati alkalmazás problémáit, amelyeket a nemzeti választási bizottsági, kúriai és alkotmánybírói döntések alapján vizsgáltam.

A vizsgálat célja a jelenlegi választási kampányra vonatkozó szabályrendszer gyakorlati alkalmazhatóságának a kérdése, annak megállapítása, hogy a részletes szabályozás megteremti-e az egyértelmű jogalkalmazás lehetőségét. A kampánycsend és az azt felváltó kampánytilalom jogintézménye szolgálja azt a célt, hogy a választópolgár befolyástól mentesen, megfontoltan gyakorolhassa választójogát. Kérdés az, hogy a kampánytilalom jogintézményével elérhető-e ez a cél. Az egyes kampányeszközök viszonylatában pedig azt kellett megvizsgálni, hogy érvényesül-e a demokratikus pluralizmus megteremtéséhez szükséges esélyegyenlőség a politikai szereplők között, illetve, hogy érvényesül-e a szabad tájékoztatáshoz való jog és a sajtószabadság. A választópolgár szempontjából biztosított-e a választási eljárásban a szavazás titkossága, az adatvédelem, a választásban való önkéntes részvétel és az információhoz való jog. A választási kampány szabályai a jogalkotás folyamatában sokszor estek át módosításon, a joggyakorlat eredményeit figyelembe véve azonban indokolt lehet a hatályos jogszabályok további módosítása a fenti alapjogok biztosítása érdekében.

KIS GRÉTA

jogász
osztatlan, 5. félév
PPKE JÁK

*Dr. Kurunczi Gábor
mb. oktató, PPKE JÁK*

*Témavezetők:
Dr. Ráth Olivér
mb. oktató, PPKE JÁK*

A KAMPÁNYFINANSZÍROZÁS ALKOTMÁNYOSSÁGI VIZSGÁLATA

A magyar választópolgárok a pártok széles palettájáról válogatnak a szavazófülke magányában, ami azt jelenti, hogy nálunk a többpártrendszer szerves részét képezi, hogy az esélyegyenlőség jegyében kisebb és nagyobb pártok számára egyaránt biztosítjuk a politikai szerepvállalás lehetőségét. A kampány a választópolgári oldalt tekintve olyan, mintha a vásárlás alkalmával elsőként kirakatokat nézegetnénk, majd csak azt követően választanánk ki a mi ízlésünknek leginkább tetsző üzletet, és oda térnénk be. Ahhoz, hogy felfigyeljünk egy 'kirakatra', majd az általa közvetített mögöttes tartalom mellett tegyük le a voksunkat, anyagi ráfordításokra van szükség. Ha a kampányokat a rendeltetésüknek megfelelően használják ki, vagyis a választópolgárok véleményének kialakítására, befolyásolására, akkor pénzügyi támogatásokra van szükség. A kérdés az, hogy az állam a költségvetésével köteles-e részt venni ebben a támogató tevékenységben, vagyis szükség van-e egyáltalán kampányfinanszírozásra.

Az alkotmányos alapelvek érvényesülése, a jogállami követelmények betartása, valamint a magyar többpártrendszerre jellemző szokások mind azt támasztják alá, hogy az állami közreműködésnek van relevanciája. Ha elfogadjuk ezt a tételt, akkor már csak egy olyan rendszert kell kialakítanunk, amely a kampánytámogatással szemben felállított szigorú elvárásainknak eleget tesz. A hangsúlyt nem is az anyagi szabályok módosítására kell helyezni, sokkal inkább az eljárási szabályrendszerre, amelynek legfőbb részét az ellenőrzés és a felügyelet teszi ki. A pártok kampányköltségeit a folyósított támogatások megérkezésétől kezdve, az egész kampányidőszak alatt figyelemmel kell kísérni. A bevételekről és a kiadásokról rendszeres könyvelést kell vezetni. Az eljárási elvek érvényesülése mellett a kamupártok közül kevesebben mernének nekiindulni a választásoknak, szimplán haszonszerzés céljából. A kockázat ugyanis nagyobb lenne, mint a nyereség lehetősége.

Vizsgálatom eredményeként azonban nem tehetem meg azt a határozott megállapítást, hogy az általam kidolgozott reformok garantálhatnának egy teljes mértékben átlátható, árnycsökkentő, és a választópolgárok számára igazságos kampányfinanszírozási modellt. Ez ugyanis bármennyire is elvárjuk a szilárdságát, mereven nem működhet. Ahogy a politikai életben is rohamosan váltják egymást az akciók, úgy ennek a rendszernek is rugalmasan alkalmazkodnia kell ehhez. Egy rendszer, különösen, ha finanszírozási rendszer, önmagában nem testesítheti meg mindkét sajtóságot.

KOZÁK BETTINA

jogász
osztatlan, 8. félév
SZE ÁJK

Témavezető:

*Dr. Erdős Csaba
egyetemi adjunktus, SZE ÁJK*

A NÉPSZAVAZÁSHOZ VALÓ JOG ÉRVÉNYESÜLÉSE A KÚRIA ÉS AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG JOGGYAKORLATÁBAN

Az országos népszavazásról és a népi kezdeményezésről szóló 1998. évi III. törvény hatályba lépésétől fogva egészen 2012. január 1. napjáig a népszavazások kezdeményezésével összefüggésben az Alkotmánybíróság jelentette a legfőbb jogvédelmi fórumot. A jogalkotó az Alaptörvény hatályba lépését követően több lépésben hajtott végre jelentős módosítást a népszavazási kezdeményezésekkel kapcsolatos jogorvoslati rendszerben. Az új modell értelmében a Kúria lett a népszavazási kérdések tekintetében a végső jogorvoslati fórum. Ezzel a változással az Alkotmánybíróság jogvédelmi feladatai háttérbe szorultak ugyan, azonban nem szűntek meg. Az Alkotmánybíróság ugyanis kettő esetkörben továbbra is eljárhat a népszavazási ügyek kapcsán. Egyrészt elbírálja a Kúria hitelesítő vagy hitelesítést megtagadó döntésével szembeni alkotmányjogi panaszokat, másrészt elvégzi az Országgyűlés népszavazás elrendelésével összefüggő határozatának a felülvizsgálatát.

Dolgozatomban három esettanulmányon keresztül mutatom be azt, hogy mennyiben segíti elő, vagy éppen mennyiben korlátozza a népszavazáshoz való jog érvényesülését az Alaptörvény hatályba lépését követően bevezetett modell. Megvizsgálom továbbá, hogy hogyan alakul az új szabályozás következtében a jogvédelem a népszavazások kezdeményezése tekintetében, illetve, hogy mennyiben érvényesül a népszavazáshoz való jog, mint alapjog védelme a Kúria és az Alkotmánybíróság joggyakorlatában.

KÓKAI DÁNIEL

jogász

osztatlan, 7. félév

ME ÁJK

Témavezető:

Dr. Majtényi László

egyetemi tanár, ME ÁJK

E-DEMOKRÁCIA

Az utóbbi években szinte az összes nyugati demokráciában megfigyelhető tendencia, hogy csökken részvételi hajlandóság a választásokon, nő az apátia a közügyek terén, illetve hogy a demokráciából kiábrándult polgárok egy része szélsőséges ideológiák felé fordul. Mindezeknek köszönhetően egyes országokban antidemokratikus folyamatok figyelhetők meg. Ezek a folyamatok egyrészt maguk is tovább erősítik a kételyt egyes választókban a demokratikus berendezkedés igazoltságával kapcsolatban, másrészt viszont segítenek felhívni a figyelmet a jelenlegi rendszer hiányosságaira. Ezen dolgozat alapvető célja az e-demokráciának, mint a problémára adott egyik válasznak a körüljárása. A dolgozat keretén belül először is ezen hiányosságok, vagyis a közvetlen demokrácia igazolhatóságának nehézségeit, valamint az ezekből adódó jogelméleti és gyakorlati problémákat tekintem át röviden. Ezek után az e-demokrácia képében megvalósuló közvetlen demokráciának, mint a problémára adott egyik lehetséges válasznak a tömör bemutatására kerül sor. Ennek során a közvetlen demokrácia történeti formáit majd az e-demokráciához vezető úton eddig megtett lépéseket tekintem át. Ezután a közvetlen demokrácia előnyeit, valamint lehetséges hátrányait, illetve ezek tükrében az alapproblémára adandó tényleges válaszként a jövőben esetlegesen megvalósítandó e-törvényhozás lehetséges modelljeit mutatom be. A lehetséges modellek közül rövid távon a harmadik modell a leginkább megvalósítható, azonban közép és hosszú távon a második modell tűnik leginkább megvalósításra érdemesnek. Végezetül a dolgozat zárásaként az új rendszer működéséhez elengedhetetlenül szükséges feltételeket veszem sorra.

NAGY MILÁN

közigazgatás-szervező

BA, 5. félév

NKE ÁKK

Témavezető:

Dr. Horváth Anett

egyetemi tanársegéd, NKE ÁKK

MENNYI AZ ANNYI? – PÁRT- ÉS KAMPÁNYFINANSZÍROZÁS MAGYARORSZÁGON A RENDSZERVÁLTÁSTÓL NAPJAINKIG

Dolgozatomban a párt- és kampányfinanszírozás hazai szabályozását vizsgálom. Bemutatom a hatályos szabályozást, az ehhez kapcsolódó kritikákat, továbbá alternatív megoldási, szabályozási javaslatokat fogalmazok meg.

Tekintettel dolgozatom fundamentumára, a törvényi szabályozások értékelő bemutatására, igyekszem a tényleges elemzést megelőzően az összefüggések megértéséhez szükséges előzményeket felvázolni. Ennek érdekében összefoglalom a pártok funkcióit, és röviden bemutatom a hazai választási szabályozás történetét az államszocializmus időszakában. A biztos alapokon nyugvó előzmények és összefüggések lefektetését követően térek rá a dolgozatom súlypontját képező rendszerváltás utáni szabályozások tárgyalására. Ebben a részben részletesen bemutatom a rendszerváltás során kialakított magyar modellt, az 1997-ben bevezetett direkt kampánytámogatás és költségi limit intézményét, a pártalapítványok számára 2003-tól biztosított költségvetési támogatást, valamint a hatályos hazai szabályozást – kitérve a törvények hibáira, hiányosságaira, valamint a visszhangjuk, elfogadottságuk áttekintésére, illetve megemlítve a felmerült kritikákat is. Zárásként pedig - releváns szakirodalommal alátámasztva - megfogalmazom gondolataimat.

Ami az anyaggyűjtés során alkalmazott módszertant illeti, különböző elemzéseket, összehasonlításokat hajtottam végre. Jogszabáylelemzést végeztem például a kampányfinanszírozási törvények vizsgálatakor, adatelemzést hajtottam végre a pártok által az Állami Számvevőszéknek készített beszámolók adatai alapján. Áttekintettem a választási szabályozás történetét, kronológiáját az államszocializmus időszakától kezdve és tanulmányoztam a témában született szakirodalmat, összehasonlító adattáblákat és grafikonokat készítettem a helyzet jobb áttekintése érdekében.

Dolgozatomban valós problémát vizsgállok, és célom de lege ferenda javaslatot megfogalmazni. Ehhez a legszélesebb körben összegyűjtöttem a hatályos szabályozást illető kritikákat, illetve lehetséges megoldásokat. E tekintetben külön kiemelendő, hogy civil szervezetek tanulmányira támaszkodva szabályozási alternatívaként felvetem a pártok kampánytámogatásának kinstári kártyán történő megvalósítását, illetve a pártok szigorúbb elszámoltatását. Mindemellett cáfolum a hazai választások szabad és tisztességes voltát megkérdőjelező nem kormányzati szervezetek állításait.

RADICS KATALIN ADÉL

jogász

osztatlan, 7. félév

SZE ÁJK

Témavezető:

Dr. Erdős Csaba

egyetemi adjunktus, SZE ÁJK

REFERENDUM LOCALE – A HELYI NÉPSZAVAZÁSOK GYAKORLATA ÉS KIHÍVÁSAI

A közvetlen demokrácián pragmatikus módon a nép által közvetlenül, képviseleti szervek kiiktatása mellett vagy beiktatása nélkül hozott döntést értjük. A parlamentáris demokráciák legfontosabb alapelve a népszuverenitás, a közvetlen néprészcélú a legtöbb ország mégis óvatosan bánik. Dolgozatom középpontjában e közvetlen néprészcélú helyi megvalósulási formája, a helyi közvetlen demokrácia megnyilvánulásának eszköze, a helyi népszavazás áll. Témáját tekintve a dolgozat a helyi népszavazások szabályozásának, valamint gyakorlatának vizsgálatával foglalkozik mind hazai, mint külföldi vonatkozásban. A tanulmány célja egyrészt az, hogy áttekintést adjon arról, hogy a népszavazáshoz való jog helyi szinten mennyiben és milyen hatékonysággal tud érvényesülni. Másrészt az, hogy a hazai és külföldi gyakorlat összehasonlításával segítséget nyújtson a lehető legjobb megoldás megtalálásában a helyi népszavazások gyakorlati kihívásainak megoldására.

Kutatásomban a vonatkozó jogszabályok vizsgálatával áttekintést adok arról, hogy helyi szintű népszavazást milyen feltételek mellett, milyen tárgykörökben lehet tartani.

A joganyagot azonban nem csak az ismeretszerzés céljával, hanem kritikai szemlélettel is vizsgálom, a következő fő kutatási kérdések mentén:

- Milyen módon történik a helyi népszavazások mint a helyi közhatalom gyakorlása eszközeinek szabályozása?
- Milyen szerep jut jelenleg a gyakorlatban a helyi népszavazásoknak?
- Felfedezhetők-e a szabályok között joghézagok, illetve egyéb kérdéses pontok?

A kutatási kérdések megválaszolása során egyértelművé vált számomra, hogy az Nsztv. helyi népszavazásokra vonatkozó rendelkezései – kiváltképp a helyi önkormányzatok számára jogalkotási kötelezettséget keletkeztető szakasz – több okból is korrekcióra szorulnának. Ezeket felismerve fogalmaztam meg módosító javaslataimat az Nsztv. vonatkozásában, amelynek eredményeképpen törvényi szinten nyerne szabályozást a helyi népszavazás elrendeléséhez szükséges támogató választópolgári aláírások száma. Ehhez kapcsolódóan pedig szintén az Nsztv.-ben nyerne szabályozást az a véleményem szerint rendkívül aggályos – és jogforrási szinten meg nem válaszolt kérdés –, hogy pontosan hány aláírást is szükséges összegyűjtenie a kezdeményezőnek ahhoz, hogy népszavazást lehessen elrendelni az adott kérdésben.

VÁRADI ZSANNETT

jogász
osztatlan, 5. félév
ELTE ÁJK

*Dr. Somody Bernadette
egyetemi adjunktus, ELTE ÁJK*

*Témavezetők:
Dr. Székely Iván
kutatóprofesszor, KEE*

DEMOKRÁCIA 2.0? - A BIG DATA ALAPÚ ADATKEZELÉS DEMOKRATIKUS HATALOMGYAKORLÁST ÉRINTŐ KIHÍVÁSAI

Pályamunkám az adatvédelem új, alkotmányjogi kihívásaira világít rá a Big Data jelenség tükrében. Az adatvédelmi szabályozások tendenciáit vizsgálva egyértelművé válik, hogy történtek ugyan paradigmaváltásszerű változások, de a Big Data miatt a hatályos adatvédelmi jog dogmatikája részben anakronisztikus. Az információs önrendelkezési jog által az egyén kezébe adott jogvédelmi eszközök ilyen magas szintű technológiai fejlettség mellett már nem adekvátak. A Big Data alapú adatkezelés okozta folyamatos alapjogsérelmek azonban nem csak egyéni szinten jelennek meg. Ha az információs hatalmak minden egyes állampolgárról képesek kialakítani ún. személyiségprofil, amely alapján manipulálni tudják az egyének gondolatait, cselekedeteit, úgy ez a jelenség – például a választások befolyásolása útján – a demokratikus intézményrendszert is veszélyezteti.

A témakört nem lehet csak jogi szemszögből vizsgálni, elengedhetetlen a multidiszciplináris megközelítés. A szociológiai és informatikai perspektíva mellett azonban a jogi szempontokra helyezem a hangsúlyt. Ezek közül az adatvédelem jogi szabályozása az egyik fontos kulcs a jelenség elemzése kapcsán. A felvonultatott Big Data-specifikus adatvédelmi problémákon keresztül vizsgálom azt a kérdést, hogy a demokratikus intézményrendszer védelmének szempontjából a technológia fejlődésével miért és hogyan szükséges együtt fejlődnie a személyes adatok védelméhez való jogot biztosító garanciáknak.

A hatályos adatvédelmi szabályok paternalista intézményi garanciái kizárólag a jog világában igazolhatóak, csak akkor válhatnak elfogadhatóvá, ha vakok vagyunk a technológiában rejlő potenciálra. Ezért olyan új – nem technológia-semleges – garanciarendszert kell kialakítani, ami egyrészt biztosítja, hogy az adatalany ismét jelen lehessen, rendelkezhesen magáról, másrészt megakadályozza, hogy a profilokba zárás folytán az egyén elszemélytelenedjen. A Big Data korában a jogi szabályozás azonban számos akadályba ütközik, a jog mindig is le lesz maradva a technológiai fejlődéshez képest. A mostani világot pusztán jogi eszközökkel szabályozni képtelenség. Ha jogi megoldás nem áll rendelkezésre, megfontolandó, hogy a technológia adhat-e választ az elemzett adatvédelmi problémákra. A blockchain egy működőképes megoldásnak bizonyul: a személyes adatok védelméhez való jog garantálásán túl a demokrácia 2. 0 virágzásához is vezethet.

Alkotmányjog III. tagozat

BALLA ESZTER

jogász

osztatlan, 9. félév

ME ÁJK

Témavezető:

Dr. Panyi Béla

c. egyetemi docens, ME ÁJK

AZ EURÓPAI ÜGYÉSZSÉG LÉTREHOZÁSÁNAK JÖVŐJÉRŐL

Dolgozatom témájának az Európai Ügyészség (EPPO – European Public Prosecutor’s Office) létrehozását választottam, mely mind európai, mind nemzeti szinten vitát képez. Az Európai Ügyészség létrehozásának jogi alapját a Lisszaboni Szerződés 86. cikke teremtette meg, mely szerint az Európai Unió pénzügyi érdekeit sértő bűncselekmények üldözése lesz az EPPO feladata. Létrehozásában fontos szerepet játszik, a határokon átnyúló korrupciós és csalási bűncselekmények ellen történő fellépés. Az EPPO hatásköre az EU pénzügyi érdekeit sértő bűncselekményekre terjedne ki, illetve járulékos hatáskörökre is. A Bizottság hatásvizsgálatának eredménye szerint indokolt az EPPO felállítása az uniós pénzügyi érdekek hatékonyabb védelme céljából.

Az EU tagállamok többsége csatlakozott ezen szerv felállításával kapcsolatos együttműködéshez, azonban Magyarország nem támogatja. Dolgozatomban részletesen kitérek a különböző javaslati modellekre, illetve hazánk ellenérveire.

Elemzem az Európai Ügyészség létrehozásáról szóló rendeleti Javaslatot, mely során megállapítom a jogbiztonság nézőpontjából tett aggályaimat, illetve bizonyos területeken a minimumszabályozást vizsgálom, vagy éppen a szabályozás hiányosságát, pl.: az utasítási jog esetében és javaslatot teszek a törvénysértő utasítás lehetséges szabályozási módjára. Ugyanakkor felhívom a figyelmet az uniós polgárok érdekeire is, mely az uniós források jogszerű felhasználásához fűződik. Magyarország nézőpontjából a Javaslatot, különösen az Alaptörvényben lefektetett „büntetőigény kizárólagossági” szabálya, valamint az általam fontosnak tartott ez alóli kivételek oldaláról közelítem meg.

Dolgozatom végén felvetem az EPPO-hoz történő csatlakozás jövőbeni valós gondolatát, amennyiben az EPPO által érintett területen az eredményesség és a hatékonyság megkívánja.

BÁLINT MIKLÓS JÓZSEF

közigazgatás-szervező

BSc, 5. félév

NKE NEK

Témavezető:

Dr. Halász Iván

egyetemi tanár, NKE ÁKK

MIT TAKARGAT MONACO? – A MONACÓI HERCEGSÉG ALKOTMÁNYTÖRTÉNETE, AZ ÁLLAM FELÉPÍTÉSE ÉS MŰKÖDÉSE

A pályamunkám központjában a Monacói Hercegség áll. Kutatásom legfontosabb eleme az ország alkotmányos- és közjogi berendezkedése, az állam intézményeinek működése és felépítése.

Dolgozatomban ismertetem a törpeállam történelmének fontosabb aspektusait, bemutatásra kerül a Hercegség alkotmánytörténete, illetve a hatályos alkotmány leglényegesebb rendelkezései. Bemutatásra kerülnek a hatalmi ágak és működéseik, illetve a monacói Község. Megvizsgálom a Grimaldi-ház történelmét és a hercegi hatalom legfontosabb jellemzőit, amibe beletartozik a hercegi hatalom jelentőségének vizsgálatát. Bemutatom a monacói választási rendszert, illetve a Hercegség nemzetközi jelenlétét. A nemzetközi kapcsolatok terén érdemes megvizsgálni Monaco Franciaországgal való viszonyát a múltban és napjainkban.

Pályamunkám írásakor a legfontosabb forrásként Monaco hatályos alkotmánya szolgál, mivel a dokumentum tartalmazza a leglényegesebb és legalapvetőbb szabályokat az állam felépítését és működését illetően. A hatalmi ágak, hercegi hatalom, a Község bemutatásakor is erre a forrásra támaszkodtam.

Sajnos hazánkban kevés az alkalmas forrás, ami az általam választott témáról szakszerűen értekezik, ezért számos francia nyelvű forrást használtam fel pályamunkám elkészítése alatt. Ide tartoznak folyóiratok és a Hercegség hivatalos honlapja, mely mennyiségileg és minőségileg is megfelelő forrásnak tekinthető.

HAWCHAR SZABINA
közigazgatás-szervező
BA, 5. félév
NKE ÁKK

Témavezető:
Dr. Iván Dániel
egyetemi tanársegéd, NKE ÁKK

AZ AUSZTRÁL ALKOTMÁNY ÁTTEKINTÉSE

Ausztráliára napjaink egyik legsikeresebb országaként tekintünk, amelynek alkotmányáról és államszervezetéről még nem született összefoglaló, ismeretterjesztő dolgozat hazánkban. Az ország alkotmánya és politikai berendezkedése magán viseli a brit birodalmi korszak jeleit, és hűen tükrözi a gyarmati korszakban kialakult egyes struktúrák fennmaradását. Az ausztrál alkotmány sajátossága, hogy egyesíti, és ezzel létrehozza Ausztráliát és egyben új nemzetet is teremt, mégis sokszor egy roppant racionális, üzleti szerződésként tekintünk rá, amelyben kevés az ideológiai indíttatás és az ünnepélyesség. Emiatt kifejezett hangsúlyt fektetnek a független ausztrál állam és nemzet létrejöttéhez vezető út és az Egyesült Királysággal való kapcsolatának ismertetésére, alkotmányos alapjainak és politikai rendszerének bemutatására.

Mindemellett a dolgozat célja az ausztrál alkotmányt összefoglaló módon ismertetem, betekintést nyerhetünk az ország törvényhozói, végrehajtói és igazságszolgáltatási ágába, és egyéb az alkotmányban különös helyet kapó témakörökbe, illetve a kontinensország állam-szervezetének alapja.

KOSZTRIÁN DÁVID

államtudományi
osztatlan, 2. félév
NKE ÁKK

Témavezető:

*Dr. Szalai András
egyetemi adjunktus, NKE ÁKK*

MAGYARORSZÁG FÉLPREZIDENCIÁLIS KORMÁNYFORMÁJÁNAK REALITÁSA A MINISZTERELNÖKSÉG SZEREPÉNEK ÉS MŰKÖDÉSI MECHANIZMUSAINAK TÜKRÉBEN

A szakirodalom a kormányfői hatalom növekedésének narratívái kapcsán több helyen megemlíti a félelnöki hatalomba való konverziót. Dolgozatomban arra vállalkoztam, hogy a félelnöki/félparlamentáris rendszer megvalósulásának lehetőségét vizsgáljam, különös tekintettel a növekvő, mára „kabinetkormányzást” végző Miniszterelnökség tükrében.

Magyarország történelmi hagyományaiban megjelenik az erős vezetőkép, míg a kancellárdemokrácia és politika folyamatos perszónifikációja, a marketing erősödése, a miniszterelnök apparátusához rendelt feladatmenyiség és súlyának gyarapodása egy olyan irányba mutat, amelyet a szakirodalom prezidencializálódásnak nevez. E tekintetben fel kell tennünk a kérdést:

Félelnökivé változhat-e Magyarország kormányformája?

Igen, de erre csekély az esély, hiszen – eltekintve a politikai fogadtatástól - a miniszterelnök jelenleg túl erős, így tulajdonképpen erre nincs szükség, nincs politikai igény, sőt, a kritikák jelentős része ma is éppen arról szól, hogy a miniszterelnöki intézmény túlzott hatalommal és a korábbihoz képest kevesebb hatalmi ellensúllyal működik.

A miniszterelnök erejét tovább növeli a jelenlegi struktúrában működő háttérapparátus, hiszen teljes kontrollt ad a kezébe, emellett pedig operatív kormányzást, menedzselést folytat, amely tény csábító lehet a félprezidenciális kormányzatokkal való összehasonlításban. Valóban, az analógia több ponton megalapozott, azonban amíg a kormányformák alapvető eltéréseket mutatnak, jelen „jellegbéli” összehasonlításokon túlmenően nem érdemes meszszenő következtetéseket levonnunk. A kormányfő kihasználta a kancellári rendszerben lévő lehetőségeket anélkül, hogy közjogilag áttért volna a prezidenciális rendszerek valamelyik válfajára, ebben pedig a Miniszterelnökségnek oroszlánrésze volt és van, ugyanakkor nem érdemes elfeledkeznünk a politikai legitimációról, a stabil párhátterről és több tucat további számos fontos tényezőről. Meglátásom szerint a jelenlegi kormányzási mód, amelyet a sajtó több esetben is autokratikusnak, már-már diktatórikusnak ítél valójában csak a kancellárdemokrácia kereteinek szélén mozgó, a társadalom számára nem ismert, ámbár általa politikai értelemben felhatalmazott eszközrendszert takar, amelynek értelmezéséhez Sárközy professzor gondolata talán hozzásegít minket: „A sikeres kormányzáshoz egy kis machiavellizmus, modern szóval élve egy kis csibészség is hozzátartozik.”

MORAUSZKI RITA

jogász

osztatlan, 6. félév

ELTE ÁJK

Témavezető:

Dr. Láposy Attila

egyetemi tanársegéd, ELTE ÁJK

KITELJESÍTÉS VAGY FUNKCIÓZAVAR? – AZ OMBUDSMANI HATÁSKÖR-BŐVÍTÉS ELVISELHETETLEN KÖNNYŰSÉGE

A címben szereplő „kiteljesedés vagy funkciózavar” dilemma a dolgozat összetett, kettős alapkérdéseként írható le. Hogyan válhat a hatáskör bővíthetőségében rejlő fejlődési potenciál az ombudsmani intézmény jogállamban betöltött esszenciális szerepének sarokkövévé és egyben hogyan veszélyeztetheti a biztos jogállamban betöltött funkcióját?

Az ombudsmani intézmény sajátosságai, fejlődéstörténete, modellváltásai és a nemzetközi standardok által kirajzolt minimumkritériumok együttesen alapozzák meg az intézmény ’alapjogvédelmi franchise’ jellegét. E tényezők objektíve elősegítik, hogy a jogalkotó azt akár a nemzeti, akár a nemzetközi jog által pótlólagos hatásköri jogosítványokkal ruházza fel. Ezen, a biztos általi internális hatáskör-kiterjesztés mellett kirajzolódó, externális hatáskörbővítési lehetőségeket tekintem hatáskör-telepítésnek. Számításba véve azon törekvéseket, amelyek az ombudsmani intézmény nemzetközi jogi standardokon alapuló bővítését szorgalmazzák az általános szintről indulva, a magyar ombudsmani intézmény működését figyelembe véve az ENSZ kényszer és más kegyetlen, embertelen és megalázó bánásmódról és büntetésről szóló egyezmény fakultatív jegyzőkönyve (OPCAT) által életre hívott Nemzeti Megelőző Mechanizmus és az utólagos absztrakt normakontroll eljárás indítványozásának párhuzamos elemzésével kívántam a fenti kettős kérdésre választ találni.

A szakirodalomban megjelenő problémafelvetés a bővülő ombudsmani hatáskörök által kiváltott belső funkcionális zavarokkal kapcsolatos. Nem vitatható, hogy a parttalan hatáskörbővítés veszélyeztetheti a biztos alaphatáskörének ellátását, hátrányosan érintheti az intézmény összetársadalmi megítélését. A funkciózavar azonban nem egyszerűen abban áll, hogy a biztos nem tudja ellátni alapjogvédelmi tevékenységét, hanem az egyre bővülő hatásköri katalógusban az új elemek beépítése a már meglévők leépüléséhez vezethetnek. A hatáskör-inflációs probléma oka a telepített hatáskörök adaptációs nehézségében rejlik.

Az általam felvetett megoldási alternatívák közötti választás, vagyis, hogy a biztos konstruktív feladatértelmezésén múlik vagy az alkotmányos intézményrendszer változtatásával valósítható-e meg a járulékos hatáskör adaptációja, valójában „hamis dilemma”. E két mechanizmusnak egymást erősítve, nem egymást kioltva kell megjelennie a nemzetközi egyezményeken alapuló kiterjesztett hatásköri jogosítványoknál. Ezáltal válhat az ombudsmani hatáskörbővítés „könnyűsége” közjogi értelemben „elviselhetővé”.

NAGY BOTOND

jogász
osztatlan, 5. félév
SZTE ÁJK

Témavezető:

*Dr. Badó Attila
egyetemi tanár, SZTE ÁJK*

A BÍRÁK KIVÁLASZTÁSÁNAK ÖSSZEHASONLÍTÓ VIZSGÁLATA

Dolgozatom témája a bírák kiválasztásának összehasonlító vizsgálata. Kutatási eredményemnek tekintem, hogy a magyar bírói kinevezésre tett pozitív és negatív megállapításaimat követően az általam – elsősorban a kapcsolati tőke túlsúlya miatt – hibásnak vélt hazai megoldások kijavítására nemzetközi szabályozások alapján fogalmaztam meg de lege ferenda javaslatokat. Dolgozatomban kiemelem, hogy a bírói függetlenséget csorbitó, az igazságszolgáltatás pártatlanságát és hatékonyságát rontó kapcsolati tőke negatív hatását érdemes lenne kiküszöbölni egy a francia modelléhez hasonló érdemközpontú versenyvizsga bevezetésével, amelynek eredményeit csatolni lehetne a jelentkező pályázatához. Fontos lenne emellett, hogy – Norvégia példáját követve – a kinevezési eljárás részletei a nyilvánosság számára teljes körűen elérhetőek, s ezáltal ellenőrizhetőek legyenek. A pályázatok kapcsán továbbá érdemes lenne megfontolni, hogy ezek tekintetében az egyszemélyi igazgatási vezető, azaz az OBH és a Kúria elnökének szerepét gyengíteni, a bírói önkormányzati testületek szerepét – mint például általános jelleggel Portugáliában, Szlovákiában vagy Litvániában – pedig növelni kellene. Továbbá az egyes amerikai tagállamokban működő merit system-hez hasonlóan egy jogászokból álló kiválasztó testület szerepét lehetne megalapozni. A testületi szervek vonatkozásában pedig véleményem szerint bevezethető lenne egy az Egyesült Királyság Judicial Appointments Commission-jéhez vagy Franciaország le Conseil Supérieur de la Magistrature-jéhez hasonló független javaslattevő szerv alkalmazása. Mindezekkel a módszerekkel Magyarországon a bírák kiválasztása és ezzel együtt az igazságszolgáltatás elméleti elgondolása és gyakorlati megvalósulása is hatékonyabb és kedvezőbb lenne, tisztábban meritokratikus jelleget öltene.

NEMES NIKOLETT

jogász

osztatlan, 5. félév

SZTE ÁJK

Témavezető:

Dr. Badó Attila

egyetemi tanár, SZTE ÁJK

AZ ÜGYÉSZI FÜGGETLENSÉG ÖSSZEHASONLÍTÓ VIZSGÁLATA

Kutatásom során a különböző ügyészi ideáltípusokat reprezentáló jogrendszerek ügyészségeinek összehasonlító jelleggel történő bemutatását tűztem ki fő célul. Annak érdekében, hogy rávilágítsak ennek a problémakörnek az aspektusaira, mélyrehatóan tanulmányoztam az alapvető modellek mellett, egyes európai országok ügyészi szervezetrendszerét, az apparátusok struktúráját és az ügyészség államszervezetben betöltött helyét, szerepét is. Tanulmányomban megállapításra került, hogy az európai államok ügyészségeinek kulcsfontosságú feladata, hogy a büntetőeljárásban vádat emeljen a terhelttel szemben és ezt a vádat eredményesen képviselje a bírósági tárgyaláson. Emellett viszont azt is érdemes kiemelni, hogy szervezeti felépítésüket tekintve rendkívül hierarchizált intézményekről van szó.

Ami pedig az ügyészi függetlenség témakörét illeti Magyarországon, két megoldási lehetőséget vázoltam fel a tanulmányomban. Az egyik alternatíva az ügyészség kormány alá rendelése, amely a kutatásomban ismertetett előnyöktől függetlenül véleményem szerint nem jelentene megoldást az ügyészi pártatlanság és függetlenség sérelmére. A másik megoldási lehetőség az ügyészség függetlenségének erősítése különböző garanciák megjelenítésével. A biztosítékok között említettem a legfőbb ügyész megválasztásával kapcsolatos szabályokat. Ezzel kapcsolatosan kutatásom során arra a következtetésre jutottam, hogy az ügyészség első embere megválasztási eljárásának némi módosítása biztosítani tudná, hogy az ügyészi szervezet vezetője a függetlenség és pártatlanság látszatát sem sértve lássa el feladatát.

Úgy gondolom tehát, hogy az ügyészi és ügyészi szervezeti függetlenség problémakörét érdemes lenne komolyabban venni, és a lehető legteljesebb mértékben megőrizni a jelenlegi rendszer előnyös komponenseit.

ORBÁN FERENC

jogász
osztatlan, 9. félév
PPKE JÁK

Témavezető:

*Dr. Csink Lóránt
egyetemi docens, PPKE JÁK*

AZ ÜGYÉSZSÉGEK ALKOTMÁNYOS HELYZETE ÉS AZ ÜGYÉSZSÉG ÖNÁLLÓ MŰKÖDÉSE AZ EURÓPAI MODELLEKBEN – ÖSSZEHASONLÍTÓ JOGI ELEMZÉS MAGYAR ÉS EGYETEMES VISZONYLATBAN

A történelem számos korszakában a politikai érdek és az ehhez kapcsolódó számtalan visszaélés súlyos sebet ejtett Iustitia testén. Ezeknek a sebeknek nem csak az okozói, de sokszor elszenvedői is az ügyészek voltak, akiket ha látszólag nem is fosztottak meg önálló döntési jogosultságaiktól, azonban a hatalmi játszmák a háttérből tagadhatatlanul befolyásolták őket. A joguralom és jogbiztonság megszilárdítása során a modern demokráciákban igyekeztek megfelelően körülbástyázni az ügyészek függetlenségét olyan garanciákkal, melyek az ügyészség szervezetének, illetve önálló döntéshozatalának védelmére szolgálnak. Ezek a biztosítékok átfogóan érintették nemcsak az szerv államhatalmi helyzetét, hanem a tevékenységét is.

A dolgozatomnak azzal a kérdésfeltevéssel láttam neki, hogy vajon megfelelőek-e és megfelelően működnek-e ezen garanciák napjainkban? Elegendő védelmet biztosítanak-e ezek a garanciák ma ahhoz, hogy valóban pártatlan ügyészi döntéshozatalról beszéljünk? Ha egy valami biztosan megállapítható az az, hogy megnyugtató válasszal nehezen lehet szolgálni. A bizonytalanságot pedig sokszor nem maga a rendszer, mint egész okozza, hanem annak egyes sarkalatos pontjai hibásak, amelyek lerontják a sokszor jól átgondolt védelmi logikát és teszik erőteljesen megkérdőjelezhetővé az elért eredményeket. Mindettől függetlenül meg kell említeni, hogy találkozhatunk számos olyan szabállyal, amely valóban a legmesszemenőbbekig érvényesíti a jogállamiság eszményét és elvárásait.

Érdemes lehet hát átgondolni, hogy a jövőben hogyan lehet megszabadítani az ügyészséget többek között az utasítások komoly veszélyt hordozó béklyóitól úgy, hogy közben ne építsen ki az állam egy olyan szervet, amely riválisként léphet fel a XVIII. század óta létező hatalmi triásszal szemben.

ŐSZE ÁRON

jogász

osztatlan, 7. félév

SZE ÁJK

Témavezető:

Dr. Erdős Csaba

egyetemi adjunktus, SZE ÁJK

A TITKOS INFORMÁCIÓGYŰJTÉS EGYES ALKOTMÁNYOSSÁGI KÉRDÉSEI

Korunk technológiai vívmányainak eredményeként az ember magánszférája sokkal kiszolgáltatottabbá vált mások, köztük a hatóságok szeme előtt. A XXI. században emiatt hatékony módon lehet információt gyűjteni. A megszerezett információk pedig olyan minőségűek is lehetnek, melyek megismerése rendkívül negatívan befolyásolhatják a megfigyelt alany magánszférájában, kisebb-nagyobb közösségi környezetében, illetve a társadalomban róla kialakult véleményt, mely egyaránt hordozhat magában erkölcsi, illetve jogi hátrányokat is. A fenti alapgondolatból kiindulva vizsgálom tehát a titkos információgyűjtéssel kapcsolatos tételeket. A tanulmány keretében kitérek a biztonság és a nemzetbiztonság fogalmára. Szükséges, hogy az alkotmányjog keretein belül részletesen megvizsgáljam e fogalmat, hiszen a titkos információgyűjtés elrendelésének feltétele Magyarország, illetve a lakosság biztonságának garantálása.

Ezután áttekintem a magánszférával kapcsolatos tudnivalókat. Dolgozatom szóban forgó részében, a téma keretein belül foglalkozom a magánszféra alapjogi vonatkozásaival. A vizsgálódás után rávilágítom a figyelmet a titkos információgyűjtés magánszférára gyakorolt hatásaira. E témakörben tanulmányozom a magánszféra és a (nemzet)biztonság egymáshoz való viszonyát. Töreksem választ adni arra a kérdésre, hogy melyik kategória bír nagyobb jelentőséggel, ha egyáltalán lehet fontossági hierarchiát felállítani e két vizsgálódási elem között.

Az utolsó részben a nemzetbiztonsági szolgálatokat – így szükségképpen a titkos információgyűjtést is – helyezem a középpontba. Ebben a részben kiemelt hangsúlyt kap a nemzetbiztonsági szolgálatokat övező „titokzatosság”, ami jelentősen megnehezíti a felettük gyakorolható ellenőrzést. E témakörben a normatív szabályozás kerül előtérbe, ahol vizsgálom a hatályos szabályozással kapcsolatosan felmerülő problematikás kérdéseket. Zárásként pedig egy fejezetben összegzem a tanulmányomban tett megállapításokat.

SALGÓ NÓRA

jogász
osztatlan, 5. félév
SZTE ÁJK

Témavezető:

*Dr. Badó Attila
egyetemi tanár, SZTE ÁJK*

A BÍRÓI FÜGGETLENSÉG ÖSSZEHASONLÍTÓ MEGKÖZELÍTÉSBN

Dolgozatomban komparatív módon azzal a céllal vizsgálom az egyes országokban gyökeret verő bírói függetlenséget, hogy feltárjam milyen esetleges hibákban, hiányosságokban szenved a bírói függetlenség különböző garanciáinak érvényesítése Magyarországon. A bírói függetlenség alapköveinek és fogalmának a kibontása után azon országok felé fordítottam a figyelmemet, amelyek a bírói függetlenség magyarországi érvényesülése tekintetében mintaadó, követendő példát nyújthatnak. Elsőként az Egyesült Királysággal foglalkoztam kiemelve azt, hogy a bírói függetlenség itt alkotmányi deklaráció nélkül is erős társadalmi és jogi támogatottságot élvez szemben a posztkommunista országokkal – ideértve Magyarországot –, ahol a rendszerváltozás óta még mindig nem sikerült az alkotmányos alapokon nyugvó bírói függetlenség garanciáit megszilárdítani. A bírói függetlenség fontos garanciája az automatikus szignálás biztosítása, ennek ellenére Magyarországon nem találhatunk egy általános, törvényben rögzített ügyelosztási rendet. A bírói függetlenség sérelmének már látszatát is megelőznél, ha az általam kibontott német, amerikai vagy olasz minta alapján egy automatikus ügyelosztási rend kerülne törvénybe iktatásra Magyarországon is. A magyar bírósági igazgatás és azon belül is a bírák kiválasztása terén ideálisnak tartok egy, a Franciaországban kialakult felvételi vizsgálóhoz hasonló eljárást Magyarországra átörökíteni, amely alkalmas lehetne arra, hogy az objektív szempontok mellett a szubjektív aspektusok ne befolyásolhassák a kiválasztást. Hasonló célt szolgálhatna a bírák kiválasztási eljárásában közreműködő, a három hatalmi ágtól független tagokból álló véleményező bizottság felállítása is. A bírói függetlenség összehasonlító vizsgálata alapján megállapíthatom, hogy nem szabad figyelmen kívül hagyni az egyes országokban kialakult megoldásokat. A modern jogrendszerekben már bevált, a bírói függetlenséget biztosító intézményi megoldások részletes szabályozása lenne indokolt jogrendszerünkben, amely kiküszöbölhetné a bírói függetlenséggel kapcsolatos esetleges állampolgári kételyt és egy járható utat jelenthetne a bírói függetlenség hazai érvényesítésének a biztosítására.

Alkotmányjog IV. tagozat

ALMÁSI DÁNIEL

jogász

osztatlan, 9. félév

PPKE JÁK

Témavezető:

Dr. Péterfalvi Attila

c. egyetemi tanár, PPKE JÁK

A TERMÉK TE MAGAD VAGY – KINEK A TULAJDONA A SZEMÉLYES ADAT?

Az adatvédelmi szakirodalomban egyre gyakrabban veti fel a fejét egy új tulajdonjog bevezetésének a gondolata. A dolgozatomban ennek a lehetséges irányvonalnak a magyar jogrendszerbeli vetületét kívánom megrajzolni, és elsősorban dologi jogi oldalról közelítve rávilágítani a megvalósítás fonákosságaira.

A bevezetőt követően megadom az adatnak azon definícióját, amelyet a dolgozat során használok, majd az adatot a tudás piramis legalsó helyén rögzítem. Egy viselkedésalapú marketingra építő példával szemléltetem az adatértéklánc egyes lépcsőfokait, amelynek során az adatokból el lehet jutni a tudásig. A fejezet második felében a digitális formátumú adatok sajátosságait veszem szemügyre, és a tulajdonjog részjogosítványainak párhuzamban állításával azt a következtetést vonom le, hogy a legteljesebb dologi jog alkalmazatlan az adat jogi természetének megragadására.

A harmadik részben az adatvédelem kapja a főszerepet. Lépcsőfokokként mutatom be a személyes adatok védelmének alkotmányos megalapozottságát, illetve azt, hogyan integrálódik be a magánszféra tiszteletben tartásának követelményébe, és az információs önrendelkezési jogba. A személyes adatok fogalmával ütköztetem a dolgozat elején használt adat fogalmat, és a kapott ellentmondást igyekszem feloldani. A fejezet végén az üzleti profilozás gyakorlatát ismertetem, és állást foglalom a személyes adatok alkotmányos státuszú, adatvédelmi irányból megközelített védelme mellett.

A következő fejezetben azon egyéb jogintézményeket tekintem át, amelyek különböző módokon és eszközrendszerrel, de mégis a (személyes) adatok védelmét hivatottak szolgálni. Így szó esik az adatbázisjog két oltalmáról, az üzleti titokról, és három büntetőjogi tényállásról.

Végezetül összegzem a főbb megállapításokat: a személyes adatot nem célszerű tulajdonjog tárgyává tenni. Ezen megfontolás egyrészt időszerűségből fakad, vagyis abból, hogy korai lenne egy ilyen mértékű fordulatot hozni ezen a területen, hiszen a GDPR „próbájához” több időre van szükség. Másrészről a szerző támogatását élvezzi az a jogalkotói szándék, amely a személyes adatokat különleges helyzetbe emeli.

BRINDZIK BEÁTA

jogász
osztatlan, 9. félév
SZE ÁJK

Témavezető:

*Dr. Karácsony Gergely
egyetemi docens, SZE ÁJK*

AZ ELFELEDTETÉSHEZ VALÓ JOG ÉRVÉNYESÜLÉSÉNEK KÉRDÉSEI A VÁLLALKOZÁSOK MŰKÖDÉSE SORÁN

Az világhálón való minden kattintás egy adatbázis elemző részévé válik. Az internet ma már nélkülözhetetlen eleme lett a minden napi életünknek és átláthatatlanná vált ezáltal a polgárok adatainak, szokásainak gyűjtésével, tárolásával, felhasználásával kapcsolatos folyamat. A modern kor eredményeképpen a magán életet, a privacy-t elválasztó határvonal egyre vékonyabban és egyre kisebb területet elválasztva húzódik, ezáltal magával hozva számos problémát. Az adatgyűjtés minden napjainkban megjelenő folyamat, a megfigyelő társadalom óriási alakot öltött. Adatot gyűjtenek rólunk az állásinterjú során, az internetes böngészéskor, vagy akár egy hétköznapi vásárlás során is, amikor a boltba lépve egy videofelvétel rögzíti minden mozdulatunkat, hogy mit vásárolunk. De gondoljunk csak bele, hány weboldalra regisztráltuk már magunkat? Hány képet töltöttünk fel magunkról az internetre már életünk során? Hány munkáltatónál hagyunk papír alapú adat-nyomokat? Ezek számát már mi sem tudjuk, és azt sem, hogy ezek az adatok hol és kinél landoltak, milyen célok felhasználására szolgáltak. Az internet nagyban megkönnyíti a modern világ életét, ugyan akkor megannyi veszélyt is tartogat magában. Kiszolgáltatottá tesz minket, ugyanis az internet végtelen tartalomtárolójában korlátlan adat található meg rólunk.

De mit is tehet egy egyszerű polgár, ha végleg ki szeretne vonulni az internet világából? Lehetséges-e egyáltalán az interneten szereplő adatot véglegesen törölni? Ha igen, akkor hogyan lehet ezt kivétel a gyakorlatban? Ha nem, akkor valójában mire is szolgál az Európai Unió által elfogadott „felejtés joga”?

BUKOR LIZA

jogász

osztatlan, 9. félév

ELTE ÁJK

Témavezető:

*Dr. Pozsár-Szentmiklósy Zoltán
egyetemi adjunktus, ELTE ÁJK*

AZ ONLINE GYŰLŐLETBESZÉD A KÖZÖSSÉGI MÉDIA VILÁGÁBAN

A demokrácia egyik esszenciális alapköve a véleménynyilvánításhoz való jog, amelynek jelentősége a közösségi médiumok térhódításával még inkább megnövekedett, mivel ösztönző erővel hat az individuumok közötti közvetlen párbeszédre. Ugyanakkor számos káros hatást is kiválthat, az egyik legnagyobb problémaként jelölhető meg az online gyűlöletbeszéd. A gyors információáramlás lehetőségéből fakadóan az internet a legalkalmasabb eszköz a gyűlölködésre. Globális jellege miatt a gyűlölet terjedésének megakadályozása, a felelősségre vonás, illetve az összeütköző joghatóság számos nehézséget vet fel. Dolgozatomban azt vizsgálom, hogy hol húzzuk meg a gyűlöletbeszéd határát az online térben, és kit terhel ezek megoldásának a feladata. Ennek a kérdésnek a megválaszolásához elemzem a gyűlöletbeszéd korlátozásának igazolhatóságát, a véleménynyilvánítás szabályozásának amerikai és európai modelljeit. A történelmi különbségek és eltérő alkotmányos kultúrák miatt az amerikai és a német, illetve francia bírósági gyakorlatra helyezem a hangsúlyt a vonatkozó szakirodalom mellett, továbbá a releváns jogforrásokra, különösen a német NetzDG-re támaszkodom. A gyűlöletbeszéd korlátozhatóságának vizsgálatához definiálnunk kell azt, hogy mit értünk gyűlöletbeszédre. Ehhez összevetem a hatályos szabályozást a magánvállalatok felhasználási feltételeivel és közösségi irányelveivel, vizsgálva a közösségi média jogalkotó szerepét, az ön- és társszabályozás jelentőségét. A közösségi média jogalkalmazó tevékenységét is bemutatom az általuk közzétett eltávolított tartalmakról szóló statisztikák alapján. Felhívom a figyelmet annak a veszélyére, hogy a kvázi-jogalkotó és a kvázi-jogalkalmazó tevékenység egy magánvállalat kezében összpontosul, amely önkényességhez és a jogsértő állapot fenntartásához vezethet, vagy éppen a szólásszabadság túlkorlátozásához. Kitérek az online gyűlöletbeszéd problematikájának megoldási lehetőségeire, így a nemzeti és nemzetközi szabályozás megvalósíthatóságára, egy nemzetközi független hatóság felállíthatóságára, és a társadalom és az egyén felelősségének felhívhatóságára. Az eltérő szabályozási módszerek szempontrendszerait figyelembe véve megállapítom, hogy ezek a különbségek nem iktathatóak ki, de a társszabályozás és egy nemzetközi hatóság felállításával a két szemlélet közelíthető egymáshoz, ezzel megoldva a gyűlölködő tartalmak jelenleg felmerülő eltávolítási nehézségeit.

HALÁSZ DÓRA TÜNDE

jogász
osztatlan, 9. félév
PTE ÁJK

Témavezető:

*Dr. Zeller Judit
egyetemi adjunktus, PTE ÁJK*

GYERMEKOTTHONOK AZ OPCAT TÜKRÉBEN

A kínzás, mint az emberi méltósághoz fűződő alapjog megsértésének tilalma ma már a világ majdnem minden országában deklarált tilalom. Miután létrejött a kínzás és más kegyetlen, embertelen vagy megalázó büntetések vagy bánásmódok elleni egyezmény, majd ennek fakultatív jegyzőkönyve, az OPCAT, a rossz bánásmód megelőzésére és az intézményi körülmények javítására helyezte a hangsúlyt. Miután Magyarország 2011-ben kihirdette a jegyzőkönyvet, 2015-ben megkezdte működését a nemzeti megelőző mechanizmus, melynek feladatait az alapvető jogok biztosa személyesen vagy munkatársai közreműködésével látja el. A csapat tagjainak feladata, hogy megvizsgálja a fogvatartási helyeket, így a gyermekotthonokban is ellenőrzik az intézményben élő gyermekek körülményeit. A látogatások olyan emberi jogi fókuszú szakmai szempontrendszerrel dolgoznak, amely feltárja a rossz bánásmód kockázati tényezőit és még a bekövetkezendő jogsértés előtt megszünteti azokat. Az előre be nem jelentett, megelőzést célzó látogatások előnye, hogy a monitoring team tagjai a tényleges körülményeket tudják vizsgálni, a fogvatartottakkal és a személyzettel készült bizalmas interjúk során a csapat első kézből tud értesülni az intézményben felmerült visszasságokról.

A látogatásokról készült jelentések alapján dolgozatomban arra keresem a választ, hogy mennyire felel meg a gyermekotthonok gyakorlata a nemzetközi egyezményekben támasztott elvárásoknak, illetve, hogy milyen gyakran jelenik meg a kínzás, a rossz bánásmód és melyek a leggyakrabban előforduló jogsértések. A mechanizmus a látogatásai során számos alapjoggal kapcsolatos visszasságot fedezett fel, köztük a nem megfelelő elhelyezést, a szobák túlszűfolttságát és a felszerelések megrongálását. A gyermekotthonokban szerencsére nincs jelen a kínzás, viszont embertelen, kegyetlen vagy megalázó bánásmód előfordul, legtöbb esetben akkor, amikor a nevelők nem vesznek tudomást a gyermekek közti erőszakról. Annak érdekében azonban, hogy a kínzás elleni küzdelem még eredményesebb lehessen, fontos, hogy nem elég egy-egy intézmény egyszeri látogatása, az utánkövetés legalább olyan lényeges, mint az első látogatás, emellett szükséges egy olyan hazai szintű stratégia kidolgozása, amelynek eredményeként el lehet érni a kitűzött célt, vagyis, hogy teljes mértékben eltűnjön a fogvatartási helyekről a fogvatartott személyek, köztük a gyermekek elleni kegyetlen, embertelen vagy megalázó bánásmód vagy büntetés.

HERSZÉNYI ANDRÁS

jogász

osztatlan, 7. félév

PPKE JÁK

Témavezető:

Dr. Koltay András

egyetemi tanár, PPKE JÁK

KERESZT ÉS KENDŐ – A VALLÁSI JELKÉPEK NYILVÁNOS HASZNÁLATA EURÓPÁBAN

A dolgozat tárgya a keresztény és a muszlim vallási jelképek nyilvános használata Európában.

A bemutatott jogesetek áttekintése után egyértelművé válik, hogy a bíróságok látszólag nagyon hasonló tényállású ügyekben gyakran egymásnak szögesen ellentmondó döntéseket hoztak. A konszenzus hiányából, valamint a téma komplexitásából fakadóan úgy tűnik, hogy a vallási jelképek területén nem lehetséges egységes mérce felállítása, így elengedhetetlen az egyes esetkörök elválasztása és kellően differenciált vizsgálata. A kérdés egyik lehetséges vizsgálati módja, ha azt két fő esetkörre bontjuk. Az egyik esetkör a keresztény vallási jelképek, és azon belül elsősorban a keresztek, feszületek nyilvános megjelenése, míg a másik, a muszlim viseletekkel, legfőképpen női ruhadarabokkal, kendőkkel kapcsolatos jogi kérdések. Az esetek emellett aszerint is csoportosíthatóak, hogy a jelképhasználat kérdése az állam és az egyén, vagy pedig magánfelek viszonyában merült fel. Összességében a vallási szimbólumok használatát csak igen szűk körben célszerű korlátozni, hiszen a vallásszabadsághoz való jog szorosan kapcsolódik az emberi személy lényegéhez és méltóságához. Ha azonban mégis felmerül a korlátozás kérdése, akkor feltétlenül szükséges a körülmények alapos, esetről esetre történő mérlegelése, különös tekintettel az adott jelkép jellegére, méretére, környezetére, valamint az általa hordozott üzenetre. Mindazonáltal az ilyen korlátozások nem alapulhatnak absztrakt elveken, hanem egyenes beszédre, valamint objektíven igazolható, megalapozott jogi érvekre van szükség. Végezetül, a dolgozat egyik legfontosabb kérdése, hogy Európában – bizonyos helyzetekben – előnyben részesíthető-e a keresztény jelkép más vallás szimbólumaival szemben. Amennyiben elismerjük és értékeljük Európa közel kétezer éves keresztény múltját, akkor adott esetben elfogadható lehet egy ilyen felvetés. Ehhez azonban elengedhetetlen az alapjogi gondolkodás bizonyos fokú újraértelmezése, illetve az, hogy a jogalkotók és jogalkalmazók a korábbinál nagyobb jelentőséget tulajdonítsanak egy adott régió, állam, vagy akár kontinens történelmi, kulturális és vallási hagyományainak.

KÁROLY ZSÓFIA

jogász
osztatlan, 7. félév
KRE ÁJK

Témavezető:

*Dr. Klein Tamás
egyetemi tanársegéd, KRE ÁJK*

A GDPR HATÁSA AZ ÚJ TECHNOLÓGIÁKRA

A dolgozatom célja annak bizonyítása, hogy a GDPR-nak se nem célja, se nem hatása az új technológiák útjába gátat állítani, hanem pont a fejlődést szeretné segíteni a szabályozással. (A Rendelet célja a természetes személyek bizalmának visszaszerzése, amely miatt bátrabban veszik igénybe az új szolgáltatásokat és termékeket, amely hatására nőni fog a verseny a vállalkozások között, amely várhatóan új munkahelyek megjelenését eredményezi)

A dolgozatomban szeretném bemutatni azt, hogy miért szükséges az adatvédelem, hogy hogyan történik a gyakorlatban a Rendeletnek való megfelelés, hogy az Adatvédelmi Munkacsoport, és a tagállami hatóság milyen eszközökkel segíti a vállalatokat a gyakorlati lépések megtételében, továbbá megemlítek néhány konkrét technológiát a hozzájuk fűződő elvárásokkal, és a velük kapcsolatos szabályozással.

A dolgozatomban a biometrikus adatok kezelését, a profilalkotást, az algoritmusok használatát, a mesterséges intelligenciát, a drónokat, a felhőszolgáltatást és a Facebookot veszem górcső alá, mint új technológiát.

Az összegzésben pedig megemlítem, hogy az elvárások mellett figyelembe kell venni, hogy a Big Data a jövő egyik jelentős gazdasági hajtóereje lesz várhatóan, és a szigorú szabályozások hatására elképzelhető, hogy az Európai Unió lemarad a versenyben a világ más gazdasági hatalmai mögött.

KONKOLY BÉLA BENCE

jogász

osztatlan, 7. félév

SZTE ÁJK

Témavezető:

Dr. Sulyok Márton

egyetemi adjunktus, SZTE ÁJK

KÖZSZEREPLŐK, KÖZÉLET, KÖZÖSSÉGI MÉDIA: ALAPJOGI KOLLÍZIÓK ÉS MAGÁNSZFÉRA VÉDELEM

Tudományos munkámban az alábbi kérdésekre kerestem a választ:

- Ki tekinthető – elsősorban az alkotmányjog szemüvegén keresztül – közszereplőnek, közéleti szereplőnek?
- Miként alakulnak egy közszereplő, közéleti szereplő kapcsán a magánszféravédelem sarokpontjai?
- A közszereplő, közéleti szereplő kontextustól függetlenül ilyen minőségében vizsgálható-e alkotmányjogi szempontból?
- Az online közösségi médiában mik a közéleti szereplés, közszereplés által felvetett alapvető problémák?

Dolgozatomban a hazai- és nemzetközi szintű joggyakorlat elemzésével, különböző fogalmak értelmezésével, az Alaptörvény és több, különböző szektorális törvény vizsgálatának alkalmazásával sikerült a válaszokat ezen kérdésekre maradéktalanul megtalálni. Mindemellett hosszasan vizsgáltam, hogy ezen személyek, a közösségi média különböző felületein hogyan vannak jelen.

MADARASI RÉKA

jogász
osztatlan, 4. félév
SZE ÁJK

Témavezető:

*Dr. Smuk Péter
egyetemi tanár, SZE ÁJK*

A VÉLEMÉNYNYILVÁNÍTÁS SZABADSÁGA AZ AMERIKAI EGYESÜLT ÁLLAMOK CAMPUSAIN

Dolgozatomban a véleménynyilvánítás szabadságának érvényesülését vizsgáltam az amerikai campusok vonatkozásában, kihangsúlyozva az eddigi megoldási kísérletek kérdéskörét. Az amerikai demokrácia egyik legmarkánsabb alappillére az alkotmány Első Kiegészítése, miszerint a Kongresszus nem alkot olyan törvényt, amely a szólásszabadság korlátozását eredményezné. Napjainkban azonban a politikai korrektség ideája, a biztonságos terek gondolata ellentmondanak ennek a korlátozhatatlanságnak, szembenállásuk pedig az egyetemeken vált a legkiélezettebbé. A viták és a vélemények ütköztetésének kizárása mind a hallgatók, mind az oktatók szabad szóláshoz való jogának alkotmányellenes korlátozásához vezet, a probléma súlyosságát pedig az is mutatja, hogy már állami és szövetségi szintű jogalkotással igyekeztek megoldást találni arra.

Az alapelvi és fogalmi áttekintést követően külön fejezetet szenteltem a szociológiai háttér, illetve a korlátozások gyakorlati megnyilvánulásainak bemutatására, a fennálló helyzet teljeskörű megértése érdekében. Az egyetemi élet kontextusában, kapcsolódó esetekben keresztül vizsgáltam az intézményi, az állami és a szövetségi szintű szabályozási kísérleteket, kitérve a bíróságok szerepére is. Végezetül igyekeztem választ adni a legfontosabb kérdésre, hogyan lehetne megfelelően egyensúlyt teremteni, mi lehetne a végleges megoldás.

PETRES BOTOND ZOLTÁN

jog, nemzetközi közgazdaság és vállalkozások
BA, 2. félév
BBTE

Témavezető:
Nagy Zsuzsa
ügyvéd

A GDPR ÉS ANNAK HATÁSAI AZ ADATOK VÉDELMEÉRT FOLYTATOTT HARCBAN

2018. május 25. Ez nemcsak egy átlagos pénteki nap, hiszen az említett dátumon lép életbe az Általános Adatvédelmi Rendelet (GDPR). De miből is áll az életbe lépő adatvédelmi rendelet? Miért is van szükség az adataink fokozott védelmére? Hogyan jön képbe az EU, miért van szükség egy közös adatvédelmi rendeletre? Dolgozatomban ezen kérdések megválaszolására törekszem, fokozott figyelmet szentelve az alapvető kérdések tisztázása után az első-sorban jogi, másrészt viszont gazdasági, illetve informatikai következmények vizsgálatának. A főbb kérdések tárgyalása után szeretnék különös tekintettel foglalkozni a blockchain-t érintő lehetséges változásokkal, illetve a pénzügyi szektorra gyakorolt hatásokkal. A téma fontosságát nem lehet eléggé hangsúlyozni, a jelenlegi technikai fejlődés üteme és széles felhasználói rétege miatt mindannyiunkat több sikon is érint.

Dolgozatom első három fejezetében először megvizsgálom azt, hogy mi is pontosan az adat és az adatvédelem, majd felvetem az e-mail mint személyes adat ötletét. Röviden vizsgálom a GDPR okait, és azt, hogy pontosan miért is volt erre szükség. Ezután kitérek a GDPR főbb újításaira, és a rendelet vívmányaira – pl. a kötelező hatásvizsgálat – majd egyenként bemutatom az új jogokat, referenciaként az eddigi romániai törvényi keretet használva.

A negyedik fejezet dolgozatom fő része, amelyben először bemutatom a blockchaint, majd azt elemzem, hogy pontosan milyen hatása is lesz a GDPR-nak az innovációra. Vajon teljesül az, amit bejelentett a bizottság, hogy a GDPR sem fogja megakasztani a technológiai fejlődés folyamatát? A nyílt és zárt rendszerekre bontott blockchain jogi vizsgálata után lehetséges megoldásokat is megemlítek, például az MIT Enigma projektjét.

Az ötödik fejezetben a pénzügyi világot elemzem, és a GDPR hatását az üzleti világra. Bemutatom a bankok és biztosítótársaságok által használt „Know your customer” metódust, illetve kitérek arra is, hogy mit eredményezhet a MiFID II – a pénzügyi eszközök piacairól szóló irányelv – helytelen értelmezése is.

A GDPR komoly lépésnek számít az adatvédelemben, nemcsak az eddigi jogi helyzetet erősíti meg, azáltal hogy az ajánlott lépések már nemcsak direktívaként, hanem rendeletként szerepelnek. Átláthatóbbá, követhetőbbé akarja tenni az adatfeldolgozást, garanciákkal, és az egyén akaratával ellentétes adatkezelés korlátozásához vagy megszüntetéséhez szükséges jogokkal. Viszont nem minden helyzetben egyértelmű, hogy az újítások milyen következményekkel járhatnak.

POKKER ZOLTÁN PÉTER

jogász
osztatlan, 9. félév
SZTE ÁJK

Témavezető:

*Dr. Sulyok Márton
egyetemi adjunktus, SZTE ÁJK*

**A MESTERSÉGES INTELLIGENCIÁVAL RENDELKEZŐ ROBOTOK
JOGI SZABÁLYOZÁSA, KÜLÖNÖS TEKINTETTEL
AZ ÉLETHEZ VALÓ JOG SÉRELMERE**

Az ipari forradalmak mindig olyan változást hoztak az emberiség életében, amelyek példátlan fejlődést eredményeztek, ugyanakkor jogi problémákat is magukkal hordoztak. Napjainkban is egy ipari forradalom zajlik, amely már nem csak a fizikális értelemben vett találmányok megalkotását jelenti, hanem sokkal inkább az ezekhez fűződő számítástechnikai szoftverek, adott esetben a mesterséges intelligencia magas fokú fejlesztését, beépítését a technikai találmányokba. Bár a hétköznapi ember számára nem feltétlen egyértelmű, hogy az említett intelligencia hol, mikor, miben jelenik meg, azonban aki a témában járatos tudja, hogy mobiltelefonjainkban, az ezeken használt alkalmazásokban, járműveinkben, a mindennapi használati tárgyainkban bizonyos funkciókat már a mesterséges intelligencia irányít. Tekintettel arra, hogy az ilyen gyors és nagyszabású változások mindig felvetettek jogi problémákat, dolgozatom elkészítése során abból indultam ki, hogy a proaktív magatartás eredményesebb lehet, mint a jogalkotásra jellemző utólagos lekövetés. Dolgozatomban alátámasztom, hogy a mesterséges intelligencia mennyire jelen van mindennapjainkban, és az az infrastrukturális terület, amelyet a fejlesztők lefedni képesek, egyre csak növekszik. Bemutatom a jelenlegi szabályozást ezekre vonatkozóan, mind hazai, mind a nemzetközi viszonylatban, míg a dolgozat végén pedig ajánlásokat teszek arra, hogy melyek lennének azok a lényegi kérdések, amelyekre megoldást kell találni. Dolgozatom elkészítése során nem kifejezetten a válaszok keresése volt a legfőbb célom, hanem a legfontosabb kérdések általános jellegű felvetése, hiszen mint említettem, egy olyan technikai újításról beszélünk, mely életünket és mindennapjainkat a legösszetettebb módon áthatja, és nem különben a jog szinte minden területét érinti. Véleményem szerint lehetetlen lett volna a tudományos diákköri tevékenység keretében egy olyan kutatást folytatni, amely az összes kérdésre megpróbált volna választ ad, így azt a jogágot választottam, mely általában képes a jog számára alapvetéseket meghatározni, mely dogmatikai alapjaihoz minden jogágnak igazodnia kell, ez pedig vitathatatlanul az alkotmányjog.

SUHAJDA MÁTÉ

jogász

osztatlan, 9. félév

PTE ÁJK

Témavezető:

*Dr. András György
professor emeritus, PTE ÁJK*

A VALLÁSSZABADSÁG ÉS AZ ÁLLAMI SEMLEGESSÉG AKTUÁLIS KÉRDÉSEI AZ EJEB GYAKORLATÁNAK TÜKRÉBEN

Napjainkban a globalizáció, a kulturális diverzitás, valamint a bevándorlási válság új kérdéseket vet fel a lelkiismereti és vallásszabadság kapcsán, amelyekre jól rávilágítanak az Emberi Jogok Európai Bíróságának egyes döntései. A dolgozat a következő kérdésekre keresi a választ: miként alakult a Bíróság ítélkezési gyakorlata a közelmúltban – főként – a vallási jelképek megítélése, és az állam semlegessége fogalmi kereteinek körvonalazása tekintetében, és milyen következtetések vonhatók le ebből a jövőre nézve. E kérdések megválaszolásához a munka a közelmúlt releváns döntéseit és a vonatkozó szakirodalmat veszi alapul.

A *Dogru v. France* és a *Kervanci v. France* ügyekben, a Bíróság nem találta Egyezménybe ütközőnek a burkaviselés tilalmát, melyet 2011-ben törvénybe is iktattak Franciaországban. Ugyancsak így járt el a *S.A.S. v. France* ügyben, 2014-ben. 2016-ban hasonlóképp döntött, mikor nem állapította meg az Egyezmény sérelmét az *Ebrahimian v. France* ügyben, midőn a burka viselésével felhagyni nem kívánó muszlim nővel az állami kórház nem kívánta megújítani a munkaszerződést.

A Bíróság a *Dahlab v. Switzerland* ügyben szintén nem tartotta az Egyezménybe ütközőnek, hogy az iszlám hívő tanárnő számára a burkaviselést a tanítás idejére megtiltották. Az *Osmanoğlu and Kocabaş v. Switzerland* ügyben a Bíróság újfent nem állapította meg a vallásszabadság sérelmét, amely ügy alapjaként az szolgált, hogy a kérelmező nem pubertás korú muszlim lányát a kötelező úszásoktatáson osztálytársaival együtt való részvételre kötelezték. A 2017-ben lezárult *Belkacemi and Oussar v. Belgium* illetve a *Dakir v. Belgium* ügyekben a Bíróság fenntartotta korábbi gyakorlatát.

A kereszt megítélése tekintetében ugyancsak összetett problémával állunk szemben: a *Lautsi v. Italy* ügyben a Bíróság az állam mérlegelési jogkörébe utalta annak eldöntését, vajon lehet-e kihelyezni keresztet az állami iskolák tantermeiben. Az *Eweida v. UK* ügyben pedig „vegyes” ítélet született.

Az elmúlt évtizedek ítélkezési gyakorlata számos szempontot kikristályosított ugyan a vallásszabadsághoz való jog korlátozhatósága kapcsán, a gyakran hivatkozott állami semlegesség fogalma azonban továbbra sem nyert egyértelmű jelentéstartalmat. Az ítélkezési gyakorlat bizonyos következtelensége és ellentmondásossága pedig aggasztó képet fest a jövőről e jog biztosítása, különösen a vallási kisebbségek helyzete tekintetében. Az állami semlegesség követelményének átfogó fogalmi tisztázása pedig sürgetőbb, mint valaha.

SZECSKÓ ENIKŐ

jogász
osztatlan, 10. félév
SZTE ÁJK

Témavezető:

*Dr. Sulyok Márton
egyetemi adjunktus, SZTE ÁJK*

AZ INFORMÁCIÓS SZABADSÁGJOGOK ÉRVÉNYESÜLÉSE A RENDVÉDELEMBEN

Dolgozatom célja az információs szabadságjogok két fő részterületének, az adatvédelemnek és az információs szabadságnak a Magyar Rendőrség és a nemzetbiztonsági szolgálatok esetében történő megjelenésének vizsgálata.

Az elméleti adatvédelmi háttér bemutatása után, kifejezetten a nemzetbiztonsági szervek titkos információgyűjtő tevékenységeinek alkotmányos garanciáit és a magánszférát korlátozó lehetőségeit elemzem. Ennek során rámutatok számos olyan elvi alternatívára és opcióra, amelyek az alkotmányos szükségességi-arányossági teszt követelményének nem teljes körűen felelnek meg.

A dolgozat második részében az információs szabadság elvének hazai érvényesülését vizsgálom a nemzetbiztonsági szervek és a Magyar Rendőrség gyakorlatának összehasonlító elemzése által. Az empirikus kutatásom alapját az általam benyújtott 24 darab közérdekű adatigénylés válaszainak formai és tartalmi szempontú vizsgálata jelentette. Ennek eredménye a kutatási hipotézisemet alátámasztja, miszerint hazánkban nincs nagy hagyománya a közérdekű adatokhoz való hozzáférés igényének.

A dolgozatban bemutatott kérdéskörök kapcsán kettő de lege ferenda javaslattal szolgálok. Az elsőt a nemzetbiztonsági szolgálatok információgyűjtési gyakorlata ihlette és a hatályos Büntetőtörvény kapcsán fogalmaz meg egy módosítási javaslatot. A második az információs szabadság elvének külföldi példa alapján történő hazai fellendítését szorgalmazza, és alkalmas arra, hogy a dolgozatban bemutatott állampolgári közöny megoldását jelentse.

Büntetőjog I. tagozat

BATIZ KRISZTIÁN

jogász

osztatlan, 9. félév

SZTE ÁJK

Témavezető:

Dr. Gál Andor

egyetemi adjunktus, SZTE ÁJK

AZ AKARATSZABADSÁG KÉRDÉSÉNEK BÜNTETŐJOGI JELENTŐSÉGE

Az akaratszabadság kérdése már régóta foglalkoztatott, tekintettel arra, hogy – amint az a dolgozatban is elhangzik – életünk szinte minden területére kihatással lehet. Büntető anyagi jogi érdeklődésemből kifolyólag pedig kíváncsi voltam, hogy eredményez-e bármilyen változást dogmatikai rendszerünkben, ha lemondunk a szabad akarat koncepciójáról.

Ennek megválaszolása érdekében először megkíséreltem találni egy egzaktabb definíciót az akaratszabadságra, mint annak hétköznapi fogalma. Ehhez azonban nagyszerűen megfelelt egy több mint százéves változat.

Ezután hazai és külföldi, filozófiai és természettudományos jellegű források feldolgozásával, szintetizálásával, valamint önálló dedukcióval arra kerestem a választ, hogy létezik-e szabad akarat. Empirikus kutatások (lehetőségének) hiányában erre nehéz (talán lehetetlen) teljesen meggyőző választ adni. Mindenesetre az ezzel foglalkozó tudósok körében az akaratszabadság illuzórikus voltát valló felfogás mutatkozik döntőnek.

Dolgozatom további részében egyrészt azt vizsgáltam, hogy milyen hatással lehet a determinista szemlélet az egyes személyek magatartására (így akár a bűnelkövetésre is), másrészt a jogi szempontból lehangsúlyosabb fejezetben kidolgoztam egy alternatív bűncselekmény-fogalmi rendszert a jelenleg uralkodó helyett, azon hipotézisből kiindulva, hogy nincs szabad akarat. Ennek során arra jutottam, hogy bizonyos változtatási szükségletek felmerülnek (elsősorban a bűnösség fogalmi elemében, pontosabban a beszámítási képességnél és az elvárhatóságnál), de a rendszer alapjai nem inognak meg. Ez persze nem jelenti azt, hogy például a szankciórendszer ne igényelne adott esetben drasztikus módosításokat; azonban dolgozatomban a dogmatikai, azon belül is elsősorban tudományos bűncselekmény-fogalmi kérdéseket vizsgáltam.

FEJES LAURA

jogász
osztatlan, 9. félév
SZTE ÁJK

Témavezető:

*Dr. Molnár Erzsébet
egyetemi adjunktus, SZTE ÁJK*

A BÜNPÁRTOLÁS EGYES DOGMATIKAI KÉRDÉSEIRŐL

Dolgozatomban célomul fogalmaztam meg, hogy dogmatikailag megalapozott megoldási javaslatot nyújtsak a bűnpártolás járulékosságának, valamint a hozzá járuló részesi alakzatok kérdésével kapcsolatban. A járulékos bűncselekmények elméleti alapjainak kritikai elemzése körében ismertettem a BELOVICS által képviselt teljes járulékossgot alapul vevő nézetet, valamint az uralkodó álláspontnak megfelelő, teljes járulékossgára alapozó nézetet, amely azonban meghatározott jogtárgysérelem esetén a limitált járulékossgot is elegendőnek tekinti. Kifejtettem, hogy a grammatikai értelmezés túlzottan leszűkíti a büntethetőséget, míg a teleologikus jogértelmezés a bűnpártolás büntethetőségét a jelenlegi norma szövegét meghaladóan a nullum crimen sine lege elvét sértően terjeszti ki.

Helyesnek tartom az uralkodó álláspont elvi alapjait, ennek érdekében a járulékossgot illetően de lege ferenda javaslatot fogalmaztam meg, amely képes lehet a norma céljának megfelelő értelmezésre és a jogalkalmazásra. Ennek megfelelően a javaslatom arra irányul, hogy a bűnpártolás tényállását kiegészítendő, a bűncselekmény mellett a büntetendő cselekményt mint alapcselekményt is szükséges a tényállás keretei között szabályozni, amennyiben kényszergyógykezelés, vagyonelkobzás, elkobzás, illetve elektronikus adat végleges hozzáférhetlenné tétele intézkedés alkalmazásának lenne helye.

Az első kérdés leginkább elméleti oldalról közelítette meg a járulékossgá problematikáját, míg a másik fő kérdés, a bűnpártoláshoz járuló részesesség kérdésének kutatása során fontosnak tartottam, hogy ne csak elméletben vizsgáljam a bűnpártolás dogmatikai sajátosságait, hanem az így lefektetett alapokat alá tudjam támasztani az ítélkezési gyakorlattal is. A felhasznált eseti döntések megismerése során megállapítottam, hogy a bírói gyakorlat nem egységes a kérdés megítélésében. Az elméleti alapok vonatkozásában érveket és ellenérveket mutattam fel a cselekmény értékelését illetően. Legfőbb ellenérvként a bűnpártolásnak a részesesség analógiáján keresztül való értelmezését ismertettem, míg legfőbb érvként a jogtárgysérelem hoztam fel, amely nem maradhat büntetőjogi értékelés nélkül. Ezek összevetése után amellet foglaltam állást, hogy az alapcselekmény elkövetője is lehet a bűnpártolás részese, és így annak felbujtója.

FRANK MÁTÉ

jogász

osztatlan, 6. félév

SZE ÁJK

Témavezető:

Dr. Kovács Gábor

egyetemi tanár, SZE ÁJK

A BÜNTETŐJOGI FELELŐSSÉGRE VONÁS PROBLEMATIKÁJA AZ ÖNVEZETŐ GÉPJÁRMŰVEK TEKINTETÉBEN

A teljesen automatizált vezető nélküli gépjárművek fikciója évtizedekkel ezelőtt még nem volt több, mint egy-egy jól sikerült sci-fi-ben ábrázolt lehetséges jövő predikció. Napjainkra mindez, azonban valósággá vált, ugyanis az önvezető gépjárművek mára kigurultak a gyárakból a közutakra és tesztelésük éles körülmények között zajlik. Az Egyesült Államok néhány államában ilyen többek között Florida, Kalifornia, Nevada, már az önvezető gépjárművek forgalomba helyezése is megtörtént.

Az automatizáltság egy balesetmentesebb közlekedést céloz, de balesetek még a legprecízebb körülmények között is bekövetkezhetnek. Egy olyan baleset esetén, amit következésképpen például egy automatizált, mesterséges intelligencia által vezérelt gép okoz, is tisztázni kell majd a felelősségi viszonyokat. Ilyen esetekben problematikus lehet annak meghatározása, hogy kit vonunk felelősségre: esetleg a szoftvergyártót, magának a terméknek a gyártóját, gépjármű esetében a tulajdonost, üzemmentartót vagy éppen annak adott esetben használóját? Ezek alapján felvetődik a kérdés, hogy hogyan lehetne beilleszteni büntetőjogi felelősségi rendszerünkbe egy olyan cselekményt, amelyet nem, legalábbis nem közvetlenül ember követ el. Vajon hogyan alakulnának a felelősségi viszonyok egy teljesen automatizált önvezető gépjármű esetén?

Hazánkban jelenleg nincsen az önvezető gépjárművekre vonatkozó hatályos szabályozás, ezért főleg külföldi, angolszász forrásokra és precedensekre támaszkodom. A választott, véleményem szerint kardinális és egyben problematikus tárgykörön keresztül világítom meg a büntetőjogtudomány és a mesterséges intelligencia viszonyát, mintegy ablakot nyitva ezzel a jövőre.

GUBIS PHILIP

jogász
osztatlan, 11. félév
ELTE ÁJK

Témavezető:

*Dr. Ambrus István
egyetemi adjunktus, ELTE ÁJK*

ERRARE HUMANUM EST – AVAGY A BÜNTETŐJOGI TÉVEDÉS EGYES DOGMATIKAI KÉRDÉSEI

Dolgozatomban a büntetőjogi tévedés kérdéskörét tanulmányozom, melyet az intézménynek a jogirodalom általi elhanyagoltsága, és a modernizáció újabb kihívásai mellett az tesz aktuálissá, hogy az mindenkor igen komoly próbaköve a bírói mérlegelésnek.

Tévedés során tudatunk helytelenül értékeli a valóságot, így az büntetőjogi értelemben a bűnösség kizárásának körébe sorolandó. Az ún. ténytévedések kapcsán konstitutív erejű, a különös részi tényállás tárgyi oldalán elhelyezkedő ismérvben kell az elkövetőnek tévednie a relevanciához. Megállapítom, hogy az önálló, gondatlan alakzatú bűncselekménybe zárt praeterintentio esetén, a tévedés is alkalmazható lenne a felelősség kiiktatására; a gondatlanság és véletlenség közti felelősség levezethető a tévedés fogalmából.

Rámutatok, hogy az error in objecto eredetileg a személytévedés genus proximuma, azaz úgy értelmezendő, hogy utóbbinál is elkövetési tárgyban téved az elkövető. Az aberratio ictus kapcsán javaslok a valódi és nem valódi elvétel fogalmát bevezetni, utóbbi esetén a ténylegesen sértett elkövetési tárgyra az elkövető gondatlansága sem terjedhet ki.

A társadalomra veszélyességben való tévedésre történő hivatkozás alaposságához három konjunktív feltételnek kell megfelelni. Így a helyes felfogás szerint csak a hatóság félretájékoztatása (melynek köre újabban tágulni látszik) fogadható el alapos okként. Az erkölcsellenesség és veszélyesség mellett a jogellenesség felismerése a harmadik elem, mely kapcsán, a jogi túlszabályozottság miatt a „iuris ignorantia, non excusat” elv nemzetközi erodálódása látszik bekövetkezni. Ennek okán, de lege ferenda javasolom a büntetés korlátlan enyhítését, ha a társadalomra veszélyességben való tévedés nem alapos okból fakad.

Elemzem a tény- és jogtévedések ún. összefolyását, melyet a subsumptionsirrtum kapcsán mutatok be. Az egyes vélt büntethetőséget kizáró okok esetén a probléma feloldására véleményem szerint a ténytévedés szabályai alkalmazandók.

Nemzetközi kitekintésem alapján a tévedés-szabályozás széles skálája, nyugati országokban inkább a jogtévedés hangsúlyozása figyelhető meg, eltérő tartalommal. A ténytévedés kodifikációját elhagyó államoknál feltételezhető, hogy a kérdés megoldását a kidolgozottabb szándékosság-fogalomból vezetik le.

HALÁSZ BOGLÁRKA

jogász
osztatlan, 9. félév
KRE ÁJK

Témavezetők:

*Dr. Domokos Andrea
egyetemi tanár, KRE ÁJK*

*Dr. Wiedemann János
egyetemi tanársegéd, KRE ÁJK*

A KLASSZIKUS JOGOS VÉDELEM SZABÁLYOZÁSI ELVEI AZ ÚJ BTK. TÜKRÉBEN

Meddig engedhető jogosnak a védelem? A jogos védelem mára egy évtizedek óta kiforrott szabályozási megoldásokkal rendelkező jogintézmény, azonban annak részletszabályai kapcsán számos esetben találhatók mind a jogirodalmat, mind a joggyakorlatot megosztó nézőpontok és vélemények. Kutatásom során a klasszikus értelemben vett jogos védelmet mutatom be és elemzem a vonatkozó jogszabályok és bírósági határozatok nyomán, figyelembe véve, hogy a jogintézmény alapját e fajtája képezi a jogos védelemnek. Vizsgálódásom során középpontba állítottam az arányosság kritériumát, amelynek meg (nem) léte okozza a legtöbb ellentmondást a jogos védelem alkalmazásának megítélése során. Ehhez górcső alá vettem több európai jogos védelemre vonatkozó szabályozást, összehasonlítva azokat a hazai megoldással, s feltárva valamennyi pró és kontra érvet, állást foglaltam a magyar Büntető Törvénykönyvnek a jogos védelemről szóló szakaszának módosítása mellett.

KÓHALMI MÁTÉ ISTVÁN

jogász
osztatlan, 5. félév
DE ÁJK

Témavezető:

*Dr. Pápai-Tarr Ágnes
egyetemi adjunktus, DE ÁJK*

A BÜNTETHETŐSÉG ALSÓ KORHATÁRÁNAK HATÁLYOS SZABÁLYOZÁSA ÉS ANNAK BÜNTETŐPOLITIKAI ÉRTÉKELÉSE

„A büntethetőség alsó korhatárának kérdése az elmúlt évtizedekben a büntetőjog szent Grál-jává vált” – szól a dolgozatomban is szereplő idézet. A büntethetőségi korhatár szabályozásával összefüggésben alapvető büntetőpolitikai paradigmák „csapnak össze” a hatékony állami fellépés eszközeinek meghatározása okán, de a diskurzust alapjaiban befolyásolja a gyermekkorú bűnelkövetőkről alkotott képünk is. A kérdést jogtörténeti, nemzetközi, illetve nemzetközi jogi, gyermek-fejlődéstani, kriminálstatisztikai és számos más aspektusból közelítették már meg. Véleményt nyilvánítottak és érveltek továbbá a témában a büntetőjog-központú és a második-harmadik nyomvonalú büntetőjogot előtérbe helyező kriminálpolitika mentén egyaránt. Dolgozatommal nem elsősorban e diskurzushoz kívánok csatlakozni. Hatályos büntetőtörvénykönyvünk változást hozott a gyermekkor határának szabályozásában, mikor – szektorálisan – leszállította azt a tizenkettedik életévre. A leszállítás mögött meghúzódó jogalkotói döntés szükségesnek látta a büntetőjogi beavatkozást, ezzel pedig számos vitát generált. Célom az volt, hogy a korhatár-leszállítást elhelyezzem a kortárs büntetőpolitikában, vagyis feltárjam a jogalkotó által megoldani kívánt társadalmi anomáliákat, azokat összevessem a hatályos szabályozás kínálta lehetőségekkel, vizsgáljam a döntés mögött meghúzódó más szempontokat, végül pedig – ezek tükrében – megkíséreljem értékelni a büntetőjogi felelősség kiterjesztését büntetőpolitikai szempontból.

PECSI ANDREA BRIGITTA

jogász

osztatlan, 7. félév

PPKE JÁK

Témavezetők:

*Dr. Varga Zs. András
egyetemi tanár, PPKE JÁK*

*Dr. Horváth Katalin Renáta
mb. oktató, PPKE JÁK*

NE BIS IN IDEM ELV ÉRVÉNYESÜLÉSE A BÜNTETŐJOG ÉS A KÖZIGAZGATÁSI JOG HATÁRÁN

A kétszeres eljárás alá vonás és a kétszeres büntetés tilalmának elve a jogállamiság részét képező alkotmányos princípium, amely a büntetőjog területére kiterjedő garanciális rendelkezés. Ennek értelmében tiltja, hogy az elkövetővel szemben ugyanazért a cselekményért kétszer büntetőjogi hátrányt alkalmazzanak. Dolgozatom központi kérdését képezi a ne bis in idem elvnek a jogágak közötti érvényesülése, külön tekintettel a közigazgatási jogra, azon belül is az adójogra, valamint az állatvédelmi jogra. Bemutatom a ne bis in idem elv eredetét, jelentését, az egyes intézményekkel való kapcsolatát, a szabályozási rendszerét, valamint a büntetőjog és a közigazgatási jog felelősségtanát és szankciórendszerét. Legfontosabb kérdésként azt vizsgálom alkalmazható-e ugyanazért a cselekményért, ugyanazon személlyel szemben büntetőjogi és közigazgatási jogi szankció is. E kérdés megválaszolására áttekintem az Európai Unió Bíróságának, az Emberi Jogok Európai Bíróságának, valamint az Alkotmánybíróság vonatkozó ítéleteit. Ezeknek tükrében megállapítható, hogy abban az esetben lehet büntetőjogi és közigazgatási jogi szankciókat alkalmazni, ha a kettőből csak az egyik büntető jellegű. A közigazgatási szankció büntető jellegének megállapítására az Engel-kritériumokat kell alkalmazni. A nemzeti bíróság feladata ennek vizsgálata. A három feltétel – tehát a jogsértés nemzeti jog szerinti minősítése, a jogsértés jellege, valamint a jogsértőre kiszabott szankció jellege és súlya – közül, ha legalább egy fennáll, megállapítható az adott szankció büntető természete. E kritériumok segítségével vizsgáltam meg mind az adóbírság, mind az állatvédelmi bírság büntető jellegét, és megállapítottam, hogy mind a két közigazgatási szankció büntető természetű. Ennek megfelelően a magyar szabályozás szerint sem lehet büntető jellegű közigazgatási szankciót és büntetőjogi szankciót egyszerre kiszabni.

Véleményem szerint a két jogterületen ugyanazon személlyel szemben, ugyanazon cselekményért alkalmazott büntető jellegű szankciók ugyan sértik a ne bis in idem elvét, ez azonban kiküszöbölhető lenne egy olyan kompenzációs rendszerrel, amelyben az eljárások nem megismétlik egymást, hanem egymásra tekintettel, egymást kiegészítve lennének lefolytathatók.

SZUNYOGH ÖRS PÉTER

jogász
osztatlan, 5. félév
ME ÁJK

Témavezető:

*Dr. Gula József
egyetemi docens, ME ÁJK*

TÉNYLEGESEN ÉLETFOGYTIG TART? – AVAGY AZ ÉLETFOGYTIG TARTÓ SZABADSÁGVESZTÉS ELMÉLETE ÉS GYAKORLATA

Ha jogászok között a büntetés fogalma kerül szóba, legtöbbjüknek egyértelműen a határozott ideig tartó szabadságvesztés jut az eszébe, hiszen mondhatni ez jelenti büntetőjogunk zsinórmértékét. Vannak azonban olyan esetek, amikor már ez a büntetési nem sem tud kellő visszatartó erőt biztosítani a társadalom számára, amely esetekre kell egy „abszolút” büntetés, egy olyan szankció, amely végletet jelent az enyhébb intézkedésekkel szemben, de súlyosabb, mint egy határozott ideig tartó szabadságvesztés. Erre nyújt megoldást az életfogytig tartó szabadságvesztés jogintézménye, amely bár stabil helyet foglal el jogrendszerünkben, mégis emberi jogi vonatkozásai miatt a mai napig megosztja a jogász- és a laikus társadalmat egyaránt. Éppen ez indokolja témaválasztásomat, úgy vélem, ez olyan terület a büntetőjogon és a büntetések tanán belül, amellyel érdemes foglalkozni.

Véleményem szerint az életfogytig tartó szabadságvesztés a mai napig olyan szankció, amely az „arany középutat” jelentheti a határozott ideig tartó szabadságvesztés és a mára alkotmányellenessé vált halálbüntetés között. Tudományos kutatásom célja a jogintézmény hazai szabályozásának és a kialakulásához vezető gyakorlatnak a feltérképezése, valamint aktuális problémáinak feltárása volt. Ennek során három fő hipotézist igyekeztem igazolni. Egyrészt, hogy az életfogytig tartó szabadságvesztés tényleg az arany középutat jelentheti, másrészt, hogy a megfelelő szabályozás mellett alkalmas lehet a büntetési célok elérésére, harmadrészt pedig, hogy a hazai szabályozás teljesíti azon követelményeket, amelyek vele szemben egy ilyen jogintézmény esetében elvárhatók. Úgy gondolom, hogy TDK dolgozatommal az Emberi Jogok Európai Bíróságának gyakorlatán, valamint a hazai büntetőjogon és büntető eljárásjogon keresztül első két hipotézisemet sikeresen igazoltam, harmadik feltevésemet azonban Strasbourg aktuális esetjogának fényében bár átértékelve, de csak félig sikerült bizonyítanom.

Mindent egybevetve úgy érzem, hogy kutatásom sikerrel járt és hogy tudományos dolgozatom kellő igazolásként szolgál ahhoz, hogy az életfogytig tartó szabadságvesztés és az arra vonatkozó szabályozás miért is állják meg helyüket teljes mértékben modern társadalmunkban.

Büntetőjog II. tagozat

ANDOR LÁSZLÓ

jogász

osztatlan, 13. félév

SZE ÁJK

Témavezető:

Dr. Németh Imre

egyetemi docens, SZE ÁJK

A CSALÁDON BELÜLI ERŐSZAKRA VONATKOZÓ JOGI ESZKÖZÖK HATÉKONYSÁGA

A családon belüli erőszak jelensége az emberek többsége számára tabunak számít hazánkban is, ezért egy átfogó tudományos pályamunkát készítettem ezen – túlnyomórészt látenciában maradó – társadalmat érintő probléma általános bemutatásáról.

A dolgozatban röviden bemutatom a családon belüli erőszakot – mint jelenséget –, a témával kapcsolatos azon kiemelt deliktumokat, melyek a mindennapi életben a leggyakrabban jelentkeznek társadalmunkban és ezt példákkal illusztrálom. Munkám során vizsgáltam a hatályos büntetőjogi és egyéb jogi szabályzókat, a hatóságok eljárásrendjét és tanulmányoztam, elemeztem a tárgykörbe tartozó statisztikai adatokat. A hatóságok tudomására jutott ügyek alapján elmondható, hogy a napvilágra került esetekkel leggyakrabban a rendőrség találkozódik, ezért a probléma megoldási stratégiáját is ezen szervezetnek kell felállítani, így fontosnak tartottam ismertetni az egyes rendőri intézkedési lehetőségeket és azok főbb jellemzőit.

A tudományos diákköri munkám egyik célja, hogy bemutassam a hatóságok családon belüli erőszak kezelésére szolgáló jogi eszközeit hazánkban. További célom a jogi eszközök statisztikai vonatkozásában történő bemutatása, elemzése és abból következtetések levonása volt. Mindezek mellett javaslatokat fogalmaztam meg a családon belüli erőszak hatékonyabb felismerése, kezelése és megoldása érdekében.

Pályamunkám konklúziója, hogy a családon belüli erőszak problémáját nem lehet kizárólag a jog eszközeivel hatékonyan kezelni, végső megoldást csak a társadalmi összefogás és a vonatkozó jogszabályok megfelelő alkalmazása jelenthet. Remélem dolgozatommal ráirányítottam a figyelmet egy olyan problémára, amely bármely barátunk, szomszédunk, ismerősünk életét teheti tönkre – csak nem tudunk róla...

BUDAI GEORGINA

jogász
osztatlan, 9. félév
ME ÁJK

Témavezető:

*Dr. Görgényi Ilona
egyetemi tanár, ME ÁJK*

A GYÓGYSZERHAMISÍTÁS ELLENI FELLÉPÉS BÜNTETŐJOGI ESZKÖZEI

Napjainkban a gyógyszeripar térhódítása egyre nagyobb méreteket ölt. A kezdeti szabályozatlanság hatására, ideértve az alkalmatlan vámpolitikát, és a büntető jogalkalmazási fellépés hiányát, a piacon világszerte megjelentek a hamis gyógyszerek. A hamisítási tevékenység országhatárokat átlépő, globális problémává nőtte ki magát, amelyre a nemzetközi közösségnek reagálnia kellett. Dolgozatomban kifejezetten a gyógyszerek hamisítására vonatkozó nemzetközi és magyar szabályozást vizsgálom büntetőjogi aspektusból.

Elsőként az Európa Tanács ismerte fel a problémát, és alkotta meg az ún. Medicrime Egyezményt a nemzetközi szinten összehangolt büntetőjogi fellépés előmozdítása érdekében. Ezt követően került elfogadásra az Európai Parlament és a Tanács 2011/62/EU irányelve, amely a gyógyszerek legális belső piacának védelmét hivatott szolgálni.

Magyarországon a 2012. évi C. törvény egy új törvényi tényállást vezetett be, egészségügyi termék hamisítása elnevezéssel. A hazai jogalkotó ezzel a kriminalizációval teremtette meg a Medicrime Egyezményhez való csatlakozás büntetőjogi feltételeit. A tényállás részletes elemzésével átfogó képet szeretnék adni a bűncselekményről, illetve egyes minősítési kérdésekről gyakorlati példákkal szemléltetve.

A dolgozatban fontosnak tartottam bemutatni azokat a nemzetközi és hazai szinten működő szervezeteket, intézményeket, amelyek kiemelt feladatuknak tekintik a gyógyszerhamisítás elleni fellépést.

A hatályos magyar és német jogszabályi rendelkezések összevetésén keresztül arra kívánok rámutatni, hogy a két kontinentális jogrendszer szabályozásában milyen azonosságok és különbségek fedezhetőek fel jelen bűncselekmény kapcsán.

Kutatásom során arra a megállapításra jutottam, hogy a gyógyszerhamisítással kapcsolatos szabályozás megfelelő és részletekre kiterjedő, azonban az Európai Parlament és a Tanács irányelvének gyakorlati megvalósítása nehézségeket hordoz magában, amivel a jogalkotó feltehetően nem számolt. A dolgozatban a magyar büntetőjogi tényállás egyszerűsítésére teszek javaslatot, ami átláthatóbbá teszi az elkövetési magatartások és elkövetési tárgyak rendszerét.

HODULA MÁTÉ

jogász

osztatlan, 10. félév

ELTE ÁJK

Témavezető:

Dr. Ambrus István

egyetemi adjunktus, ELTE ÁJK

AZ AUTONÓM JÁRMŰVEK HATÁSA A KÖZLEKEDÉSI BÜNTETŐJOG FEJLŐDÉSÉRE

A kutatás az önvezető technológiák megjelenésének és elterjedésének hatását vizsgálja a közlekedési büntetőjog szemszögéből. A téma aktualitását a technológia egyre intenzívebb elterjedésén túl az eddig bekövetkezett három összefüggésbe hozható halálos baleset is mutatja, amely felveti a kérdést: ki a felelős?

A vizsgálat központi kérdései a közlekedési balesetek esetén az egyes természetes személyek (mint pl. a járműben ülő személy, a tervező, a forgalmazó) büntetőjogi felelőssége. A kutatás a tárgykörben megjelent nemzetközi (kiváltképp az angolszász) jogirodalmat, valamint a technológiát alkalmazó (jellemzően amerikai) közlekedési normákat veti össze a magyar jogrendszerrel, ezen belül is a közlekedési bűncselekményekkel és az intrínéus és extrínéus alanyokra vonatkozó szabályokkal. A magyar normák elemzésének alapját a dogmatikai vizsgálatok szempontjából jelentős hazai szerzők (pl. Viski László, Békés Imre) és a közlekedési jogról szolgáló szakirodalmak, továbbá az egyes tényállásokhoz kapcsolódó bírói gyakorlat egyaránt szolgáltatták. A kérdés gyakorlati jelentősége, hogy a technológia okozta balesetek ne vezessenek széttartó ítélkezéshöz, valamint az így kialakult „felelősségi vákuum” következtében az önvezető járművek iránti társadalmi ellenzéshez. A természetes személyek felelősségének vizsgálata számos gyakorlati problémát jár körül. Pl. Felelős egy természetes személy az önvezető üzemmód baleseteiért? Elvezet-e a technológia a balesetek csökkenő mértékéhez? Milyen különbségek származnak a technológia fejlettségi szintjéből adódóan a hétköznapi használat során?

A kutatás végül interdiszciplináris kérdéseket jár körül, így más jogterületekkel veti össze a tett megállapításokat, a gyakorlati etikától kezdve a kártérítési szabályokon keresztül a szabálysértési jogig.

A szerző meglátása szerint az önvezető technológia megjelenése nem igényli a büntetőjogi normák módosítását, ugyanakkor a keretdiszpozíció szabályrendszerében elengedhetetlen számos változás, amelyek terén több út is a jogalkotó előtt áll.

KOVÁCS ATTILA

jogász
osztatlan, 9. félév
KRE ÁJK

Témavezető:

*Dr. Domokos Andrea
egyetemi tanár, KRE ÁJK*

AZ EMBERÖLÉS ÉS AZ AHHOZ KÖTHETŐ TÉNYÁLLÁSOK HATÁLYOS SZABÁLYOZÁSA

- A jogos védelem szabályozásában beállott változások jogbizonytalanságot okoznak?
- A hozzátartozók közötti erőszak elleni büntetőjogi fellépés elégségesnek ítéltető -e meg?
- Mi történik akkor, ha az áldozat teste szexuálisan halála után válik meggyalázottá és bűn-e a nekrofilia?

Jogalkalmazói tevékenységem során szembesültem a fenti jogi kérdésekkel, melyek mind más szempontok alapján váltak a kutatásom középpontjába. A jogos védelem jogintézménye több támadásnak lett kitéve az arányosság kitételének a „kiszűrése” okán, azonban én az általam bemutatott egyik fiktív jogeset elemzése révén a hatályos szabályozást veszem védelmembe. A személy elleni erőszakos bűncselekmények nagy százalékban valósulnak meg hozzátartozók sérelmére, amely okán törvényi szigorítást tartok szükségesnek a bűnesetek visszaszorítása érdekében. A nekrofilia morálisan olyan súlyosan elítélendő, hogy egy ölési cselekmény mellé párosuló szexuális erőszak esetén sem szokás a terhelteknek erre hivatkozni, pedig a kegyeletsértés vétsége csekélyebb büntetést jelentene rájuk nézve. Álláspontom szerint nem is elégséges az ilyen bűnelkövetőkkel szembeni megtorlásra.

Dolgozatom során a fenti három problémakört vizsgálok analitikus módszerrel a törtenelmünk büntetőjogának bemutatása útján, valamint a hatályos szabályozás egyes fiktív esetekkel történő összevető jogi elemzés útján igyekszem jobban megvilágítani az egyes jogi kérdéseket. Ezt követően részenként megfogalmazom álláspontomat, két problémakör tekintetében törvényi szabályozási javaslatot fogalmazok meg.

Célként azt határoztam meg, hogy a három kérdéskör tekintetében az általam tapasztalt problémaköröket feldolgozom és a bennem megfogalmazódott javaslatokat álláspontom ismertetését követően megteszem. Ennek érdekében olyan eseteket ragadtam ki a mindennapokból, amelyek jól hivatottak bemutatni az egyes kérdések megkerülhetetlenségét és súlyosságát.

Dolgozatommal ahhoz szeretnék hozzájárulni, hogy amiről álláspontom szerint beszélni szükséges, feledésbe ne merüljön.

MÁRTON GÁBOR

jogász

osztatlan, 9. félév

KRE ÁJK

Témavezető:

*Dr. Domokos Andrea
egyetemi tanár, KRE ÁJK*

A GYERMEKPORNOGRÁFIA ELMÉLETE ÉS A FELDERÍTÉS GYAKORLATI MEGKÖZELÍTÉSE

Dolgozatomban a gyermekpornográfia bűncselekmény jogtörténeti kialakulásának, valamint hatályos jogi szabályozásának bemutatása mellett arra keresem a választ, hogy e kiemelten súlyos bűncselekmény miért mutat egyre növekvő tendenciákat különösen a gazdaságilag és jogilag fejlett társadalmakban. Szembesítem az olvasót, ezen oly mélyen elítélt bűncselekmény „hétköznapiságával”, ugyanakkor felvetem és levezetem bizonyos tényállási elemek lehetséges inkriminálásának lehetőségét.

Dolgozatom második felében végig vezetem az olvasót a gyermekpornográfia felderítésének, nyomozásának egyes lépcsőin különös tekintettel az azok során felmerült nehézségekre, gyakorlati problémákra, melyekkel a hazai jogalkalmazó, jogalkotó rendszerint szembesül. Zárásaként igyekszem megoldási utakat kínálni a megelőzés, a felderítés és a bűncselekmény visszaszorítása, valamint a hatályos joganyag modernizálása érdekében.

MERCS LÁSZLÓ

jogász
osztatlan, 9. félév
DE ÁJK

Témavezető:

*Dr. Sipos Ferenc
egyetemi adjunktus, DE ÁJK*

A KÁBITÓSZERREL, ILLETVE ÚJ PSZICHOAKTÍV SZERREL KAPCSOLATOS MAGATARTÁSOK BÜNTETŐJOGI SZABÁLYOZÁSA, KÜLÖNÖS TEKINTETTEL ANNAK KONTRAPRODUKTÍV JELLEGÉRE

Minek tulajdonítható a kábítószer-fogyasztás széles körű elterjedése? Miért nem szorítható vissza hatásosan a kábítószer-probléma? A kábítószeres veszélyessége közismert, ennek ellenére többet költünk a kábítószer problémakörének büntetőjogi kezelésére, mint magára a megelőzésre és a drogfüggők, betegek kezelésére együttesen. Viták tárgyát képezi a jogi kezelés eredményessége, hatékonysága is. Ezen évtized új kihívás elé állította a társadalmakat, hiszen megjelentek az új pszichoaktív szerek, melyek terjedése nem tűnik megállíthatónak.

A drogfogyasztás állandóan a figyelem középpontjában lévő jelenség, nem elszigetelt, hiszen a világ valamennyi pontján egyaránt jellemző, ugyanakkor rendkívül komplex, hiszen még egy ország sem volt képes teljesen felszámolni a drogfogyasztást. Állandó aktualitása miatt esett a választásom erre a témára, hiszen szinte minden nap lehet valamilyen formában értesülni a drogokkal kapcsolatos problémákról, ugyanakkor az új pszichoaktív szerek megjelenése teljesen új helyzetet teremtett a drogkérdésben. Célom ezért egy átfogó jellegű dolgozat létrehozása volt, melyben a terjedelmi korlátok miatt csak egyes kérdésekkel foglalkozom. Nem áll módomban valamennyi kábítószerrel kapcsolatos szakirodalmat feldolgozni annak rendkívüli mennyisége miatt. Dolgozatom fő fókusza az új pszichoaktív szerek és büntetőjogi szabályozásuk áttekintése, hiszen ez merőben új jelenség, mely talán nem kap akkora figyelmet, mint amekkorát súlyosságát tekintve érdemelné.

A büntetőjog nem tud felmutatni eredményeket a drogkérdés kezelésével kapcsolatban, ezért fontos lenne belátni azt, hogy a büntetőjog a drogkérdéssel kapcsolatosan elveszíti az ultima ratio jellegét, hiszen egyedül önmagában teljesen alkalmatlan a probléma kezelésére. Mivel a jelenség rendkívül sok dimenzióból áll, ezért szükség lenne arra, hogy a büntetőjog csak egy legyen azon eszközök közül, melyek a probléma megoldására alkalmasok. Szerintem a büntetőjognak csak az állami megítélés manifesztációjának kellene lennie. Sokkal nagyobb hangsúlyt kellene fektetni meglátásom szerint a jelenség szociológiai, illetve gyógyászati kezelésére, hiszen az egyes magatartások kriminalizációja által nem oldjuk meg a problémát, csupán „bűnözőket gyártunk”. A már kialakult problémát sokkal nehezebb, illetve költségesebb kezelni, ezért a prevencióra sokkal nagyobb hangsúlyt kellene fektetni. Úgy vélem, hogy a legfontosabb annak a beismerése, hogy egy drogok nélküli társadalom elérése lehetetlen.

PREININGER LILLA

bűnügyi igazgatás

BA, 5. félév

NKE RTK

Témavezető:

*Dr. Amberg Erzsébet
egyetemi tanársegéd, NKE RTK*

GONDOLATOK A MAGYAR DROGPOLITIKÁT ÉRINTŐ KIHÍVÁSOKRÓL

Magyarországon jelenleg minden társadalmi rétegre kiterjedő problémaként jelenik meg a legális és illegális tudatmódosító szerek használata. Az idő múlása, a technikai eszközök térnyerése, fejlődése a tiltott szerek piacára is hatással volt.

A XXI. század elejére hazánkban is megjelent az új pszichoaktív anyagok köre, mint a nemzeti valamint az Európai Unió drogpolitikát érintő új kihívás. Ezeknek a szereknek a veszélyessége abban áll, hogy a kábítószer szerkezetének megváltoztatásával, olyan új anyagok jönnek létre, amelyek legálisan eladhatóak és beszerezhetőek addig, amíg tiltólistára nem kerülnek. TDK dolgozatom célja bemutatni az új pszichoaktív anyagokkal szembeni fellépés eszközrendszerét a stratégiai szintű dokumentumok, a büntetőjogi szabályozás, valamint a háttérszabályozás áttekintése alapján. Érintem emellett a kábítószer-bűnözés kapcsán az „elterelést” mint gyógyító-nevelő hatású intézményt. A szabályozás vizsgálata során igyekeztem feltárni azokat a jogszabályi hiányosságokat, amelyek megreformálásával hatékonyabban lehetne védekezni az új pszichoaktív anyagok terjedésével szemben, valamint kiküszöbölhetővé válnának a kérdéskörrel kapcsolatban fennálló jogalkalmazói problémák. Reményeim szerint egy olyan tudományos munka készült, amely átfogóan mutatja be az új kihívással kapcsolatos valamennyi témakört a közös uniós politika szintjétől a nemzeti gyakorlatban felmerülő kérdésekig, hozzájárulva ezen bűnözési forma szakirodalmának bővítéséhez.

SCHÓBER SOMA

jogász
osztatlan, 9. félév
PTE ÁJK

Témavezetők:

*Dr. Szőke Gergely
egyetemi adjunktus, PTE ÁJK*

*Dr. Nagy Zoltán
egyetemi docens, PTE ÁJK*

ÚJ IRÁNYOK AZ INFORMATIKAI BÜNZÉSBEN – AZ INTERNET OF THINGS VESZÉLYEI

Napjainkban a számítástechnika egyik legjelentősebb fejlődési iránya az Internet of Things (magyarra fordítva: „a dolgok internete”, rövidítve: IoT) jelenség, ami egyszerűen megfogalmazva mindennapi eszközeink hálózatba kapcsolódásával és ezen eszközök egymás közötti kommunikációjával valósul meg. Az e körbe tartozó eszközök használata és széles körben való elterjedése számos előnnyel jár, ugyanakkor fontos, hogy a fejlődéssel potenciálisan együtt járó hátrányokra és kockázatokra is kiemelt figyelmet fordítsunk. Dolgozatom fókuszában ennek megfelelően az Internet of Things jelenség árnyoldalainak vizsgálata áll, elsősorban büntetőjogi megközelítésben. Kutatásom tárgyát egyrészt a manapság ezen eszközök igénybevételével elkövethető cselekmények, az előrevetíthető technológiai fejlődés várható irányaihoz kapcsolódó jövőbeli visszaélések, másrészt e jelenséghoz kapcsolódva a hazai jogi szabályozás felkészültségének vizsgálata képezte. Vizsgálódásom eredményeit a következőképpen összegezném:

Feltártam a konvencionális és az IoT eszközöket érintő informatikai bűnözés eltéréseit és hasonlóságait kriminológiai szempontból, valamint elvégeztem a vonatkozó, jelenleg szabályozott bűncselekmények alkalmazhatóságának vizsgálatát az IoT környezetre vonatkoztatva. Munkám során arra jutottam, hogy egy új tényállás beiktatásával lehetne büntetőjogunkat az IoT berendezésekkel összefüggő cselekményekkel kapcsolatban tökéletesebbé tenni, dolgozatomban saját javaslatomat részletesen ismertetem.

SEBESTYÉN ANTONELLA

jogász

osztatlan, 7. félév

KRE ÁJK

Témavezető:

*Dr. Wiedemann János
egyetemi tanársegéd, KRE ÁJK*

BIOETIKA ÉS A BÜNTETŐJOG KAPCSOLATA, KÜLÖNÖS TEKINTETTEL AZ EMBERI TEST TILTOTT FELHASZNÁLÁSÁRA

Honnantól kezdődik a „lélekkel bíró emberi élet” számítása? Mikor és mit lehet tenni a magzattal, az embrióval illetve az ivarsejttel? Vajon a méhmagzat és az embrió teljes jogú emberi személy-e vagy jogképessége alacsonyabb szinten helyezkedik el? Vajon a születendő gyermek nemének mesterséges megválasztása valóban veszélyes volna a társadalomra? Amennyiben igen, hogyan és milyen mértékben nyilvánulna meg? Ilyen és ehhez hasonló kérdéseket boncolgatok a tanulmányom kapcsán. Dolgozatomban a bioetika és a büntetőjog szoros, mégis különös kapcsolatát kívánom bemutatni. A bioetika alapkérdései közé tartozik az emberi élet szentsége, sérthetetlensége, az emberi élet kezdetének és végének a meghatározása, az eutanázia, az abortuszkérdés, a klónozás, az orvostudományi kutatások, illetve az emberi génállományba való beavatkozás. Kutatásom alapkövének a hatályos hazai Btk.-t kívánom tekinteni, a kapcsolódó keretjogszabályok mellett. Nagyobb hangsúlyt szeretnék fektetni az emberi test tiltott felhasználására vonatkozó rendelkezésekre. Nem csupán büntetőjogi szempontból szeretném a jelen dilemmákat górcső alá venni, hanem a bioetikai megközelítésből is szemügyre veszem azokat. Számos kérdés merült fel bennem a hónapok alatt, amelyekre vagy találtam választ vagy még mindig megválaszolatlanok maradtak számomra. A teljesség igénye nélkül ismertetem azokat a kérdéseket, vagy inkább nevezzük dilemmáknak, melyek a kutatásom oszlopos részét alkotják. El kell fogadni a felvetést, hogy a bioetika (különös tekintettel az asszisztált humán reprodukciós eljárásokra és az emberi test tiltott felhasználásra) tanulmányozása során felmerült dilemmákra egy minden szempontot átfogó, maradéktalan, tökéletes összegzést nem találunk. A különböző nézeteknek és a tudomány folyamatos fejlődésének a ténye magában hordozza az állandó változást és annak igényét.

Büntető eljárásjog tagozat

BATTA JÚLIA DÓRA

jogász
osztatlan, 7. félév
DE ÁJK

Témavezető:

*Dr. Elek Balázs
egyetemi docens, DE ÁJK*

LÁTHATATLAN SÚLY JUSTITIA MÉRLEGÉN – A SZTEREOTÍPIA SZEREPE A BÜNTETŐELJÁRÁSBAN

„Ne ítéldetek, hogy ne ítéltessetek.” – írja már a Biblia is és talán legtöbben egyet is értünk azzal, hogy hiba lenne valakit pusztán a hovatartozása, külseje vagy meggyőződése miatt, az adott kategóriához tartozó előítélet alapján megítélni. De vajon tényleg ki tudjuk zárni az életünkben ezeket a kategóriákat? Képesek lennénk a mindennapjainkat sztereotípiák használata nélkül élni?

Többek között erre a kérdésre keresem a választ dolgozatomban. Ehhez első körben vizsgálom a tudás szervezésének mechanizmusát, mely a háttérét adja a témának, ezt követően pedig a sztereotípiák hatását és megjelenését a büntetőeljárás különböző szegmenseiben, egyes esetekben általam végzett empirikus kutatással alátámasztva.

A dolgozatomban vizsgáltam alapján arra a felismerésre jutottam, hogy a sztereotípiák a büntetőeljárásban ún. apokrif okok. Ezt a kifejezést Herke Csongor használta először egy tanulmányában. Ő a letartóztatás elrendelésének „láthatatlan” okaiként használja a fogalmat, azonban arra következtettem, hogy a sztereotípiák is apokrif okok, amik láthatatlan súlyként jelenhetnek meg az igazság mérlegén.

A dolgozat elején feltett kérdésre tehát, hogy vajon ki tudjuk-e zárni az életünkben a kategorizáló gondolkodást és képesek vagyunk-e a mindennapjainkat sztereotípiák használata nélkül élni a válasz minden kétséget kizáróan: nem. Ebből következik, hogy ez a jelenség a büntetőeljárás során is fontos szerepet játszik. Azt is láthatjuk viszont, hogy ez nem azt jelenti, hogy a büntetőeljárásban szükségszerűen mindenki diszkrimináció áldozata lesz valamilyen tulajdonsága alapján és nem születhet pártatlan, igazságos döntés. Arról van szó csupán, hogy az emberi megismerésből és gondolkodásból fakadóan rászorulunk a sztereotípiák használatára, hiszen így könnyebb rendszerezni a tudást, visszaemlékezni és megoldani a feladatokat. Apokrif okként tehát bizonyosan jelen lesznek a sztereotípiák az eljárás során, mivel a bizonyítékok mellett „láthatatlanul” segítik a meggyőződés kialakításában és a hézagok kipótlásában a nyomozó hatóság tagját vagy a bírót. Rendkívül fontos azonban, hogy ezeket a folyamatokat jól ismerjük, megfelelően használjuk és képesek legyünk kivonni magukat a hatásuk alól, annak érdekében, hogy Justitia mérlegén ne maradjanak láthatatlan súlyok.

BÉCSI BOTOND LÁSZLÓ

jogász
osztatlan, 9. félév
SZTE ÁJK

Témavezető:

*Dr. Fantoly Zsanett
egyetemi tanár, SZTE ÁJK*

HATÉKONY VÉDELEMHEZ VALÓ JOG AZ ÚJ BÜNTETŐELJÁRÁSI TÖRVÉNY TÜKRÉBEN

Ahogy az a cím is előrevetíti, a dolgozat a jogállami büntetőeljárás nélkülözhetetlen elemével, a védelemhez való joggal mint a büntetőeljárás működési alapelvével és alkotmányos alapvető joggal foglalkozik.

Az új eljárási törvény mind a büntetőeljárás egésze, mind pedig a védelemhez való jog vonatkozásában számos újítással szolgált. A szabályozás egyik novuma, hogy a jogalkotó által megkívánt magasabb szintű védelem megjelenítéseként a törvény expressis verbis kimondja a hatékony védelem követelményét. Dolgozatomban a nemzetközi szabályozás és az EJEB ítélkezésének bemutatása, valamint az alkotmányos vonatkozás és az Alkotmánybíróság gyakorlatának ismertetését követően az új büntetőeljárási törvény rendelkezéseinek interpretálásán keresztül mutatom be az alapelvet, továbbá kitekintést teszek a kirendelt védők hatékonysági deficitjének problémájára, valamint a védőkirendelési modell változásaira is. A dolgozat során vizsgálom, hogy a jogalkotó által megkívánt hatékony védelemhez való jog érvényre jutására milyen hatással vannak az eljárási törvény rendelkezései.

Célom, hogy átfogó képet adjak a védelemhez való jogra vonatkozó szabályozás tekintetében, valamint javaslatokat fogalmazzak meg arra vonatkozóan, hogy milyen további módosítások szükségesek ahhoz, hogy az alapelv hatékonyan érvényesüljön a magyar büntetőeljárásban.

CSÁTI VERONIKA

jogász

osztatlan, 7. félév

PPKE JÁK

Témavezető:

Dr. Belovics Ervin

egyetemi tanár, PPKE JÁK

A GYERMEK TANÚ A BÜNTETŐELJÁRÁSBAN – KIHALLGATÁS AZ ÚJ BÜNTETŐELJÁRÁSI TÖRVÉNY ALAPJÁN

A büntetőeljárás során számtalanszor előfordul, hogy 14 év alatti gyermekeket kell meghallgatni. A gyermekek az eljárásban legtöbbször tanúként vesznek részt. Az mindenki számára világos, hogy a gyermekek kihallgatása speciális felkészültséget igényel mind a nyomozási bírótól, mind pedig a perben eljáró bírótól. A legnehezebb feladat éppen ezért, hogy elkerüljék a 14. életévét be nem töltött tanúk befolyásolását az eljárás során. Hamis vagy torz adatok sajnálatos módon azonban nem csupán akkor születhetnek, ha valaki szándékosan meg akarja tévesztetni a nyomozó hatóságot vagy a bíróságot. A valóban megtörtént események és az elhangzó vallomás között akkor is hatalmas különbségek adódhatnak, ha a tanú nem rosszhiszemű, hanem megpróbál együttműködni a hatóságokkal. Ennek oka, hogy az események észlelése, emlékezetben tárolása, majd visszaidézése folyamán a gyermek akaratára ellenére számtalan módon torzulhat az információ. A gyermekkorú tanúkról elfogadott az irodalomban, hogy befolyásolhatóságuk fokozott mértékű, félénkek és a kihallgatás is riasztólag hat rájuk, emellett a helytelen kérdezési technikák miatt is eltérhet a gyermek emlékezete a valóságtól. Tanulmányomban rámutatok néhány helyes kikérdezési technikára, amelynek alkalmazása a tárgyaláson fontos pervezetői feladat lenne. Dolgozatomban bemutatom a gyermekbarát igazságszolgáltatás működésének feltételeit, továbbá a gyermekkorú tanú meghallgatásának szabályait az Új Büntetőeljárási törvény alapján. Dolgozatomban kitérek egy, a nemzetközi gyakorlatban elfogadott intézményre, a Gyermekház-modellre, amelynek létrehozása hazánkban sem lenne megoldhatatlan. Alapvető probléma, hogy bár a gyermekmeghallgató szobák létrehozása óriási lépés volt, azonban pusztán ettől nem lesz gyermekbarát az igazságszolgáltatás, hiszen a sokszor színes, túlszűfolt szobák banális hatást kelthetnek. A helyiségek előnye, hogy videófelvétel rögzíthető bennük, a videófelvétel alkalmazásának és felhasználásának szabályai azonban egyelőre kiforratlanok. A személyiségi jogok érvényesülése tekintetében még ki kell alakítani a pontos eljárásjogi szabályokat. A legnagyobb probléma azonban mégis a szakképesítés hiánya. A nyomozási bírók képzésében nem pusztán a gyermekkel való bánásmód és kommunikáció fejlesztése hiányzik teljesen, hanem a kihallgatás módszertana és a meghallgatás nem jogi aspektusai terén sincs megfelelő előképzésük.

GALAMBOSI DIÁNA

jogász

osztatlan, 9. félév

ELTE ÁJK

Témavezető:

Dr. Horváth Georgina

egyetemi tanársegéd, ELTE ÁJK

ALAPELVI KÉRDÉSEK A BÜNTETŐELJÁRÁSBAN – KÜLÖNÖS TEKINTETTEL AZ ANYAGI IGAZSÁGRA ÉS A SZERVEZETI ALAPELVEKRE

A büntetőeljárás alapelvei – Király Tibor megfogalmazásában – olyan általános tartalmú normák, amelyek jellemzik és meghatározzák a büntetőeljárás rendszerét, működését, az eljárásban részt vevők jogainak és kötelességeinek lényeges elemeit, és arra szolgálnak, hogy irányítsák az egész büntető-igazságszolgáltatás működését.

Az alapelvek megfelelő érvényesítése, garanciákkal történő meghatározása alapvető feladata a büntetőeljárási törvénynek, hiszen ezen elvek által biztosítható, hogy az eljárási törvény megfeleljen a jogállamiság kritériumainak, és a terhelt, illetve az eljárásban részt vevő személyek jogai is teljes körűen érvényesüljenek, ezáltal a büntető hatalom kifogástalan alkalmazására kerülhessen sor.

A büntetőeljárásról szóló 2017. évi XC. törvény (a továbbiakban: új Be.) kodifikációja kapcsán jelentős változtatások történtek bizonyos alapelveket érintően, amelyek olyan kérdéseket vethetnek fel, mint: Mi adja az alapelvek lényegét, ha folyamatosan változhatnak? Milyen alapvető változások történtek a régi és az új Be. viszonylatában?

Az anyagi igazság elvét a többi alapelvhez hasonlóan bizonyos relatív állandóság jellemezte a történelmi fejlődés során, amely abban ragadható meg, hogy a történeti tényállás teljeskörű felderítésére kell törekedni. A korábbi Be. alapértékeként jellemzett elv, az új törvényben jelentősen visszaszorult a büntetővétség meghozatalára irányuló eljárás és az ügyészség és a védelem közötti egyezség szabályozásával.

Az igazságszolgáltatás bírósági kizárólagossága kapcsán kiemelt figyelmet érdemelnek azok az esetek, amikor az ügyész jogosult dönteni a felelősségről. A bűnösség kérdésében dönt az ügyész, amikor a terhelttel szemben megrovást alkalmaz. Az egyezségi eljárás során az ügyészség és a terhelt, valamint a védő megállapodhat a jogkövetkezményekről, a bíróság pusztán a feltételek fennállását vizsgálja. Az ügyészség ezekben az esetekben kvázi-igazságszolgáltatási funkciót tölt be.

A társasbíráskodás alapelvével kapcsolatban történt a legnagyobb erejű változtatás, hiszen az új törvény eltörölte az eddig ismert ülnökrendszert, azt csak a fiatalkorúak elleni eljárásban és a katonai büntetőeljárásban tartotta fent. Főszabály szerint elsőfokon egyesbíró jár el, kivéve a gazdasági bűncselekmények körét, ahol tanácsbíráskodás érvényesül. Az igazságszolgáltatás társadalmi ellenőrzése érdekében az eltörlés helyett, az ülnökrendszer fejlesztése lett volna indokolt.

HADABÁS FANNI

jogász

osztatlan, 9. félév

SZTE ÁJK

Témavezető:

Dr. Fantoly Zsanett

egyetemi tanár, SZTE ÁJK

A TERHELTI EGYÜTTMŰKÖDÉS RENDSZERE ÉS ANNAK GYAKORLATI PROBLÉMÁI A MAGYAR BÜNTETŐELJÁRÁSBAN

Az OTDK dolgozat felvázolja a terhelttel való együttműködés rendszerét, szabályozásának alakulását és kritikai górcső alá veszi a hatályos büntetőeljárás törvény rendelkezéseit. A törvényi szabályozás hiányosságokat rejt magában, ennek okán kiegészítésekre, pontosításokra szorul. A terhelt számára a terhelti együttműködés rendszere megfelelő kedvezménnyel járhat, illetve a bíróságok oldalán az eljárást meggyorsíthatja. Azonban az eljárás gyorsítása nem élvezhet elsőbbséget az alkotmányos alapelvek, büntetőeljárás alapelvek teljeskörű biztosításával szemben. A terhelti együttműködésre vonatkozó szabályok alkalmazásakor több alapelv is sérülhet, mint például a pártatlanság elve. A hatályos büntetőeljárás törvény egy vádlottra specializálódott, amelynek következtében a több vádlottas ügyeknél eltérő joggyakorlat alakulhat ki az egyezséges eljárás lefolytatására, illetve az előkészítő ülésen. Az ügyészi indítvány szerepe és jelentősége is több kérdést vet fel a jogalkalmazó számára, például a büntetés nemére, mértékére vonatkozó ügyészi indítvány sértheti az eljárási feladatok megoszlásának elvét.

NÉMETH KATA

jogász
osztatlan, 9. félév
SZTE ÁJK

Témavezető:

*Dr. Fantoly Zsanett
egyetemi tanár, SZTE ÁJK*

A BÜNTETŐELJÁRÁS NYILVÁNOSSÁGÁNAK JOGSZABÁLYI HÁTTERÉBEN HÚZÓDÓ ALAPJOGI KOLLÍZIÓK FELTÁRÁSA, KÜLÖNÖS TEKINTETTEL AZ ÁGAZATI TITOKVÉDELEMRE

Ahogy az a cím is előrevetíti, a dolgozat a büntetőeljárás nyilvánosság elvének érvényre jutásával megvalósuló alapjogi kollíziókra koncentrál, amelyek feloldásával kapcsolatban egyelőre sem a joggyakorlatban, sem pedig a jogirodalomban nincs egységes álláspont.

A dolgozat gerincét az ítélkezési gyakorlatban nap, mint nap felbukkanó anomáliák adják, így a dolgozat egésze gyakorlati probléma-orientált szemlélettel elemzi a büntetőeljárás nyilvánosságának rendszerét és „dimenzióit”.

A technológia fejlődése és vívmányai átalakítják a büntetőeljárásban megjelenő nyilvánosság ma ismert formáját, újfajta kihívások elé állítják a jogalkotót, mint a büntetőtárgyalásról indított online-streaming, melyekre a jogalkotónak szükségképpen reagálnia kell a joghézag elkerülése végett. Emellett a dolgozat a nyilvánosság - titkosság közötti erős kontrasztot próbálja árnyalni azáltal, hogy bemutatja az ágazati titkok büntetőeljárásban betöltött szerepét, illetve, hogy hogyan érvényesülnek az ágazati titkok vonatkozásában a nyilvánosság generális szabályai és milyen speciális rendelkezéseket kell(ene) alkalmazni a büntetőeljárás lefolytatásakor?

Az elemzés során levont konzekvenciák összessége egy olyan lehetséges megoldást vázol fel, amely egyrészt választ ad a bevezető gondolatok között felvetett kérdésekre, másrészt egyensúlyt teremt a büntetőeljárás nyilvánossága, illetve az ágazati titkok büntetőeljárásbeli védelme között. Mindezzel pedig a titokvédelem meglehetősen fragmentált szabályozását koherensebbé teszi, számos alapjogi kollíziót feloldva ezáltal.

SIMON ALEXA

jogász

osztatlan, 7. félév

DE ÁJK

Témavezető:

Dr. Elek Balázs

egyetemi docens, DE ÁJK

A BÍRÓI SZEREPELFOGÁS ÉS AZ IGAZSÁG FELTÁRÁSÁNAK ALAKULÁSA AZ ÚJ BE. NÓVUMAINAK TÜKRÉBEN

Dolgozatom általános célja az új eljárási kódex bírói szerepre és az anyagi igazság érvényre jutására gyakorolt hatásainak elemzése. Ezen két résztéma között a legfőbb kapcsolódási pontot a bizonyítás jelenti, mely egyszerre az igazság feltárásának legfőbb eszköze és a bírói attitűdöt övező viták egyik kiindulópontja.

Ennek kapcsán merül fel a kérdés: mi a bíró feladata? A válaszadás összetettségének hátterében több tényező áll. Ezek közül kiemelendő a jogalkalmazó bírák szubjektumából adódó eltérő szemlélet, illetve a megengedő törvényi szabályozás. Ezt látva arra vállalkoztam, hogy vizsgálat alá vonom az új eljárási törvény egyes jogintézményeit, a jogirodalmi álláspontokat, illetve a joggyakorlatot.

Ezt konkretizálva, végső célkitűzésem három kérdés megválaszolása volt: Szükség van-e egységes bírói szerepfelfogásra? Mely büntetőeljárási rendszer szolgálja hatékonyabban az igazság felderítését? Az új kódex által közelebb kerültünk-e az anyagi igazsághoz?

A válaszadás elősegítése érdekében feltérképeztem a rendelkezésemre álló hazai jogirodalmat, illetve áttanulmányoztam közel száz bírósági határozatot, melynek eredményeit ütköztettem az új büntetőeljárási törvény nívumaival. Végső következtetésem szerint, jelenleg elképzelhetetlen, hogy ugyanazt várjuk egy kontinentális jogrendszerben szolgálatot teljesítő bírótól, mint angolszász társaitól. Mégis egyre több olyan momentum fedezhető fel a jogalkotás, illetve a jogalkalmazás területén, mely arra enged következtetni, a két jogi kultúra közeledik egymáshoz. Így talán még az sem teljesen elvetendő, hogy a távoli jövőben elérhetővé válik az egységes bírói szerepfelfogás ideálja. Ezáltal abban a tekintetben, hogy melyik lenne alkalmasabb az igazság felderítésére felesleges lenne határozott válaszadással kísérleteznem.

Az új kódex és az igazság feltárásának viszonyát illetően jelenleg csupán arra adhatunk hiteles választ, hogy megalkotásakor figyelembe vették az elmúlt évek javaslatait, kritikáit is, így mindenképp egy üdvözlendő változásokkal tarkított szabályanyag született. A valódi változás kulcsa azonban a jogalkalmazók kezében van.

SZENTMIKLÓSI BERNADETT

jogász
osztatlan, 7. félév
DE ÁJK

Témavezető:

*Dr. Elek Balázs
egyetemi docens, DE ÁJK*

„IGAZSÁG” VAGY JOGÁLLAMISÁG? AZ IGAZSÁGKERESÉS HATÁRAI A MÉRGEZETT FA GYÜMÖLCSE ELV TÜKRÉBEN

A mérgezett fa gyümölcse elv és az ezüstitálca elv felől közelítve dolgozatomban arra a kérdésre kerestem a választ, hogy megvalósulhat-e az anyagi igazság elérése az eljárási garanciák biztosítása mellett a büntetőeljárásban vagy sem, illetve, hogy ezzel összefüggésben a jogellenesen beszerzett bizonyítékok és az annak folyományaként, azzal összefüggésben beszerzett további bizonyítékok felhasználása hogyan alakul a mai magyar joggyakorlatban. Miután megvizsgáltam az igazság, mint jogi fogalom lehetséges értelmezéseit, a fent említett két elv kialakulását és fejlődését, az ezekkel kapcsolatos amerikai és magyar jogesetek kimenetelét, illetve szemügyre vettem a büntetőeljárásban szereplő felek közötti érdekellentétek mögötti érveket és ellenérveket arra a következtetésre jutottam, hogy az anyagi igazság elérése – mivel az a jogállam célja és feladata is – ugyan lényeges eleme a büntetőeljárásnak, azonban az alaki jogállamiság, vagyis a jogbiztonság követelményének szem előtt tartása mellett nem lehetséges alanyi jogként biztosítani annak elérését. Kizárólag azt lehet garantálni, hogy a processzuális igazság megvalósulása mellett olyan eljárás álljon rendelkezésre, mely az anyagi igazság elérésére az esetek többségében alkalmas. Tehát – ahogy azt az Alkotmánybíróság is kifejtette – az anyagi igazságosság jogállami követelménye a jogbiztonságot szolgáló intézményeken és garanciákon belül maradván valósulhat meg.

Tekintve, hogy a mérgezett fa gyümölcse elv megfelel a jogállamiság követelményének, az ezüstitálca elv pedig enyhíti a mérgezett fa gyümölcse elv szigorát, úgy vélem ez a két elv megfelelő kompromisszumot ad az anyagi és a processzuális igazság elérése mellett kardoskodók számára is, hiszen a mérgezett fa gyümölcse elv védelmet nyújt a hatóságok esetleges túlkapásaitól, még ha ezzel gátolja is az anyagi igazság kiderítését, az ezüstitálca elv pedig annak a lehetőségét teremti meg, hogy az orvosolható hibák kiküszöbölése révén azok a bizonyítékok is felhasználhatók legyenek, melyek az anyagi igazság elérését segítik.

TORMA ADRIENNE

jogász

osztatlan, 9. félév

PTE ÁJK

Témavezető:

Dr. Hengl Melinda

egyetemi tanársegéd, PTE ÁJK

A DIGITÁLIS FORRADALOM HATÁSA A BÜNÖZÉSRE ÉS A BÜNTETŐELJÁRÁSRA, KÜLÖNÖS TEKINTETTEL A GYERMEKPORNOGRÁFIÁRA

A digitális forradalom a számítástechnikai és távközlési eszközök elterjedésével járó hatásokat magában foglaló jelenség. Az informatika ma már az életünk minden területét behálózza, és sok szempontból könnyebbé teszi, azonban a technika adta lehetőségeket a bűnözők is kihasználják. A számítástechnikai eszközzel elkövetett bűncselekmények közül pályamunkámban a gyermekpornográfia bűncselekményére helyezem a hangsúlyt, amely jó példája annak, hogy egy már meglévő jelenségnek az Internet milyen új színteret és kiszélesedési lehetőséget tudott adni.

Az Európai Unió szabályozásnak azért van jelentősége ezen a területen, mert a határokon átnyúló elkövetés elleni eredményes fellépés megköveteli az egységes alapok megteremtését. Ez a bűncselekmény a felderítés, a nyomozás és a bizonyítás során egyaránt számos nehézséget okoz, mivel az elkövetők nem a megszokott fizikai nyomot hagyják maguk után, a hatóságoknak pedig ezt a rendszerint hatalmas mennyiségű digitális adatot fel kell dolgozniuk. A nehézségeket az Egyesült Államok büntetőeljárásával kapcsolatban is vizsgálom, mivel a statisztikák szerint a legtöbb gyermekpornográf tartalom az Egyesült Államokban lévő szervereken található. Itt már megállapítható, hogy a bűnmegelőző intézkedések miatt indult eljárások száma magasabb volt, mint a feljelentés alapján indult eljárásoké.

A digitális forradalom idején a büntetőeljárásról szóló törvényben számos a gyermekpornográfia szempontjából is jelentős új jogintézmény került bevezetésre. Fontosnak tartom, hogy ezeket hatékonyan alkalmazzák, illetve, hogy a változásokat folyamatosan megfigyeljék, és azokra a jogalkotás részéről is időben reagáljanak. Elengedhetetlen, hogy a számítástechnika fejlődéséből adódó lehetőségeket ne csak a bűnözők használják ki, hanem a hatóságok is a legfejlettebb technológiát, programokat és algoritmusokat dolgozzák ki az eredményes fellépés érdekében. A bűnüldözés mellett pedig ennél a nagy közfelháborodást kiváltó bűncselekménynél a megelőzésre is hangsúlyt kell fektetni. A büntetőeljárás során a pedofil elkövetőkre nem vonatkoznak speciális szabályok, azonban véleményem szerint szükség lenne a pszichológiai, pszichiátriai kezelésükre a gyermekek védelme érdekében.

ÜVEGES ESZTER ANNA

jogász
osztatlan, 7. félév
ELTE ÁJK

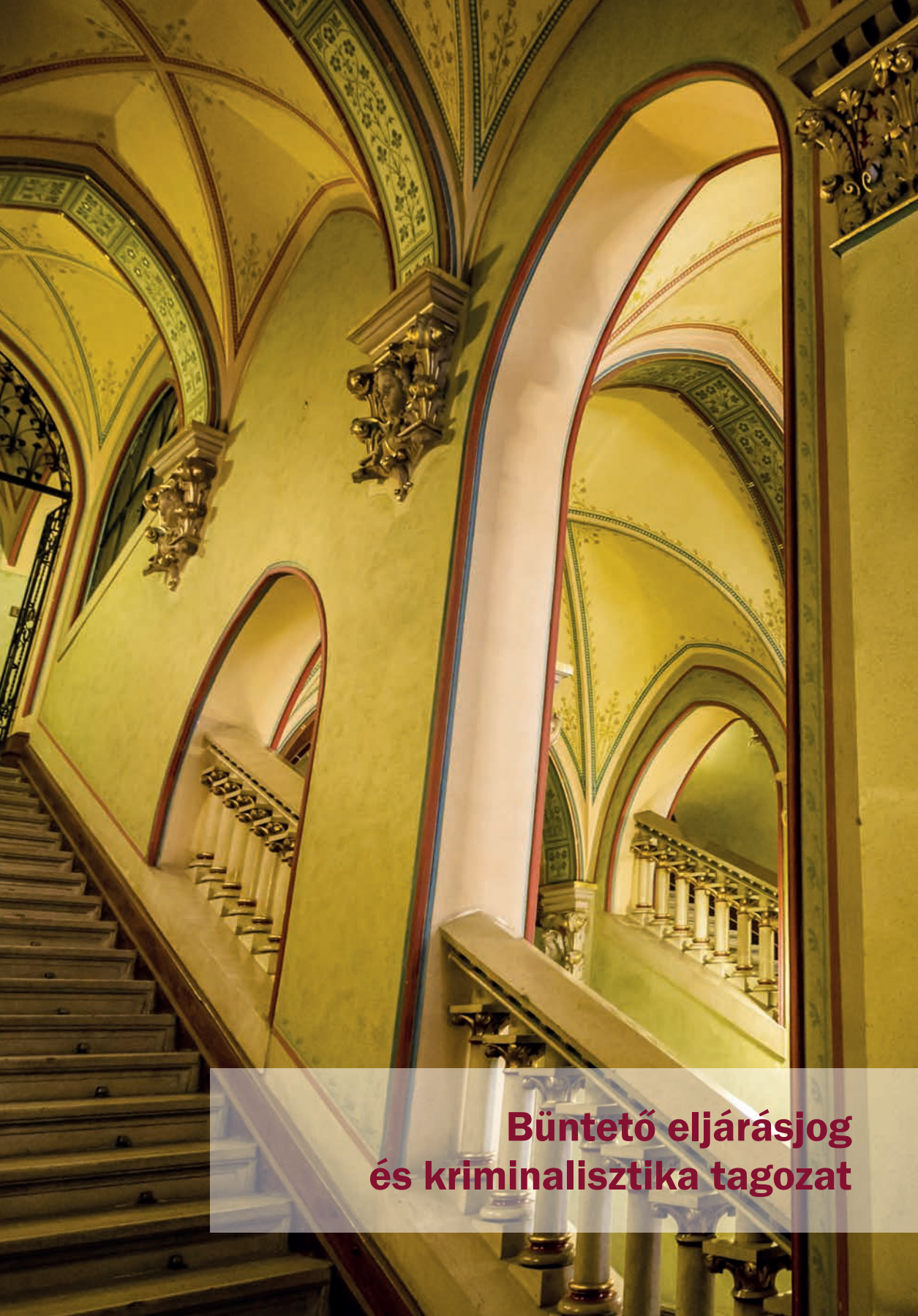
Témavezető:

*Dr. Holé Katalin
egyetemi adjunktus, ELTE ÁJK*

MAGÁNSZFÉRA KONTRA KÖZÉRDEK – AZ ELŐKÉSZÍTŐ ELJÁRÁS ALKOTMÁNYOS AGGÁLYAI

Dolgozatom középpontjában az előkészítő eljárás alkotmányos aggályai állnak. A Büntetőeljárásról szóló 2017. évi XC. törvény megalkotásához vezető folyamat bemutatását követően részletesen ismertetem az előkészítő eljárás menetét, az eljárás körében alkalmazható leplezett eszközöket és adatszerző tevékenységet, valamint az általuk érintett alapvető jogokat. A magánszférához való jog korlátozásának törvényes kereteit vizsgálva igyekszem kiemelni az előkészítő eljárás jogintézményével kapcsolatban felmerülő alapjogi problémákat.

A szabályozás hiányosságainak pótlására dolgozatom végén keresek lehetséges megoldásokat. Ennek keretében felhívom a figyelmet az előkészítő eljárás ismételt elrendelésének kizárására, hiszen a jelenleg hatályos törvény nem tartalmaz rendelkezéseket erre vonatkozóan. A bírói engedélyhez kötött leplezett eszközök alkalmazásának körében a bírói ellenőrzés jelenleg lehetőség. Ennek kötelezővé tétele a leplezett eszköz törvényes keretek közötti alkalmazásának nagyobb fokát biztosítaná. A legitim célként megjelölt közérdek fogalom bizonytalanságának körében fontos, hogy pontosan e bizonytalanság teszi alkalmassá a közérdek kiüresítésére és önkényes felhívására. Végül az előkészítő eljárás alá vonható személyi körrel kapcsolatos javaslataimban felhívom a figyelmet arra, hogy a szabályozás meghatározhatatlan körű személlyel szemben teszi lehetővé a leplezett eszközök és adatszerző tevékenység alkalmazását, bűncselekmény gyanúja nélkül.

**Büntető eljárásjog
és kriminalisztika tagozat**

BODNÁR ANDRÁS PÉTER

jogász
osztatlan, 7. félév
DE ÁJK

*Témavezető:
Dr. Elek Balázs
egyetemi docens, DE ÁJK*

NYOMOZÁS, BIZONYÍTÁS, ÍTÉLET – A BÜNTETŐELJÁRÁS HÁROM PILLÉRE KRIMINALISZTIKAI ASPEKTUSBÓL

Dolgozatomban a kriminalisztika szabályainak alkalmazását, e tudományág előírásainak esetleges mellőzését vettem górcső alá a büntetőeljárás három olyan szakaszán keresztül, mint a nyomozás, a bizonyítás vagy éppen az eljárást lezáró ítélet.

Az egész dolgozat, az egész kutatás alapját az a tény szolgáltatta, hogy a kriminalisztika szabályai, alapelvei, annak rendszere nem csupán a nyomozási szakaszban bírnak jelentőséggel, nem csupán ott kell, hogy érvényesüljenek maradéktalanul, jóllehet a kriminalisztika alapvetően bünygyi nyomozástan. Hiszen – erre a dolgozat során többször tettem utalást, ezt többször hangsúlyoztam – megjelennek ezek szabályok a bizonyítás során, valamint az ítélettel összefüggésben is nagy szerepet játszanak. Tehát igyekeztem azt hangsúlyozni a dolgozatban, hogy nemcsak a nyomozó hatóság tagjának, hanem az eljárás későbbi résztvevőinek, így végső soron az eljáró bírónak is tisztában kell lennie a kriminalisztika szabályaival, hiszen az eljárás minden szakaszában jelentőséggel bírnak.

Dolgozatomat úgy építettem fel, hogy a három szakaszt – a nyomozást, bizonyítást, valamint az ítéletet, annak meghozatalát – kriminalisztikai aspektusból ismertettem. Ennek során kiemeltem azokat a sarokpontokat, melyek az egész dolgozat szempontjából relevanciával bírnak, és összefüggést mutatnak a kriminalisztikával. Minden szakasz ismertetése során – hangsúlyozva a kriminalisztika jelentőségét – megvizsgáltam, kutattam a bírói gyakorlatot, és ezt be is építettem a dolgozatba, ezzel alátámasztva állításaimat.

Összefoglalva a kutatásomat, a dolgozatomat azt mondhatom, alapvetően az volt a célom, hogy rávilágítsak arra, a kriminalisztikának igenis kiemelkedő a jelentősége a bizonyítási eljárásban, valamint az ítéletben is. Ezt alátámasztottam olyan bírói ítéletekkel, melyek indokolásában megjelenik a kriminalisztika, annak szabályai, valamint a kriminalisztikai tankönyvekre való hivatkozás, olykor még a jogerő – felülvizsgálat alapjaként – után is. Fontos tehát, hogy az eljárás legvégén, az ítélet meghozatalakor a bíró is tisztában legyen egyébként azokkal a szabályokkal, melyek elsődlegesen az első – a nyomozási – szakaszban játszanának szerepet.

CSORDÁS RÓMEÓ

jogász
osztatlan, 9. félév
PPKE JÁK

Témavezető:

*Dr. Belovics Ervin
egyetemi tanár, PPKE JÁK*

KIÚT VAGY TÉVÚT – RÉGI INTÉZMÉNY ÚJ MEGKÖZELÍTÉSBN, AVAGY EGYEZSÉG A BÜNÖSSÉG BEISMERÉSÉRŐL

A büntetőeljárások elhúzódása nem új jelenség, nem köthető egyes országokhoz, államformától függetlenül bármely jogrendszerében találkozhatunk vele. Hazánkban sem ismeretlen az igazságszolgáltatás lassú működése, amelyre a jogalkotó a magunk mögött hagyott évtizedekben sem tudott valódi megoldást találni. Dolgozatomban ezért arra kerestem a választ, hogy az új Büntetőeljárási Törvényben megalkotott egyezség lehetséges megoldásként szolgálhat-e az eljárások gyorsítására, és ha igen, milyen hatással fog járni az eljárásban részt vevő szereplőkre és azok magatartására, valamint az igazság megítélésének kérdésére.

Kutatásaim során ezért górcső alá vettem a különböző nemzetközi megoldásokat – különösen a vádalkut és az ahhoz hasonló eszközöket –, illetve a hazai sikertelenség okait, amelyet számos külön nevesített tényező befolyásolt. Vizsgálataim során megállapítottam a megállapodáson alapuló intézménnyel kapcsolatos problémát, amelyre az eljárási hagyományainkat is tiszteletben tartó de lege ferenda javaslatot fogalmaztam meg, aminek következtében a tanulmányom címében szereplő kérdésre megadtam a választ.

FINTA PATRIK

jogász

osztatlan, 7. félév

SZE ÁJK

Témavezető:

Dr. Czebe András

egyetemi tanársegéd, SZE ÁJK

BŰNJELKEZELÉSÜNK ANOMÁLIÁI

A bűn jelenségei azok a pillérek, amelyeken a büntetőeljárás hatósági alanyainak, így különösen a bíró benső meggyőződése nyugszik. A bűnügyi tudományok egyik legfontosabb feladata éppen ezért azoknak az eljárási szabályoknak és módszereknek a kidolgozásában áll, amelyek biztosítják a bűnjelek ellenőrizhetőségét, hiteltérdemlőségét. De vajon a bűnügyi tudományok eredményei kellő segítséget nyújtanak a hatóság számára ezen a területen? A kérdés jogos, hiszen az emberi hibatényezőből fakadó bűnjelkezelési anomáliákra a büntetőeljárási gyakorlat már számos nagy horderejű ügyben hívta fel a bűnügyi tudományos közösség figyelmét. Jelen dolgozat keretében ezért különös figyelmet fordítok mindazon – a bűnjelkezelési normáinkból fakadó – gyakorlati problematikára, melyek nem csupán egyfajta terminológiai zűrzavart okoznak a jogirodalomban, hanem egyúttal jelentős mértékben növelik a büntetőeljárás hatósági alanyainak munkaterhét is. Végezetül, dolgozatom keretében felhívom a Tisztelt Olvasó figyelmét arra is, hogy e korántsem újnak nevezhető, de meglehetősen komolyan kezelendő anomáliára megoldást jelenthet akár egy központi bűnjelkezelési rendszer kialakítása is. A bűnjelkezelés problémái tudniillik valóságok, jelen vannak, melyre véleményem szerint a 21. század rohamléptekben való technikai újításai adnak megnyugtató választ.

KASZA-TÓTH KRISZTINA

jogász
osztatlan, 9. félév
ELTE ÁJK

Témavezető:

*Dr. Horváth Georgina
egyetemi tanársegéd, ELTE ÁJK*

A LETARTÓZTATÁSSAL KAPCSOLATOS JOGALKOTÓI ÉS JOGALKALMAZÓI PROBLÉMÁK – AVAGY JOBB KINT, MINT BENN?

A letartóztatás elrendelésének, illetve fenntartásának témája komoly alapjogi kérdéseket vet fel, tekintve hogy jogerős ítélet híján ártatlan emberek személyi szabadságának korlátozásáról van szó. Az ezen jogintézménnyel kapcsolatban elkövetett alapjog-sérelmek miatt Magyarországot számtalanszor marasztalta már el az Emberi Jogok Európai Bírósága (EJEB), valamint felmérések szerint is rendszerszintű problémákkal küzdünk ezen a téren. Emellett a már amúgy is zsúfolt büntetés végrehajtási intézetekre is komoly terhet ró, hogy az előzetes letartóztatás alatt lévő terheltekkel növekszik a börtönpopuláció.

Célom az előzetes letartóztatás és a letartóztatás szabályozásának elemzése, összehasonlítása, a kapcsolódó bírói gyakorlatnak, és Alkotmánybírósági döntéseknek a vizsgálata, és ezek, valamint az EJEB gyakorlata és a Magyarországot elmarasztaló ítéletek alapján az esetleges hibákra megoldások keresése volt.

Az új büntetőeljárási törvény előtti és utáni időben kutatásaim alapján – a dolgozat terjedelme által megszabott határok között – hét alapvető fontosságú problémát azonosítottam: a bűnisméltés veszélyének értelmezési kérdése, a korlátlan letartóztatás, jogorvoslati hiátus az alkotmányjogi panasz tekintetében, az iratok ismertetésének hiánya, a terhelt meghallgatásának hiánya, a nyomozási bíró szerepével kapcsolatos értelmezési kérdések, a jogalkalmazás hibái. Ezekre az új szabályozás – amennyiben a jogalkotás szükséges, vagy lehetséges volt – nem, vagy csak részleges megoldással szolgált. A dolgozat megállapításait összegezve de lege ferenda javaslatokat fogalmaztam meg: a kollúzióra (és veszélyére) tekintettel elrendelt letartóztatás maximumának meghatározása, a letartóztatás felső határának meghatározása, a letartóztatással kapcsolatos döntések Alkotmánybírósági felülvizsgálata lehetőségének biztosítása, kötelező ülés tartása a letartóztatásról szóló döntések esetén. Emellett további egy, gyakorlati javaslatot is tettem: a bírák, ügyészek, ügyvédek számára képzések szervezése az EJEB joggyakorlatáról.

KISS FANNY GRÉTA

jogász
osztatlan, 9. félév
PTE ÁJK

Témavezető:

*Dr. Fenyvesi Csaba
egyetemi docens, PTE ÁJK*

DNS-ALAPÚ SZEMÉLYAZONOSÍTÁS A BŰNÜGYEKBE

Előfordulhat, hogy a nyomozó hatóság eljárása során a bűncselekmény elkövetésének helyszínén vagy az elkövetés nyomait hordozó tárgyon olyan DNS-profil fedez fel, amely nem szerepel a bűnügyi minta nyilvántartásban. Így meg kell keresni az ahhoz tartozó, egyelőre ismeretlen személyt.

Dolgozatomban kitérek a DNS felfedezésének körülményeire, valamint az első olyan bűnügyekre, melyekben a DNS-minta meghatározó szerepet játszott.

Bemutatom azokat a jogszabályokat, melyek lehetővé teszik és egyúttal korlátok közé is szorítják a DNS-alapú személyazonosításra irányuló vizsgálatokat, az ezáltal kapott eredmények felhasználását, továbbá a DNS-profilok nyilvántartását és az államok közti adatcserét.

A DNS általános jellemzőinek ismertetését követően a DNS-alapú azonosítási technikákkal foglalkozom. Néhány újabb azonosítási technika – így a genetikai rokonkeresés, a DNS fenotipizálás, valamint a hám eredetű DNS azonosítás – kapcsán bővebben kitérek azok hiányosságaira is.

Vizsgálom, hogy mennyiben meghatározó egy esetleges DNS-minta egyezés a büntetőeljárás, azon belül különösen a bizonyítás során.

A jövőbeli lehetőségek bemutatása után a következtetésekre összpontosítok.

Megfigyelhető, hogy a genetikai személyazonosítás módszerében változás következett be az elmúlt években, évtizedben. Napjainkban már nem a helyszínről származó minta és a nyilvántartásban szereplő vagy egy adott személytől származó minta összehasonlítása alapján történő azonosítás a cél, hanem a helyszíni minta elemzésével információszerzés, majd ezen információ felhasználása a további detektálás során. Vitathatatlan, hogy a nyomozó hatóság munkáját hatékonyabbá tették az egyes azonosítási technikák, viszont a DNS kódoló szakaszának vizsgálatával nyert információ felhasználásával működésük ennél is hatékonyabb lehetne.

Az azonosítási technikák vizsgálati módszerük alapján két csoportra oszthatók. Hagyományos és új azonosítási technikákat különíthetünk el aszerint, hogy az alkalmazott eljárás összehasonlításon vagy az információ kinyerésén alapul. A hagyományos azonosítási technikákkal ellentétben az új eljárásokat még nem alkalmazzák világszerte. Jelenleg Európában a kódoló szál elemzése segítségével szerzett információ – pl. szemszín, hajszín – nem használható fel a büntetőeljárásban, ugyanis ez számos dogmatikai kérdést vet fel. Amennyiben a felmerülő problémákra sikeresen megtalálják a megoldásokat, úgy – többek között hazánkban is – alkalmazhatók lesznek ezen új típusú azonosítási technikák.

SZABÓ BARBARA

jogász
osztatlan, 7. félév
PTE ÁJK

Témavezető:

*Dr. Hengl Melinda
egyetemi tanársegéd, PTE ÁJK*

AZ ONLINE KÖZÖSSÉGI TEREKEN ELKÖVETETT BŰNCSELEKMÉNYEK DIGITÁLIS NYOMAINAK VIZSGÁLATA (KÜLÖNÖS TEKINTETTEL AZ ÖNGYILKOSSÁGBAN VALÓ KÖZREMŰKÖDÉSRE)

A modern társadalomban egyre több olyan erőszakos bűncselekményt követnek el, amelynek kiindulópontját az internet, főként a közösségi oldalak jelentik. A közösségi oldalakon nagyobb veszélynek vagyunk kitéve, mintsem azt gondolnánk, hiszen korlátozás és különösebb megfontolás nélkül az egyén saját akaratából megoszt információkat magáról és a környezetéről.

A valóságos társadalom, társadalmi élet az idő előrehaladtával egyre inkább háttérbe kerül, az online társadalom szürreális világa miatt. Az embernek természetes lényéből fakadó igénye az, hogy tartozzon egy közösséghez, amely akár virtuális is lehet. Az internet térnyerése segítségével szinte korlátok nélkül kapcsolatba tud lépni bárki a világ bármely pontján élő személlyel, amely igazán kedvező az öngyilkosságot propagáló csoportok számára.

A nemzetközi sajtó illetve bulvár média óriási visszhangot keltett a különböző médiaközlő eszközökön keresztül, az internet által milliókhoz eljutott új típusú bűncselekményhulámnak.

Fokozottan veszélyeztettek a gyermekek, akik életkori sajátosságuknak köszönhetően sokkal befolyásolhatóbbak. A modern köntösbe bújtatott öngyilkosságban közreműködés ma már valójában öngyilkosságra való felbujtás, ahol nem konkrétan az öngyilkosság elkövetésére próbálják rábírni az áldozatot, hanem olyan helyzetbe hozzák, ahol úgy érzi, hogy nem marad más választása.

Hogy ki áll ezeknek a haláleseteknek a felbujtása és az öngyilkosságban közreműködés mögött? A modern világunkban nehéz megválaszolni ezt a kérdést, hiszen nehezen megállapító a bűncselekménynek az az alanyi köre, akit felelősségre tudunk vonni.

Az öngyilkosságot propagáló játékoknak az a céljuk, hogy felhívják a játékosokat arra, hogy minél több emberhez jutassák el a játékot vagy annak hírét. Ezzel a játékot terjesztők köre is bővül, így akár szándékegyeség nélkül is könnyen válhat felbujtóvá vagy bűnszegéddé bárki, és nagyon gyorsan következhet be az áldozattá válás. Az internet anonimitása miatt pedig az elkövető felderítése okozhat számos problémát.

A pályamunkámban azt kívánom vizsgálni, hogy az online világ számtalan előnye mellett óhatatlanul fellépő veszélyek ellen hogyan lehet küzdeni.

SZILÁGYI GERGŐ CSABA

jogász
osztatlan, 9. félév
DE ÁJK

Témavezető:

*Dr. Tóth Andrea Noémi
egyetemi tanársegéd, DE ÁJK*

A LEPLEZETT ESZKÖZÖK SZABÁLYOZÁSA AZ ÚJ BÜNTETŐELJÁRÁSI TÖRVÉNYBEN

A dolgozatom célja, hogy bemutassam a leplezett eszközök szabályozását az új büntetőeljárás törvényben. Ez a téma azért aktuális, mert az új Be. egyik sarokköve a titkos információszerzésre és adatgyűjtésre vonatkozó szabályok integrálása a büntetőeljárás kódexbe. Önmagában viszont nem csak az elszórt ágazati szabályozás jelentett ösztönző erőt a törvényalkotás során. A témaválasztáskor elsősorban az motivált, hogy a leplezett eszközök aspektusából vizsgáljam meg, a jogalkotó miként reagált a korábbi szabályozást ért kritikákra, milyen körülmények vezettek ahhoz, hogy a régi Be. hatálybalépését követően tizenöt évvel szükségessé váljon egy új törvény alkotása. Kutatásom során megvizsgáltam többek közt az Emberi Jogok Európai Bíróságának esetjogát, Alkotmánybírósági határozatokat, a titkos eszközökre korábban vonatkozó jogszabályokat, amelyek alapján megtettem az új szabályozással kapcsolatos észrevételeimet. Dolgozatomban arra keresem a választ, hogy valóban kell-e tartani attól, hogy mostantól egy George Orwell által vizionált világban éljünk.

VASS GEORGINA

jogász
osztatlan, 7. félév
PPKE JÁK

Témavezető:

Dr. Sinku Pál

c. egyetemi docens, PPKE JÁK

HATÉKONY NYOMOZÁSI MÓDSZEREK A KIBERBŰNÖZÉS ÉS A DARK WEB TERÜLETÉN

Az információs és technikai eszközök fejlődésének köszönhetően a bűnelkövetési magatartások egyre inkább áthelyeződnek a virtuális térbe. A kibertérben megvalósított bűncselekmények mértéke és súlya napról napra növekszik. Az internet legsötétebb rétegeiben elkövetett deliktumok elkövetőinek anonimitása pedig egyre nagyobb problémát jelent a nyomozhatóságok számára. Hogyan épül fel az internet? Milyen számítástechnikai bűncselekményekkel találkozhatunk nap mint nap? Milyen módszerekkel nyomoznak a nyomozhatóságok? Létezik-e hatékony módszer az elkövetők kilétének felderítésére? Dolgozatomban ezekre a kérdésekre adom meg a választ.

Kutatásom során a nemzetközi és a hazai szabályozást egyaránt figyelembe véve szeretném behatárolni a kiberbűnözés egyes elkövetési magatartásait, az elkövetők típusait, valamint a jelenlegi védelmi helyzetet a kiberbűnözéssel szemben. Röviden kitérek a Dark Web népszerűbb deliktumainak ismertetésére és az anonimitás által okozott problémákra a nyomozás során. Dolgozatom céljának elérése érdekében tanulmányoztam a nyomozhatóság által alkalmazott nyomozási módszereket a számítástechnikai bűnözés területén és a sikerességi rátákra tekintettel állapítottam meg a leplezett eszközök és kényszerintézkedések hatékonyságát a virtuális bűnözéssel szemben. Összegzésképpen pedig arra a következtetésre jutottam, hogy a nemzetközi összefogás és a nyomozásban részt vevő szakemberek informatikai képzettségének fejlesztése elengedhetetlen ahhoz, hogy effektíven fel lehessen venni a harcot a kiberbűnözéssel.

VENYERCSÁN BENCE BARNABÁS

jogász

osztatlan, 9. félév

ELTE ÁJK

Témavezető:

*Dr. Horváth Georgina
egyetemi tanársegéd, ELTE ÁJK*

A MÁSODFOKÚ BÍRÓSÁG DÖNTÉSEI – KASSZÁCIÓ A BÜNTETŐELJÁRÁSBAN

A büntetőítélet az egyik legmeghatározóbb mozzanata a büntetőeljárásnak. Ebben testesül meg az egész eljárás lényege, eredménye, ebben sűrűsödik össze a bíró belső meggyőződése. A törvényesen lefolytatott eljárás során meghozott ítéletet igazságosnak, igaznak és helyesnek fogadjuk el. Azonban mindezen magasztos tulajdonságai ellenére az ítélet tartalmazhat kisebb-nagyobb hibákat. A bírói tévedéseknek nagy ára van, hiszen a bűnösség megállapítása, kimondása drasztikus változásokat idézhet elő a vádlott és hozzátartozói életében.

A jogalkotó ezt felismerve alkotmányos jogosultságot teremtett mindenki számára, hogy a jogait, érdekeit sértő hatósági határozattal szemben jogorvoslattal élhessen. A jogsértő, vagy annak vélt határozat megtámadása lehetőségének megteremtése feltételezi, hogy egy magasabb bírói fórum megvizsgálhatja a sérelmezett határozatot, a benne található esetleges hibákat feltárhatja, majd a törvény által biztosított eszközeivel megkísérelheti kiküszöbölni azokat.

Hazánk büntetőeljárási törvényeinek közös vonása, hogy a jogalkotó az idők során változtatlanul biztosította a felülbíráló fórum számára mind a jogorvoslattal támadott elsőfokú döntés megváltoztatását, mind annak hatályon kívül helyezését, e jogkörök terjedelmével kapcsolatban azonban nem alakult ki szilárd álláspont. A reformatórius és a kasszatórius jogkör kapcsán manapság is vita tárgya, hogy mely jogkör szűkítése, avagy bővítése szolgálja jobban a büntetőeljárársban résztvevők érdekeit, valamint, hogy mely megoldás felel meg inkább a jogállami követelményeknek.

Az imént említett kérdéskör megértésének, az abban való állásfoglalásnak elengedhetetlen feltétele az ítélethozatali folyamat teljes ívének ismerete. Ennek megfelelően a dolgozatomban témájához, a kasszációhoz, az elsőfokú ítélet megalkotásában szerepet játszó tényezőknek, illetve az ítélet esetleges hibáinak bemutatásán keresztül fogok eljutni.

**Büntetés-végrehajtási jog
és kriminológia tagozat**

BALATON ANNA LÍVIA

jogász

osztatlan, 9. félév

SZTE ÁJK

Témavezető:

Dr. Juhász Zsuzsanna

egyetemi docens, SZTE ÁJK

INNOVATÍV BÖRTÖNÉPÍTÉSZET. A MA ÖTLETE, A HOLNAP BÖRTÖNE

Dolgozatom célja több szempontból megvizsgálni, elemezni és végső soron egy alternatív javaslattal újraértelmezni a börtönök és az építészet viszonyát. Kutatásom fő irányvonala az innováció, ennek érdekében igyekeztem új megvilágításból kutatási területté tenni, és az építészet aspektusából feltárni a börtönöket érintő lehetséges javaslatokat a jövőre nézve.

Célom egy komplex, nyitott és dinamikus gondolkodásmód, valamint minden elemre reflektáló koncepció kidolgozása volt; a börtön, az építészet és a börtönben lévő emberek egymás összefüggésében való tanulmányozása. Ennek érdekében szükségesnek tartottam a börtön-építészet rövid és átfogó történeti áttekintését mind nemzetközi kitekintésben, mind pedig a hazai szintéren, majd ezt követően a meglévő büntetés-végrehajtási szemléletek építészeti szempontból történő vizsgálatát. Fontosnak tartottam új kérdések és alternatív szemléletek felvetését, mert a büntetés-végrehajtás, de végső soron az építészet reagálása is aktuális-sá vált. Úgy gondoltam érdemes lenne megvizsgálni, hogy miként lehetne a reintegrációs szemléletet a börtönépítészetben keresztül érvényesíteni a büntetés-végrehajtásban. Ennek a folyamatnak véleményem szerint legfőbb eszköze az innovatív építészet és a börtöndizájn, amely a fogvatartottak rehabilitálását tűzi ki célul, így arra a kérdésre kerestem a választ, hogy milyen lesz a jövő börtöne?

Kutatásom során arra a következtetésre jutottam, hogy az innovatív börtönépítészettel az alapvető gond nem a megtervezésben és kivitelezésben van, hanem a társadalom meggyőzésével, a módszer elfogadtatásával. Álláspontom szerint a hagyományos börtönfelfogás, a túlzott és értelmetlen büntetések kívánalma a modern viszonyok között már nem állja meg a helyét. A konzervatív nézetek képviselői szerint ezek az emberek nem érdemelnek jobb élet-körülményeket, mint a kinti viszonyok, így az úgynevezett skandináv „luxusbörtönök” nagy visszhangot és nemtetszést váltanak ki. Véleményem szerint azonban szükséges lenne egy szakmai támogatással történő szemléletváltás, hogy az ideológia mentén elkezdődhessen az új koncepciójú épületek megépítése, miközben az emberek egymásba vetett bizalma, és a közösségen belüli biztonságérzet is növekedne.

GULYÁS LILLA TÜNDE

jogász
osztatlan, 9. félév
DE ÁJK

Témavezető:

*Dr. Sipos Ferenc
egyetemi adjunktus, DE ÁJK*

MÉLTATLANUL HANYAGOLVA? – AVAGY A JÓVÁTÉTELI MUNKA ELMÉLETI ÉS GYAKORLATI KÉRDÉSEI

Dolgozatomban a jóvátételi munka intézkedést kívánom bemutatni. Az anyagi, eljárásjogi és végrehajtási szabályokon túlmenően a jóvátételi munka hajdú-bihari gyakorlatát is vizsgálom és elemzem, hogy komplex, elméleti és gyakorlati megközelítéssel, átfogó képet adhassak az új szankcióformáról. A jóvátételi munkát már bevezetésekor számos kritika érte amiatt, hogy látszólag konkurál a közérdekű munka büntetéssel. Dolgozatomban ezért arra is keresem a választ, hogy van-e egyáltalán létjogosultsága a jóvátételi munkának szankciórendszerünkben a közérdekű munka és a próbára bocsátás mellett? Úgy vélem, öt év távlatából már adekvát válasz adható erre a kérdésre is. Dolgozatomban szükségesnek tartom megvizsgálni azt is, hogy mi lehet az oka a jóvátételi munka csekély alkalmazási gyakoriságának, sikertelenségének.

A következőkben a jogintézménnyel kapcsolatos megítélásaimat kívánom röviden ismertetni. A Hajdú-Bihar megyei helyzet elemzése során csaknem minden esetben ugyanazzal a néhány végrehajtási helyszínnel találkoztam az egyes kategóriákon belül. Úgy vélem, szükséges lenne, hogy minél több szervezet vállalja a jóvátételi munka végrehajtását. A fentiekből következik, hogy fontos lenne népszerűsíteni ezt a jogintézményt, hogy a társadalom tisztában legyen azzal, hogy mi is az a jóvátételi munka, milyen előnyökkel jár a társadalom és az elkövető részére egyaránt, hiszen sajnálatos módon a legtöbben nincsenek tisztában azzal, hogy jelen intézkedés is büntetőjogi szankciórendszerünk részét képezi. Álláspontom szerint a fiatalkorúak és fiatal felnőttek esetén egyfajta ars poetica lehetne a jóvátételi munka alkalmazása a törvényi feltételek fennállása esetén, hiszen mint intézkedés nem eredményez büntetett előéletet, ám mégis olyan speciális preventív hatású szankció, mely képes lehet elérni, hogy az elítélt ne kövessen el újabb bűncselekményt. Megítélásom szerint szükséges lenne, hogy a jogalkotó a próbára bocsátással analóg módon a jóvátételi munka esetén is lehetővé tegye, hogy a fiatalkorú elkövetők vonatkozásában bármely bűncselekmény elkövetése miatt helye legyen jóvátételi munkavégzésnek. Bízom abban, hogy a jóvátételi munka néhány év elteltével a gyakorlatban is meghonosodik hazánkban, hiszen álláspontom szerint vitathatatlan a létjogosultsága szankciórendszerünkben.

KARDOS ENIKŐ

jogász
osztatlan, 5. félév
PTE ÁJK

Témavezető:

Dr. Zeller Judit

egyetemi adjunktus, PTE ÁJK

GYERMEKEK A RÁCS MÖGÖTT

Magyarországon 2015 óta működik az ENSZ Kínzás elleni Egyezményéhez kapcsolódó nemzeti megelőző mechanizmus, amelynek feladatait az alapvető jogok biztosa látja el. Az ombudsman és munkatársai e feladat keretében zárt intézmények monitorozását végzik a kínzás, továbbá más kegyetlen, embertelen vagy megalázó bánásmód megelőzése céljából. Dolgozatomban ennek a széles hatáskörnek egy szeletét, a fiatalkorúak, illetve gyermekek zárt intézményeinek monitorozását vizsgálom. A nemzeti megelőző mechanizmus jelentéseinek elemzésével és az ezekben foglalt adatok nemzetközi és nemzeti sztenderdekkel való összevetésével igyekszem felhívni a figyelmet a gyermekek és fiatalkorúak zárt intézményi elhelyezésének esetleges visszasságaira és fejlesztési lehetőségeire. Célom, hogy kutatásom által javaslatokat fogalmazzak meg a gyermekek nevelésének, helyes irányba fejlődésének és védelmének eredményessége érdekében. Ezen célok eléréséhez megvizsgálom, hogy az intézményeken belül milyen mértékben érvényesülnek az egyes alapvető jogok, első sorban az emberi méltósághoz való jog; a kínzás, embertelen, megalázó bánásmód vagy büntetés tilalma; a szabadsághoz és a személyi biztonsághoz fűződő jog; a hátrányos megkülönböztetés tilalma és az esélyegyenlőség biztosítása, illetve a gyermek védelemhez és gondoskodáshoz való joga. Tanulmányozom továbbá az intézetekbe való befogadás módját, a személyi feltételeket, az egészségügyi ellátást, a kötelező és szabadidős tevékenységek körét, az intézmény dolgozóinak viszonyulását a gyermekekhez és a fiatalok egymás közötti kapcsolatát. A dolgozat nyomán átfogó képet kívánok adni Magyarország gyermekeinek Fiatalkorúak Büntetés-végrehajtási Intézetében és Javítóintézetekben zajló életéről.

KORMOS NORBERT

kriminológia
MA, 3. félév
ELTE ÁJK

Témavezető:

*Dr. Vig Dávid
egyetemi adjunktus, ELTE ÁJK*

A KIBERBŰNMEGELŐZÉS HAZAI LEHETŐSÉGEI

A dolgozatomban a hazai kiberbűnmegelőzés helyzetét és jövőbeli lehetőségeit vizsgáltam, valamint ezzel összefüggésben a fiatalok kiberdeviánssá válását. A kutatás során az interjúalanyokat hólabda módszerrel értem el, az adatfelvétel eszköze szakértői mélyinterjú volt. Az interjúalanyok kiválasztása és megkeresése során törekedtem arra, hogy minél szélesebb spektrumban lefedjem az általam vizsgált kérdést. Az interjúalanyaim között voltak etikus hackerek, biztonságtechnikai szakértők, a témát kutató akademikusok, valamint volt olyan is, aki régebben a hacker szubkultúrához tartozott.

A hazai gyakorlatot vizsgálva és az interjúkon keresztül feltérképezhettem, hogy a hazai kiberbűnmegelőzés mit tekint prioritásának, és milyen módszerekkel próbálja elérni a fiatalokat. A kutatás megmutatta, hogy hazánkban jelenleg szituációs eszközökkel operáló bűnmegelőzési programok léteznek, a mélyebb társadalmi feszültségeket célzók nem jellemzők. A kutatás során alternatív módszereket, valamint jó külföldi gyakorlatokat ismertem meg, amelyek a különböző fiatalokat érintő problémákat célozva próbálják az elkövetővé válásukat megakadályozni, és jövőképet adni számukra.

Az interjúkon keresztül az interjúalanyok sokszínűségének köszönhetően feltérképezhettem, hogy a különböző szereplők mit gondolnak az ehhez hasonló programokról, és azt tapasztaltam, hogy pozitív volt a fogadtatás minden részről. A kutatás során az egymástól független alanyoktól is hallhattam a Cyber Security Challenge nevű programról, és mindnyájan elismerően nyilatkoztak róla.

A kutatás egyik legnagyobb eredményének azt tartom, hogy megkezdte annak feltérképezését, hogy mekkora potenciál lehet egy ilyen programban, illetve mik lehetnek a legnagyobb gyengeségei. A szakértők úgy gondolták, hogy fontos lenne egy ilyen jellegű program, részben bűnmegelőzési célokból, részben hazánk digitális analfabetizmusának csökkentése miatt. A program sok, teljesen különböző szociális és kulturális háttérű országban már jelen van, az akadályok és korlátok ellenére, a résztvevő fiatalok már európai társaikkal mérhetik össze tudásukat.

A másik, számomra talán még inspirálóbb eredmény az volt, hogy megmutatta, minimális deviancia nélkül még mindig nincs társadalmi fejlődés.

KOTTLÁR DÓRA

jogász

osztatlan, 6. félév

PPKE JÁK

Témavezető:

Dr. Horváth Katalin Renáta

mb. oktató, PPKE JÁK

„LESZ EBBŐL MÉG CSEREBOGÁR?” AVAGY A FIATALKORÚ FOGVATARTOTTAK HELYZETE ÉS JÖVŐKÉPE, TEKINTETTEL AZ EMBERI JOGOK EURÓPAI BÍRÓSÁGÁNAK A FOGVATARTÁS KÖRÜLMÉNYEIVEL KAPCSOLATOS MAGYARORSZÁGOT ÉRINTŐ DÖNTÉSEIRE

A büntetés-végrehajtás szabályozásának rendszere országonként eltérő, azonban minden jogrendszerben közös elem a felnőttkorú fogvatartottak elhatárolása a fiataloktól. Ez alapvető követelmény, hiszen az életkori sajátosságok kivétel nélkül döntő szerepet játszanak az élet bármely területén.

A dolgozat vezérszála a fiatalok elítéltek bűnelkövetővé válása okainak és az azokat befolyásoló tényezők vizsgálata, valamint statisztikai adatok alapján a rájuk vonatkozó vizsgálási mutatók értékelése. Magyarország uniós tagságára tekintettel megvizsgáltam a hazánkra is irányadó, 2006-ban megújult Európai Börtönszabályok iránymutatásait, melyek megvalósulási mechanizmusait összehasonlítottam a Bv.tv. általi szabályozással. Annak érdekében, hogy a kutatás gyakorlati példákkal is alátámasztható legyen, több, a fogvatartás körülményeivel kapcsolatos kérelmet is ismertettem a dolgozatban, melyeket az Emberi Jogok Európai Bírósága tárgyalt. Mindezek alapján megállapítható volt, hogy ugyan nem a teljesség igényének kimerítésével, de nagyobb arányban érvényesülnek az iránymutatások, a büntetés-végrehajtás folyamatosan fejlődő körülményeket mutat.

A fiatalok bűnelkövetési tendenciáit illetően, arra az eredményre jellemzően megállapítható, hogy a magyarországi prevenció nem elég hatékony. Ugyan többféle megelőzési-politika van jelenleg érvényben, azonban a világ változása szükségszerűen megköveteli a társadalomhoz igazított prevenció kialakítását.

RÓNAI VERONIKA

jogász
osztatlan, 7. félév
PTE ÁJK

Témavezetők:

Dr. Szőke Gergely László *Dr. Hengl Melinda*
egyetemi adjunktus, PTE ÁJK *egyetemi tanársegéd, PTE ÁJK*

REINTEGRÁCIÓ AZ INFORMÁCIÓS TÁRSADALOMBA

Munkám a büntetés-végrehajtás egyik legfontosabb kérdésével, a reintegrációval foglalkozik. Ezen belül is az elítéltek reintegrációs folyamatának egyik speciális sikertelenségével, az információs világba való visszailleszkedéssel. A szabadságvesztésre ítélt terheltek visszavezetése a társadalomba korábban is nehézségeket okozott, de a technológia ugrásszerű növekedésének köszönhetően ez eddig sosem látott méreteket ölt. Maga a társadalom is átstrukturálódott, és a visszailleszkedést érintő egyik legfontosabb tényező, a munkaerőpiac is jelentős változásokon ment és megy keresztül. Mindezek a változások olyan gyorsan történnek, hogy egy hétköznapi embernek is gyakran nehézséget jelent felvenni a haladás ütemét. Ebből következik, hogy büntetés-végrehajtási intézményben élőként lépést tartani a technológiával kifejezetten körülményes, így a fogvatartottak a büntetésük töltése alatt nagy valószínűséggel digitális analfabétává válnak, ami pedig – felzárkóztatás hiányában – meg hiúsítja a sikeres reintegrációjukat a társadalomba.

Dolgozatommal arra a kérdésre próbáltam választ adni, hogy szükséges-e a digitalizálódó világ változásai tükrében felülvizsgálnunk a jelenlegi reintegrációs politikát és szabályozást, és amennyiben igen, akkor milyen lehetőségeket látok célravezetőnek? Megvizsgáltam a hatályos Bv. Kódexet és a releváns szakirodalmat is. A külföldi „best practice” tanulmányozása mellett, felvettem a kapcsolatot finn bv. intézetekkel is, hogy megosszák velem tapasztalataikat.

Kutatásom arra enged következtetni, hogy a feltett kérdésre igen a válasz. A dolgozatomban az általam megfogalmazott problémák megoldására is tettem javaslatokat. Ezek a megoldási lehetőségek egyrészt a meglévő technológiát vagy a már meglévő, tesztelt rendszereket, metódusokat tartalmazzák, másrészt a reintegrációs politikával és annak szabályozásával állnak kapcsolatban. Javaslataim a következők: Prison Cloud; e-levelezési lehetőség felvétele az 53/2017-es BvOP Szakutasítás alapján; ösztöndíjrendszer, jutalmazás, oktatási program kibővítése; reintegrációs őrizettel kapcsolatos jogszabály-változtatás felvetése.

SÁRKÖZI BLANKA VERONIKA

jogász

osztatlan, 5. félév

ELTE ÁJK

Témavezető:

Dr. Gönczöl Katalin

professor emerita, ELTE ÁJK

A REINTEGRÁCIÓS ŐRIZET ELMÉLETE ÉS GYAKORLATA, AZ EDDIGI MAGYARORSZÁGI TAPASZTALATOK

Dolgozatom témája a reintegrációs őrizet jogintézménye, amely 2015. január 1. óta mint alternatív büntetés-végrehajtási forma működik Magyarországon. Az intézmény hazai és európai szabályozásának, valamint a pártfogó felügyelőkkel készített interjúk alapján a hazai gyakorlatnak a bemutatására teszek kísérletet.

Kutatásom során azt állapítottam meg – az intézmény hatékonyságának vizsgálata hiányában – csak a pártfogók tapasztalatai alapján jelenthetjük ki azt, hogy ez az intézmény, azon kívül, hogy a büntetés-végrehajtási intézmények túlszűfolttságának csökkentésében szerepet játszik, sikeres és jelentősen elősegíti az elítéltek társadalomba való visszailleszkedését.

A dolgozat a gyakorlatban megvalósuló problémákon kívül rámutat az intézményre vonatkozó jogalkotási hiányokra, különös tekintettel a reintegrációs őrizetben lévők foglalkoztatásának és szociális ellátásának kidolgozatlanságára. Továbbá az olyan a diszkriminatív jogalkotási megoldásra, amely az elítéltek lakhatásra kijelölt ingatlanjával és a távfelügyeleti eszköz működtetésével kapcsolatban merül fel, mivel számos elítélt személyes, objektív körülmény fennállta miatt szorul ki az intézmény adta lehetőségből.

A jövőben indokoltnak tartom reintegrációs őrizet alkalmazhatóságának kibővítését, oly módon, hogy a kiszabott büntetés mértéke mellett az elítéltek személyes adottságai nagyobb hangsúlyt kapjanak. Az európai gyakorlatnak megfelelően orvosolandó hiányosságnak látom, hogy a büntetés-végrehajtási bírók nem írnak elő az elítéltek számára olyan, egyénre szabott pozitív magatartási szabályokat, amelyek a társadalomba való visszailleszkedésüket megkönnyítenék. Ilyen például a tanulmányok folytatása, a közösség kiengesztelését szolgáló ingyen munka, sport, vagy kulturális tevékenységben való részvétel.

Bízom benne, hogy a jogalkotási hiányok korrigálására és a működési feltételek javítására minél előbb sor kerül, és a reintegrációs őrizet jogintézménye tökéletesítve, kiszélesített körben szolgálhatja az érintettek reintegrációját.

SZABÓ ANIKÓ

jogász
osztatlan, 9. félév
ME ÁJK

Témavezető:

*Dr. Nagy Anita
egyetemi tanár, ME ÁJK*

PÉNZT VAGY MÉLTÓSÁGOT? AZ ALAPVETŐ JOGOKAT SÉRTŐ ELHELYEZÉSI KÖRÜLMÉNYEK MIATTI KÁRTALANÍTÁSI ELJÁRÁS

Az elmúlt években hazánkban felkapott hír lett, hogy az Emberi Jogok Európai Bírósága (továbbiakban: EJEB) elmarasztalta Magyarországot a büntetés-végrehajtási intézetek elhelyezési körülményei miatt. Az EJEB szerint a magyar börtönök olyan mértékben túlszűfoltak, hogy azok sértik az Emberi Jogok Európai Egyezményének (továbbiakban: EJEE) 3. cikkét, miszerint: „Senkit sem lehet kínzásnak, vagy embertelen, megalázó bánásmódnak vagy büntetésnek alávetni.” Az EJEB továbbá megállapította, hogy az érintettek panaszainak orvoslására nem áll rendelkezésre hazai jogorvoslat, és ezzel Magyarország megsértette az EJEE 13. cikkét.

A Szél László nevéhez fűződő első magyar vonatkozású ügy után tömegesen érkeztek az EJEB-hez hasonló panaszok. 2015-ben a strasbourgi testület egy ún. pilot ítéletet hozott, melyet követően hazánkban 6 hónapja volt egy olyan akcióterv kidolgozása, amely jelentősen orvosolni tudja a büntetés-végrehajtási intézetek elhelyezési körülményeit. Ennek hatására született meg a büntetés-végrehajtási kódexünkben (a büntetések, az intézkedések, egyes kényszerintézkedések és a szabálysértési eljárás végrehajtásáról szóló 2013. évi CCXL törvény) az alapvető jogokat sértő elhelyezési körülmények miatti kártalanítási eljárás.

Természetesen e jogintézmény nem megoldás a valódi problémára, de mégis valamilyen módon kompenzálja az alapvető jogokat sértő elhelyezési körülményeket. A dolgozatomban első részében szeretnék az olvasónak betekintést nyújtani a jogintézmény bevezetésének előzményeire, különösen a nemzetközi, európai és hazai szabályozásra, valamint az EJEB hazánkmal kapcsolatos döntéseire. Továbbá betekintést adok az olvasónak a jelenlegi börtönhelyzetről nemzetközi és hazai szinten.

A dolgozatomban második felében a kártalanítási eljárás jogszabályi hátterével foglalkozom, és számos gyakorlati problémára hívom fel a figyelmet, ami felmerült a kártalanítási eljárás és az eljárás előfeltételeként megjelenő panasz alkalmazása során. Mi számít „más, a kínzás, kegyetlen, embertelen vagy megalázó bánásmód tilalmába ütköző elhelyezési körülménynek”? Megalapozhatják-e a kártalanítási igényt az ún. „esetlegesen kapcsolódó” sérelmezett körülmények? Tanulmányomban részben ezekre a kérdésekre is keresem a választ.

VINCZE FANNY ROSE

jogász
osztatlan, 9. félév
PTE ÁJK

Témavezető:

*Dr. Tóth Dávid
egyetemi tanársegéd, PTE ÁJK*

A BÖRTÖN ABLAKÁBA SOHA NEM SÜT BE A NAP... KÁRTALANÍTÁS AZ ALAPVETŐ JOGOKAT SÉRTŐ ELHELYEZÉSI KÖRÜLMÉNYEK MIATT

Nem lenne nagy túlzás azt állítani, hogy a börtönök bizonyos mértékig tükröt tartanak a társadalom elé. Ahogyan Vokó György fogalmazott „az az elbánás, ahogy egy társadalom viseltetik a törvénszegőivel, a saját emberségének és méltóságának egy fokmérője.” Ha a társadalom tagjai egyenlőek, és azonos jogon vehetnek igénybe jogorvoslati lehetőségeket, akkor a szabadság korlátozása mentén az elítélteknek is biztosítani kell ugyanezen jogokat. Az alapvető jogokat sértő elhelyezési körülmények orvoslására, talán még nem létezik hosszú távú megoldás, viszont az alapvető jogokat sértő elhelyezési körülmények miatti kártalanítási eljárás, ha csak átmenetileg is, de enyhíteni tudja a legsúlyosabb sérelmeket.

A kártalanítási eljárás bevezetését követően az igazságszolgáltatásnak egyik napról a másik napra kellett újra gondolnia a kártalanítást övező joggyakorlatot. Hasonlóan az alaptalanul alkalmazott szabadságkorlátozásért járó kártalanításhoz, az alapvető jogokat sértő elhelyezési körülmények miatti kártalanítás is a fogvatartottat ért sérelmet kívánja orvosolni. A gondot csupán az jelenti, hogy a polgári gyökerektől eltekintve, nincs sok közös bennük, ezért igen hamar nyilvánvalóvá váltak a jogalkalmazási problémák. A tanulmányomban összevetettem az egyes törvénytípusok gyakorlatát, amiből az következett, hogy egy egységes jogszabály értelmezésre van szükség, valamint az eljárás hatékonyságának növelése érdekében más alapokra kell helyezni a büntetés-végrehajtási intézetek részvételét az eljárásban.

Az Emberi Jogok Európai Bírósága esetjogának megszilárdulásával új korszak hajnala köszöntött be, mind a magyar jogalkotásba, mind a jogalkalmazásba. A szocialista büntetőjog mély nyomokat hagyott a magyar jogrendszeren, amely az elítéltekre, ha csak nyomokban is, de kihat, ezért még ma is lámpást kell tartania a nemzetközi emberi jogi bíráskodásnak az igazságszolgáltatás döntéshozatalához, hogy biztosítsa az Emberi Jogok Európai Egyezményével összhangban született ítéleteket, melyek megfelelnek a hatékony jogorvoslat követelményének, és a lehetőségekhez mérten egyszerre szavatolja a határozat igazságát és a büntetés igazságosságát.

Európai jog tagozat

GÁLIK ANTÓNIA

jogász

osztatlan, 5. félév

KRE ÁJK

Témavezető:

*Dr. Prieger Adrienn Dóra
egyetemi adjunktus, KRE ÁJK*

A TÖRÖK-EU CSATLAKOZÁSI FOLYAMAT ELHÚZÓDÁSÁNAK FŐBB INDOKAI

Törökország EU csatlakozási folyamata lassan 60 éve húzódik, amely az idő előrehaladtával egyre erőteljesebben ingadozó, feszült viszonyt tár elénk. Dolgozatomban egyik alapvető kérdése, hogy a különböző kultúrájú történelmi gyökerű országok esetében lehetséges-e a jogközösség megalkotása. Továbbá fontos célom Törökország történelmi gyökereinek a feltárásával érthetőbbé tenni a török fél nézőpontját is az európai integrációs törekvések összefüggésrendszerében, és választ találni arra, hogy mi lehet az oka a csatlakozási folyamat elhúzódásának. Véleményem szerint a csatlakozási tárgyalások elhúzódásának okai részben a történelmi előzményekben keresendők.

Dolgozatomban természetesen nem térhettem ki a Török-EU-csatlakozással kapcsolatos valamennyi vitás kérdésre és problémára. Dolgozatomban csak négy kérdéskörre koncentrálok. Az első három (vallási-identitási kérdések, nők jogai, kisebbségek helyzete) jelentőségét az adja, hogy – meglátásom szerint – ezek a Törökország alapvető jellemzőivel – iszlám és török jellegével – kapcsolatosak, ezért e téren várható el a legkisebb rugalmasság török részről. A negyedik (az igazságszolgáltatás helyzete) pedig azért fontos, mert az Európai Parlament erre tekintettel javasolta a török csatlakozási tárgyalások felfüggesztését 2016-ban.

Ami a nők helyzetét illeti, elsősorban a férfiak és nők egyenlőségére vonatkozó alkotmányos szabályok következetes alkalmazásával javítható a helyzet, és a török államnak nagyobb szerepet kellene vállalnia a nők biztonságának megteremtése és foglalkoztatásának biztosítása érdekében, hatékony jogi kereteket és hatósági stratégiákat elfogadva és végrehajtva.

Az ET dokumentumaival összhangban minél szélesebb körben biztosítania kellene a kisebbségek jogait. Ennek kapcsán Törökországnak alá kellene írnia, majd ratifikálnia és a jogrendszerébe be kellene építenie a Regionális és Kisebbségi Nyelvek Európai Chartáját és a Nemzeti Kisebbségek Védelméről szóló Keretegyezményt.

Az igazságszolgáltatást illetően a jogszabályi keretek kialakítása során Törökországnak figyelembe kellene vennie a Velencei Bizottság ajánlásait, az elbocsátott bírák és ügyészek ügyének elbírálása során pedig következetesen alkalmaznia kell a saját alkotmányos szabályait és az egyetemes jogállami követelményeket.

Törökország fontosság ellenére, a török csatlakozással kapcsolatos problémákra tekintettel, meglátásom szerint a közeljövőben nem várható, hogy végleges megoldás születik.

HLAVÁCS BOGLÁRKA

iparbiztonság
BA, 5. félév
NKE RTK

Témavezető:

*Dr. Schweickhardt Gotthilf
egyetemi adjunktus, NKE VKI*

GDPR – EURÓPAI UNIÓS ADATVÉDELEM A MAGYAR GYAKORLATBAN

Az adatvédelem, mint legfiatalabb alapvető emberi jog mára a világ egyik legjelentősebb információbiztonsági kérdésévé és megoldandó problémájává nőtte ki magát, mivel a kibertérben zajló csaták egyre nagyobb méreteket öltenek. Az Európai Unió is felismerte az elhatalmasodó problémát és igyekezett olyan támogatást adni az egyénnek, mellyel nagyobb biztonságban tudhatja kezelt adatait a digitális világban. Így született meg az Általános Adatvédelmi Rendelet (GDPR), melyet a tagállamok, így Magyarország is 2018. május 25-vel léptetnek kötelező érvénnyel hatályba.

Dolgozatomban nem jögelemzést kívánok folytatni, vagy magát a Rendelet igyekszem bemutatni, hanem azokat az információbiztonsági és adatvédelmi megoldásokat kívánom egy módszertan mentén felsorolni, melyek által a hazai magánszervezetek képesek megfelelni a Rendelet elvárásainak.

Hipotézisemet, miszerint a Rendeletnek való megfelelés képes az egyén adatainak biztonságát garantálni, e módszertan mentén kívánom igazolni mindamellelt, hogy az általános gyakorlati problémákat is számba veszem (fenyegetések, pénzügyi terhek stb.).

A dolgozatom célja megmutatni, hogy egy komplex jogi szabályozás hogyan hat az informatika világára; milyen technológiai, humán és adminisztratív megoldásokat eszközöl, valamint az egyes implementációk mekkora változásokat generálnak szervezeti szinten. Konklúzióként továbbá igyekszem egyértelműen meghatározni a Rendelet egzakt hatásait és várható eredményeit.

HORVÁTH REGINA

jogász

osztatlan, 5. félév

SZTE ÁJK

Témavezető:

*Dr. Kertészné Dr. Váradi Szilvia
egyetemi adjunktus, SZTE ÁJK*

AZ OKOSESZKÖZÖK VILÁGÁNAK KOCKÁZATAI A GDPR TÜKRÉBEN, AVAGY MENNYIRE VAGYUNK BIZTONSÁGBAN?

Dolgozatomban az Európai Unió 2018. május 25-e óta hatályos általános adatvédelmi rendelete, az ún. GDPR rendelkezéseit kívánom megvizsgálni az infokommunikációs rendszerek, azokon belül is kifejezetten az okoseszközök világán keresztül. Arra a kérdésre keresem a választ, hogy az új uniós szabályozás mennyiben követi a technológia fejlődését, avagy személyes adataink mennyire vannak biztonságban az egyre bonyolultabb és átláthatatlannak tűnő technikai megoldások világában. A személyes adatok védelme ugyanis számos kérdést vet fel a jogászokban/jogtudósokban, valamint bennünk, joghallgatókban is, különösen, mivel a vonatkozó joganyag gyakorlati alkalmazása a technológia új gyümölcseire nem mindig egyértelmű és egyszerűen kivitelezhető.

Kutatásaim középpontjában a GDPR okoseszközökre való adaptálása áll. Így dolgozatomban elsőként a napjainkban elérhető okoseszközökről adok átfogó képet, bemutatva a felmerülő adatvédelmi kihívásokat. Ezt követően az Európai Unió, azon belül is az Európai Bizottság adatvédelemre tett intézkedéseit tártam fel, amelyek közül az általános adatvédelmi rendelet rendelkezéseinek részletes elemzését végeztem el. Ezen módszer segítségével egyrészt kimutathatók az okoseszközök használatával járó lehetséges veszélyek és biztonsági kockázatok, másrészt rávilágíthatok az uniós GDPR szabályainak megfelelőségére vagy éppen a szabályozás hiányosságaira. A kutatás célja éppen ez utóbbi hiányosságok és gyengeségek feltárása. Dolgozatom végén, a kutatás eredményeinek tükrében javaslatokat teszek annak érdekében, hogyan lehet mindezekon túl is a személyes adatok biztonságát növelni. Mindezek alapján láthatóvá válik, hogy az adatkezelők oldaláról megközelítve a problémát, mennyivel biztonságosabbá és gördülékenyebbé lehetne tenni az adatvédelmet, valamint az is, hogy a felhasználói tudatosság milyen fontossággal bír az adatvédelem szempontjából.

KIRÁLY ANDRÁS

jogász
osztatlan, 9. félév
DE ÁJK

Témavezető:

*Dr. Szűcs Lászlóné Dr. Siska Katalin
egyetemi docens, DE ÁJK*

AZ EURÓPAI ÜGYÉSZI HIVATAL MŰKÖDÉSE ÉS ELJÁRÁSA, KITEKINTVE A NEMZETKÖZI ÉS MAGYAR VONATKOZÁSOKRA

Az Európai Ügyészi Hivatal létrehozása számos olyan kérdést vet fel, melyek a tagállamok eltérő álláspontját eredményezik. A kutatás során célszerűnek tartottam a felállításra irányuló dokumentumok tartalmát összevetni az Unióban már működő intézményekkel, melyek az együttműködés bizonyos fokát már elérték (Eurojust, OLAF, EUROPOL, Európai Igazságügyi Hálózat), a magyar szabályozásban rejlő lehetőségekkel, és Európától elszakadva az Amerikai Egyesült Államok ügyészi szervezetével, mely működése során már számos akadályt kiküszöbölt. Fontos kérdés, hogy van-e igény a szerv felállítására, azt milyen formában lehet integrálni a nemzeti jogba, valamint az is, hogy szükséges-e az együttműködés? A szerv célja az Európai Unió pénzügyi érdekeinek védelme, és a már bekövetkezett sérelmet szankcionáló fellépés, melyre három modell került kialakításra: a centralizált, a hálózati és a kollégiumi. Utóbbi a rendelet alapja, így a tagállami delegált európai ügyészek olyan megoldást kínálnak, mellyel közelíthetők az uniós és tagállami rendelkezések. Meglátásom szerint a delegált ügyészek számának meghatározására a tagállamok lakosságszámának, és a statisztikai információkból ismert bűnözési rátának megfelelően kellene történnie. A magyar jogszabályok a bűnügyi együttműködést a már fennálló intézményekkel elfogadják, a tartózkodás nem szimplán politikai eredetű, a tagállamok különbözősége lehet az oka. Számos kritikát fogalmaztak meg, mint: a kizárólagos hatáskörgyakorlás, az Unió pénzügyi érdekei védelmének terjedelme, az „egységes jogi térség” kifejezés, és a legvitatottabb a szubszidiaritás kérdése tekintetében. Hatásvizsgálatok szerint a nemzeti igazságügyi hatóságok fellépése nem kielégítő, a meglévő bűnmegelőzési szervek nem biztosítanak megoldást, ugyanis a bűnügyi együttműködés a tagállamok között nem éri el azt a szükséges mértéket, mellyel a közösségi érdekek védelme megvalósulna. A rendeletben meghatározott szabályok az intézmény felépítéséről, működéséről, az eljárás kereteiről, illetve a hatásköri intézkedésekről nem biztosítottak hatékonyság szempontjából, de ez a bizonytalanság mindaddig kérdéses marad, amíg az Ügyészség meg nem kezdi tényleges működését. A kitételként meghatározott megerősített együttműködés nem alkalmas a sikeres fellépésre, sőt a részt vevő tagállamok körén kívül a jelenleg is érvényesülő gyakorlatot kellene alkalmazni, ezért csak a tagállamok közötti harmonizációval lehetséges az uniós bűnügyi együttműködés egy újabb szintjének elérése.

KOCSI ÁDÁM

jogász
osztatlan, 7. félév
ELTE ÁJK

PAPP ÁDÁM

jogász
osztatlan, 7. félév
ELTE ÁJK

Témavezető:

*Dr. Papp Mónika
egyetemi adjunktus, ELTE ÁJK*

MIÉRT DRÁGÁBB MACBOOKRÓL RENDELNI? – AZ ÁRDISZIKRIMICIÓ ASPEKTUSAI A BIG DATA TÜKRÉBEN

Tudományos diákköri dolgozatunkban körbejártuk a 21. század információs forradalmának egyik vívmányát, a Big Datát, valamint megvizsgáltuk a versenyjogi kockázatait, mind absztrakt szinten, mint konkrét jogeseteken keresztül, kiemelt figyelmet fordítva a Big Data felhasználásával történő dinamikus árazásnak. Az eseteket megvizsgálva levontuk azt a következtetést, hogy jelenleg az Európai Unió jogszabályok nem feltétlenül képesek kordában tartani az ilyen jellegű jogsértéseket, szankciós repertoárjuk elavult. De lege ferenda javaslatunkban elsősorban azt sérelmezzük, hogy a Google és a hozzá hasonló mamutvállalkozások számára akár a milliárdos nagyságrendű bírságnak sincs igazi elrettentő ereje, hiszen egyrészt az árbevételük alapján nem jelentős tétel, másrészt a jogsértéssel a fogyasztókban kialakított márkaimázsból származó pótlólagos bevételek kárpótolják őket.

A fentiekkel összhangban módosító ötletünk az lenne a jövőre nézve, hogy a jogsértés mértékével arányos tevékenységtől eltiltást foganatosítson a Bizottság, melyet természetesen lehet kumulálni az eddigi bírságolási politikával, de az elsődleges cél, hogy a kialakult márkaimázst gyengítsék ezek a szankciók.

MILOSZERNI LAURA

jogász
osztatlan, 5. félév
PPKE JÁK

Témavezető:

*Dr. Pümkösty András
egyetemi adjunktus, PPKE JÁK*

MÉLYÜLŐ INTEGRÁCIÓ EURÓPÁBAN: A NEMZETI SZUVERENITÁS VÉGNAPJAI? – AZ EURÓPAI ÜGYÉSZSÉG A SZUBSZIDIARITÁS ELVÉNEK TÜKRÉBEN

Dolgozatomban az európai integráció újabb mérföldkövével, az Európai Ügyészséggel összefüggő legfontosabb uniós közjogi kérdéseket vizsgálom meg.

Az Európai Unió pénzügyi érdekeit sértő bűncselekményekkel szembeni fokozottabb fellépés céljából került napirendre az Európai Ügyészseg létrehozásának a gondolata, amely megerősített együttműködés keretében ténylegesen meg is valósul. Az intézményt létrehozó rendelet elfogadását azonban csaknem két évtizedes vita kísérte végig. Mindez annak tudható be, hogy mindebben a tagállamok nemcsak az európai integráció további mélyülését látták, hanem ezzel összefüggésben a nemzeti szuverenitásuk veszélyeztetését is, akár a szubszidiaritás elvének esetleges megsértése miatt.

A szubszidiaritás elve érvényesülésének a kérdése márcsak azért is nehezen megfogható jogi probléma, mert az uniós jog a demokratikus legitimációval rendelkező nemzeti parlamentek számára biztosítja a döntés jogosultságát arról, hogy egy uniós jogi aktus sérti-e az elvet. Az uniós jog a kérdés eldöntésével kapcsolatban ugyan annyi iránymutatást ad, hogy a lehető legalacsonyabb, de egyúttal a leghatékonyabb szinten kell megvalósulnia az adott területen az Unió részéről tett intézkedésnek; azonban jelen esetben, az Európai Ügyészseg kapcsán, csak az azt létrehozó jogforrásban rögzített majdani szervezeti felépítéséből és működéséből tudunk következtetni arra, hogy az Unió pénzügyi érdekeit sértő bűncselekményekkel szemben hatékonyabb fellépés valósulna-e meg. Erre tényleges választ csak az intézmény működésétől kezdve tudunk adni.

Másrészről, az Európai Ügyészség hatáskörök (ebben az esetben az Unió pénzügyi érdekeit sértő bűncselekmények tekintetében a nyomozás és a vádemelés jogának) átruházását feltételezi. Amikor egy tagállamoknál levő hatáskör az Európai Unióra történő ráruházásáról van szó, gyakran felmerül a nemzeti szuverenitás esetleges elvesztése. A hatáskör átruházás elvének megfelelően azonban a tagállamok saját szuverén döntésükből adódóan teszik lehetővé az Európai Unió részéről a hatáskörök gyakorlását egy adott területen. Az Európai Unióból történő kilépés joga pedig megerősíti a tagállamoknak azt a jogát, hogy az Unióra átruházott hatásköröket később visszavegyék.

Mind a szubszidiaritás elvének, mind pedig ezzel összefüggésben a tagállamok nemzeti szuverenitásának a felfogása komoly hatással van az európai integráció irányára. Az Európai Ügyészség kérdéskörét emiatt ebből az irányból is fontos megvizsgálni.

NÉMETH BETTINA

jogász

osztatlan, 3. félév

PTE ÁJK

Témavezető:

Dr. Mohay Ágoston

egyetemi adjunktus, PTE ÁJK

SZIGORÚAN BIZALMAS?

AZ EURÓPAI UNIÓS JOGALKOTÁS ÁTLÁTHATÓSÁGA

Az átláthatóság az Európai Unió (EU) egyik alapvető fontosságú értéke, amely a polgárok aktívabb részvételéhez vezet. Ezen eszköz segítségével a polgárok közelebbről megismerhetik és megérthetik az EU működését. Ez fontos, mert az EU nemcsak politikai befolyást gyakorol a tagállamokra, hanem jogalkotási kompetenciái is vannak, tehát az EU döntései közvetlenül érintik az uniós polgárok életét. Az átláthatóság az EU demokratikus elszámoltathatósága és a polgári részvétel kultúrája szempontjából is nagy jelentőséggel bír, ám az információhoz való hozzáférés és az átláthatóság uniós kötelezettséggé váló megjelenítése csak viszonylag későn került be az EU alapító szerződéseibe. Az Európai Unió Alapjogi Chartáját a Lisszaboni Szerződés révén kötelező erejű jogi normává tették, az EU-n belül is létrejött egy olyan keretrendszer, melyen keresztül a polgárok gyakorolhatnák többek között ezt az alapvető jogukat. Annak ellenére, hogy az EU már jelentős erőfeszítéseket tett azért, hogy működését átláthatóvá tegye, számos lépésre van szükség ezen erőfeszítések további végrehajtásának és fejlesztésének érdekében. Ez különösen fontos a rendes jogalkotási eljárás során, amikor a Bizottság javaslatának megtételét követően háromoldalú párbeszédre kerül sor a Bizottság, az Európai Parlament és a Tanács között, e körben kérdésként merül fel, hogy mennyire fogadható el a nyilvános hozzáférés korlátozása a hatékonyságra való hivatkozással. A dolgozatomban feltérképezem a jelenlegi helyzetet, kitérve a releváns bírói gyakorlatra és sorra veszem a lehetséges javaslatokat. A problémák feltárásában és a javaslatok megfogalmazásában támaszkodom az Európai Ombudsman vonatkozó gyakorlatára is. Egy átláthatóbb rendszer létrejöttéért, a primer jogforrásokat megreformált szekunder jogforrásokkal kellene kiegészíteni. Az uniós intézmények közötti megállapodásoknak is összhangban kell lenniük az uniós joggal, ezért az Európai Parlament útmutatásához igazodva a Tanácsnak és a Bizottságnak is több felelősséget kellene vállalnia az uniós polgárok jogai érvényesítésében, az átláthatóság biztosítása által. Végezetül, mind a Törvényszék, mind a Bíróság már a tettek mezejére léptek joggyakorlatukban, amely a szerző reményei szerint egy lassú, de biztató irányú folyamat kezdetét jelentheti. Az uniós intézményeknek követniük, illetve tovább kellene fejleszteniük a Bíróságok megközelítését az átláthatóság terén, ezáltal hozzájárulva egy átláthatóbb és még demokratikusabb Unió kialakításához.

SALYA FRUZZSINA

jogász
osztatlan, 9. félév
DE ÁJK

*Dr. Elek Balázs
egyetemi docens, DE ÁJK*

*Témavezetők:
Dr. Bartha Ildikó
egyetemi docens, DE ÁJK*

A NE BIS IN IDEM ELV ÉRVÉNYESÜLÉSÉNEK PROBLÉMÁI A KÖZIGAZGATÁSI ÉS BÜNTETŐELJÁRÁSOKBAN – KÜLÖNÖS TEKINTETTEL AZ EURÓPAI UNIÓ BÍRÓSÁGÁNAK GYAKORLATÁRA

A jogerős ítélet hatásaként érvényesülő ne bis in idem elv a belső jogban és a nemzetközi együttműködésben is jelentős változáson megy keresztül napjainkban. A kétszeres eljárás tilalmának érvényesülési köre nemcsak a belső jogban, hanem az Európai Unión belül, az említett államok egymás közötti kapcsolatában, valamint az államok és nemzetközi törvényszékek kapcsolatában is vizsgálható.

A ne bis in idem annak tilalmát foglalja magában, hogy meghatározott személlyel szemben, ugyanazon büntetendő cselekmény miatt – azt követően, hogy büntetőjogi felelősségről jogerős döntés született – újabb, büntető szankció alkalmazására irányuló eljárást indítsanak, illetve büntető jogkövetkezményt alkalmazzanak.

Az Európai Unión belül számos jogrendszer lehetőséget ad arra, hogy egyes jogellenes cselekmények két, eltérő jogágba tartozó eljárás lefolytatását követően, más-más felelősségi forma alapján is szankcionálhatók legyenek. Éppen ezért egyre nagyobb jelentősége van annak, hogyan érvényesül a ne bis in idem elve az eltérő jogágak szabályai szerinti felelősségre vonás tekintetében.

Az elmúlt évben az Alkotmánybíróságon is napirendre került annak a vizsgálata, hogy lehetséges-e ugyanazon személy, ugyanazon cselekménye miatt közigazgatási és büntetőjogi szankció együttes kiszabása. Tekintettel arra, hogy az Alkotmánybíróság a döntésének meghozatal során figyelemmel volt a nemzetközi bíróságok által kialakított gyakorlatra, úgy gondolom, hogy a téma vizsgálata nemzetközi aspektusból történő vizsgálatot kíván.

A dolgozat arra keresi a megoldást, hogyan lehetne kialakítani egy olyan szabályozást, amely meghatározza, hogy mely esetekben van helye közigazgatási, illetve mely esetekben büntető eljárás lefolytatásának, szankció kiszabásának. A párhuzamosan indult eljárások esetén melyiknek van elsőbbsége? Az arányosság és a hatékonyság követelményeinek figyelembevételével egy olyan szabályozási rendszer kialakítása szükséges, amely megfelel a jogbiztonság követelményének.

**Egyetemes jogtörténet
és római jog tagozat**

BÁRÓ-FARKAS CSABA LÁSZLÓ

jogász

osztatlan, 11. félév

SZTE ÁJK

Témavezető:

Dr. Balogh Elemér

egyetemi tanár, SZTE ÁJK

A PÁRBAJ MEGÍTÉLÉSE HAZÁNKBAN A CSEMEGI-KÓDEX UTÁN, ANGOLSZÁSZ KITEKINTÉSSSEL.

Felülírhatja-e a társadalmi elvárás a törvényi normát?

A dolgozat alcímében látható kérdéssel indultam útnak kutatómunkának és kerestem arra a választ, hogy vajon egy társadalmi elvárás szabályozni tudja-e a törvényi normát? A 19-20. századi párbajok jogi helyzetének vizsgálata tökéletesen bemutatja, hogy igen, tudja.

A párviadal egy nagy spektrumban elterjedt vitarendezési módszer volt a becsületsértés megtorlásáért a 19-20. században. Dolgozatomban bemutattam, hogy e jelenség az egész modern jogrendszerünket, főként pedig az európai kontinentális jogrendszert hatotta

Következtetésként levonható, hogy a párbajt nem a tiltó rendelkezések szorították vissza, hanem az emberek gondolkodásmódbeli változásai, amelyek nagy társadalmi jelenségek következtében valósultak meg. Gondolok itt például az új tömegek felé nyitó pártokra és a világháborúk borzalmaira.

A kutatás során elsődlegesen definiáltam az alapvető fogalmakat, amelyek elengedhetetlenek a téma további boncolásához, majd következő lépésként tanulmányoztam a nemzetközi jogszabályi forrásokat, utána rátértem a hazai szabályozási rendszerekre végül pedig a jogszabályok gyakorlatban történő alkalmazását mutattam be jogesetek feldolgozásával.

CSEHES ANDRÁS

államtudományi szak
osztatlan, 3. félév
NKE ÁKK

Témavezető:

*Dr. Kelemen Miklós
egyetemi adjunktus, NKE ÁKK*

A CURIALISOK HELYZETE A JOGFORRÁSOK TÜKRÉBEN

Dolgozatunk célja, hogy jogforrások elemzésén keresztül bemutassa a Római Birodalom társadalmának felső rétegéhez tartozó városi tanácsstagok, decuriók (későbbi elnevezéssel: curialisok) helyzetének jogi szabályozását.

Vizsgálódásunk középpontjában az említett társadalmi csoport helyzetének 3. század végére megfigyelhető radikális romlása, és az ehhez vezető folyamatok elemzése áll. A curialisok kiemelkedő szerepet töltöttek be a birodalom területi igazgatásában, különösen a közteherként, ún. munera formájában teljesített közfeladatok ellátásában.

Munkánk elsősorban jogi források elemzése útján kívánja igazolni a problémafelvetésekre adott válaszokat, kiegészülve a Severus-kor császárainak idejéből rendelkezésünkre álló jogtudósi állásfoglalások iránymutatásaival. A források elemzését egészíti ki a témát tárgyaló magyar és idegen nyelvű (elsősorban angol) – számunkra elérhető – szakirodalom feldolgozása.

Az említett forrásokból egyértelműen megállapítható, hogy a curialisok helyzetének szabályozása folytonosan visszatérő problémája a római jogalkotásnak, amit a vizsgált korszak végéig nem sikerült megnyugtatóan rendezni.

Dolgozatunk ez említett „szabályozási válságot” és a szabályozás belső ellentmondásait kívánja bemutatni a principátus korától a birodalom nyugati részének bukásáig. A decuriók (curialisok) csoportját egy alacsony létszámú társadalmi réteggént határozhatjuk meg, jelentőségük ugyanakkor a birodalmi igazgatás működtetésében kiemelkedő és nélkülözhetetlen. Dolgozatunkban bizonyítottuk, hogy a helyzetüket megkötő és súlyosan korlátozó császári jogalkotás is elsősorban a csoport alacsony száma miatt folyamodott a súlyos jogi következményeket kilátásba helyező, sokszor „pánikszerű” szabályalkotás módszeréhez. Az említett aránytalanságot és ellentmondásokat diagramokkal is igyekeztük érzékeltetni.

Vizsgálódásaink legfontosabb következtetése, hogy a Római Birodalom nem kizárólag a népvándorlás okozta idegen népesség és a „külső” katonai vereségek következtében bukott el. A birodalom „belső” bomlása, az igazgatás és államszervezet leépülése jelentős részben visszavezethető a curialisok és a rájuk épülő igazgatási rendszer végzetes meggyengülésére. A vagyonos, aktív és az állam szolgálatában érdekelt középréteg bukásának története tanulságul szolgálhat a későbbi korok elemzésében is.

D. HORVÁTH VANESSZA

jogász

osztatlan, 5. félév

PTE ÁJK

Témavezető:

Dr. Jusztinger János

egyetemi adjunktus, PTE ÁJK

A SZOMSZÉDSÁGI VISZONYOKBÓL FAKADÓ JOGVITÁK AZ ANTIK RÓMAI ÉS A HATÁLYOS MAGYAR SZABÁLYOZÁS FÉNYÉBEN

A szomszédügyi viszonyok már az első közösségek kialakulásától kezdve életünk szerves részét képezik, mi több, nagy hatást gyakorolnak mindennapi életünkre. Ideális esetben barátságról, legalábbis békés egymás mellett életről beszélhetünk, ám a jó kapcsolat nem adatott meg mindenki számára a Római Birodalomban, s nem adatik meg napjainkban sem. Dolgozatomban – a római jogi előképeket a hatályos magyar szabályozással összevetve – a szomszédügyi viszonyból fakadó, leggyakrabban előforduló jogvitákat mutatom be. Vizsgálódásaim során azt tapasztaltam, hogy az e körben felmerülő problémák megoldása nem volt csupán a szomszédjogok (iura vicinitatis) intézményén belül nyújtotta lehetőségek igénybevételére szorítható. Tekintettel arra, hogy a szomszédok közötti konfliktusok túlnyomórészt az építési jog és a birtokvédelem körében bírálandók el, érdemesnek tartottam foglalkozni e két jogág történeti fejlődésével is. Ennek megfelelően, pályamunkámban ahelyett, hogy a szomszédjogok intézményének történeti alakulásáról igyekeztem volna átfogó képet adni, inkább a gyakorlatban előforduló jogsértésekre koncentráltam, konkrét jogeseteket vetettem össze a római jogi megoldásokkal. Munkámban kiemelt szerepet kap a jogalkalmazói gyakorlat, s hogy a római jog ezt mennyiben befolyásolhatta. Noha az elemzett tényállások a XXI. század szülöttei, olyan eseteket választottam, melyek az antik korban is relevanciával bírhattak. Az általam vizsgált jogesetek kapcsán kitűnik, hogy a konkrétumok hiánya milyen nagy teret enged a jogalkalmazónak, ezzel egyidejűleg pedig milyen nagy teher hárul a gyakorlatra. Végül következtetésképpen arra jutottam, hogy a jogbiztonság érdekében a jogalkotónak érdemes lenne visszahoznia az antik jog által deklarált pontos határidők kitűzését.

ELEKES DÓRA

munkaügyi és társadalombiztosítási igazgatási szak
BSc, 5. félév
SZE ÁJK

Témavezető:

*Dr. Kelemen Roland
egyetemi tanársegéd, SZE ÁJK*

A GYERMEKMUNKA ÉS SZABÁLYOZÁSA A HOSSZÚ 19. SZÁZADBAN ANGLIÁBAN, NÉMETORSZÁGBAN ÉS AZ EGYESÜLT ÁLLAMOKBAN

TDK dolgozatom témája a gyermekmunka megjelenésének formái és jogi szabályozásának kialakulása a hosszú 19. századi Angliában, Németországban, illetve az Amerikai Egyesült Államokban.

Ezt a témát több szempontból is fontosnak találom. Egyrészt a gyermekmunka az ipari forradalom megjelenésével vált tömegessé, a gépek elterjedésével egy időben. Ez az esemény jelentősen befolyásolta az ipar fejlődését, amelynek kihatása volt az emberek életére. Másrészt a gyermekek munkahelyen való nagyfokú kizsákmányolása is ekkor töltött be először jelentős szerepet. A status quo nem maradhatott tovább szabályozás nélkül, így szinte kivétel nélkül, az összes államban megjelentek az első jogszabályok a témában. Erre azonban nem mindenhol egy időben került sor. Ott, ahol az ipari forradalom már korábban végbement, mint például Angliában, hamarabb jelentek meg a jogalkotók első rendelkezései. Ugyan akkor azt is kiemelném, hogy egy új jogterület fejlődését követhetjük nyomon. A jogalkotó mindhárom vizsgált államban egyaránt időről-időre lefektette a gyermekek foglalkoztathatóságának az alsó életkori határát, az egy munkanapon ledolgozható órák számát, a pihenőidő és munkaközi szünet hosszát, valamint a munka felvételének, befejezésének a legkorábbi, s legkésőbbi időpontját. Így próbálta meg elejét venni annak, hogy a gyártulajdonosok a továbbiakban is napi 14-16 órát dolgoztassák a gyermekeket négy- ötéves koruktól kezdve. Sok esetben megjelent az éjszakai foglalkoztathatóság és az oktatás, tankötelezettség kérdésköre is.

Dolgozatom célja, hogy bemutassa a gyermekvédelmi törvények fő szabályozási pontjait és azok fejlődését a hosszú 19. században. Különösen azokat a szabályozásokat, amelyek mindhárom vizsgált államban megjelentek, így párhuzamot lehessen vonni az egyes jogrendszerek között. Dolgozatom további célja, hogy ne csak a jogszabályok szövegeit, hanem a valóságot is ismertesse az olvasóval, különböző forrásokon keresztül.

GALICZ KAMILLA

jogász

osztatlan, 9. félév

PTE ÁJK

Témavezető:

*Dr. Korsós Dr. Delacasse Krisztina
egyetemi adjunktus, PTE ÁJK*

DIKTATÚRA LUZITÁN MÓDRA: PORTUGÁLIA A KÉT VILÁGHÁBORÚ KÖZÖTT

„Mondja csak, Fernando, kicsoda voltaképpen ez a Salazar, akiből olyan szerencsésen kijutott nekünk?” – Ezzel a tudakozó kérdéssel fordul a Nobel-díjas portugál író, José Saramago egyik regénybeli hőse, Ricardo Reis beszélgetőtársához, a XX. századi költő, Fernando Pessoa szelleméhez 1936-ban. S valóban – e kérdést a magyar jogtörténet-tudomány is felteheti magának az Estado Novo (Új Állam) rendszerével kapcsolatban.

Az egyes korszakok közül a coimbrai egyetem közgazdaságtan-professzora, António de Oliveira Salazar nevéhez fűződő rezsim bemutatása mellett döntöttem. A rendszer közel fél évszázados fennállása a téma szűkítésére kényszerített, így a második nagy történelmi szakasz, a kiépítés 1945-ig tartó periódusa mellett tettem le voksomat, kiegészítve az 1926 és 1933 között fennálló katonai diktatúrával, mint az Estado Novo első korszakával s egyben a kiépített államberendezkedés közvetlen előzményével. Ennek fő indokaként a korszak történelmiségét emelném ki, kellően távolinak ítélve meg ahhoz, hogy a vonatkozó szakirodalom elfoglaltság nélkül tudjon róla nyilatkozni.

Dolgozatom első egységében a két világháború közötti Európában kiépülő totalitárius és autoriter rezsimek fő jellemzőivel foglalkozom. A következőben a rendszer főbb korszakait ismertetem vázlatosan, majd annak állam- és jogtörténeti előzményeit bontom ki, nagy hangsúlyt fektetve a köztársaság bukásának és a katonai diktatúra instabilitásának okaira. Ennek kapcsán Salazar pénzügyminiszterségét, valamint a kormányfői kinevezéshez vezető útját részletezem. Az utolsó fejezetben az Estado Novo különböző dimenzióit vizsgálom, így elsőként a rendszer ideológiai alapjait, majd az új jogszabályi környezet főbb irányvonalait és az államszervezet pilléreit, végül pedig az állam és a társadalom kapcsolódási pontjait mutatom be.

GIOVANNINI MÁTÉ

jogász
osztatlan, 3. félév
KRE ÁJK

Témavezető:

*Dr. Pókecz Kovács Attila
egyetemi tanár, KRE ÁJK*

A DATIO IN SOLUTUM A RÓMAI JOG FORRÁSAIBAN

Az archaikus római jogban az adós teljesítése önmagában nem volt elegendő ahhoz, hogy felszabaduljon kötelezettsége alól, célját csak egy formális kötelemszüntető ellenügylettel tudta megvalósítani. Idővel a merev szabályozást a praetori jog háttérbe szorította, ennek következtében a klasszikus korban általános elismerést nyert az az elv, miszerint a pusztá alakszerűtlen teljesítés már önmagában (ipso iure) alkalmas a kötelelem megszüntetéséhez.

Rómában az állandósuló, már-már krónikus készpénzhiány komplikálta a szerződések teljesítését. A nehéz gazdasági körülmények az eredeti, gyakran pénzben kikötött szolgáltatások ellehetetlenüléséhez vezettek. Az adósnak tartozása megtérítése, a hitelezőnek követelése realizálása érdekében született meg a datio in solutum intézménye. A latin terminus technicust nyelvünkben teljesítés helyetti adásként szokás fordítani.

Dolgozatom – a római jog forrásainak útmutatása alapján – végigkíséri a jogintézmény történetét, egészen „születésétől” (a teljesítésből való kifejlődésétől) kezdve, Iustinianusnak köszönhető intézményesüléséig. A releváns szakirodalom elemzését követően hipotéziseket fogalmazok meg a datio in solutum római jogban betöltött szerepével, alkalmazhatóságának kritériumaival, továbbá jellegzetességeiből adódó joghatásaival kapcsolatban.

A római jogi kutatás forrásközpontúságának koncepcióját vallom, az egyes fragmentumok értelmezését és az azokból származó következtetéseket saját eredményeimnek tekintem. A jogösszehasonlítást olyan esetekben alkalmazom, melyeknél szükségesnek vélem az azonosságok, vagy éppen különbségek szemléltetését.

A datio in solutum a római jog tudományának több szaktekintélyét megihlette, beható tanulmányozásra sarkallta. Valamennyi szerző az intézmény továbbélését is átfogó vizsgálat alá vetette, levezetve a teljesítés helyetti adás funkcióit koruk adott társadalmi, gazdasági viszonyaira vonatkozóan. Munkám célja – elsősorban a limitált terjedelemből adódóan – ennél szerényebb. Ez nem jelenti azt, hogy figyelmen kívül hagyom a datio in solutum napjainkban is megmutakozó jelentőségét. Tényként állapítható meg, hogy a teljesítés helyetti adás – eredeti konstrukciójától némileg eltérően – a modern jogban is élénken jelen van.

Meggyőződésem azonban, eltérően a témával foglalkozó korábbi tanulmányoktól, hogy a datio in solutum intézményes szabályozása – annak immanens elemeit tiszteletben tartva – célszerűtlen, munkámban ezt kísérlem meg bizonyítani.

MOLNÁR BÁLINT

jogász

osztatlan, 5. félév

PTE ÁJK

Témavezető:

Dr. Herger Csabáné

egyetemi docens, PTE ÁJK

A WEIMARI KÖZTÁRSASÁG ALKOTMÁNYA, KÜLÖNÖS TEKINTETTEL AZ ÁLLAMFŐI HATALOMRA

Az 1919. évi weimari Alkotmányozó Nemzetgyűlés korának egyik legdemokratikusabb Alkotmányát hozta létre számos példás jogtechnikai megoldással, reformmal, azonban a lassan 100 éves múltat visszatekintő okmányban számottevő joghézag, konstrukciós hiba és szabályozási hiányosság is megfigyelhető. Tanulmányomban azokat a problémákat mutatom be Weimari Alkotmány cikkelyei, más vonatkozó jogforrások valamint a külföldi és a hazai jogtörténeti szakirodalom alapján, melyek összességében hozzájárultak ahhoz, hogy a demokratikus rendszer fokozatosan diktatúrává torzulhasson. Értekezésem fő tárgya az államfő hatáskörének vizsgálata. Novuma, hogy a jogforrások bemutatásán és a szakirodalmi értékeléseken túl korabeli jogeseteken keresztül szemléltetem, hogy a Weimari Köztársaság államfői mely esetekben éltek kivételes hatalmi jogkörükkel, mikor és hogyan alkalmazták azt a föderáció egyes tagállamai vonatkozásában.

PATAKI ZOLTÁN

államtudományi szak
osztatlan, 3. félév
NKE ÁKK

Témavezető:

*Dr. Pókecz Kovács Attila
egyetemi tanár, NKE ÁKK*

A FEDERAL RESERVE TÖRTÉNETE ÉS JOGÁLLÁSA

A dolgozatom témája az Amerikai Egyesült Államok központi bankjának, a Federal Reserve-nek a története és a jogállása, illetve a szabályok érvényesülése volt. A kutatásom során feldolgoztam az Amerikai Egyesült Államok monetáris rendszerének a történetét, azon belül a Federal Reserve kialakulását, majd pedig a Federal Reserve Act legjelentősebb módosításait. Azt, hogy milyen út vezetett az egységes központi bank létrehozásához, és az milyen körülmények között történt. Illetve azt, hogy milyen alkalmakkal, és milyen célból került sor a Federal Reserve-re vonatkozó szabályok módosítására. Megvizsgáltam a Federal Reserve Act legfontosabb szervezeti és személyzeti szabályait. A Federal Reserve szervezeti felépítését, az egyes szervezeti egységek funkcióit, és befolyását, és egymáshoz való viszonyukat. Összehasonlítottam a törvényi szabályozás, és annak érvényesülése közötti eltéréseket, és elemeztem ezek hatását. A kutatás során elemeztem a már meglévő szakirodalom álláspontját, különböző statisztikai adatokat, és magukat a jogszabályokat. Az Egyesült Államok államszervezetének két hatalmi ágát vizsgáltam meg a Federal Reserve-vel kapcsolatban a végrehajtást, és a törvényhozást, hogy ezek milyen befolyást gyakorolnak a FED-re. A dolgozat végső konklúziójában arra a következtésre jutottam, hogy habár a Federal Reserve egy független központi bank, és a szabályozás azt a célt szolgálja, hogy minél kevesebb befolyás érkezzon az államszervezet egyéb szereplőitől, a valóságban informális utakon jelentős hatalommal rendelkeznek a monetáris politika felett. A Federal Reserve szervezetén belül pedig a formális hatalmi struktúrák mellett fontos informális csoportok léteznek, amelyek igen jelentős hatalommal rendelkeznek. Ez a két tényező pedig sajátos helyzetet teremt a jegybanki függetlenség, és a transzparenciával kapcsolatban.

PETŐ NÓRA

jogász

osztatlan, 5. félév

PPKE JÁK

Témavezető:

Dr. Erdődy János

egyetemi docens, PPKE JÁK

MEGJEGYZÉSEK A RÓMAI GYÁMSÁG FOGALMÁHOZ EGY JOGESET KAPCSÁN

A római jog alapvetően kazuisztikus jellegéből kiindulva, a jelen dolgozat egyetlen jogeset ismertetése és feldolgozása köré épül. A kérdéses jogesettel először első évfolyamos graduális hallgatóként találkoztam. Éppen ez az első találkozás eredményezi, hogy az eset elemzésén, a gyámsággal összefügg egyes elsődleges és másodlagos források rövid áttekintésén túl fontos szempontja egy bizonyos gondolkodásmódbeli többlet kidomborítása is. Ahogy a végrendeletek kapcsán, akként a gyámrendelés esetében is a verba és voluntas kettőssége hoz magával egy értelmezési problémát. Ennek köszönhetően nagyon hasznos ez az eset (hallgatói szempontból is), mivel a definíciókon túlmutató távlatot mutat az egy konkrét problémáról való gondolkodás bemutatása által. Példázzhatja a bemutatott eset, hogy a római jogi fogalmak nem mindenkor feleltethetőek meg teljesen a ma használt fogalomrendszerünknek, ami pedig egy hallgató számára is megcsillantja annak a valóságát, hogy a római jog több, mint csupán a polgári jog „szolgálólánya”.

RIBA ESZTER KRISZTINA

jogász
osztatlan, 5. félév
PTE ÁJK

Témavezető:

*Dr. Jusztinger János
egyetemi adjunktus, PTE ÁJK*

NŐK A RÓMAI BÜNTETŐJOGBAN

A dolgozat célja, hogy átfogó képet adjon a római büntetőjog azon speciális normaanyagáról, amelynek alanyaként, illetve tárgyaként sajátosan a női nem jelenik meg. A vonatkozó büntetőjogi szabályozás bemutatása természetesen nem lehet teljes az azt alapjaiban meghatározó antik társadalmi, gazdasági, szociális, kulturális viszonyok, s általában a nők sajátos helyzetének kimerítő vizsgálata nélkül. A dolgozat jelzett speciális normarendszert bemutató része két fő szerkezeti egységre tagozódik: az első a női elkövetőkre fókuszálva a kizárólag, illetve jellemzően nők által elkövethető bűncselekmények ókori római jogi katalógusát tárja elénk (pl. méregkeverés, magzatelhajtás), míg a második a nőket mint áldozatokat érintő delictumokra (pl. nőrablás) fekteti a hangsúlyt. Dolgozatomban igyekeztem az antik római, illetve a XXI. századi jogi megoldások közötti különbségekre, valamint e különbségek okaira rávilágítani. Tekintettel arra, hogy a kérdéskör igen összetett, törekedtem annak több aspektusát elemezni. Az egyes delictumok bemutatása során kitértem a kapcsolódó jogintézmények, az uralkodó társadalmi felfogás, valamint a mindennapi élet során felmerülő bonyolultabb jogkérdések ismertetésére. A kutatásom során a primer források feldolgozása mellett számos hazai és külföldi romanista, valamint jogtörténész munkáira támaszkodtam.

VAJDA SZABOLCS

jogász

osztatlan, 5. félév

PTE ÁJK

Témavezető:

Dr. Jusztinger János

egyetemi adjunktus, PTE ÁJK

GAZDASÁG ÉS JOG KAPCSOLATA AZ ÉPÍTÉSI BERUHÁZÁSOKNÁL AZ ANTIK RÓMÁBAN ÉS A HATÁLYOS POLGÁRI JOGUNKBAN

A 2014. március 15-én hatályba lépett új Polgári Törvénykönyv egyik korszakos jelentőségű rendelkezése végleg áttörte a telek és a rajta emelt felépítmény tulajdonának kötelező egységét kimondó évezredes főszabályt. A módosítás lehetővé teszi az ingatlanpiaci szereplők számára az olyan rekonstrukciós illetve befektetési célú beruházások megvalósítását, amelyekhez a földterület tulajdonjogát nem kell szükségszerűen megszerezniük. Ennek a gazdasági és jogi területnek a kutatása különösen aktuálisnak bizonyul a jelenlegi gazdaságpolitikai helyzetben, hiszen jelentős átalakulások folynak az építőiparban, melyekre a Ptk. idézett szabályai is hatással vannak. A jelzett változásokra és gazdasági aspektusokra tekintettel a dolgozatomban az antik római előképekre fókuszáló olyan dogmatörténeti elemzést kívántam nyújtani, melynek során a felülépítményi jog sajátos római jogi jogintézményére fordítottam különös figyelmet, emellett a téma alapjául is szolgáló aedificium solo cedit elvét és megjelenési formáit elemeztem, illetve párhuzamba állítottam a Ptk. vonatkozó szakaszaival. Mindezek után a hatályos polgári jogi rendelkezések részletes vizsgálata mellett, ezek jelentősebb jogtörténeti állomásait is végigkísértem, hogy fejlődésében láthassuk a kialakult szabályokat. A kutatásom végén pedig érveket sorakoztattam fel a római jogi és a magyar polgári jogi megoldások mellett, illetve azt kíséreltem meg eldönteni, hogy a kettő jogintézmény közül melyik tekinthető adekvátabbnak az említett helyzet kezelésére.

A dolgozatomban saját eredménynek tekintem, hogy a superficies dogmatikai elemzését a korabeli gazdasági környezetbe ágyazásával és a kapcsolódási pontok felkutatásával tettem meg, emellett a superficiarius jogosítványait a tulajdonosi részjogosítványokkal hasonlítottam össze, ami akár a gyakorlat számára is segítséget jelenthet. A kutatásomban emellett a tradicionális magyar jog építményi jognak nevezett intézményét is összevettem a római jog szabályaival, ami új aspektusból világította meg a hazai jogfejlődést.

**Fogyasztóvédelmi
és versenyjog tagozat**

BADACSONYI KATALIN TEGZA

jogász

osztatlan, 9. félév

PPKE JÁK

Témavezető:

Dr. Szilágyi Pál Béla

egyetemi docens, PPKE JÁK

AZ ANYAVÁLLALATI FELELŐSSÉG VÉLELMÉ ÉS MEGDÖNTÉSÉNEK NEHÉZSÉGE AZ EURÓPAI UNIÓS JOGGYAKORLATBAN

Anyavállalati felelősség körében az anyavállalat, mint a versenyjogi jogszabályokba ütköző, jogsértő magatartásban közvetlenül részt nem vevő, elkülönült jogi személyiséggel rendelkező gazdasági egység kerül felelősségrevonásra, a leányvállalata vagy leányvállalatai kartellben történő részvétele következtében.

Versenyjogi szempontból az anyavállalat és leányvállalat azonos gazdasági egységhez tartozása megalapozza az anyavállalat és leányvállalat egy vállalkozásként történő megítélését, így a bírságok maximálisan kiszabható összege, a társasági jogi értelemben vett vállalkozáscsoport egészét figyelembe véve kerül kiszámításra. Ezáltal a kiszabható bírság összege jelentősen meghaladhatja azt az összeget, ami abban az esetben lenne kiszabható, ha az elkülönült jogi személyiség ténye kerülne figyelembevételre.

Az Európai Bíróság joggyakorlatában az anyavállalati felelősség vélelmének sikeres megdöntése precedens nélküli, ezért szükséges annak vizsgálata, hogy a vélelem megdönthető-e a gyakorlatban. Dolgozatomban jogeseteken keresztül kívánom bemutatni, a joggyakorlatban a vélelem megdöntése érdekében megjelenő érveket, valamint kitérek azon esetkörre is, melyben a bírság alóli mentesülésre eljárásjogi jogsértés következtében került sor.

Az eljárásjogi okból történő mentesülés kérdése a vélelem megdöntéséhez szorosan nem kapcsolódik, azonban a jelenlegi jogalkalmazás tükrében, a bírság fizetése alól történő mentesülés egyetlen lehetőségeként ezt látom.

Úgy vélem, a vállalkozás versenyjogi fogalma, valamint a társasági jogban megjelenő jogi személyiség intézménye egymással kollízióban áll, ez vezet azon kérdés tisztázatlanságához, hogy maga a felelősségi alakzat személyes felelősség vagy másért való felelősség kategóriájába sorolható. Ennek a fogalmi összeütközésnek lehetséges tisztázási módjára is javaslatot teszek. A felelősségi alakzat társasági jogi és versenyjogi fogalmainak közös nevezőre hozása, úgy vélem a vélelem lehetséges megdöntéséhez iránymutatást nyújtana.

Dolgozatomban a téma megközelítése teljesen újszerű, nem talákoztam olyan szakirodalommal, amely a versenyjog és a társasági jog eltérő fogalomhasználatára vezette volna vissza az anyavállalati felelősség kérdésével kapcsolatban felmerülő problémákat.

LÉVAY MELITTA

jogász
osztatlan, 9. félév
ELTE ÁJK

*Dr. Balogh Virág
mb. előadó, ELTE ÁJK*

*Témavezetők:
Dr. Fazekas János
egyetemi docens, ELTE ÁJK*

A VERSENYJOG ÉS AZ ELEKTRONIKUS HÍRKÖZLÉSI JOG KAPCSOLÓDÁSI PONTJAI – KÜLÖNÖS TEKINTETTEL AZ ÁRPRÉS JELLEGŰ ÜGYEKRE

Pályaművem témájának a versenyjog és az elektronikus hírközlési jog kapcsolatának elemzését választottam. Az elemzés során figyelembe vettem a két szabályozás történelmi gyökeireit, logikáját, illetve a két jogterületen jelen lévő hatósági jogalkalmazást.

A történelmi elemzés során kitértem a versenyjogi szabályozás alapvető vonalaira, a versenyjogot alakító közgazdasági elméletek befolyásoló hatására, valamint a magyar törvényhozó által deklarált elvekre, amelyek meghatározzák a versenyjog alkotmányos keretek közötti helyét. A hírközlési jog vonatkozásában hangsúlyt helyeztem a piac sajátos szerkezetének kialakulására, és a speciális szabályozás indokára, a szektorban jelentkező strukturális piaci kudarcra.

A két terület kapcsolatának elemzésénél kiindulópontként a versenyjogban kialakult erőfölény, és a hírközlési jogban hasonló tartalommal teret nyerő jelentős piaci erő fogalmának áttekintését választottam. Ezután kitértem a versenyjogi ex post (jogsértést követő), és a hírközlési jogban uralkodó ex-ante (jogsértést megelőző) hatósági tevékenység bemutatására.

Dolgozatom zárásaként pedig olyan esetjogi elemzést választottam, amikor egy hírközlési szektorban szolgáltató vállalkozás magatartását a fennálló szektorspecifikus szabályozás ellenére az általános versenyjogi elvek alapján is indokolt volt szankcionálni. Az elemzett jogesetekben szereplő vállalatok olyan speciális, versenyellenes magatartást valósítottak meg, amelyek az árprés tényállását merítették ki. A pályaművemben vizsgált három esetben az Európai Unió Bírósága járt el végső soron, és erősítette meg azokat az elveket, amelyek megalapozzák egy hírközlési szolgáltató versenyjogi felelősségét, valamint behatárolják azokat a feltételeket, amikor helye van a versenyhatóság hírközlési szolgáltatót érintő eljárásának. Pályaművem ezen részében arra helyeztem a hangsúlyt, hogy ezeket az elveket jelenítsem meg.

Összegzésként kifejtettem a hírközlési jogot jellemző szektorspecifikus, ex-ante, asszimetrikus szabályozási jelzők tartalmát, és azt elvet, hogy a hírközlési piacsabályozás célja a szektorális verseny feltételeinek megteremtése, és a versenyjog térnyerésének elősegítése.

SCHIFF BEÁTA

jogász

osztatlan, 10. félév

ELTE ÁJK

Témavezetők:

*Dr. Balogh Virág
mb. előadó, ELTE ÁJK*

*Dr. Fazekas János
egyetemi docens, ELTE ÁJK*

AZ INTERNETES GYÓGYSZERTÁRAK JOGI SZABÁLYOZÁSÁNAK PROBLEMATIKÁJA

A téma aktualitását a webpatikák rohamos terjedése adja. A hatályos jogi szabályozás főként a hagyományos gyógyszertárakra, valamint ettől függetlenül, az internetes kereskedelemre összpontosít, az e-patikákra a jelentőségükhöz mérten azonban viszonylag kevés jogi előírás vonatkozik. A téma több jogterületet is érint, a vizsgálatakor ezen felül azonban a témához szorosan kapcsolódó gazdasági és egészségügyi szempontokat is figyelembe kell venni.

A dolgozat bemutatja az online gyógyszerkereskedelem kihívásait és az elektronikus gyógyszertárak modelljeit. A hazai internetes gyógyszerkereskedelemre vonatkozó jogi szabályozás részletes bemutatása után - mely mind a magyar jogszabályokat, mind az Európai Unió joganyagokat, valamint az Európai Bíróság döntéseit is felöleli -, nemzetközi kitekin-
tési keretében nyújt átfogó képet a dolgozat az e-gyógyszertárak globális helyzetéről.

Az internetes gyógyszertárak tekintetében felmerülő jogszabályalkotási szempontok, valamint a már bemutatott jogi és kereskedelmi gyakorlatok fényében, a dolgozat többek között azokra a kérdésekre keresi a választ, hogy szükség van-e az e-pharma szektor egyedi szabályozására és ha igen, akkor milyen jellegűek legyenek a megalkotandó szabályok. A dolgozat lezárásaként mindezek fényében került kidolgozásra az internetes gyógyszertárak szabályozására vonatkozó de lege ferenda javaslat.

SZALKAI ANDRÁS

jogász
osztatlan, 9. félév
SZTE ÁJK

Témavezető:

*Dr. Gellén Klára
egyetemi docens, SZTE ÁJK*

QUO VADIS EURÓPAI FOGYASZTÓVÉDELEM – A KÖZÖSSÉGI VÉDJEJY, MINT A FOGYASZTÓI BIZALOM ERŐSÍTÉSÉNEK LEHETSÉGES ESZKÖZE

Jelen dolgozat az Európai Unió fogyasztóvédelmi politikáját vizsgálja, kitérve a jelenlegi fogyasztóvédelmi stratégiára és az egységes digitális piac megvalósulásából eredő – a fogyasztók jogait és védelmét is érintő – szabályozásra. A digitális gazdaság csak úgy válhat meghatározóvá és fenntarthatóvá, ha az integrált fejlődéssel párhuzamosan a fogyasztók érdekei nem csorbulnak, a fogyasztók jogait tiszteletben tartják, és általánosságban növekszik a fogyasztók bizalma más tagállamból történő online termék vagy szolgáltatás vásárlása esetén.

Jelen írás célkitűzése, hogy rávilágítson az Európai Unió fogyasztóvédelem jelenkori kihívásaira és a digitális fejlődés által megteremtett, jövőben rejlő lehetőségekre. Az Egységes digitális piac megvalósulásával egyetemben elengedhetetlen a fogyasztók magasabb szintű, harmonizált védelme. További cél annak bemutatása, hogy a megfelelő fogyasztó-vállalkozói kapcsolat kialakítása fontos biztosíték az európai fogyasztóvédelem fejlődését illetően. A tudatos fogyasztói magatartás a jövő Európájához nem elegendő, meg kell teremteni a megfelelő környezetet a tudatos európai digitális fogyasztók számára.

A dolgozatomban felvázolt új intézmény segítené a fogyasztói bizalom erősítését, ezáltal fellendítené az online kereskedelmet és megfelelően biztosítaná a fogyasztók jogait és védelmét. Javaslatomnak nem csak a fogyasztói oldalra lenne kihatása, véleményem szerint a fogyasztó-vállalkozó viszony megfelelő működéséhez meg kell találni a vállalkozói oldalt érintő ösztönzőket is. Cél, a két pólus végén elhelyezkedő, mindkét fél számára kedvező olyan szituáció kialakítása, ahol a fogyasztók elégedettek, tudatosak és megbíznak az online kereskedelemben, a vállalkozások pedig megfelelően biztosítják és tiszteletben tartják a fogyasztók jogait, tisztességes kereskedelmi gyakorlatot alkalmaznak és a fogyasztók megtévesztése helyett a bizalom erősítése az elsődleges szempont.

Vizsgálódásom és a kérdőíves kutatásom alapján arra a következtetésre jutottam, hogy a fogyasztói bizalom helyreállítása és növelése érdekében létre kell hozni egy olyan uniós szintű jogintézményt, amely képes hiteles és valós információk alapján minősíteni és rangsorolni a vállalkozásokat. Ezzel az új jogintézménnyel erősíteni lehetne a fogyasztók bizalmát, így jobban megvalósulnának az egységes digitális piacon rejlő lehetőségek, a fogyasztói jogok megfelelő védelmével párhuzamosan.

SZÉPVÖLGYI ENIKŐ

jogász

osztatlan, 9. félév

SZE ÁJK

Témavezető:

Dr. Glavanits Judit

egyetemi docens, SZE ÁJK

ALTERNATÍV VITARENDEZÉS A FOGYASZTÓI JOGVITÁKBAN

A fogyasztói társadalom hozadékaként egyre többet vásárolunk és egyre több szolgáltatást veszünk igénybe, mindezt gyakran nem is szemtől-szemben, hanem az Interneten keresztül tesszük. Mint minden szituációban, úgy a kereskedelemben és az e-kereskedelemben is felmerülnek problémák és keletkeznek jogviták, ilyenkor a fogyasztó úgy mond „kis halként” kerül szembe a hozzá képest erőfölényben lévő vállalkozással.

Napjainkban a klasszikus szerződési szabadság mindenhatóságát fogyasztóvédelmi rendelkezések törlik át, az állam belenyúl a jogviszonyokba és a kritikus területeken többletvédelmét nyújt a gyengébb félnek. A többletvédelem a hatékony jogérvényesítés lehetőségét is magába foglalja. A XXI. században pedig a technika fejlődése és a vele járó felgyorsult életritmus felveti a kérdést, milyen egyéb bírósági úton kívüli, gyorsabb és költséghatékonyabb módok vannak a fogyasztói jogviták rendezésének.

A dolgozat szeretné felhívni a figyelmet a fogyasztói vitarendezés három kiválasztott módjára: a békeltetésre, az online vitarendezésre valamint a piaci alapon szervezett szolgáltatásokon keresztül igénybevehető alternatív és/vagy online vitarendezésre. Így hiánypótló jelleggel áttekintést ad a fogyasztók valós opcióiról a vitarendezés kapcsán.

A tárgykörben a dolgozat fő témája az empirikus kutatás és primer adatok elemzése, amely hozzájárul az alternatív vitarendezési módok, azon belül is elsősorban a fogyasztói alternatív vitarendezés lehetőségeinek és szabályozásának jobb megértéséhez. Ebben a tekintetben a dolgozat multidiszciplináris, hiszen a közgazdaságtudomány eszköztárát is használja a statisztikai adatok elemzése, feldolgozása során.

A dolgozat előkészítése során hipotézisem az volt, hogy az AVR-nek és OVR-nek helye és jövője van a fogyasztói vitarendezésben. A tanulmány a statisztikai adatokon valamint a nemzetközi gyakorlat vizsgálatán keresztül ezt hivatott igazolni, azáltal, hogy az alternatív út előnyeire és a benne rejlő lehetőségekre helyezi a hangsúlyt.

SZŰCS ZSÓFIA

jogász
osztatlan, 5. félév
KRE ÁJK

Témavezető:

*Dr. Klein Tamás
egyetemi tanársegéd, KRE ÁJK*

JELLEGBITORLÁS

Jellegbitorlás, avagy a korábbi szakirodalom szolgálai utánzásként hivatkozik rá. Nagyon fiatal jogintézmény, az 1800-as évek francia bírói gyakorlata hívta életre.

Dolgozatom logikai felépítésénél egy logikai rendszert képeztem, és legvégül pedig levontam a következtetéseket. Először a témaválasztásomat ismertetem, ahol megemlítem, hogy milyen szituációkkal találkozom nap mint nap. Ezt követi egy történelmi kitekintés.

A következő nagyobb rész, a jellegbitorlás bemutatása, magyarázata. Megvizsgáltam mind magánjogi, mind közjogi vonatkozásban, legfőbbképpen pedig büntetőjogi oldalról. Klasszikusan négy feltételnek kell teljesülnie, hogy a jellegbitorlásból beszélhessünk. Ezek a következők:

- az érintett felek versenytársak legyenek
- egyedi megjelenés a terméknél
- ismert legyen az áru a magyar piacon
- asszociálásra alkalmas megtevesztés

Szeretném felhívni a figyelmet, hogy a bíróság mennyire szigorúan vizsgálja ezt a négy tényállási elemet, bármelyik hiányzik, a jellegbitorlás ténye nem állapítható meg. Magánjogi és közjogi vizsgálódásaim során a tényállási elemeket valós jogeseteken keresztül szemléltettem. Érdekesség, hogy sehol egyetlen törvényben nem olvasható az a szó, hogy jellegbitorlás, csupán a szakirodalom hivatkozik rá.

Mindezek után büntetőjogi oldalról is elemeztem. Először a lehetséges elkövetési magatartásokat vizsgáltam, hogy a büntetőjogi tényállások alapján a jellegbitorlási tényállás megállja-e helyét. Valós jogeset ismertetek, ahol a feljelentő végül megnyerte, és a sértettet pedig elítélték. Ritka, mert nagyon kevesen foglalkoznak a jellegbitorlással, főleg büntetőjogi vonatkozásban! Természetesen a lehetséges szankciók ismertetése elengedhetetlen.

A dolgozat végén egy igazságügyi szakértővel készítettem interjút, ahol a gyakorlat érdekelte, milyen módszereket és hogyan használ, amikor meg kell állapítania a jellegbitorlás tényét.

Hangsúlyosan kerestem a kutatásom alatt arra a kérdésre a választ, hogy hol húzódik meg a határ a jogos utánzás és a jogtalan jellegbitorlás között? Erre a kérdésre ő adta a legmegfelelőbb választ. A jogtalan jellegbitorlás a vásárló tévedésben van, azt hiszi, hogy az eredeti (és nem az utánzott) terméket vásárolja meg. (Pl.: Adidas és Adibas papucs). Míg a jogos utánzásnál a fogyasztó tudatában van annak, hogy nem az eredeti terméket vásárolja meg, pusztán egy hozzá hasonlót fog kapni. (McDonald's, Burger King).

VEREBÉLYI VIKTÓRIA

jogász

osztatlan, 1. félév

SZE ÁJK

Dr. Kőhidi Ákos
egyetemi docens, SZE ÁJK

Témavezetők:
dr. Csítei Béla
PhD hallgató, SZE ÁJK

A DOHÁNYTERMÉKEK REKLÁMTILALMA, KÜLÖNÖS TEKINTETTEL AZ EGYSÉGES CSOMAGOLÁS KÖVETELMÉNYÉRE

A dohánytermékek reklámtilalma a legvitatottabb reklámjogi területek egyike. Mivel a dohányzás közismerten egészségkárosító hatású, ezért a dohánytermékek reklámozása és forgalmazása egyre szigorúbb feltételekhez kötött.

Hazánkban a dohánytermékek vonatkozásában általános reklámtilalom érvényesül: mind a közvetlen, mind pedig a közvetett dohányreklám tilos, ezért megjelenítésre alkalmas felületként kizárólag maguk a dohánytermékek, valamint azok csomagolása szolgálhat. Az egységes csomagolás standardizálja a cigaretta csomagolását, eltünteti a fogyasztókra, illetve a nem dohányzó fiatalokra mozgó reklámként ható promóciós elemeket; korlátozza a csomagolás és címkézés során használt megtévesztő elemek alkalmazását, növelve az egészségvédő figyelmeztetések hatékonyságát.

Az ún. plain packaging gyakorlati alkalmazása számos kérdést vet fel. Az egységes csomagolás követelménye kizárólag a cigaretták és cigarettadohányok csomagolását standardizálja, más dohánytermékeket azonban nem érint. Amennyiben elfogadjuk, hogy az egységes csomagolás valóban eredményes keresletcsökkentő intézkedés, akkor az akár e termékek vonatkozásában is alkalmazható lehetne. Az egységes csomagolás és a Nemzeti Dohányboltok kapcsolata szintén számos kérdést vet fel. A Nemzeti Dohányboltokkal szemben támasztott követelmény, hogy a dohánytermékek kívülről ne, csupán az üzletbe belépve legyenek láthatóak. E követelménynek az üzemeltetők a trafikok külső fóliázásával tesznek eleget. Az egységes csomagolás bevezetésével felvethető a kérdés, szükséges-e a trafikok fóliázása a jövőben, illetve ha igen, akkor korlátozottan megengedhető-e a reklám a fiatalok előtt zárt üzlethelyiségben.

Dolgozatomban a hatályos joganyag feltérképezését követően megkísérlem megfogalmazni és megválaszolni a dohánytermékeket érintő reklámtevékenységgel, illetve a dohánytermékek csomagolásával kapcsolatos legfontosabb kérdéseket.

Jog- és állambölcselet tagozat

ADLER BRIGITTA

jogász

osztatlan, 3. félév

KRE ÁJK

Témavezető:

Dr. Tóth J. Zoltán

egyetemi docens, KRE ÁJK

A PERINATÁLIS JOGSÉRTÉSEK TERMÉSZETE ÉS ANNAK VIZSGÁLATA A JOGELMÉLET TÜKRÉBEN

Kutatásom a perinatális jogsértések megértésére és ezek szorgalmazott megszüntetésére irányul; választ keresek arra, hogy mi tartja életben azt a káros és ártó berendezkedést, ami a szülést ma meghatározza.

Hogyan fordulhat elő az, hogy hiába alapvetés, hogy szülni fektetett pózban a legegészségtelegebb, legfájdalmasabb és legnehezebb, mégis a legtöbb kórház szó szerint tiltja a szabad pózváltást, és a szülő nőnek kikötött lábakkal, háton kötelező megszülnie gyermekét. Miért szorítja a jogalkotó és a közvélemény „beteg” pozícióba a szülő nőt? Hogy képzelhető el az, hogy egyes kórházak a szülés alatt olyan nyilatkozatot íratnak alá a nővel, amiben minden elképzelhető beavatkozásba beleegyezik anélkül, hogy azokról megkaphatta volna a megfelelő tájékoztatást? Létezhet-e ma Magyarországon az, hogy a nő tudtán és akaratán kívül vágják át a gátját, vagy adnak be neki gyógyszert? Előfordulhat-e, hogy az a jogsértés okozta trauma, amit a nő élete legszebb napján (napjának tervezett napon) átél, örökre kísérteti fogja és kihat a gyermekével és férjével való kapcsolatára?

A kutatásom aktuális helyzetet vizsgál, elemző-értékelő, problémafeltáró, kritikai szemléletű. A dolgozat elméleti megalapozását a narratív jogtudomány és a bioetika adja, előbbi pedig vezérfonalként és keretként is szolgál a kutatásban. S mivel az elbeszélő jogtudományt alkalmazom, a dolgozatot szükségképpen átítatja a szubjektív szemléletmód, de ez reményeim szerint nem érinti a dolgozat tudományos igényességét. Megmutatom, milyen történetek vannak a statisztikák mögött. A jogsértések végtelen megjelenési módját különböző jogesetekkel szemléltetem, a dolgozat könnyebben befogadható ártástól egészen elképzelhetetlen szintű, erőszakos abúzusig terjedő eseteket vonultat fel.

Áttekintem a tájékozott beleegyezés alapelveinek jelentőségét és annak gyakorlati szintű megvalósulását.

Célom bemutatni, hogy ma milyen szemléletmód uralkodik a szüléssel kapcsolatban, miért nincs létjogosultsága a vezetésnek, és miért kísérést igényel egy gyermek világra jövelele.

A perinatális jogvédelem igen összetett kérdéskör, benne két fő irányt szükséges kijelölni: egyik a szülő nő döntési joga, másik pedig az, hogy legyen mi között dönten.

A megvilágított berendezkedés helyett új alapok megalkotását látom szükségszerűnek, de lege ferenda javaslatokkal igyekszem árnyalni a képet, működő gyakorlatokból merítve megoldást keresni arra, miként lehetne az absztrakt jogot a realitás szintjére emelni.

ALMÁSI DÁNIEL

jogász

osztatlan, 4. félév

PPKE JÁK

Témavezető:

Dr. Könczöl Miklós

egyetemi docens, PPKE JÁK

TÖRVÉNYTISZTELŐ TÖRVÉNYSZEGÉS – TANULMÁNY A POLGÁRI ENGEDETLENSÉGRŐL

A dolgozatomban arra törekedtem, hogy pontosabb képet alkossak a polgári engedetlenségről, annak fogalmi elemeiről, különböző formáiról.

Ehhez először történelemből és irodalomból vett példákkal világítottam rá arra, hogy az embereket a kezdetektől foglalkoztatta a hatalomnak való ellenszegülés gondolata, amennyiben ezt egy magasabb erkölcsi mérce, vagy a közjó mind teljesebb megvalósulása okán tették. A három példában a polgári engedetlenség egy-egy jellemző ismervét domborítottam ki, amelyeket a későbbiekben tovább elemeztem.

Ezt követően jeles gondolkodók filozófiájából emeltem ki a hatalom legitimálására alkotott magyarázatukat, hogy válasszal tudjak szolgálni arra a kérdésre: miért kötelesek az állampolgárok engedelmeskedni a törvényeknek? Szintén ehelyütt ajánlom a törvények igazságos-igazságtalan felosztását, hogy ezt megalapozva tudjak a továbbiakban a polgári engedetlenség létjogosultságáról beszélni. A fogalom kialakulásáról írott bekezdésben arra a következtetésre jutottam, hogy a Thoreau-hoz kötött elnevezés (mind a műve, mind pedig az életútja után) jelentős tartalom-változáson ment keresztül, és a kezdetben egyéni, saját lelkiismeretet tisztán tartó akció helyett egy sokkal inkább politikai, társadalmi mozgalmi jelleget öltött magára.

Az engedetlenség lelki folyamatának megértéséhez érdemesnek tartottam Stanley Milgram kísérletét görcső alá venni. Ezzel kapcsolatban azt a megállapítást tettem, hogy a személyes felelősség tudatosítása és a destruktív engedelmesség elutasítása ösztönözheti az egyént a (polgári) engedetlenségben való részvételre.

Az egyes tartalmi elemekhez kiindulól pontként John Rawls meghatározását vettem. Ezek mentén elhatároltam a polgári engedetlenséget az ellenállás más formáitól (polgáriatlan engedelmesség, fegyveres ellenállás, forradalom, lelkiismereti kifogás).

Az utolsó fejezetben pedig azon álláspontomat fejtettem ki, hogy a polgári engedetlenség morálisan akkor is igazolható, ha a személy nem konkrétan az ellen a törvény ellen lép fel, amelyet igazságtalannak tart. Így a társadalmi igazságosságban hívó egyén kollektív felelősséget vállalhat a kisebbséget ért elnyomás ügyében.

BARANYI ÁKOS

jogász

osztatlan, 9. félév

PTE ÁJK

Témavezető:

Dr. Mészáros Gábor

egyetemi adjunktus, PTE ÁJK

AZ EGYENLŐSÉG AKTUÁLIS PROBLÉMÁI A JOGFILOZÓFIÁBAN ÉS A TÉTELES JOGBAN

A jelen dolgozat a nyugati politikai és jogfilozófia egyik egyszerűségében is szerteágazó, örökzöld kulcsfogalmát, az egyenlőség eszményét állítja középpontba. A dolgozat az egyenlőség jogdogmatikai természetrajzát nyújtja és vitatott implikációit taglalja a kulturális egyenjogúság és a szabadság jogbölcséletének területén, kiemelt figyelmet fordítva ennek során az egyenlőség logikai szempontú vizsgálatára. Ezen dolgozat továbbá számba veszi az egalitarizmus fajtáinak bizonyos szempontú osztályozásait és a mértékadó szakirodalomban szereplő azon egymással versengő, magas absztrakciós szintű koncepciókat, amelyek az egyenlőség jelentéstartalmát az igazságosság lehetséges követelményeinek megfelelően állapítják meg. A dolgozat eredeti megállapításokat tartalmaz az egyenlőség érték-mivoltáról, a jogegyenlőség mibenlétéről és a szabadság fogalmával kapcsolatos összefüggéseiről, különös tekintettel az egyenlőség alapjogokkal kapcsolatos viszonyára.

BENŐ LORÁND

jog
BA, 2. félév
BBTE

Témavezető:

*Dr. Fábián Gyula
egyetemi docens, BBTE*

DEMOKRÁCIA ÉS HALÁLBÜNTETÉS?

A dolgozat célja a halálbüntetés demokratikus értékekkel való összeférhetőségének és a bűnelkövetésre gyakorolt hatásának a vizsgálata összehasonlító jogi és társadalomtudományi módszerek használatával. Még a halálbüntetést elutasító, abolicionista államokban is felmerül egy-egy súlyos bűncselekmény elkövetése esetén a legsúlyosabb büntetési nem visszavezetésének gondolata, kérdés marad azonban, hogy van-e visszatartó ereje a bűnözéssel kapcsolatban, és ha igen, akkor lehet-e egy demokratikus állam büntetőjogának része. A téma tárgyalása túllép a jogtudomány keretein, ugyanis érinti az élethez való jog, életről való rendelkezés, az egyén és a közösség, valamint az állam és állampolgár közötti viszonyok alapelveit. A kutatás során arra a következtetésre jutottam, hogy a halálbüntetést egyes demokráciák (Szingapúr, Malajzia) hatékony fegyverként tudják használni a bűnözés ellen, míg máshol semmilyen hatással sincs a bűnözésre (USA, Japán). A hatékonyságának viszont súlyos ára van, ugyanis a halálbüntetés alkalmazása ellentmond az ártatlanság vélelmének, az egyén és közösség közti egyensúlynak és a büntetőjog humanitáriusának. A halálbüntetés mellett szóló érvek szinte kizárólag materiális, gyakorlati érvek, míg ellene szólnak az emberi jogok és az erkölcs.

CSIGI ÁDÁM

jogász

osztatlan, 9. félév

PPKE JÁK

Témavezető:

Dr. Könczöl Miklós

egyetemi docens, PPKE JÁK

A BÜNTETENDŐSÉG MORÁLIS ÉS JOGI KÉRDÉSEINEK VIZSGÁLATA, KÜLÖNÖS TEKINTETTEL AZ ALKALMATLAN KÍSÉRLETRE

Dolgozatomban alapvetően arra keresem a választ, hogy a büntethetőség milyen tekintetben függ az elkövető szándékától, illetve a véghezvitt cselekmény jellegétől. Javarást az alkalmatlan kísérlet intézményén keresztül vizsgálom ezt, kitekintve főként az angolszász jogrendszer megközelítéseire. Töreksem továbbá arra, hogy rámutassak a kodifikációs kísérletek mögött rejlő ellentmondásokra az alkalmatlan kísérlet megítélésén belül, illetve hazánkban – a cserbenhagyás bűncselekményéhez viszonyítva – azon kívül is, az erkölcs illetve szándék alapú kriminalizálás kérdése kapcsán. Ezen túlmenően pedig a társadalomra veszélyesség fogalmának elemzése mellett elméleti megoldást próbálok találni egy koherensebb jogi szabályozás megteremtésének reményében az erény-jogelméletnek – a kötelességtikától és a következmény etikától eltérően erényetikai alapokon álló –teóriáján keresztül.

ERDŐS ISTVÁN

jogász
osztatlan, 5. félév
DE ÁJK

Témavezető:

*Dr. Ficsor Krisztina
egyetemi adjunktus, DE ÁJK*

A MESTERSÉGES INTELLIGENCIA BÜNTETŐJOGI SZANKCIONÁLHATÓSÁGA

A mesterséges intelligencia létrehozásával és alkalmazásával felmerülő jogi problémák rendkívül komplexek, hiszen a machine learninget alkalmazó, önfejlesztő képességgel rendelkező formái beláthatatlan és társadalomra veszélyes „döntéseket” hozhatnak. Dolgozatomban a mesterséges intelligencia cselekedeteiért viselt erkölcsi és jogi felelősség kérdését állítom a vizsgálódás középpontjába. Elsősorban azokat a koncepciókat elemzem, melyek szerint felmerülhet a kérdés, hogy nem, vagy nemcsak a természetes személy viseli ezt a felelősséget. Ezek az álláspontok – esetenként akár extrém mivoltuknál fogva – a jogbölcsélet számára komoly elméleti kihívást jelentenek. A probléma aktualitását és jogbölcséleti relevanciáját bemutató bevezetés után a mesterséges intelligenciával foglalkozó fejezet az AI és a machine learning jelenségét mutatja be, majd az AI „cselekményeiért” viselt morális felelősség kérdését járja körül, s emellett kitekint a természetes személy felelőssége kapcsán felmerülő kérdésekre is. Végül az AI szankcionálhatóságnak pro és kontra érveit térképezem fel. A dolgozat konklúziójában mérlegre teszem az egyes koncepciók erősségeit és gyengéit. A dolgozatban a probléma jogi diskurzusba való beemeléséhez kívántam hozzájárulni.

FÁBIÁN ÁRON

jogász

osztatlan, 8. félév

ELTE ÁJK

Témavezető:

Dr. Fekete Balázs

egyetemi docens, ELTE ÁJK

A JOGHÉZAG KÉRDÉSE NYELVI MEGKÖZELÍTÉSBEN

Dolgozatomban a jogelmélet és a jogdogmatika egy klasszikus kérdését, a joghézagot vizsgálom. Ezt két okból tartom szükségesnek. Egyrészt az elmúlt évtizedek során a joghézag-probléma körül fogalmi kakofónia alakult ki a hazai jogelméletben, amely tompítja a fogalom analitikai hasznosíthatóságát. Másrészt pedig a nemzetközi szakirodalom jelentős lépéseket tett a kérdéskörben, amelyet a magyar jogelméleti diskurzus eddig még – kevés kivétellel – nem követett. Mind az indeterminacy-probléma megjelenése az analitikus jogelméletben, mind a jog és nyelvfilozófia határterületén elért eredmények szükségessé teszik a joghézag rekonceptualizálását.

Saját joghézag-fogalmam a kérdést a pragmatika oldaláról közelíti meg. Azt állítom, hogy a joghézag a bíróságok egy pragmatikai eszköze, amellyel a helyes hatalommegosztásra vonatkozó nézeteiket implikálják a jogalkotó részére.

Ennek a tételnek az alátámasztására a dolgozatomban első részében Szabó Miklós fogalom-meghatározására építve bemutatom a joghézag-kérdés előfeltételeit. Ezeket politikafilozófiai és ontológiai feltételekre tagolom, részletesen bemutatva a jog hézagosságának normalogikái előfeltételeit. Mivel pusztán a logika területén maradva, úgy gondolom, megválaszolhatatlan lenne a joghézag kérdése, így a jog és nyelv módszertanát veszem igénybe. Ismertetem, hogy milyen viszonyban áll a jog és a nyelv. Bemutatom, hogy a nyelv és a jog ontológiai, valamint episztemológiai szinten is összekapcsolódik, így szükség van „a szavak pontos megértésére”. Részletesen elemzem a meghatározatlanság nyelvi aspektusait, elsősorban a homályosság kérdését, valamint Dworkin szemantikaitüske-elméletét.

Ez követően a joghézag problémáját a jog meghatározatlanságával és az „egyetlen helyes válasz” kérdésével kapcsolom össze. Rámutatok, hogy a jog meghatározatlanságára vonatkozó nézetek a teljes meghatározottságtól a teljes meghatározatlanságig egy skálára helyezhetők. Elsősorban a Hart–Dworkin-vita releváns elméleti és nyelvi kérdéseinek bemutatásával arra fókuszálok, hogy a meghatározatlanság problémáját a bíró és a jogalkotó kapcsolatát társalgási szituációként való felfogása írja le leghelyesebben.

Ebből a nézőpontból jutok el arra a következtetésemre, hogy a joghézag leghelyesebben úgy fogható fel, mint a társalgás mennyiségi maximájának kiaknázása. Azáltal, hogy a bíró fittyet hánynak arra, hogy érdemben el kellene döntenie az ügyet, azt állítom, tulajdonképpen az általa helyesnek vélt hatalommegosztást implikálja a jogalkotó felé.

KRAJNYÁK ENIKŐ

jogász
osztatlan, 5. félév
ME ÁJK

Témavezető:

*Dr. Hegyi Szabolcs
egyetemi docens, ME ÁJK*

AZ ÁLLAM SEMLEGESSÉGÉNEK ELVE, KÜLÖNÖS TEKINTETTEL A VALLÁSI KÉRDÉSEKRE

Pontosan 450 éve, 1568-ban fogadta el a tordai országgyűlés a vallási toleranciát meghirdető cikkelyt, amely kimondta négy keresztény vallás egyenjogúságát. A gyűlésen kihirdetett tétel történelmi jelentőségű, hiszen a világon elsőként tett pontot a vallási megosztottságból, a hitbéli különbségekből fakadó problémák, konfliktusok végére. Azóta rengeteg idő telt el, megváltozott a történelmi-politikai közeg: az abszolutizmust a polgári forradalmak következtében felváltotta az alkotmányos állam, a rendi társadalmat a demokratikus; jelentősen kibővült az állam által garantált egyéni szabadságok köre, valamint más problémák kerültek az állam és az egyház viszonyának középpontjába. Ettől függetlenül sem szabad azonban elfelejtenünk, hogy mi magyarok voltunk azok, akik letették a vallási tolerancia alapkövét, amely biztos talajt nyújtott a tolerancia továbbfejlődéséhez, majd az állami semlegesség elvének kiépítéséhez. Jelen dolgozatomhoz ez a cikkely szolgált kiindulópontul, és segített hozzá ahhoz, hogy az állam semlegességének elméletéig jussak el, elemezve annak egyik szeletét, a vallási kérdésekben tanúsított semlegességet. A téma véleményem szerint rendkívül aktuális, hiszen több évszázad dacára a tolerancia-semlegesség kérdése még mindig nem minősül teljes mértékben lezárt, megoldott kérdésnek.

Tanulmányom első részében bemutatom a tordai törvény háttéréül szolgáló problémát, az állam-egyház szétválasztásáig tartó történelmi ívet, valamint azt, hogy ez az elválasztás, a szekularizáció hogyan valósul (vagy nem valósul) meg a gyakorlatban. A második rész a tolerancia kiterjesztéséről, és a semlegesség eszméjének megjelenéséről, annak lényegi elemeiről, jellemzőiről szól. A harmadik részben leszűkítem a semlegesség körét, annak két értelmezését az igazolás semlegességére. Dolgozatom negyedik részében pedig sorra veszem a semlegesség kritikáit; azoknak az álláspontját világítom meg, akik nem értenek egyet az elv alkalmazásával, vagy annak egyes elemeivel, és ennek során pontosítom magát az elvet. Az ellenérvekre különböző jogfilozófusok téziseivel (például Rawls, Oakeshott, Hayek, Hobbes) próbálok meg választ adni, figyelembe véve néhány gyakorlati, a különböző törvényi szabályozások során felmerülő elméleti kérdést is.

TÓTH DOROTTYA

jogász
osztatlan, 3. félév
PPKE JÁK

Témavezető:

*Dr. Könczöl Miklós
egyetemi docens, PPKE JÁK*

JOG, ERÉNY, ÉRZELEM

Tanulmányomban arra kerestem a választ, milyen relevanciával bír ma az erények gyakorlása, miért fontosak az érzelmeink, illetve milyen szerepe van a jognak az erények világában és hogyan tud hozzájárulni az emberek morális fejlődéséhez.

A dolgozatom első részében a jog és érzelem mozgalom és az erényjogtudomány került bemutatásra, mint két modern jogfilozófia irányzat. Úgy gondolom, e két irányzat csodálatos lehetőség a jogfilozófia megújítására.

Felmerült bennem a kérdés, hogy miért szükséges erényes életet élnünk. Tanulmányozva az antik és kortárs szerzőket arra a következtetésre jutottam, az erények gyakorlása ma is életünk részét képezi. Az erényes élet, az érzelmeink értelemmel való vizsgálata, a jóra való törekvés mind hozzájárul ahhoz, hogy teljesebb emberekké váljunk.

Antik hivatkozásként Arisztotelészt és a Sztoicizmus számos képviselőjét tanulmányoztam. Az egyik legfontosabb következtetésem, az arisztotelészi és sztoikus etika közötti nézetkülönbség az érzelmeiket illetően: míg a sztoicizmus az értelmet és az érzelmeiket nem összeegyeztethető fogalomnak látták – noha a kései Sztoa e tekintetben enyhülést hozott –, Arisztotelész nézetében az érzelmeink lelki gazdagságunk rendkívül fontos összetevőit alkotják. Az érzelmeik hozzájárulnak erkölcsi fejlődésünkhöz, a hangsúly az érzelem értelemmel való vizsgálatán van.

Két kortárs elgondolást vizsgáltam meg: a barátságot és a gondoskodást, mint erény igazolását. John Rawls elmélete igen sok hasonlóságot mutat az antik etikával. Igazságosság elmélete c. művében különös figyelmet szentel az érzelmeknek, a barátságnak, mint erénynek és a lelki fejlődésnek, melyek szerint a barátság a jól berendezett állam fennmaradásának az alapja.

A gondoskodás kapcsán a paternalizmust vettem fel lehetőségnek, mint az állam segítő oldalát, hiszen úgy gondolom, az államnak kötelessége, hogy a legnagyobb odaadással járuljon hozzá állampolgárai morális fejlődéséhez. Az állam a politikai közösség eszköze, így az államnak az erények szolgálatában kell állnia, segítve polgárait. A gondoskodás erényességét érintő kérdésben azon a véleményen vagyok, a gondoskodás sokkal inkább tekinthető a szeretet egy megnyilvánulási formájának, mint erénynek. Morális fejlődésünkhöz elengedhetetlen megkapni a megfelelő mértékű gondoskodást, azonban ez – Rawls elméletét tekintve – a szereteten alapszik. A szeretet a legfőbb erény, amely az akaratunkból származik, és a szerettünk javának kívánására irányul.

VÁGI RENÁTÓ

jogász
osztatlan, 10. félév
ELTE ÁJK

Témavezető:

*Dr. Fleck Zoltán
egyetemi tanár, ELTE ÁJK*

A JOG HATALMI ASPEKTUSAI, AVAGY A CLS JOGSZEMLÉLETE ÉS MAGYARORSZÁGI ADAPTÁCIÓJÁNAK LEHETŐSÉGEI ÉS KORLÁTAI

A 70-es évek közepén az Egyesült Államokban kialakult egy új típusú, erős kritikai attitűddel rendelkező jogelméleti irányzat, a Critical Legal Studies, amely egészen a 80-as évek végéig szervezett tudományos erőként és mozgalomként működött. A mozgalom alapítóinak célja az volt, hogy támadják és megkérdőjelezzék a 70-es évek közepi, a jogi gondolkodásban akkor érvényben lévő konszenzust. Fő tevékenységük így elsősorban a jogi formalizmus és a jogi objektivizmus kritizálása volt, illetve egy újfajta kiszélesített jogelméleti konstrukció megalkotása, ami a társadalomelméleti és kritikai szemléletmód jogtudományban való megjelenítésén alapult. Az irányzat magyarországi adaptációja még várat magára. Jogelméleti tanulmányom első része ezért az irányzat jogelméletének bemutatásáról szól.

A tanulmány második részében a magyar jogtudat-kutatásokat elemzem a kritikai módszertan segítségével. Elemzésemben rámutatok arra, hogy a jogtudat-kutatások itthoni hagyománya kihagy a vizsgálataiból egy nagyon fontos aspektust, ami így képtelenné teszi a társadalom jogi attitűdjeinek teljeskörű bemutatására. Ez az aspektus pedig nem más, mint-hogy a társadalom mennyire tekinti a jogot az uralkodó osztály hatalmának fenntartására szolgáló eszköznek, tehát mennyire jelenik meg az a szempont a társadalom tagjaiban, amit a CLS iskola képviselői evidenciaként kezelnek.

Ennek fő oka meglátásom szerint, hogy a magyar jogtudomány ideológiáját elsődlegesen a jogi objektivitás és autonómia, valamint a társadalomtudományi nézetek teljes hiánya jellemzi. Ez a világlátás azonban nem a semmiből jön. Ez a jogot mindenképp elé helyező, jogi objektivitásban feltétlenül hívó ideológia az, amit az itthoni jogi felsőoktatás kialakít és átad. Dolgozatom utolsó részében ezért azt vizsgáltam meg, hogy mik azok a tényezők a jogi egyetemeken, amik ennek a nézetnek a kialakulásához vezetnek, és mik azok amik gátolják a kritikai és társadalomtudományi gondolkodás kifejlődését, amivel javítani lehetne a jog társadalomra gyakorolt pozitív hatásait.

Összefoglalóan tehát ezzel a tanulmánnyal amellel érvelek, hogy szükség van a társadalomtudományi szemlélet megerősítésére, illetve a kritikai látásmódok behozatalára az itthoni jogászképzésben és jogtudományi gondolkodásban. Ugyanis a jognak van egy olyan tendenciája, hogy bebetonozza a fennálló társadalmi rend igazságtalanságait. A kritikai szemlélet ezt seghet elkerülni vagy visszafordítani.

Közigazgatási jog I. tagozat

ANTAL SZILVIA

jogász

osztatlan, 13. félév

DE ÁJK

Témavezető:

Dr. Barta Attila

egyetemi adjunktus, DE ÁJK

A BIZONYÍTÁSI ELJÁRÁS GARANCIÁLIS ELEMEINEK VÁLTOZÁSA AZ ÁKR.-BEN

Tudományos dolgozatom témája a tényállástisztázás jelentőségének vizsgálata. A tényállás megállapítására két lehetséges mód van, az egyik a rendelkezésre álló adatok alapján történhet, a másik módja bizonyítási eljárás lefolytatásával valósulhat meg. Dolgozatom ez utóbbi elemzésére terjed ki.

Céлом, feltárni a közigazgatási hatósági eljárás során alkalmazott bizonyítás garanciális elemeinek szerepét, valamint be kívánom mutatni a korábbi szabályozáshoz viszonyított változását. A garanciális jellegű elemek – mint amilyen például a jogorvoslat vagy az ügyféli jogok – által a közigazgatási hatósági eljárás kiszámíthatóbbá válik. Az előbb felvázolt kérdéskörön belül az ügyfél nyilatkozatával foglalkozom részletesebben. A munkában megjelölt kérdések gyakorlati kapcsolódását több helyen is, konkrét példákon keresztül kívánom ismertetni.

Kutatási hipotézisem az, hogy az Ákr. kapcsolódó intézményei bizonyos pontokon még korrekcióra szorulnak. Konkrét példaként az ügyfél nyilatkozatáról szóló rendelkezést emelem ki. Álláspontom szerint az Ákr. 64. § (1) bekezdésének kiegészítésére, valamint egy ún. nyilatkozati vélelem rögzítésére lenne szükség.

Kutatásom alapján arra a következtetésre jutottam, hogy az általános közigazgatási rendtartásról szóló 2016. évi CL. törvény kodifikációja a korábbi szabályozástól eltérően egyszerűbb, általánosabb és egységesebb megoldások kidolgozására irányult. Ez a tényállás tisztázása és a bizonyítási szabályok vonatkozásában is tetten érhető. A hatósági eljárás könnyebb elintézését jelenleg számos intézmény támogatja. Mindezen egyértelmű előnyök ellenére is maradtak ugyanakkor nyitott kérdések. Dolgozatomban több dogmatikai hiányosságra is rámutattam, amelyek kapcsán indokolt volna definíciók megalkotása.

Összességében megállapítható, hogy az Ákr. kodifikációja során a jogalkotó a rendszerváltás óta eltelt közigazgatási gyakorlatot felhasználta és az új kódexbe beépítette, azonban meglátásom szerint, az általam említett módosítások még jobban segítenék a gyakorlati élet-hez való alkalmazkodást.

CZIBRIK ESZTER

jogász
osztatlan, 7. félév
ME ÁJK

Témavezető:

*Dr. Czékmann Zsolt
egyetemi docens, ME ÁJK*

A HATÓSÁGI SZERZŐDÉS SZABÁLYOZÁSA AZ ÁKR. SZERINT

Az Igazságügyi Minisztérium az előző kormányzati ciklusában a stratégiai céljai között jelölte meg mind az anyagi, mind az eljárásjogi szabályok kodifikálását, élükön a magánjogi, a büntetőjogi, a közigazgatási eljárásjogi és a közigazgatási perrendtartási kódexek újraszabályozásával.

Dolgozatomban, az immáron 2018. január 1-jétől hatályban lévő általános közigazgatási rendtartásról szóló 2016. évi CL. törvény (a továbbiakban: Ákr.) egyik kis szeletét, nevezetesen a hatósági szerződést szerettem volna kiemelni és elméleti, illetve gyakorlati kérdéseit kifejteni. A kutatásra többek között a hatósági szerződés azon sajátossága motivált, hogy egy közjogi elemekkel felruházott kontraktuális kapcsolatról beszélhetünk, egy olyan Janus-arcú jelenségről, amelyben vegyülnek mind a magán-, mind a közjogi elemek. Ahhoz, hogy a dolgozatomban a hatósági szerződés jogintézménye kifejtésre kerüljön, szükségeltett a közjogi, a közigazgatási, illetve az imént említett hatósági szerződés egymástól való elhatárolása is. Csak ezt követően mutathattam be a korábbi és a jelenleg hatályos hatósági eljárási törvény vonatkozó rendelkezéseit. Számtalan ponton összevettem a két jogszabály passzusait. A kutatásom során több ízben is hangsúlyoztam, hogy a szupremáció mellett a mellérendeltségnek is helye lehet a hatósági eljárás során. Véleményem szerint jelen szabályozás sokkal inkább szigorúbb keretek köré szorítja a jogintézmény létét, hiszen míg a Ket. a jogalkalmazó mérlegelési jogkörére bízta a hatósági szerződés alkalmazását, ezzel nagyobb teret engedve a mellérendeltségnek, addig az Ákr. szerint ágazati jogszabály kötelezően is előírhatja annak alkalmazását, ezáltal pedig a hatósági szerződés eredeti koncepciója elveszni látszik az Ákr.-ben.

Végül, de nem utolsó sorban pedig a dolgozatom azon specifikusságát szeretném kiemelni, hogy a hatósági eljárást nem a megszokott szupremáció viszonyában vizsgáltam, hanem az együttműködési, kooperációs lehetőségek adta oldalról.

HEGEDÜS REBEKA

jogász
osztatlan, 5. félév
DE ÁJK

Témavezető:

*Dr. Veszprémi Bernadett
egyetemi adjunktus, DE ÁJK*

A DIGITÁLIS SZAKADÉK ÉS AZ ELEKTRONIKUS KÖZIGAZGATÁS KAPCSOLATA, KÜLÖNÖS TEKINTETTEL A KORMÁNYABLAKOK ADTA ÚJ LEHETŐSÉGEKRE

A számítástechnikai modernizáció, valamint maga a kialakuló információs társadalom kihatással van az élet minden területére, így a közigazgatásra is. Felmerül azonban a kérdés, hogy valóban szükséges-e az elektronizáció az élet ezen szegmensében? Ha szükséges is, van-e határa az emberi befogadóképességnek? Ez a befogadóképesség mennyire függ össze a digitális szakadék jelenségével? Dolgozatomban ezekre a kérdésekre kerestem a választ. Első körben a digitális szakadék mibenlétét és okait vizsgáltam, többek között egy saját kutatás keretében. Ezt követően tértem ki az elektronikus közigazgatás- és ügyintézés kapcsán az uniós háttérszabályozásra, illetve a hazai helyzetre. Utóbbi kapcsán említést tettem jogszabályokra és olyan fejlesztésekre, amelyek a digitális szakadék csökkentését tűzték/tűzik ki célul. Munkám során olyan következtetésekre jutottam, amelyek azt mutatják, hogy idővel a klasszikus, papíralakú ügyintézési módot csaknem teljes mértékben felváltja a digitális út – sok múlik azonban azon, hogy a lakosság mennyire tud és mennyire kíván élni az új lehetőségekkel, tulajdonképpen ezen áll vagy bukik az új trendek működőképessége. A tapasztalat azt mutatja, hogy a bizalom ilyen szempontból még nem a legerősebb, emiatt (is) a közigazgatás elektronizációja úgymond még gyerekcipőben jár Magyarországon, de én személy szerint nem kétlem, hogy a megfelelő lépések megtételével igenis az elektronizáció lesz a jövő útja.

KARDOS VIVIEN KATA

jogász
osztatlan, 7. félév
SZTE ÁJK

Témavezető:

*Dr. Kovács Péter
egyetemi docens, SZTE ÁJK*

JOGI INFORMATIKAI TRENDEK VS. HALLGATÓI VALÓSÁG

A digitalizáció következtében a jog és az informatika összefonódása egyre szorosabbá válik, a jogi informatikai trendek, megoldások a jövőre nézve felértékelődnek. Pályamunkámban a joghallgatók jogi informatikai trendekkel kapcsolatos nézeteit, ismereteit kívánom bemutatni felhívva a figyelmet arra, hogy a jövőben milyen kihívásokra számíthatnak. A kutatásom eredményei 128 fő részvételével végzett kvantitatív és 11 fő megkérdezésével végrehajtott kvalitatív adatgyűjtésen alapulnak.

A jogi informatikai trendek jelentősége és a hallgatói valóság között ellentmondás tapasztalható, mivel a hallgatók nem rendelkeznek kellő tudással a trendeket illetően. Ezt támasztja alá, hogy a kérdőíves felmérés eredményei szerint a hallgatók 22 százaléka ugyanúgy, vagy hasonlóan képzei el a jövő jogászát, mint most, illetve az interjúalanyok közül négyen szintén ezt az álláspontot képviselik esetlegesen informatikai ismerettel kiegészítve, ami mindenképpen elgondolkodtató.

A felsőbb éves jogász hallgatók körében a papíralapú forrásra épülő tanulás az elsődleges, viszont a hallgatók 36 százaléka a hagyományos tanulási mód mellett elektronikus, digitális forrásokat is használ tanulás közben. A hatályos joganyag ellenőrzéséhez fűződő attitűddel kapcsolatban megállapítást nyert, hogy egy tankönyv könyvtárból történő kikölcsönzése során a kiadási év, hatályosság vizsgálata a megkérdezettek kevesebb, mint felénél volt elsődleges tényező. A kutatás eredményei alapján nyilvánvalóvá vált, hogy az elsőéves joghallgatók 78 százaléka valamilyen rendszerességgel forrásként hivatkozik a Wikipédiára egyetemi munkái során. A technológiai ismereteket tekintve kiderült, hogy a hallgatók alkalmazzák a mai modern technika vívmányait (például: navigáció, keresőprogramok, felhőalapú technológia, szoftver és applikáció támogatások, stb.) ugyanakkor ezek alkalmazási céljaival és funkcióval kapcsolatosan korlátozott ismeretekkel rendelkeznek, így a digitális ügyvéd (digital lawyer) koncepció, azaz az informatikai támogatás értő használatához további ismeret és attitűd fejlesztések szükségesek.

LAPU ÁRPÁD

jogász

osztatlan, 3. félév

PPKE JÁK

Témavezető:

Dr. Hajas Barnabás

egyetemi docens, PPKE JÁK

A KISAJÁTÍTÁSI ELJÁRÁS AKTUÁLIS KÉRDÉSEI

Bizonyára mindenki számára ismerős a Pál utcai fiúkból az „einstand” fogalma. A történelem során azonban a tulajdon elvonása - sokszor komoly erkölcsi károkat is okozva a társadalomban - az állam által az állampolgárok sérelmére történt, például a zsidótörvények ingó dolgok elkobzására vonatkozó részei esetében, avagy az 1940-es évek államosításai eredményeként.

Ebben a kontextusban világossá válik, hogy a tulajdonhoz való jog alkotmányos védelme és annak garanciáinak gyakorlati érvényesítése igazán fontos. Az állam - a jogállamiság követelményei mellett, az alapjogokat tiszteletben tartva - korlátozza saját magát annak érdekében, hogy a - sokak szerint az emberi méltóságból fakadó, de polgári státusztól mindenképp elválaszthatatlan - tulajdonjog és tulajdonhoz való jog érvényesülhessen.

A tulajdonhoz való jogba történő legjelentősebb beavatkozás a kisajátítás, amely a tulajdont nem korlátozza, hanem elvonja. A beavatkozás egy alapjogot érint - ezért kiemelten fontos annak a vizsgálata, hogy hogyan érvényesülnek az alkotmányos garanciák a kisajátítási eljárásban.

A dolgozat arra a kérdésre keresi a választ, hogy milyen nehézségekkel szembesülnek a kisajátítást elszenvedő ügyfelek a kisajátítási eljárás során, megfelelően kerül-e a kártérítés megállapításra, avagy egyértelmű, hogy közérdekű cél érdekében valósul meg a tulajdon értékgarancia melletti elvonása? Melyek azok az alkotmányos garanciák, amelyek az Alkotmánybíróság gyakorlatából csúcsosodtak ki? Milyen kérdések merültek fel az eddigi eljárások során?

A kisajátítási eljárás állandó vizsgálata rendkívül fontos egy jogállam számára, nem csak az államba vetett bizalom miatt. Nem létezhet jogállam tulajdonhoz való jog védelme nélkül - ez a kisajátítási eljárásban csúcsosodik ki.

MOLNÁR CSABA

jogász
osztatlan, 8. félév
ELTE ÁJK

Témavezető:

*Dr. Hoffman István
egyetemi docens, ELTE ÁJK*

JOGOS ELVÁRÁS A KÖZIGAZGATÁSI JOGBAN

A dolgozatomban a közigazgatás egyik, a hazai jog által még meg nem oldott gyakorlati problémájára hívom fel a figyelmet: az ügyfelek hatósággal szembeni elvárásainak védelmére, amelyeket a hatóság tevékenysége alapoz meg.

Angolszász, német, svájci és európai uniós esetjogot vizsgálva bemutatom és összehasonlítom a problémát megoldani hivatott jogintézményt, a jogos elvárás elvének common law, németországi, svájci, valamint európai uniós szabályozását.

A dolgozat második felében hazai példákon keresztül rávilágítok arra, hogy a probléma megoldást várva a magyar gyakorlatban is megtalálható, ezért kodifikációs javaslatot nyújtok a jogos elvárás védelmének hazai bevezetése és szabályozása céljából. Meghatározom a javasolt jogintézmény fogalmát, valamint ismertetem alkalmazásának feltételeit mind a hatóság és mind az ügyfél oldaláról.

Kiemelem, hogy a jogos elvárás védelme nem összetévesztendő a jóhiszeműen szerzett és gyakorolt jogok védelmével, ezért részelemeikre lebontva elhatárolom egymástól a két jogintézményt.

Ismertetem javaslatom azon részét, amely a jogos elvárás védelmének igénybeviteléről szól: kik és milyen feltételek mellett fordulhatnak e jogorvoslathoz, a jogorvoslati szerv milyen eljárást folytat le a jogorvoslati kérelem elbírálásakor (jogos elvárás tesztje), valamint a jogorvoslati eljárás befejezéseként milyen döntési opciók közül választhat.

A jogos elvárás elvének elméleti oldala mellett kitérek a javasolt jogintézmény gyakorlati aspektusára is, ahol a bizonyítási eljárás megkönnyítése érdekében praktikus, technikai ajánlást ismertetek.

A jogos elvárás elvéről szóló átfogó kép és a problémát itthon hatékonyan orvosolni képes szabályozási javaslat megalkotása érdekében a témát több nézőpontból vizsgáltam, így dolgozatomban alapjául szolgált számos magyar, német, svájci, angolszász, valamint európai uniós szakirodalom, jogszabály és bírósági esetjog.

NAGY KATALIN

jogász

osztatlan, 9. félév

PTE ÁJK

Témavezető:

Dr. Fábián Adrián

egyetemi docens, PTE ÁJK

AZ ÚJ ELJÁRÁSTÍPUSOK ÉS AZ ÜGYFÉL – AZ AUTOMATIKUS DÖNTÉSHOZATAL, A SOMMÁS ELJÁRÁS ÉS A FÜGGŐ HATÁLYÚ DÖNTÉS A GYORSASÁG ÉS AZ EGYSZERŰSÉG SZEMPONTJÁBÓL

Az új közigazgatási eljárási törvény (Ákr.) megalkotása során a törvényhozó kiemelt célként kezelte az ügyfélbarát, gyors, bürokráciamentes közigazgatás megteremtését. Dolgozatom célja a közigazgatási eljárásjog ügyfélközpontú elemzése, annak vizsgálata, hogy az eljárásjogi reformok mennyiben szolgálják a felesleges bürokrácia visszaszorítását, ezzel ügyfélcentrikusabbá téve a közigazgatás működését. Ennek érdekében a három leggyakoribb eljárástípust, a sommás eljárást, a függő hatályú döntést és az automatikus döntéshozatali eljárást vizsgálom az ügyfél számára legkézzelfoghatóbb szempontok, a gyorsaság és az egyszerűség alapelve alapján. Mindenek előtt a szóban forgó alapelvek lényegéről írok, majd ezek fényében vizsgálom az eljárástípusokat. Megállapításaim a releváns szakirodalom feldolgozásán illetve empirikus kutatáson alapulnak.

Kutatásom alapján arra jutottam, hogy a függő hatályú döntés a legtöbb kérdést felvető eljárástípus az Ákr. rendszerében, és erősen megkérdőjelezhető, hogy a valóban gyors és egyszerű – ügyfélorientált – eljárást szolgálja-e. A függő hatályú döntés a legtöbb ügyfél számára összezavaró, bonyolult, érthetetlen. Az eljárástípus csupán a hatóság oldalán keletkeztet nyomást, hogy határidőben döntsön, ám ez – a nem megfelelően összehangolt jogszabályi környezet okán – azt eredményezheti, hogy a döntések adott esetben nem kellően felderített tényállás alapján születnek. A jogalkotó egyértelműen prioritizálta a határidők tartását a döntések megalapozottságával szemben. Célszerű lenne egy olyan eljárásjogi szabályrendszer kialakítása, amelyben mind a két – rendkívül fontos – követelmény megfelelően érvényre tud jutni. A felesleges bürokráciát nélkülöző, ügyfélközpontú közigazgatás a törvényesség elvét érvényesülni hagyó mértékű gyorsaság és egyszerűség eredőjeként jöhet létre, amely során a hatóság csak az ügyet valóban előbbre vivő eljárási cselekményeket hajt végre. Véleményem szerint a függő hatályú döntés nem viszi előrébb az eljárást, a hatóságot e jogintézmény nélkül is lehet ösztönözni a határidőn belüli döntésre.

A törvényhozói célok eléréséhez feltétlenül szükséges az Ákr. és a különböző ágazati jogszabályok összehangolása. Ehhez teljes körű, alapos revízióra van szükség a közigazgatási eljárásjog területén.

SOMOGYI CSILLA

jogász
osztatlan, 5. félév
SZE ÁJK

Témavezetők:

*Dr. Kelemen Roland
egyetemi tanársegéd, SZE ÁJK*

*Dr. Kálmán János
egyetemi tanársegéd, SZE ÁJK*

JELENKOR MAGYAR KÖZIGAZGATÁSI BÍRÁSKODÁSÁNAK PROBLEMATIKÁJA A TÖRTÉNETI MODELLEK ÉS ALAPELVEK TÜKRÉBEN

A kutatás témája a rendszerváltás óta nagyon aktuális, ugyanis már a harmadik köztársaság korai éveiben felmerült a közigazgatási bíráskodás polgári kori hagyományainak felélesztése, amely abban a korszakban a jogállamiság egyik legfőbb garanciája volt. E témának széleskörű irodalma alakult ki az elmúlt évtizedekben, azonban ismételt aktualitását adja az a kormányzati törekvés, amely a bírósági szervezet reformjának keretében ismét, a rendes bírósági rendszertől elválasztva, önálló – többfokú – különbírásgként életre hívja a közigazgatási bíróságokat.

A XVII-XIX. század folyamán az európai államok polgári jogi garanciák kiépítésével törekedtek a feudális önkény megszüntetésére. Ekkor jelent meg a jogállamiság modern fogalmának történeti előképeként a rule of law, a konstitucionalizmus és a rechtstaat fogalmi köre, amelyek a modern polgári államok kialakulásának meghatározó tényezőjévé váltak. Robert von Mohl szerint a jogállam az értelem vezette állam ismérve, melynek fontos jellemzői az ésszerű emberi célok elérése, törvény előtti egyenlőség biztosítása, illetve a szabadságjogok gyakorlásának lehetővé tétele. Albert Venn Dicey szerint a jogállamiság fő követelményei a jog előtti egyenlőség, jog abszolút felsőbbrendűsége, valamint az egyén jogvédelmét rendes jogorvoslat biztosítja. Bibó István szerint jogállam csak az az állam lehet, amely biztosítja a végrehajtó hatalom jogsértő aktsaival szembeni pártatlan fórumhoz fordulás lehetőségét, illetve ahol a bíróság egy egyensúlyozó funkciót tölt be a törvényhozó és a végrehajtó hatalom között.

UDVARDY PÉTER

jogász

osztatlan, 9. félév

PTE ÁJK

Témavezető:

Dr. Zámbo Alexandra

egyetemi tanársegéd, PTE ÁJK

AZ ELEKTRONIKUS KÖZIGAZGATÁSBAN REJLŐ LEHETŐSÉGEK AZ ÉSZT DIGITÁLIS ÁLLAM PÉLDÁJÁNAK TÜKRÉBEN

Ahogy Budai Balázs Benjámin is mondja, „az információs társadalom kialakulása alapvető változásokat hoz a modern állam és polgárai életébe. Az évszázadok alatt formálódott ipari társadalmak átléptek az információs korba, ahol a tudás hatékony és átgondolt menedzselése egyre inkább stratégiai jelentőségűvé válik az általános jólét és a fejlődés ütemének fenntartása érdekében. Az információs társadalom lényege, hogy segítségével az emberek felhasználhatják a globalizáció során felhalmozódó tudás- és információmennyiséget, és ezáltal jobbra, gazdagabbá teheti életünket.”

Az információs társadalom a közigazgatást is gyökeresen átalakítja. A korábbi, hivatal-központú szemlélet és az az alapján megszervezett közigazgatás meghaladottá, lassúvá, kevésbé hatékonyá válik, az információs társadalom vívmányai segítségével az az ügyintézési idő rövidüléséhez, a hivatalok számára az ügyteher mérsékléséhez, míg az állam számára a közigazgatásra fordított kiadások drasztikus csökkenéséhez vezethet.

Kutatásom célja elsősorban a magyar elektronikus közigazgatás jelenlegi, és a közeljövőben várható állapotának bemutatása, továbbá annak felderítése, hogy a nemzetközi e-közigazgatási gyakorlat mely megoldásai alkalmazhatóak a magyar e-közigazgatásban, különösen az Észtországban kialakított, egyedülálló digitális állam közigazgatásának elemzésén keresztül.

Észtország olyan világviszonylatban is egyedülálló megoldásokat alkalmaz a mindennapok során, melyek más országokban való alkalmazása – a megfelelő óvintézkedések mellett – mindenképp javallott, ilyennek tekinthető különösen az egyszerűen használható elektronikus személyi igazolvány, az adatnagykövetség, vagy maga az elektronikus szavazás is, mely forradalmasíthatja az állampolgárok és a közigazgatás közti kapcsolatot.

Közigazgatási jog II. tagozat

BARNA MÓNICA

jogász

osztatlan, 9. félév

SZTE ÁJK

Témavezető:

Dr. Siket Judit

egyetemi adjunktus, SZTE ÁJK

SZERVEZETI ÉS ELJÁRÁSI SZABÁLYOK A VADÁSZATI IGAZGATÁSBAN

A rendszerváltozást követően a közigazgatást érintően számos reformprogram került meghatározásra. A 2010 óta zajló átalakítások mind a szervezetet, mind pedig az eljárásokat mélyrehatóan érintették, erőteljes centralizációs hatást kiváltva, ez pedig a vadászati igazgatáson belül is érzékelhető hatásokkal járt. A vadászat mint tevékenység közigazgatási szervezeti, eljárási, funkcionális oldalának vizsgálata a jogirodalomban nem jellemző, a téma kutatása azonban időszerű, hiszen megjelent a vadászati törvényt kiegészítő új végrehajtási rendelet és hatályba lépett az általános közigazgatási rendtartás, amelyek nagy hatással voltak mind a vadászat szervezetrendszerére, mind pedig a vadászatot érintő közigazgatási eljárásokra.

A kutatás célkitűzése, hogy elemezze a fennálló kapcsolatot a vadászat jogi rendje, valamint a közigazgatási jog között a hatályos szabályozások vizsgálatával, valamint a területen tevékenykedő szakemberek véleményének megjelenítésével és az ezekből eredő megfelelő következtetések levonásával. Cél továbbá, hogy a dolgozat feltárja a vadászati igazgatás területén megvalósított reformértékű lépéseket és a már jelenleg is érzékelhető hatásokat. A hipotézis szerint megvalósul a bürokráciamentes és ügyfélcentrikus eljárás a vadászati igazgatáson belül, valamint a vadászati igazgatás még hatékonyabbá tehető. Ennek alátámasztására a kutatás kérdéseket vet fel és megoldási javaslatokat vázol a szervezetrendszer és az eljárások rendjének fejlesztése érdekében.

DOMBROVSKY BORBÁLA

jogász
osztatlan, 7. félév
ELTE ÁJK

Témavezető:

*Dr. Hoffman István
egyetemi docens, ELTE ÁJK*

AZ ÁLTALÁNOS ISKOLAI SZEGREGÁCIÓ KÖZIGAZGATÁSI JOGI KÉRDÉSEI MAGYARORSZÁGON – AZ ÁLLAM KÖTELEZETTSÉGE ÉS A TELJESÍTÉS SZERVEZETI, SZABÁLYOZÁSI ESZKÖZEI

Az iskolai szegregáció egy igen súlyos, hátrányos következményekkel járó probléma, amely egyéni és társadalmi károkkal jár. A probléma kezelésével kapcsolatban a dolgozat több kérdésre keres választ: milyen követelmények fogalmazódnak meg az állami szereplővel szemben, és ezeknek milyen eszközökkel tud eleget tenni? Továbbá ezen eszközök mennyiben lehetnek eredményesek?

A dolgozat első kérdésének eredménye úgy foglalható össze, hogy a jogszerű oktatási rendszerhez hozzá tartozik a szegregáció elleni eredményes fellépés is, így az államnak pozitív kötelezettsége, hogy hatékony intézkedéseket tegyen annak visszaszorítására. Az eszközök közül a reagáló, „represszív” hatósági-bíróági eszközök ugyan igen progresszívek egyenlő bánásmód, illetve közintézeti jogviszony szempontjából, mégsem alkalmasak arra, hogy rendszerszinten kezeljék a problémát, így a közszolgáltatásszervezési eszközök szerepe felértékelődik. A közszolgáltatásszervezési eszközök megközelítése három szintre bontható: az általános kiegyenlítés, a hátrányos helyzet kompenzálása, illetve a közvetlen szegregációt tiltó intézkedések azok, amelyeken keresztül sikeres lehet a fellépés. Az első megközelítésen keresztül alkalmas a célra a szabályozás és a fenntartás struktúrája. A HH gyermekek hozzáféréseinek segítségével a beiskolázási szabályrendszer is a szegregáció felszámolásának eszköze lehet. A hatóság feladat- és hatáskörei, a jogsértés szankcionálása, illetve a beiskolázási feladatok pedig direkt, szegregációt felszámoló eszközök. szabályozásban, intézményrendszerben rejlő lehetőségek ellenére jelenleg sajnos nem mondható, hogy hazánk eredményesen szorítja vissza a szegregációt. Eredményesség tekintetében a dolgozat arra jut, hogy bár az elvi lehetőségek kedvezők, az oktatási rendszerben fellelhető piaci mechanizmusok, illetve az ezeket nem elegendő mértékben korlátok között tartó rendelkezések akadályozzák a méltányosságra, integrációra vonatkozó oktatáspolitikai célok érvényesülését. A szabályozás és az intézmények kedvező elvi lehetőséget teremtenek, így jobb kihasználásuk érdekében nagyobb hatósági aktivitásra, és egyes pontosításokra szükség van.

FAZEKAS CINTIA

jogász

osztatlan, 5. félév

PTE ÁJK

Témavezető:

*Dr. Fazekasné Dr. Pál Emese
egyetemi tanársegéd, PTE ÁJK*

A KÖZÖSSÉGI EGYÜTTÉLÉS SZABÁLYOZÁSÁNAK EGYES KÉRDÉSEI A HELYI ÖNKORMÁNYZATOKNÁL

Dolgozatom témája a közösségi együttélés alapvető szabályozása kapcsán felmerülő problémák vizsgálata. A szabálysértésekről, a szabálysértési eljárásról és a szabálysértési nyilvántartási rendszerről szóló 2012. évi II. törvény (Szabs. tv.) hatálybalépését követően a tiltott, közösségellenes magatartások, majd a közösségi együttélés alapvető szabályainak rendeletben való megállapítására, továbbá meghatározott keretek közötti bírság kiszabására a felhatalmazást Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény (Mötv.) adta meg a helyi önkormányzatok számára. Ennek indoka, hogy a Szabs. tv. önkormányzati szinten nem teszi lehetővé szabálysértési tényállás megállapítását. Lényeges, hogy nem bármely magatartás szabályozható a helyi önkormányzat képviselő-testülete által, kizárólag azon szélsőséges és adott közösséggel szembemenő cselekmények, melyek e kategóriába még beletartozhatnak. Nem elhanyagolható, hogy az önkormányzati rendeleteknek összhangban kell állniuk az Alkotmánybíróság döntéseivel, az alapvető jogok biztosának gyakorlatával, valamint ügyelni kell arra, hogy ne legyenek ellentétesek az Alaptörvény rendelkezéseivel, továbbá a szabályozott magatartások ne tartozzanak a Szabs. tv. hatálya alá, illetve a Büntető Törvénykönyv szerint, továbbá a bírói gyakorlat során ne essenek valamely bűncselekmény törvényi tényállása körébe.

Látható, hogy az önkormányzatok kvázi-szabálysértésként szabályozzák azon magatartásokat, melyek a Szabs. tv.-t megelőző időkből szabálysértésnek minősültek volna.

Dolgozatomban először a szabályozó rendeletek elméleti alapjait, valamint törvényi hátterét kívánom felvázolni. Ezen belül kifejtem, hogyan kerülhetnek megállapításra az említett magatartások, hogyan történik rendeleti szabályozásuk, majd ismertetek pár gyakorlati példát, melyeken keresztül szemléltethetők a rendeletalkotási folyamat erősségei, gyengeségei. A súlypont, hogy a határvonal aközött, hogy mely cselekmény minősül szabálysértésnek, és melyik tartozik a fentebb említett kategóriába meglehetősen homályos, ezáltal előfordulhatnak olyan esetek, amikor egy önkormányzat által szabályozott magatartás már inkább minősül szabálysértésnek, valamint az a kérdés, hogy az önkormányzatok mennyiben élnek megfelelően az e tárgykörben történő rendeletalkotási lehetőséggel.

KISS LÚCIA

jogász
osztatlan, 10. félév
PPKE JÁK

*Dr. Patyi Gergely
egyetemi adjunktus, PPKE JÁK*

*Témavezetők:
Dr. Gerencsér Balázs
egyetemi docens, PPKE JÁK*

ÚJRAÉLESZTÉS FOLYAMATBAN? – AZ EURÓPAI UNIÓ EGÉSZSÉGÜGYI STRATÉGIÁJÁNAK MEGVALÓSULÁSA MAGYARORSZÁGON

Az egészségügy régóta Magyarország egyik legbetegebb ágazata, melynek megfelelő megreformálása évtizedek óta várat magára. Próbálkozások voltak, vannak is. És eredmény? Dolgozatom a hazai egészségügyi szakigazgatási ágazat stratégiaalkotásának megvalósult, illetve meghiúsult elemeit vizsgálja az Európai Unió tárgyban alkotott stratégiáinak fényében, a 2014-2020-ig tartó időszakban.

Az uniós és a magyar stratégiák középtávra, azaz 6-7 éves periódusokra vannak kialakítva. A témát illető egyik legfőbb meglátásom azonban, hogy az egészségügy megreformálása hosszú távú – hazánk esetében nagyjából 20-25 évre szóló – stratégiai tervek szerint tud csak megvalósulni, és a jelenlegi középtávú tervek a cselekvési programokra való bontáshoz lennének szükségesek.

Véleményem szerint továbbá a hatékonyabb betegellátás előmozdítása és az egészségügyi személyzet túlterheltségének csökkentése érdekében az orvosok feladatkörét a gyógyításra kellenne szorítani, így főként szükséges lenne a kórházak irányítását és stratégiaalkotását egészségügyi menedzserekre, az adminisztratív tevékenységeket egészségügyi informatikai szakemberekre, az ápolást az ápolókra bízni.

Kutatásaim során úgy találtam, hogy az egészségügy javításában való társadalmi részvétellel mind az EU-ban, mind hazánkban kulcsfontosságú tényező. Úgy gondolom, az egészségügy megújítását társadalmi konszenzus nélkül nem lehet sikeresen véghezvinni, azaz bizonyos pontokban közös álláspontra kell jutnia a társadalom tagjainak, akik közé a mindenkori kormány és az egyes állampolgárok is beletartoznak. Ehhez hatékonyan növelni kellene a lakosság egészségtudatosságát is.

Mindezek mellett arra a következtetésekre jutottam, hogy az egészségügy már jóval a megbetegedés előtt, a betegségmegelőzésben és az egészséges életmód kialakításában is szerepet játszik. Erre mind az Unió, mind Magyarország nagy hangsúlyt fektet, a prevenció hatékonysága azonban még hagy kívánnivalót maga után. Itthon eddig főként a jogszabályba ültetés szintjén történt meg a megelőzés fogatosítása, de a hajlandóságot emberközelibb módokon növelni kellene, mert az állampolgárok még mindig nem érzik magukat eléggé érintettnek a témában.

A dolgozat címére választ adva, véleményem szerint kijelenthetjük, hogy Magyarországon az újraélesztés folyamatban van: a hazai ágazati stratégia a legtöbb esetben jól, és az uniós stratégiáknak megfelelően lett összeállítva, de a teljes megvalósítás hosszas évek alatt fog csak bekövetkezni.

MOLNÁR KATA

jogász

osztatlan, 5. félév

PTE ÁJK

Témavezető:

Dr. Rózsás Eszter

egyetemi docens, PTE ÁJK

ÁLLAMI SZEREPVÁLLALÁS A KULTÚRA IGAZGATÁSÁBAN

A Talcott Parsons és Niklas Luhmann nevéhez fűződő strukturalista társadalomelmélet szerint a politikai rendszernek el kell határolódnia a kulturális rendszertől és nem akadályozhatja annak működését. Dolgozatomban azt a kérdést járom körül, miként valósul meg ez az elmélet napjainkban Magyarországon. Történeti áttekintésben a kulturális igazgatás és a központi igazgatás közötti viszony változásait, az állam kulturális igazgatási területeken végzett tevékenységét vizsgálom az 1870-es évektől kezdődően, majd a jelenlegi intézményi struktúra, szabályozás bemutatását követően az állami finanszírozás, beavatkozás néhány példáját, valamint a helyi közművelődési igazgatást előtérbe állítva igyekszem rálátást adni hazánk jelenlegi kultúrpolitikájára.

Kutatásom során arra a következtetésre jutottam, hogy a rendszerváltás idején kitűzött céloktól – a demokratikus kultúrpolitikai modell megvalósításától, az állam kulturális életet „csak” támogató funkciójától – ismét fokozatosan távolodik az állami, központi igazgatás. A kérdést azonban, amely a vizsgálataim kapcsán felmerült, e dolgozatban nem tudom megválaszolni, nevezetesen hogy ez a folyamat egyszer megáll-e, esetleg visszafordul, vagy épp ellenkezőleg, gyűrűzik tovább, és az állami igazgatás eltávolodik a demokratikus kultúrpolitikai modelltől. A helyi igazgatás kapcsán írtak mindenesetre reményt keltőek.

NAGY LÁSZLÓNÉ

jogász
osztatlan, 10. félév
KRE ÁJK

Témavezető:

*Dr. Móré Sándor
egyetemi adjunktus, KRE ÁJK*

ASP RENDSZER ALKALMAZÁSA AZ ÖNKORMÁNYZATI IGAZGATÁSBAN

Dolgozatom célja az önkormányzati igazgatásban folyó reformfolyamat bemutatása, melynek során prioritást élvez az ASP rendszer önkormányzati igazgatásban történő alkalmazása. Az új kihívások éppen a személyesség, illetve nem elektronikus felületeken keresztül megvalósuló közvetlenség iránti igényt növelik, növelhetik meg.

A fókusz az innováció erősségeinek és kockázati tényezőinek beazonosítása, következtetések levonása.

A témát írott forrásanyagok, kérdőív elemzésével és saját gyakorlati, szakmai tapasztalataim alapján dolgoztam fel.

A jövő feladata a digitális térben történő közigazgatás feltételrendszerének (személyi, infrastrukturális) folyamatos fejlesztése.

NAGY-PALLAY KLÁRA

jogász

osztatlan, 3. félév

KRE ÁJK

Témavezető:

Dr. Rixer Ádám

egyetemi tanár, KRE ÁJK

ÁLLAT AZ ÁLLAMBAN, A JOGÉRVÉNYESÜLÉS DILEMMÁI AZ EBTARTÁSI JOGI NORMÁK TÜKRÉBEN

Magyarországon jelenleg kizárólag becslések állnak rendelkezésre az ebtartás mértékéről, illetve az országban élő ebek számáról. Ezen – eredetileg csak bevezető gondolatnak szánt – megállapítás már önmagában is megkérdőjelezi az ebtartással összefüggő jogi normák érvényesülésének tényét, azonban a jogérvényesülés kérdése túlmutat az adminisztráció hiányán. Kutatásom bemutatása során szeretném felhívni a figyelmet arra, hogy a megjelölés és a megfelelő nyilvántartás hiánya, a hibás tulajdonjog átruházási gyakorlat, a pontatlan, hiányos ebtartói ismeretek, illetve a szerteágazó, koordinációt és egységes jogalkalmazást mellőző állatvédelmi rendszer komoly akadályokat állít a társadalmi rend fenntartása, az állatvilágot védő jogi garanciák megtartása, valamint a békés, biztonságos együttélés útjába. Az ebtartás szabályozása nem csupán élet- és vagyónvédelmi, illetve állatvédelmi aspektusból bír jelentőséggel, hanem az ebtartásból fakadó társadalmi konfliktusok feloldását is szolgálja. Dolgozatomban kísérletet teszek az ebtartáshoz kapcsolódó hatályos jogi normák rendszerezésére, választ keresve arra, az állatvédők által is gyakran feszegetett kérdésre, hogy a jogalkotó megfelelő módon reflektált-e az ebtartásra. A jogi norma azonban nem csak egy elvontan érvényes, hanem egy gyakorlatban is érvényesülni kívánó norma, így az elemzés fő kérdésévé az válik, hogy érvényesülhetnek-e a XXI. század felgyorsult világában az oly egyszerűnek tűnő, mégis sokrétű ebtartással összefüggő jogi normák? Eljut-e az egyén szintjére a jogi normák rendeltetése? Milyen funkciót tölt be a jogalkalmazó? Miként orientálhatók az egyének alternatív módon a jogkövetésre, megelőzve a jogsértések elkövetését?

Manapság eb tulajdonjogához bárki hozzájuthat, ennek ellenére ritkán esik szó az állat megszerzését megelőzően a kapcsolódó jogi előírásokról: az állattartót terhelő állategészségügyi és adminisztratív kötelezettségekről, vagy éppen az állattartó büntetőjogi, illetve kártérítési felelősségéről. A jogszabályok azonban nem csak az ebtartókat kötik, helyi önkormányzatok, jegyzők, vagy például állatorvosok éppúgy érintettek a jogérvényesülés rendszerében, mint az ebtartók.

A dolgozatomban felállított problémakatalógus mellett bemutatásra kerülnek olyan, a gyakorlatban megvalósuló, valamint elméletben feltételezhető innovatív jellegű, előremutató intézkedések, ajánlások is, amelyek ellensúlyozzák a negatív példákat és reflektálnak az ebtartásból fakadó nehézségekre.

SZIEBERT BORBÁLA

jogász
osztatlan, 10. félév
PPKE JÁK

*Dr. Kurunczi Gábor
mb. oktató, PPKE JÁKK*

*Témavezetők:
Dr. Varga Ádám
mb. oktató, PPKE JÁK*

AZ EGYSZERŰ BEJELENTÉS BONYODALMAI

Az egyszerű bejelentési eljárás alapvető szemléletváltást követelt meg az építési jogban. Bevezetése a lakhatási célú beruházások meggyorsítására adott lehetőséget az adminisztrációs terhek csökkentésével. Az engedélyezési eljárás helyett életre hívott intézmény szociálpolitikai megfontolásból került bevezetésre. Az előzetes adminisztráció azonban jelentős garanciákat foglalt magában. Eredményképpen egyes esetekben az építtető került bizonytalan helyzetbe.

A Kormány Intézkedési tervében az átlagosnak mondható minimum méret meghatározásával egy eddiginél gyorsabb eljárásmenetet határoz meg. Célja, hogy új lakóépület építése és bővítése esetén a hatóság csupán tudomásulvételi eljárást folytasson le a bonyolult építési engedélyeztetés helyett.

A szabályozás instabil, bevezetése óta ötször jelentős módosításon esett át.

Az építtetők szabadsága a látszattal szemben nem korlátlan. Az egyszerű bejelentéssel folytatott építési tevékenységet az építésfelügyeleti hatóság ellenőrzi és szankcionálja.

Az intézmény bevezetése által az építési szabályok átalakultak. Az Építési törvény módosításával ellehetetlenítették a települési önkormányzatok településkép-védelmi hatáskörét és a helyi építési szabályok megcsonkításával veszélybe került az utcakép egysége. Akadtak önkormányzatok, akik új adófajták (giccsadó) bevezetésével próbálták visszaszerezni elkobzott hatáskörüket. A legtöbb önkormányzatnak súlyos problémát okozott ez a szabályozás, és félreérthető szövegezésből az építtetőnek is hátránya származhatott.

A Településképi törvény megalkotásával az önkormányzatok településképi rendelet kiadása útján jogi eszközöket kaptak, a törvény végrehajtási rendelete viszont újra megkötötte azok kezét. A települések nagyobb részét kitevő területeken az anyaghasználaton kívül más településkép-védelmi követelményt nem határozhat meg az önkormányzat, mely megkötés tovább ostromolja az utcakép egységét.

A másik jelentős probléma a szomszédokat érinti. Az előzetes adminisztrációval a szomszédok előzetes jogorvoslati joga megszűnt, melyből adódóan a jövőben tömeges jogvitára lehet számítani.

Az új eljárás elérte üdvözlendő célját és megkönnyítette az építkezést, ösztönözte a lakásépítést, viszont a szabályozással okozott hátrányok száma is jelentős. A jövőben a precízebb, megfontoltabb módosítás lehet a megoldás, ahol szakemberek segítségével alkotják meg a jogi szabályozást.

TÁLAS KOLOS ISTVÁN

jogász

osztatlan, 8. félév

SZE ÁJK

Témavezető:

Dr. Kálmán János

egyetemi tanársegéd, SZE ÁJK

AZ INTÉZMÉNYI GYERMEKÉTKEZTETÉS SAJÁTOSSÁGAI, KÜLÖNÖS TEKINTETTEL A NEM ÁLLAMI KÖZNEVELÉSI INTÉZMÉNYEKBE FOLYÓ GYERMEKÉTKEZTETÉS ÁLLAMI FINANSZÍROZÁSÁRA

Az Alaptörvény szerint „minden gyermeknek joga van a megfelelő testi, szellemi és erkölcsi fejlődéshez szükséges védelemhez és gondoskodáshoz” [Alaptv. XVI. cikk (1)]. Ebből fakadóan a magyar állam évről-évre jelentős szerepet vállal a gyermekek étkezésének anyagi támogatásában, legyen szó szünidei vagy intézményi gyermekétkeztetésről. Jelen dolgozat ez utóbbi, az intézményi gyermekétkeztetés rendszerét kívánja körüljárni. Dolgozatom célja bemutatni a gyermekétkeztetés közigazgatási és pénzügyi hátterét, rámutatni a rendszer előnyeire és esetleges ellentmondásaira, s ezekre javító jelleggel, de lege ferenda javaslatokat megfogalmazni. Ezen belül közelebbről megvizsgálom a nem állami köznevelési intézményekben folyó gyermekétkeztetés állami finanszírozását, az abban rejlő esetleges ellentmondásokat. Hiszen lényegében nincs olyan magyar család, akit a gyermekétkeztetés kérdése nem érintene vagy érintett volna közvetlenül. A gyermekek étkezési térítési díjának mértéke, az étkezés lemondásának szabályai, a rezsiköltség és a nyersanyagköltség viszonya nap, mint nap előkerül a mindennapi beszélgetéseink során, de sokszor nem tudjuk pontosan, hogy mi van ennek hátterében, hogyan születnek meg a befizetésre váró számlák, és azt sem tudjuk, hogy tulajdonképpen ki fizeti ki a gyermekek, tanulók étkezésének teljes költségét. Különösen érdekes kérdés a kedvezményekkel rendelkező gyermekek étkezésének finanszírozása. Dolgozatomban ezekre a kérdésekre keresem a válaszokat.

**Magyar állam- és jogtörténet
I. tagozat**

BÁRÓ-FARKAS MARGIT CHIARA

jogász

osztatlan, 5. félév

SZTE ÁJK

Témavezetők:

Dr. Balogh Elemér
egyetemi tanár, SZTE ÁJK

Dr. Tamási Anna Éva
egyetemi adjunktus, SZTE ÁOK

A NEMI ERKÖLCS ELLENI CSELEKMÉNYEK EGYHÁZJOGI MEGÍTÉLÉSE

„Mi tudjuk, hogy a törvény jó, ha valaki helyesen alkalmazza; de tudatában kell lennünk, hogy a törvényt nem az igaz emberért hozták, hanem a gonoszokért, a lázadókért, az istentelenekért, a bűnösökért, a vallástalanokért, a közönséges lelkekért, az apa- és anyagyilkosokért, a vérengzőkért, a tisztátalanokért, a fajtalanokért, a rabszolgá-kereskedőkért, a hazugokért, a hamisan esküvőkért, és mindazért, ami még ellenkezik az igaz tanítással, a boldog Isten dicsőségéről szóló evangéliummal, amelynek hirdetésére megbízást kaptam.” (1Tim 1,9-11)

Dolgozatom megírása során elsődleges célom valami új alkotása volt, ami egyrészt szervesen egyházjoggal foglalkozik, valamint egyedi sajátos csoportok alkalmazására ad lehetőséget. Alapvetően a 18. és 20. század eleje közötti időszakot céloztam meg.

A tanulmány első fő szerkezeti részénél egyházjogi fogalmakat tisztázok, a fontosabb fogalmi meghatározásoknál figyeltem a tömörségre és csak a szükséges mértékben bőcsátkoztam bővebb kifejtésekre, mindazonáltal meglátásom szerint ez egy elengedhetetlen részre volt a dolgozatnak, hiszen így egy témát kevésbé ismerő olvasónak is emészthetőbbé vált tanulmányom. Több helyen összehasonlítottam a nemi erkölcs elleni cselekmények egyházjogi és állami szabályozás sajátosságait, ahol kifejezetten a Codex Iuris Canonici-t és a Csemegi-kódexet vettem alapul. A tanulmány második szerkezeti egységében csoportokat képeztem a laikusok illetve a klerikusok által elkövethető nemi erkölcsöt sértő cselekményekből. Egyes csoportoknál a forrásfeltárást is alkalmaztam, annak érdekében, hogy példákön keresztül még inkább hitelesebbé tudjam tenni az adott eseteket. Itt a Kalocsai Érseki Levéltárban megtalálható Szentszéki peranyagot tanulmányoztam az 1733 és 1866 közötti időintervallumban.

Meglátásom szerint esszenciális a jogtörténeti források feldolgozása, kiváltképp, ha az nehezen fellelhető, nyelvi akadályokba ütközik, mindazonáltal erősíti egy dolgozat jelentőségét, ha a jelenkor életvitelére, történéseire is jelentőséggel, tanulsággal szolgálhat, akár az átlag polgárok számára is.

BICZÓ ANDRÁS

jogász
osztatlan, 9. félév
DE ÁJK

Témavezető:

*Dr. Papp László
egyetemi adjunktus, DE ÁJK*

„MAJDNEM TÖRVÉNYES TEKINTÉLY...” – BENEDIKT CARPZOV HATÁSA DEBRECEN 18. SZÁZADI BÜNTETŐ ESETJOGÁRA

Dolgozatomban arra tettem kísérletet, hogy Benedikt Carpзов (1595-1666) szász jogtudós-nak Debrecen szabad királyi város 18. századi büntető esetjogára gyakorolt hatását feltárjam. A téma választást alapvetően két cél motiválta. Egyrészt a joggyakorlatot egy olyan aspektusból vizsgálni, amelyre tudomásom szerint eddig még számottevően nem került sor. Másrészt a Carpзовra történő hivatkozások alapján feltárni, hogy milyen volt az idegen jog (ius aliarum gentium) és a hazai jog (ius patrium) egymáshoz való viszonya a hazai büntető jogalkalmazás tükrében. A kutatás alapján megállapítható, hogy az ítéletekben szereplő hivatkozások száma nem volt olyan jelentős. A hivatkozások nagy részét az actio fiscalisokban és a perbeli szóváltásokban szereplő hivatkozások tették ki. A Carpзов munkáiban megjelenő jog elsősorban egyfajta támogató funkciót töltött be az esetjogban, olyan kérdésekben használták fel, mikor az a hazai joggal azonos megoldást nyújtott. Ezen túl azonban több olyan eset is előfordult, ahol a hazai jogi szabályozás kiegészítésére szolgált, illetve ha a hazai jog az adott kérdést nem szabályozta, akkor hivatkozták.

BRAUN ZSOLT ZOLTÁN

államtudományi
osztatlan, 3. félév
NKE ÁKK

Témavezető:

*Dr. Csapó Zsuzsanna
egyetemi docens, NKE NEK*

FEJEZETEK A MAGYAR DIPLOMÁCIAI KAPCSOLATOK ÉS INTÉZMÉNYRENDSZER TÖRTÉNETÉBŐL (1000–1690)

Az I. világháborút követően Magyarország újra szuverén államként tudott fellépni a nemzetközi és diplomáciai kapcsolatok színterein. Először az 1918. évi V. néptörvény rendelkezett az „önálló magyar külügyi igazgatásról.”

Az önálló magyar külügyi igazgatás azonban nem történelmi gyökerek nélküli intézményes forma. Évszázadok távlatában sejlenek fel a magyar királyok és erdélyi fejedelmek külpolitikai céljai és az ezek irányvonalát képviselő diplomaták. Történelmi fejlődés eredményein nyugszik korunk magyar diplomatáinak hétköznapi tevékenysége, amely fejlődést a nemzetközi és ezen belül is az európai történelem eseményei formáltak. A pályamű a középkori Magyar Királyság és az Erdélyi Fejedelemség vonatkozásában elemzi a magyar követek kiválasztásának konkrét módjait, az egyes történelmi korszakokban jellemző szervezeti rendszert vagy annak hiányát. Felvillant konkrét történelmi eseményeket és rávilágít arra, hogy a szerves fejlődés és a nemzetközi politika által teremtett lehetőségek mentén a magyar diplomácia megállta helyét az európai történelem színpadán.

Az eredmények közé sorolható, hogy az elmúlt évtizedekben nem volt olyan tudományos publikáció Magyarországon, amely, ha vázlatosan is, de a magyar diplomáciai kapcsolatok történetét a jelzett történelmi időben egységében elemezné. A kutatás elsősorban a diplomáciai szervezeti rendszer történetének mind teljesebb feltárására irányul: a magyar külügyi szervezetrendszer és diplomácia történetéről, annak kialakulásáról és fejlődéséről az Erdélyi Fejedelemség önálló létének megszűnéséig. A pályamű elkészítése során dokumentumelemzést, korabeli diplomáciai iratok és anyagok valamint témához kapcsolható irodalom elemzését végeztem el.

A kutatás alapján megállapítható, hogy a magyar külpolitikai elképzeléseket és a diplomaták tevékenységét a XV. század végéig egy egységes államszervezet részeként határozhatjuk meg, ahol a papság, a főnemesi réteg kiváltsága volt követnek, diplomatának lenni. Az ezt követő időszakban a magyar származású diplomaták egy három részre szakadt ország keretei között és adott hatalmi bázisok (királyi Magyarország és Erdély) oldalán dolgoztak, ahol már a köznemesi réteg és a tanultabb polgári réteg is diplomáciai szolgálatot végezhetett.

CSENGEI ZOLTÁN JÓZSEF

államtudományi
osztatlan, 3. félév
NKE ÁKK

Témavezető:

*Dr. Pókecz Kovács Attila
egyetemi tanár, NKE ÁKK*

PÉNZÜGYI IGAZGATÁS. A KÖZÖS PÉNZÜGYMINISZTERIUM GYAKORLATA AZ OSZTRÁK–MAGYAR MONARCHIÁBAN 1867 ÉS 1918 KÖZÖTT

A dolgozat megírásának a célja az Osztrák-Magyar Monarchia közös Pénzügyminisztériumának államkormányzati szervként való vizsgálata volt. A közös szervet politikai, jogi, valamint személyzeti szempontokból szemléltettem. A hangsúlyt két kérdésre fektettem. Egyrészt a magyar szuverenitás és a birodalmi egység egymással ellentétes célkitűzéseinek az együttes megvalósítására irányuló, a közös Pénzügyminisztériumot érintő intézményi megoldásokra. A másik kiemelt terület a közös miniszter hatáskörének a dinamikája.

A dolgozat megírását anyaggyűjtés előzte meg. Olvastam a közös Pénzügyminisztériumot a dualista rendszer kontextusában elhelyező, valamint a közös minisztérium belső szervrendszerével foglalkozó magyar és német nyelvű könyveket és tanulmányokat. A jogi-, pénzügyi- és történeti témájú írások mellett elsődleges történeti forrásokat is feldolgoztam. A dolgozat első feléhez elsősorban a korszak törvényeit, második feléhez pedig az Országos Levéltár, valamint az Országgyűlés vonatkozó iratait használtam fel.

A közös Pénzügyminisztériumra vonatkozó legnagyobb kihívás Ausztria és Magyarország szuverenitásának, valamint a monarchia egységének és biztonságának az együttes biztosítása volt, ami intézményi-jogi szabályozást kívánt meg. Az kiegyezést létrehozó jogforrások igyekeztek definiálni a közös minisztérium hatáskörét, ám a szabályozás hézagjait a nehezen megragadható szokásjog pótolta. A közös tárca így meglehetősen szűk jogosítványokkal rendelkezett, hatáskörét más hatóságokkal megosztva gyakorolhatta. A dualizmus közjogi rendszere összességében alkotmányosnak mondható, bár mai szemmel hiányosságokat állapíthatunk meg bizonyos területeken. Ez azonban nem aggályos, hiszen a közös szervek ellenőrzésére az országos szerveken keresztül volt lehetőség.

A közös pénzügyminiszter a dualista rendszer meghatározó kommunikációs csomópontjának számított, ami sikeressé tette a mindenkori tárcavezetőnek a saját mozgástere tágítására irányuló törekvéseit. Az 1870-es évek végére az adminisztratív jellegű tárca politikaformáló intézménnyé vált, kibővült illetékességi területtel. 1879-től az uralkodó összekapcsolta a közös Pénzügyminisztériumnak, valamint Bosznia és Hercegovina tartományoknak az irányítását.

ÉLES JÁNOSNÉ

munkaügyi és társadalombiztosítási igazgatási alapszak

BA, 5. félév

ME ÁJK

Témavezető:

*Dr. Koncz Ibolya Katalin
egyetemi docens, ME ÁJK*

A MUNKAVÁLLALÓK BIZTOSÍTÁSI JOGVISZONYAINAK FEJLŐDÉSTÖRTÉNETE MAGYARORSZÁGON 1867-1945 KÖZÖTT

A társadalmi együttélés a történelem során minden kultúrában, és minden politikai, gazdasági és vallási kontextusban felvetette az öngondoskodás kérdését, illetve az állam szerepét és beavatkozása mértékének szükségességét.

Napjaink globalizálódó világában, valamint a migrációs nyomás és az európai előregedő társadalom problémája által alakított közegben sürgető kérdéseket kell megoldaniuk az Európai Uniónak és a tagállami kormányoknak. Évtizedek vagy akár –századok alatt a kontextus teljesen átformálódott, így új módszerekre, más stratégiai irányvonalakra vagy akár komplex reformokra, és a célkitűzések újradefiniálására van szükség ahhoz, hogy a jóléti rendszer fenntartható és hatékony legyen.

Hazánkban hagyományosan erős jóléti államot kívánt meg a társadalom.

Úgy vélem, hogy ez az érzékenység a magyar történelem során a sokkal régebbi korokból fakad, ezért igyekszem megvizsgálni, hogy mely jogi aktusok nyomán formálnak ilyen magas igényt a magyarok az állami gondoskodásra. Mivel ez egy rendkívül széles terület, csupán egy szegmensét választom ki, a társadalombiztosítást, hisz, ez egy olyan, terület, amely talán a legszélesebb körben lefedi a társadalmat – tehát lényegében mindenkit érint.

Dolgozatomban bemutatom, hogy a történelem során az volt a cél, hogy a társadalom minél több tagjának biztosítsák az ellátást, ám nemcsak a dolgozóknak, hanem az ő családtagjaiknak is. Ráadásul a törvényalkotásban az is jelentős formáló erőnek bizonyult, hogy milyen politikai, gazdasági és társadalmi kontextus problémáival kellett megbirkózni, hiszen ezek olyan meghatározó tényezők voltak, amelyek a képükre formálták az adott kor társadalombiztosítási rendszerét.

Ma ugyanezt a jelenséget figyelhetjük meg, és megállapíthatjuk, hogy lehetetlen a társadalombiztosítás organikus fejlődését és a reformokat kivonni ezen hatások alól.

Jelenlegi rendszerünknek egyre több és súlyosabb problémával kell megküzdenie. A probléma összetett. Most is, mint a történelem során már annyiszor, mérlegelni kell a kor kihívásait, társadalmi problémáit.

Fel kell ismerni, hogy az utóbbi években, évtizedben nagymértékben átalakult a társadalom, más kompetenciák a fontosak, s teljesen más jellegű megoldandó feladatok várnak ránk.

A kontextus teljesen átformálódott, így új módszerekre, más stratégiai irányvonalakra vagy akár komplex reformokra, és a célkitűzések újradefiniálására van szükség ahhoz, hogy a jóléti rendszer fenntartható és hatékony legyen.

KOLOSTYÁK KAMILLA

közigazgatás-szervező

BA, 5. félév

NKE ÁKK

Témavezető:

*Dr. Peres Zsuzsanna
egyetemi docens, NKE ÁKK*

II. JÓZSEF HÁZASSÁGI PÁTENSÉNEK BONTÓPEREKRE GYAKOROLT HATÁSA

A társadalom legkisebb egysége és egyben alappillére a család, amelynek csírája a házasság. Sajnos napjainkban a házasság stabilitásának gyengülése tapasztalható. A jelenség a társadalmat alapjaiban rázza meg. A tapasztalt tragikus élethelyzetek gondolkodásba ejtettek és kíváncsivá tettek, hogy mit csináltak elődeink másként, s hogyan gondoskodtak jogszabályok útján a család intézményéről.

Munkám során azt a célt tűztem ki, hogy mélyrehatóan megismerjem a házassági köteléki jogot, kiemelt figyelmet szentelve a protestánsok által alkalmazott joggyakorlatra és arra, hogy II. József reformjai miként befolyásolták a korábbi válási gyakorlatot. Ugyanis II. József házassági rendelete megszüntette a katolikus szentszékek világi ügyekben történő bíraskodását, valamint a felekezetek joga szerint folyó házassági pereket, és azokat a világi törvényszékek elé utalta; ugyanakkor a házasságot, hogy érvényes legyen, a felek saját plébánosa, vagy vallásszolgája előtt rendelte köttetni. Kutatásaim során az 1787-1835 közötti időszakra koncentráltam. Elsősorban a fellebbezett kúriai pereket és a bontóperek perkivonatait tanulmányoztam át. Ezekből megismerhettem az eljárás menetét és megbizonyosodhattam arról, hogy egy megromlott házasság esetén a felek társuktól milyen akadályok leküzdése árán tudtak megszabadulni. Továbbá a peranyagokból megtudhattam azt is, hogy eleink milyen magánéleti gondokkal küzdöttek, és azokat miként tudták megoldani. A gyűjtőmunkát a Magyar Nemzeti Levéltár Országos Levéltárában végeztem.

A kutatás eredményeként megállapítható, hogy a házassági reform elméletileg felszabadított a megromlott viszony alól, gyakorlatilag azonban a hagyományos jogi mechanizmusok alkalmazásával ezen szabadságot jelentősen korlátozta, amelyet a bírák válásellenes hozzáállása csak tovább fokozott. Ennek köszönhetően a nemkívánatos házastárstól való megszabadulás csak kevesek kiváltsága volt. A pápens ténylegesen megvalósuló jelentősége abban állt, hogy a bontás az egyház hatásköréből kikerülve polgárvá vált.

KOVÁCS ÁKOS TIBOR

jogász

osztatlan, 7. félév

ELTE ÁJK

Témavezető:

*Bódiné Dr. Beliznai Kinga
egyetemi docens, ELTE ÁJK*

A PÁRBAJ TÖRTÉNETE MAGYARORSZÁGON 1867 ÉS 1914 KÖZÖTT, KÜLÖNÖS TEKINTETTEL A PÁRBAJ TÁRSADALMI VONATKOZÁSAIRA

Dolgozatom témája a társadalomtörténet és a jogtörténet egyik legizgalmasabb jelensége a párbaj, mely végigkísérte az emberiség történelmét a középkortól egészen a 20. század közepéig. Alapvetően a fő kérdés, hogy miért tudott fennmaradni egy olyan vitarendezési mód, mely a büntetőjog azon korszakát idézi, amikor az emberek magánharc útján oldották meg konfliktusaikat. Miért maradt fenn annak ellenére, hogy az uralkodók, valamint később a jogalkotó testületek időről-időre szigorú törvényekben tiltották és igen komoly szankciót helyeztek kilátásba annak, akinek esetleg mégis kedve támadt párbajozni? Továbbá szintén érdekes, hogy miként alakult át a perdöntő bajvívás, mint bizonyítási mód egy, a becsületügyekben kevesek kiváltságaként alkalmazott párharccá. De kik azok a kevesek, akik bármikor fegyveres elégtételt vehettek azon, aki érzetük szerint a becsületükbe gázolt? Erre a kérdésre ad választ a párbajképes társadalom összetételének vizsgálata, mely a dolgozat egyik fő és tudományos novumot kínáló része. Egy komplex szempontrendszert alkalmazva, a dualizmus társadalomszerkezetének részletes áttekintésével kívánok választ keresni arra, hogy kik és miért alkották a párbajképesek társadalmát.

Dolgozatomban tehát áttekintem a párbajt, mint társadalmi jelenséget, részletesen feltárva, hogy mely társadalmi osztályokban, illetve miért éppen ott volt szokás a párbaj vívása. Ezek után megvizsgálom a párbaj fogalmát, formáit, valamint a lovagias eljárásról is ejtek néhány szót. Majd végigveszem a párbaj magyarországi szabályozásának történetét, illetve elemzem a párbaj vétségének büntető-dogmatikai vonatkozásait főként a Csemegi-kódex alapján. Dolgozatom következő részében a magyar országgyűlési képviselők párbajozási szokásait vizsgálom az 1867 és 1914 közötti időszakban, végül a magyarországi párbajjellemes mozgalommal, valamint a párbaj megfékezésére tett javaslatokkal és a párbaj utóéletével zárom munkámat. Az általam választott téma jogtörténeti szempontból azért is aktuális, mert éppen 110 évvel ezelőtt, 1908. június 4. és 6. között Budapesten tartották az első nemzetközi párbajjellemes kongresszust.

KRUSÓCZKI BENCE

jogász
osztatlan, 9. félév
SZTE ÁJK

Dr. Homoki-Nagy Mária
egyetemi tanár, SZTE ÁJK

Témavezetők:
Dr. Varga Norbert
egyetemi docens, SZTE ÁJK

A BUDAPESTI KERESKEDELMI ÉS IPARKAMARA SZEREPE A TISZTESSÉGTelen VERSENYCSELEKMÉNYEK KAPCSÁN

Pályamunkámban a versenyjog történetével, azon belül hazánk első tételes versenyjogi törvényével, az 1923. évi V. törvénycikkkel foglalkozom, amely a tisztességtelen versenycselekményekkel kapcsolatban tartalmazott rendelkezéseket. Az 1923. évi V. törvénycikk generális jelleggel kívánt védelmet nyújtani a tisztességtelen versenycselekmények valamennyi megnyilvánulásával szemben. Dolgozatomban kifejezetten a kamarai választottbíróóságok, valamint zsűri gyakorlatára kívánok összpontosítani, ugyanis a kutatási eredmények összegzéséből egyértelműen megállapítható az a tény, hogy e két szerv feladata és gyakorlata kiemelt fontosságú volt a korszak jogalkalmazása számára.

A törvénycikk szabályozásának központi elemeként az üzleti tisztességet jelölhetnénk meg, amely mindig az adott kor kereskedelmi és iparosvilágának közfelfogásában volt kere-sendő. A zsűri és a választottbíróóságok voltak azon szervek, amelyekben megtestesülhetett a kereskedő és iparosvilág erkölcsi felfogása. Azokban az esetekben, amelyeket a jogalkotó versenytörvényünkben külön nem emelt ki, a jogalkalmazásnak kellett az üzleti tisztesség mércéjét felállítania. A pályamunkában bemutatott esetek alapján azt mondhatjuk, hogy az üzleti tisztesség fogalmának tartalma némiképp eltért az ismert jóerkölc és tisztesség ma-gánjogi kategóriáitól. Az üzleti tisztesség tartalma van, amikor szigorúbb és van, amikor enyhébb mércét mutatott az általános társadalmi erkölcsi megítéléshez képest.

RENDI KATALIN MÁRIA

jogász

osztatlan, 7. félév

SZE ÁJK

Témavezető:

Dr. Mezey Barna

egyetemi tanár, SZE ÁJK

EGYHÁZI BÖRTÖNÖK ÉS SZERZETESRENDI BÜNTETÉSEK

Dolgozatom témáját tekintve az egyházi börtönöket és szerzetesrendi büntetéseket járja körül, különös tekintettel a magyar bencés szerzetesekre, valamint az ő börtöneikre. Az egyházi büntetőjogot mind a mai napig erős kritikák illetik, egyrészt az ítélkezési eljárással kapcsolatban, hiszen az egyházi személyeknek külön egyházi bírósága van, másrészt pedig a kiszabott büntetésekkel kapcsolatban is. A bencés szerzetesrend tekintetében az ítélkezési eljárás pedig még speciálisabb, hiszen ezen rendnél ha belső vita alakul ki, elsősorban maga a főapát ítélkezik a rend tagjai felett.

Kutatásom célja az általános egyházi börtönökön túl a Szent Benedek Rend börtöneiről fennmaradt források megismerése, valamint a büntetések tekintetében elsősorban a Regula előírásainak s felsorolásainak, ezek mellett pedig a Rend vonatkozó rendtörténeti kötetekben leírt belső fegyelemről szóló feljegyzések és büntetések felderítése. A téma különlegességét az adja, hogy az Egyház, s főleg a szerzetesrendek nem nagyon szerették, s szeretik beavatni a kívülálló embereket az életükbe, s az ilyen kényes ügyeikbe, így a börtöntéma és a fegyelmezési témakörök úgymond tabunak számítanak mind a mai napig. Ebből kifolyólag nem meglepő, hogy szinte alig maradtak fent írásos források például a szerzetesrendi börtönökről.

A dolgozatomat egy fogalmi alapvetéssel kezdem, melyben olyan alapvető definíciókat járok körül, mint például az Egyház, a bűn és a büntetés. Ezt követően, az egyházi börtönöket vizsgálom általánosságban, majd pedig ezekre példaként a kutatásaim során talált bencés vonatkozású börtönöket hozom fel. Ezek után áttérek a másik nagy témakörre, a büntetésekre, elsőként a Regulában kiemeltekkel foglalkozom, hiszen a Regula az alapja a bencéseknek, azonban ez nem teljeskörűen szabályozza a rendtagok életét, így a mindennapi élet során kialakítottak a tagok egyéb büntetéseket is, amelyeket a rendtörténeti könyvek alapján dolgoztam fel.

Kutatásom eredményeképp arra a megállapításra jutottam, hogy a bencéseknek valóban léteztek börtöneik Magyarországon, mind a szerzetesrend tagjai mind pedig a világi emberek számára is, a büntetések tekintetében pedig egy igen jól működő büntetési rendszert alakítottak ki, amely többé-kevésbe sikeresen visszatartotta a rend tagjait a súlyos bűnök elkövetésétől.

SUHAJDA MÁTÉ

jogász
osztatlan, 9. félév
PTE ÁJK

Témavezető:

*Dr. Korsós né Dr. Delacasse Krisztina
egyetemi adjunktus, PTE ÁJK*

A KIVÉTELES HATALOM SZABÁLYOZÁSÁNAK EGYES KÉRDÉSEI EURÓPAI KITEKINTÉSEL

A különleges jogrend szabályozása napjainkban ismét aktualitást nyert, tekintettel főként a fokozódó terrorveszélyre és a bevándorlási válságra. E jogintézmény azonban nem új keletű, hiszen már a XIX. század európai államai (például Franciaország, a Német illetve az Osztrák Császárság) is igyekeztek alkotmányos megoldást találni a kivételes állapotok szabályozására.

Hazánkban az első ilyen jellegűnek tekinthető szabályozás az 1848-49-es forradalom és szabadságharc idején megalkotott ún. vésztörvény volt, mely szabályozta többek között a rendkívüli bírászkodást és a kormánybiztosi intézményt a vérzivataros időkben. E kodifikációs fejlődési folyamat nem ért itt véget. A kiegyezést követően egyre nőtt az igény egy olyan szabályozásra, amely kivételes állapot (leginkább háború vagy annak fenyegető veszélye) idején alkotmányos lehetőséget biztosított az alapvető jogok korlátozására, a katonai szervek jogainak kiterjesztésére, rendkívüli közigazgatás és bírászkodás bevezetésére. Hosszas tárgyalások és egyeztetések eredményeként, a balkáni válság és Bosznia annexióját követően, alig két évvel az első világháború kezdete előtt végül megszületett a kivételes hatalomról szóló 1912. évi LXIII. törvény.

A dolgozat a szakirodalmi álláspontok vizsgálata után a kivételes hatalom fogalmát igyekszik körvonalazni. Az európai modellek és a hazai szabályozás történetének átfogó bemutatása után rávilágít arra, hogy hazánkban az említett törvény megalkotásának folyamata során az alkotmányos megoldásra való törekvés kulcsfontosságú volt. A munka rámutat, hogy e törvény végül – jogtudományi és országgyűlési visszhangja, napjaink szerzőinek értékelései alapján – Európában egyedülálló módon képes volt az alkotmányos keretek fenntartására, a végrehajtó hatalom túlkapásainak megakadályozására, megpróbálva annullálni a régtől fogva minden háborúban érvényesülő *inter arma silent leges*-t.

VADÁSZ MÁTÉ FERENC

közigazgatás-szervező

BA, 6. félév

NKE ÁKK

Témavezető:

Dr. Peres Zsuzsanna

egyetemi docens, NKE ÁKK

A KIRÁLYI BIRTOKADOMÁNYOZÁS JELENTŐSÉGE AZ ÁRPÁDOK VALAMINT KÁROLY RÓBERT IDEJÉBEN

Összességében megállapítható, hogy az állam stabilitása, illetve az uralkodó hatalmának biztosítása szempontjából mindig is szükséges volt a lehetséges szövetségesek feltérképezése. A szövetségesek lojalitásának biztosítását igyekezett szolgálni a birtokadományozás rendszerének működtetése. A dolgozatomban említett Árpád-házi, valamint Anjou királyok esetében igen látványos és igen tanulságos volt a donatio alkalmazása.

A fenti értekezésben is számos alkalommal egyértelműen felismerhető az adományozás célja, és az adományozók nyilvánvalóan hosszú távra akarták bebiztosítani az adományos „hűségét”, azonban azt is láthatjuk, hogy időnként ez nem a kívánt eredményt hozta. A túlzott adományozás esetenként éppen a saját hatalmának csorbulásával, illetve potenciális ellenfeleinek megerősödésével járt. Nagyon nehéz volt megtalálni azt az egyensúlyi helyzetet, amely a főurak befolyásának növekedése mellett a királyt is megtartotta gazdasági, társadalmi és politikai hatalmi pozíciójában.

A főurak helyzetének erősödése egyébként a térség gazdaságának fejlődését is maga után vonta, a betelepítési programoknak köszönhetően a népesség növekedése, a gazdálkodás minél szélesebb körű irányítása, az adófizetés szabályozása pedig rákényszerítette az uralkodókat az ország közigazgatásának fejlesztésére is.

Megállapítható tehát, hogy az adományrendszer számos területen meghatározta az ország működését, társadalmi, gazdasági és belpolitikai viszonyrendszerét egyaránt. A középkorban és az újkor jelentős hányadában bevett eljárásnak számított az adományozás. A reformkorban viszont már inkább volt tekinthető béklyónak, mint a fejlődés katalizátorának. Ezért az 1848-as törvények szellemiségében a 15. törvénycikk eltörölte az adományrendszert, ezzel párhuzamban a Ferenc József által 1852. november 29-én szentesített ösiségi pátens hatályon kívül helyezte azt.

Magyar állam- és jogtörténet II. tagozat

BENEDEK FANNI
államtudományi
osztatlan, 3. félév
NKE ÁKK

Témavezető:
Dr. Horváth Attila
egyetemi tanár, NKE ÁKK

HOGYAN ALAKÍTJA A JOG EGY EMBER SORSÁT? WITTNER MÁRIA ÉLETE

Az emberek legnagyobb százaléka bele sem gondol, hogy mindennapi cselekedeteinek egy része jogi cselekménynek minősül. Amikor jogi aktusokat tesznek, akkor jogalanyokként vesznek részt különböző jogviszonyokban. Ezeket a jogviszonyokat pedig jogi normák szabályozzák. Így tehát a jog folyamatosan hatással van az emberek életére. Jogállami keretek között egyik fő funkciója a védelem: védi az életet, a szabadságot, a tulajdont, a gyengébbeket. Ekkor pozitívan befolyásolja a jogalanyok életét.

Azonban olyan országokban, ahol nincs jogbiztonság pontosan ellentétes hatást vált ki. Ez olyan totalitárius rendszerű államokban valósulhat meg, mint amilyen a kommunista diktatúra időszakában Magyarország volt. Ebben az időszakban ugyanis a jog a terror eszközeként az állampolgárok megfélemlítését és elnyomását szolgálta. Az önkényesen szabályokat alkotó Elnöki Tanács vagy a szabad mérlegelés elve alapján ítélkező bíró a Párt akarata szerint döntött emberek életéről, szabadságáról és haláláról. A Pártnak legfőbb akarata pedig a szocializmus építése volt. A híres korabeli „aki nincs velünk az ellenünk van” jelszó értelmében ezért a „rendszer ellenségeit” fel kellett kutatni és meg kellett büntetni. 1956-ban már nem kellett tovább kutatni, az addig félelemben tartott nép fellázadt a szovjet befolyás és az elnyomó hatalom ellen. A szabadságharc azonban elbukott, a forradalom megtorlása pedig még kegyetlenebb volt, mint addig bármilyen „rendszerellenes tevékenység” büntetése. Az évek múlásával, a befolyás csökkenésével enyhült a terror is, a puha diktatúra időszaka már egyre több lehetőséget biztosított az állampolgárok számára és végül a rendszerváltás következtében a jog visszanyerte eredeti rendeltetését.

Wittner Mária egyike volt azoknak, akik éltek a kommunizmusban, részt vett az '56-os szabadságharcban, halálra ítélték, börtönbe zárták, majd a fordulat következtében új életet kezdhetett. A dolgozatban ezért az ő életén keresztül kerül bemutatásra az, hogyan tudja befolyásolni a jog az emberek sorsát.

BÉKÉSI GÁBOR

jogász
osztatlan, 7. félév
PTE ÁJK

Témavezető:

*Dr. Béli Gábor
egyetemi docens, PTE ÁJK*

KORMÁNYZÓSÉRTÉS A PÉCSI JOGSZOLGÁLTATÓ SZERVEK JOGGYAKORLATÁBAN 1922–1944 KÖZÖTT

Dolgozatom a Horthy-korszak egyik különös bűncselekményével, a kormányzósértéssel foglalkozik. Ennek törvényi háttérét az 1878. évi V., az 1913. évi XXXIV., valamint az 1920. évi I. törvénycikkek adják. A kormányzósértés a királlysértésből formálódott ki a rendhagyó közjogi berendezkedés sajátosságaként. A pályaműben a vonatkozó törvényi szabályozás gyakorlati érvényesülését vizsgálom több szempontból, mint például az ittasság, politikai attitűdök, és ideértve egy különös időszaknak, a baranyai szerb megszállás éveit is. Kutatásom elsődleges célja a jogszolgáltató szervek, különösen az eljáró bíróság gyakorlatának a feltérképezése. Következésképpen az alkotmányjogi, alkotmánytörténeti, történeti és politikai kérdések csak akkor, és olyan mértékben képezik a kutatás tárgyát, amikor és amennyiben azokra feltétlenül szükséges utalni vagy részletesebben kitérni. A kutatás a Magyar Nemzeti Levéltár Baranya Megyei Levéltárában őrzött Pécsi Királyi Főügyészségi iratok feldolgozásával történt.

BOTOS MIHÁLY BÁLINT

jogász

osztatlan, 5. félév

SZTE ÁJK

Témavezető:

*Dr. Homoki-Nagy Mária
egyetemi tanár, SZTE ÁJK*

A VESZÉLYES ÜZEMI FELELŐSSÉG JOGTÖRTÉNETI VIZSGÁLATA, KÜLÖNÖS TEKINTETTEL A BÍRÓI JOGGYAKORLATRA

Az objektív felelősség a mai napig aktuális kérdése a magánjogi felelősség rendszernek. A jogirodalomban is eltérő álláspontok vannak arra nézve, hogy a jelenlegi hatályos rendszerünk szubjektív vagy objektív alapokon nyugszik-e. A kártérítés tana a magánjognak az egyik legszínesebb, ezáltal az egyik legellentmondásosabb területe, ugyanis számos jogtudós eltérő véleményét, javaslatát olvashatjuk e témában. Ugyanakkor folyamatosan felvetődnek olyan kérdések, amelyek új nézőpontba helyezik a felelősségi rendszereket.

A dolgozat célja az objektív, tárgyi felelősségen belül bemutatni a veszélyes üzemi felelősség elvi alapjainak kialakulását, a tételes jogi megvalósulását, valamint ennek a bírói gyakorlatát a hazai jogrendszerben. Kutatásomat a Magyar Nemzeti Levéltár Csongrád Megyei Levéltárában folytattam, ahol a Szegedi Királyi Ítéltábla 1930 és 1940 közötti joggyakorlatát dolgoztam fel.

Szerkezetileg a dolgozat két részre osztható. Az első fejezetben az objektív felelősség elméleti alapját mutatom be, kitérek a tárgyi felelősséget magyarázó elvekre, röviden utalok az európai jogfejlődésre, valamint az 1874. évi XVIII. törvénycikk jelentőségére. A második fejezetben a konkrét joggyakorlatot elemzem, miként reagált a bírói gyakorlat a veszélyes üzemi felelősség bevezetésére.

Eredményként elmondható, hogy a vizsgált időszakban a bíróságok a „klasszikus” veszélyes üzemeknél a tárgyi felelősséget rendkívül szigorúan alkalmazták. A dolgozatban bemutatásra kerülő jogesetek alapján látható, hogy akkor, amikor esetenként kellett megállapítani egy adott foglalkozás, tevékenység veszélyes üzemi jellegét a joggyakorlat eltérő volt.

BRAUN ZSOLT ZOLTÁN

államtudományi
osztatlan, 3. félév
NKE ÁKK

Témavezető:

*Dr. Csapó Zsuzsanna
egyetemi docens, NKE NEK*

A MAGYAR-ROMÁN DIPLOMÁCIAI KAPCSOLATOK TÖRTÉNETE ROMÁNIA UNIÓS CSATLAKOZÁSÁIG (1921–2007)

Magyarország geopolitikai helyzete, a trianoni, majd a párizsi békeszerződések következtében kialakult új nemzetközi rendszer és a határokon túli magyarok iránti elkötelezettség miatt a kutatás témájául választott 86 évben a magyar–román diplomáciai kapcsolatokat komoly feszültségek jellemezték. Az 1921-es év a vizsgált történelmi időszak szempontjából fontos mérföldkő, hiszen 1921. év júliusától magyar követség kezdhetette meg működését Bukarestben. Olyan események jelzik ennek a történelmi időszaknak a diplomáciáját, mint az 1940-es turnu-severin-i tárgyalások, Petru Groza kormányzásának időszaka, az 1958–59-es román–magyar párbeszéd, az 1977-es Nicolae Ceausescu és Kádár János találkozó Debrecenben és Nagyváradon, majd a rendszerváltás előtti utolsó, 1988-as Grósz Károly–Nicolae Ceausescu megbeszélés. A rendszerváltást követő diplomáciai térben az alapszerződés elfogadása és a két ország európai unióhoz történő csatlakozása állt a kapcsolatok középpontjában. A vizsgált időszak vége egy új korszak nyitánya is mindkét állam történetében és kapcsolatrendszerében, mely elvezetett az első magyar–román közös kormányülésig, melyet bukarestben tartottak 2005. október 20–21. Között.

A pályamű céljai közé sorolható, annak bemutatása, hogy az 1989-ig sérelmekkel tagolt államközi kapcsolatok után a két ország kapcsolatrendszere hogyan változott olyan irányban, melyben a két ország NATO- és EU-tagállamként, stratégiai és kiemelt gazdasági partnerként tud együttműködni, s melyek voltak ennek az állam- és politikatörténelmi előzményei. Természetesen nem kerülhető meg a romániai magyar kisebbség helyzetének a két ország kapcsolatrendszerében feszültségeket hozó és eltérő értékelése sem. A dolgozat komplex formában próbál számot adni a magyar–román diplomáciai kapcsolatok rendszeréről a kijelölt történelmi időszakban. A kutatás során dokumentumelemzést, korabeli diplomáciai iratok és anyagok valamint témához kapcsolható irodalom elemzését végeztem el.

Megállapítható a kutatás eredményei alapján, hogy a két világháború közötti időszak magyar diplomáciai erőfeszítéseinek fő célja román viszonylatban Erdély visszacsatolásának elérése volt. Az 1940–80-es évek a lappangó és nyílt vitákkal kísért történelmi időszaka a magyar–román kapcsolatoknak, míg a hidegháború végén mindkét fél a nyugati orientációjú külpolitika elkötelezett híve lett.

FARKAS BIANKA

közigazgatás-szervező

BA, 5. félév

NKE ÁKK

Témavezető:

Dr. Pál Gábor

egyetemi docens, NKE ÁKK

BŰNBAKOK EGY SZOCIALISTA RENDSZERBEN – AZ ELLENSÉG NEVE: KULÁK

A bűnbakképzés technikája már egészen régóta használt módszer a népesség széles rétegeinek megnyerésére, melyet a Rákosi-rendszer is alkalmazott a gazdag parasztsággal szemben hatalmának megszilárdítása, a társadalom egységbe kovácsolása érdekében. A II. világháború után szovjet befolyás alá kerülő Magyarország kénytelen volt magáévá tenni a megszálló hatalom ideológiáját, mely átszötte az élet minden területét. A kommunizmus kiépítéséhez vezető út első állomásaként a magántulajdont kellett felszámolni, a rendszer legnagyobb ellenségeivé tehát azok váltak, akik jelentős vagyonnal rendelkeztek. Hazánkban az egyik ilyen réteg a gazdag parasztság volt, a hatalom nem nézte jó szemmel működésüket. Rákosi Mátyás nyíltan meghirdette a „kulákküldözést” annak érdekében, hogy a nagy tömegeket a kulákság ellen fordítsa, szándékait könnyebben megvalósíthassa. Szükség volt a jogi háttér megteremtésére is, hogy a listázások, valamint a szankcionálás a törvény adta felhatalmazásból eredjenek. Felértékelődött a sajtó szerepe is, mivel nagy szerepet játszottak az akkori újságok a közvélemény kialakításában. A kulákság meggyötrésére különféle módszereket alkalmaztak. Embertelen bánásmód járt annak, aki a gazdagabb rétegbe tartozott a mezőgazdaságból élők körében, többek között verések, táborokba deportálások, vagyonelkobzások, és koholt vádak alapján börtönbüntetések.

Kutatásom során kiemelt figyelmet fordítottam különböző szakirodalmak és kutatások másodelemzésére, azokat jogszabályokkal és jogesetekkel támasztottam alá. Dolgozatomat korabeli képek, és egy interjú teszi még szemléletesebbé.

FŐDI VIOLETTA

jogász
osztatlan, 3. félév
PTE ÁJK

*Dr. Korsós Dr. Delacasse Krisztina
egyetemi adjunktus, PTE ÁJK*

*Témavezetők:
Dr. Béli Gábor
egyetemi docens, PTE ÁJK*

A NŐK SÉRELMÉRE ELKÖVETETT BŰNCSELEKMÉNYEK A MAGYAR BÜNTETŐJOGI KODIFIKÁCIÓ VIRÁGKORÁBAN

Ahogy a címben is utalok rá, dolgozatomban olyan bűncselekmények ismertetésével foglalkoztam, amelyek sértettjei alapvetően nők lehettek (erőszakos közöszlész, megfertőztetés, nőrablás, férjszínlelés, házasságtörés, kerítés). A vizsgált bűncselekmények elemzése mellett kitértem a magyar büntetőjogi kodifikáció rövid történetére, valamint büntetőkódex-tervezeteinek bemutatására is. Munkám a 18. század végétől kezdődően túlnyomó részt a 19. századot öleli fel, mivel ekkor bontakoztak ki mindazon alapelvek, amelyek a mai napig a büntetőjog alapjául szolgálnak. Pályamunkám forrásai az eredeti tervezeteket is tartalmazó forrásközlések és a törvényszöveg voltak, amelyek mellett korabeli és 20. századi szakirodalmat is feldolgoztam.

Szükségnek tartottam előzményként megemlíteni a régebbi korok felfogását és ezen alapuló joggyakorlatát, amikor a test bűneit alapvetően vallás erkölcsi szempontból ítélték meg. A védelem középpontjában a törvényes házasság, a házasság szentsége állt, a kiindulópont pedig az volt, hogy a nemi kapcsolat kizárólag házasságban megengedett, míg azon kívül büntetendő.

Dolgozatomban kimutatom, hogy e bűncselekmények megítélése, szabályozása és büntetése miként és miért változott a magyar büntetőjog történetében. A vizsgált deliktumok bemutatásából kitűnik, hogy a jogegyenlőség elve hogyan hatott arra, mely nőket illette meg a büntetőjogi védelem, mely cselekményekre terjedt ki a szabályozás, illetve, hogy miként enyhültek a büntetésekre kiszabott büntetések az idő előrehaladtával.

Munkám eredményeképpen megállapítható, hogy a felvilágosodás eszméi e téren is rányomták bélyegüket a 19. századi kodifikációra. A humanista szemléletmód terjedésének, illetve a szekularizációnak köszönhetően egyes cselekmények felfogása változott, előtérbe került az individuum tisztelete, amelynek következtében a védett érdek már nem a családi vagyon és a vallás erkölcsi rend, a szentség, hanem a nő nemi szabadsága, testi épsége, egészsége, amelyről maga rendelkezhetett.

KÁRÁSZ MARCELL

jogász

osztatlan, 5. félév

ELTE ÁJK

Témavezető:

Dr. Mezey Barna

egyetemi tanár, ELTE ÁJK

A FELSŐHÁZ SZEREPE A KÉT VILÁGHÁBORÚ KÖZÖTTI KÖZJOGI BERENDEZKEDÉSBEN

E dolgozat témája az 1926-ban visszaállított felsőház közjogi berendezkedésben, azon belül is a törvényhozásban betöltött szerepének vizsgálata. A felsőház történetével már számos neves kutató foglalkozott, azonban ezek a művek elsősorban történettudományi munkáknak tekinthetők. Én ugyanakkor az említett intézmény működését alkotmánytörténeti perspektívából közelítettem meg, tehát azt vizsgáltam, hogy a felsőház érdemben befolyásolni tudta-e a parlament legfontosabb, törvényhozó funkcióját. Munkámban alapvetően két módszertani megközelítést alkalmaztam. Egyfelől leíró jelleggel ismertetem azt, hogy a felsőház milyen formális jogosítványokkal rendelkezett, és a jogalkotó szándéka szerint hogyan kellett működnie. Másfelől ugyanakkor – abból kiindulván, hogy az intézmény működése csak a gyakorlat vizsgálatával érthető meg – a dolgozat második felében az Országgyűlési Naplót és az országgyűlés bizottságainak jegyzőkönyveit mint elsődleges forrásokat használván arra próbálok rávilágítani, hogy a gyakorlatban milyen volt a felsőháznak a törvényhozásbeli szerepe. Ez utóbbi kérdésfeltevésre pedig a választ a két világháború közötti, zsidósággal szembeni diszkriminatív törvényjavaslatok két kamara általi tárgyalásának vizsgálatával adom meg. Ez utóbbi vizsgálat az, amely dolgozatom esszenciáját jelenti, és amely adalékokkal szolgálhat a felsőházzal kapcsolatos tekintélyes mennyiségű szakirodalomhoz.

RÁCZ MÁRK FERENC

jogász
osztatlan, 5. félév
KRE ÁJK

Témavezető:

*Dr. Birher Nándor
egyetemi docens, KRE ÁJK*

A MARXIZMUS-LENINIZMUS OKTATÁSÁNAK JOGI SZABÁLYOZÁSA 1950-89 KÖZÖTT

Dolgozatomban, valamint előadásomban azt mutatom be, hogy Magyarországon 1989 előtt milyen jogi garanciák léteztek a marxizmus-leninizmus oktatására. Bár a szocializmus időszakában az ideológiai oktatás sokkal szerteágazóbb volt, mint azt gondolnánk, jómagam mégis csak a főiskolák és egyetemeken történt oktatására fókuszálok, arra szűkítettem le kutatásomat.

Egyrészt levéltári forrásokra (MNL, PIL), másrészt a vonatkozó szakirodalomra támaszkodom. Ezen kívül interjú-részleteket is bemutatok, melyek kézirat formájában lelhetőek fel.

A Rákosi- és Kádár-korszak számára rendkívül fontos területről van szó, amely meghatározta a későbbi generációk gondolkodásmódját.

Kutatásom során arra jutottam, hogy a Minisztertanácsi jegyzőkönyvek között a 36628/1950. XII. 22. sz. határozat rendelkezett erről a területről, valamint hogy ez eredetileg egy VKM előterjesztés volt. Úgy rendelkeztek, hogy a határozatot nem kell közzétenni.

1957 után is folytatódott a hazai felsőoktatásban ez a fajta sajátos tudás átadása, azonban fokozatosan a hagyományos értelemben vett szakmaiságot igyekeztek előtérbe hozni, több-kevesebb sikerrel. Gondolok itt az 1968. évi 15. számú törvényerejű rendeletre, amely a Politikai Főiskolát volt hivatva létrehozni.

Módszertanom elsősorban leíró jelleget ölt. A hazai intézménytörténetet a debreceni, Kossuth Lajos Tudományegyetemen keresztül mutatom be. Komparatív megközelítésemnek köszönhetően írásom Észak-Koreába enged betekintést, hiszen igyekeztem egy ma is létező, valamint a szocialista nyomokat magán viselő állam ideológiai oktatási berendezkedésének jogi hátterét bemutatni, összehasonlítani. Az 1960-as évek második felében elhalványultak a klasszikus marxizmus tanai, és fokozatosan előtérbe került a chuche-rendszer, ami egy monarchikus–sztálinista–koreai hagyományokat egyaránt magán viselő jegyeket hordozó eszmének tekinthető.

Fontos tudni, hogy 1945 előtt olyan magyar nemzetiségű emberek is tevékenykedtek, akik azt megelőzően a Szovjetunióban tanították a bolsevik propagandát. Kassai Géza és Berzeviczy Gizella munkásságát emelném ki. Elsősorban a hadifoglyoknak tartottak előadást, de már a 30-as évektől megfigyelhető azok tevékenysége, akik túléltek a nagy sztálini tisztogatásokat.

Tekintettel arra, hogy OTDK-versenyen vesz részt dolgozatom, egy pillanatkép erejéig bemutatom az 1969–87 közötti marxizmus-leninizmus szekció rövid történetét is, illetve annak jogszabályi hátterét.

SCHLACHTA BOGLÁRKA LILLA

jogász

osztatlan, 5. félév

KRE ÁJK

Témavezető:

Dr. Stipta István

egyetemi tanár, KRE ÁJK

**AZ ELSŐ NŐ A MAGYAR ORSZÁGGYŰLÉSSEN.
(SLACHTA MARGIT ÉLETÚTJÁNAK FELTÁRATLAN OLDALA
A HATALOM TITKOS GÉPEZETÉBEN)**

1920. április 23-án hangzott el az első képviselőnő beszéde a magyar Nemzetgyűlésben. A felszólaló Slachta Margit katolikus, kiráypárti képviselő volt. A Keresztény Női Tábor és a – napjainkig működő – Szociális Testvérek Társasága alapító-vezetőjének közéleti tevékenységét a politikai rendőrség elfekvő iratanyagain keresztül követtem nyomon. Az OTDK dolgozat forrásbázisát az Állambiztonsági Szolgálatok Történeti Levéltárában fellelhető töredékes iratanyagok szolgáltatják, melyeket ötvenegy titkosszolgálati dosszié anyagából állítottam össze. A feltárt irat-fondok számos vonatkozásban kiegészítik és néhány lényeges elemében korrigálják Slachta Margit közismert életrajzát. A dolgozatban bemutattam Slachta egyházi, politikai és nemzetközi kapcsolatrendszerének eddig rejtve maradt elemeit is. Az áttekintés időrendben mutatja be Slachta Margit emigrációba vonulását megelőző, illetve azt követő időszakát. Az iratokból megismerhető Slachta „karakterisztikája”, valamint a korabeli bűnperekben betöltött szerepe, amelyet a pertípusok szerint különíttem el. Indokoltnak tartottam, hogy a felszínre hozott dokumentumok új tényeire, tartalmi elemeire koncentrálok, és kiemeljem azok korhoz kötöttségét, továbbá alkotmány- és jogtörténeti jelentőségét. A források között tanúvallomásokról készült jegyzőkönyvek, személyi dossziék feljegyzései, illetve ügynöki munkadossziék jelentései találhatók. A dolgozatban a feltárt és új elemeket tartalmazó források egy részét szöveghűen közlöm, mert jól mutatják a korra jellemző gondolkodásmódot és politikai-közjogi frazeológiát. A vizsgált adatok, tények, leírások objektivitását viszont fenntartásokkal kellett kezelnem, és az állambiztonsági szervek működési mechanizmusának kontextusában kellett értelmezmem.

SZÉPVÖLGYI ENIKŐ

jogász
osztatlan, 8. félév
SZE ÁJK

Témavezetők:

*Dr. Mezey Barna
egyetemi tanár, SZE ÁJK*

*Dr. Kelemen Roland
egyetemi tanársegéd, SZE ÁJK*

SZIGORÍTOTT ŐRIZET, AVAGY EGY FEJEZET A HATÁROZATLAN TARTAMÚ INTÉZKEDÉSEK KÖRÉBŐL A XX. SZÁZADI MAGYARORSZÁGRÓL

Napjainkban a visszaeső bűnelkövetők kategóriája nem ismeretlen fogalom, azonban a magyar büntető anyagi jogban nem volt mindig ekképp. Ennek ellenére a megrögzött bűnelkövetők pusztá léte és az ellenük való küzdelem a társadalom valós kihívását jelentette mindig is.

A 20. században a visszaeső bűnelkövetők elleni fellépés összefonódott a határozatlan tartamú szabadságot elvonó intézkedésekkel. Dolgozatom ezek egyikével, az 1974-ben bevezetett szigorított őrizet jogintézményével foglalkozik. Mivel a határozatlan tartam alkalmazása nem a szocialista rezsím találmánya, indokoltan véltem kitérni a hazai szabályozásban fellelhető jogintézménytörténeti előzményekre, így a dologház és a szigorított dologház rövid áttekintésére is kitér a dolgozat.

Az említett jogintézmények bemutatásával párhuzamosan a Csemegi Kódextől kezdve tekintem át a visszaeső bűnelkövetők csoportjára vonatkozó szabályozást, annak érdekében, hogy világossá váljon, milyen megállókön át vezetett az út a többszörös visszaeső bűnelkövetők fogalmának megjelenéséig.

Az intézkedés képébe bújtatott határozatlan tartamú, szabadságot elvonó joghátrányok kapcsán merül fel a kérdés: ilyen szankciókkal fel lehet-e venni a harcot a visszaeső bűnözéssel szemben? Ugyancsak kérdéses, hogy a szigorít őrizet, ez a régi-új jogintézmény, beváltotta-e a hozzá fűzött reményeket. A dolgozat az említett kérdésekre keresi a választ, áttekintve a jogintézmény szabályozását és annak hátterét, kitérve a szigorított őrizet bírósági gyakorlatának vizsgálatára.

TOPLENSZKI ZALÁN

jogász
osztatlan, 3. félév
ME ÁJK

Témavezető:

*Dr. Lehotay Veronika
egyetemi adjunktus, ME ÁJK*

MAGYARORSZÁGI NÉMETEK ELLENI KÉNYSZERINTÉZKEDÉSEK A II. VILÁGHÁBORÚ UTÁN TOKAJ-HEGYALJAI RÉGIÓBAN

„Ha vizsgálnak, mindig megkérdezik: Honnan ez a sérülés? – Oroszországból. – Mit kereksett maga Oroszországban? – Voltam kirándulni, mégpedig 3 évig. – Ja, maga sváb?”

Hajnal Ferencné Tirk Anna – internált

Egyetlen bűnük volt: német nemzetiségük. A második világháborút követő zűrzavaros időszakban több ezer lakost hurcoltak el a Tokaj-hegyaljai régióból sváb származásuk, németes hangzású nevük, felmenőik miatt, de az is előfordult, hogy ha a kontingenst német nemzetiségűekkel nem lehetett feltölteni a magyar nevű magyarokat válogatták be. A különböző jellegű megkülönböztetéseken alapuló törvénytértek mérhetetlen károkat okoztak az ország polgárainak, sokan jelöletlen sírban, idegen földben nyugodnak, de akik hazatértek, azok is súlyos lelki teherként viselik az internálás következményeit. A szerencsésebbek 1-2 év, de voltak, akik csak 5-10 év múlva láthatták újra szülőfalujukat, ölelheték át szeretteiket. Ezután néma csönd következett. Hallgattak mert hallgatniuk kellett, hisz közel fél évszázadig ott lebegett a fejük fölött a gondolat – mint Damoklész kardja – ha beszéltek, visszamentek! Nem esett szó az alkotmányos jogok sárba tiprásáról, a törvények kijátszásáról, a nemzetközi hallgatolagos bejegyezésről, éheztetésekről, embertelen körülményekről...

Dolgozatommal most ezt a több évtizedig tartó csöndet szeretném megtörni. Célom az elhurcolás (Verschleppung) széles körben történő megismertetése, de egy egészen új megközelítésből. Kutatásom a málenkij robot (маленькая работа) jogi hátterét világítja meg, amiben a legfontosabb fogalmak is tisztázásra kerülnek. Emellett külön fejezetet szenteltem a hadifoglyok és internáltak jogi szabályozására a Szovjetunióban, valamint ezen törvények változásairól, ellentmondásairól és jogellenességeiről is szót ejtek.

A dolgozatom második részében a Tokaj-hegyaljai vonatkozásokat veszem górcső alá, különös tekintettel Rátkára, ahol az elhurcoltak aránya az egyik legmagasabb volt a régióban. Az ő történetükön keresztül mutatom be mindazon szörnyűségeket, amiket a Szovjetunióba deportált polgároknak át kellett élniük. Megrendítő történetük álljon tanúságként és emlékként bármilyen elnyomó rendszerrel szemben! Végül szó esik dolgozatomban a kárpótlásról is. De vajon beszélhetünk valódi kárpótlásról? Van olyan pénzösszeg, kedvezmény vagy egyéb juttatás, amivel el lehet feledtetni több év éhezést, kényszermunkát, és a hozzájáró több évtized hallgatást? A test sebei begyógyulnak, de vajon a lélek sebeit ki gyógyítja meg?

Médiajog tagozat

CENTGRÁF BÁLINT

jogász

osztatlan, 10. félév

PPKE JÁK

Témavezető:

Dr. Harsági Viktória

egyetemi tanár, PPKE JÁK

A MÉDIATARTALOM-SZOLGÁLTATÓ FORRÁSVÉDELME NEK ANYAGI ÉS ELJÁRÁSJOGI VONATKOZÁSAI

A médiatartalom-szolgáltató forrásvédelmének szabályozása önmagában nem biztos, hogy nagy figyelemre tart számot, mert a forrásvédelem kérdésének rendezetlensége nem okozott korábban sok problémát a gyakorlatban és az esetjog sem hemzseg az ilyen ügyektől. Azonban, ha jogrendszerben való helyzetét vesszük figyelembe, azaz a XXI. században felértékelődött adatvédelmi rendelkezések kiemelt szerepét, máris az egyetemi képzésen túlmutató kérdéskörrel állunk szemben.

Dolgozatomban egy logikai ívet kívántam bemutatni. A jogintézmény elemeit egyrészt az Smtv., másrészt a jogösszehasonlítás segítségével hívásával – a rokon jogintézményekhez való viszonyának érintésével – ismertettem valamint nem feltétlenül tudományos megfogalmazású, de általam tapasztalt példákat is kívántam hozni (l. 1.1. pont) Megállapítást nyert, hogy a forrásvédelem és a tanúvédelem esetében is az AB mulasztásos alkotmányértékt állapított meg (l. 165/2011 és 191/2007 AB határozatok) azonban különbségként hozható, hogy a forrásvédelemnél a védelem tárgya a bizalmi viszony és nem a tanú adatainak zártan kezelése, mint a tanúvédelem esetében.

Célom volt, hogy történetileg és rendszertanilag is elhelyezzem a jogintézményt az eljárásjogban. Kivételes volta abban mutatkozik meg, hogy a titoktartásra jogosult nem köteles, hanem jogosult a titoktartásra, míg a többi esetkörben kizárólag a titokgazda adhat felmentést.

Kiemelendő a hazai esetjog, mely maga után vonta, hogy reformra van szükség ezen a területen és ennek hatására született meg a 165/2011 AB határozat, mely feloldotta azt a feszültséget, hogy egyes álláspontok szerint az informátor személyének felfedését semmilyen körülmények között nem teheti meg az újságíró és aközött, hogy kötelezhető lenne a felfedésére.

Összefoglalóként megjegyzem, hogy a magánszférában és közös ügyeinkben is védve legyünk, amelynek eléréséhez nagyban hozzájárult a jogterületen tapasztalható tendencia az elmúlt 5-6 évben. (l. Az Európai Unió Általános Adatvédelmi Rendelete (GDPR))

CSAPÓ LÁSZLÓ

jogász
osztatlan, 7. félév
PTE ÁJK

Témavezető:

*Dr. Nochtá Tibor
egyetemi tanár, PTE ÁJK*

SZEMÉLYISÉGI JOGSÉRTÉSEK AZ ONLINE TÉRBEN

A mai modern világban az emberek többsége nagyon sok időt tölt az internet világában. A közösségi oldalak, illetve a videó megosztó portálok használata során számos személyiségi jogi kérdés vetődik fel.

Kutatásom kiterjed az online térben történő egyes személyiségi jogsértések, mint például a becsülethez és jóhírnévhez való jog, a magántitokhoz és a személyes adatok védelméhez való jog, a névviseléshez való jog, illetve a képmáshoz és a hangfelvételhez való jog megsértésének elemzésére. Dolgozatom során a fent említett személyiségi jogok megsértéséhez kapcsolódó szankciók is elemzésre kerülnek. A kutatás során több, a témához kapcsolódó tudományos cikk, illetve számos releváns bírósági határozat kerül felhasználásra, elemzésre, így is hangsúlyozva a problémakör gyakorlati jelentőségét. A bírósági gyakorlat vizsgálata arra enged következtetni, hogy a problémakör elég széleskörű, melynek számos részletkérdése kihívás elé állítja a gyakorlatot.

GASZT CSABA

jogász

osztatlan, 9. félév

KRE ÁJK

Témavezetők:

Dr. Boóc Ádám

Dr. Klein Tamás

egyetemi docens, KRE ÁJK egyetemi tanársegéd, KRE ÁJK

A MESTERSÉGES INTELLIGENCIA SZABÁLYOZÁSI KÉRDÉSEI, KÜLÖNÖS TEKINTETTEL A ROBOTIKÁRA

A dolgozat célja, hogy a mesterséges intelligenciával, robotikával kapcsolatos különböző, főként az Európai Parlament által is felvetett szabályozási kérdések szükségességét, továbbá azok gyakorlati megvalósíthatóságának egyes módszereit vizsgálja. A dolgozat kiindulási pontként szétválasztja a mesterséges intelligenciát és a robotikát, felhívva a figyelmet az olyan alapvető problémákra, mint például a robot fogalmának hiánya. Vizsgálja a szükséges szabályozások hatékonysága érdekében felmerülő technológia életbelépését megelőző, vagyis ex ante vagy az adott eredményt követő, ex post szabályozási formula alkalmazásának lehetőségét, kitérve a Collingridge-paradoxonra, a blackbox-dilemmára, az android fallacy jelenségre továbbá szemügyre véve egy esetleges etikai kódex megalkotásának opcióját. A különböző nemzetközi kitekintések, valamint a jogalanyiség dilemmájának elemzése mellett a dolgozatban görcső alá vett kérdések köre végül leszűkül a felelősségre. A dolgozat rávilágít e sok esetben megfoghatatlan problémákkal operáló terület túlzónak gondolt szabályozási igényeire, amelyek sok esetben hátráltatnák a technológia fejlődését. Konklúzióként a kutatás a fontolva haladást, mint szükséges irányt veti fel, mely álláspont a dolgozat megalkotása kapcsán is hangsúlyos szerepet töltött be. A kutatás komplex módon mutatja be a mesterséges intelligenciával, robotikával kapcsolatos szabályozási dilemmákat, de legerősebb javaslatokat megfogalmazva, megoldásokat kínálva az egyes rész kérdések kapcsán.

HORVÁTH PÉTER

jogász
osztatlan, 7. félév
SZE ÁJK

SZALAY ANDRÁS

jogász
osztatlan, 5. félév
SZE ÁJK

Témavezető:

*Dr. Király Péter Bálint
PhD hallgató, SZE ÁJK*

SZERENCSEJÁTÉK VAGY SEM? A VIDEOJÁTÉKOKBAN MEGJELENŐ LOOT BOX-OK SZABÁLYOZÁSI LEHETŐSÉGEI

Dolgozatunk egy igencsak jelentős, napjainkban kifejezetten aktuális kérdéssel foglalkozik, amely szoros kapcsolatban áll a videojátékok világával, ahol különösen fontos szerepet kap ez a jelenség. A téma rendkívül időszerű, hiszen számtalan ember keres szórakozási lehetőséget ezen virtuálisan elérhető tartalmakon keresztül, továbbá olyan mértékű növekedés figyelhető meg e téren napjainkban, hogy számos releváns kérdés merül a szabályozásával kapcsolatban. A tanulmányunk során tehát az ezzel szoros összefüggésben felmerülő jogi kérdésekkel szeretnénk foglalkozni.

Tulajdonképpen az a célunk, hogy a loot boxok kialakulásával kapcsolatos fontos tényezőket ismertessük, néhány elhatárolási ismérvet a videojátékok kapcsán megemlítsünk és a számos külföldi idegen nyelvű forrás felhasználásával egy olyan fogalmat alakítsunk ki, melyet a későbbi jogalkalmazás során is kiindulópontként tekinthetnek. Továbbá az egyes konfliktusok mentén - melyek a játékgyártók és felhasználók között keletkeztek – megvizsgálni a nemzetközi jogalkalmazási mechanizmusok különböző reakcióit és ezek alapján természetesen a hazai szabályozásra is koncentrálunk. Végül a dolgozatunkban kifejtjük de lege feranda javaslatainkat, amelyeket a már meglévő nemzetközi szabályozás alapján, illetve az adott tárgykörben esetlegesen feladat- és hatáskörrel rendelkező közigazgatási szerveket alapul véve dolgoztunk ki, továbbá a tanulmány végén értelmező rendelkezéseket helyezünk el, hogy ezáltal is megkönnyítsük a jogértelmezést és segítsünk az egységes, jogbiztonságot megkövetelő joggyakorlat kialakításában.

KOCSIS RÉKA

jogász
osztatlan, 7. félév
SZE ÁJK

Témavezető:

*Dr. Keserű Barna Arnold
egyetemi adjunktus, SZE ÁJK*

ELFELEDETÉSHEZ VALÓ JOG, AVAGY LEHETSÉGES-E SZABADULNI AZ INTERNET VILÁGÁBÓL?

A személyes adatok védelme az internetet megelőzően is kiemelkedően fontos kérdéskör volt, azonban azzal, hogy az emberek döntő többsége a XXI. században már az online felületeken tölti idejének nagy részét, rendkívül lényeges különös figyelmet fordítani az ilyen adatok védelmére. A technika fejlődésének eredményeképpen jelentősen lecsökkent az egyén döntési kompetenciája annak tekintetében, hogy részt kíván-e venni az online felületeken. Egy átlagos ember manapság az internetes közösségi oldalakon tesz szert új ismerősökre, itt építi a kapcsolatait, de az is teljesen megszokott, hogy webes felületek segítségével képesek vagyunk akár a napi bevásárlást is elvégezni. Ez egyfelől könnyebbé teszi az emberek számára, másfelől azonban számos probléma forrása lehet, ugyanis mindezen tevékenységek következtében személyes adataink tömegét tesszük elérhetővé az interneten, ami adatvédelmi szempontból aggályokat idézhet elő. A technológiai fejlődésnek köszönhetően a világ egyre nagyobb mértékű digitalizálódása arra készteti a jogalkotót is, hogy vegye fel a tempót ezzel az innovációval, és alkosson olyan szabályanyagot, amely már nem csak a hagyományos, hanem a megújult élethelyzetekre is képes megfelelő jogi megoldással szolgálni. Ennek a felismerésnek köszönhető a GDPR hatályba lépése is, jelentőségét pedig csak fokozza, hogy az online adatvédelem kiemelkedő fontossága miatt a rendelet közvetlenül hatályos a tagállamokra nézve.

A másik kiemelkedő jelentőségű probléma a legnagyobb közösségi oldal, a Facebook részéről jelentkezett, ami szintén a téma aktualitását támasztja alá. A közel 800 millió felhasználóval rendelkező internetes portál ugyanis megszámlálhatatlan mennyiségben kezel személyes adatokat az érintett fiókok tulajdonosaival kapcsolatban, ez pedig egyre gyakoribb jogvitákat szül napjainkban.

KOLLÁTH MIHÁLY GÁBOR

jogász
osztatlan, 9. félév
ELTE ÁJK

Témavezető:

*Dr. Tőkey Balázs
egyetemi adjunktus, ELTE ÁJK*

A SAJTÓ-HELYREIGAZÍTÁS MAGYARORSZÁGI KRITIKÁJA A XXI. SZÁZAD TECHOLÓGIAI VÁLTOZÁSAINAK TÜKRÉBEN

A sajtó szerepének jelentősége társadalmunk és hétköznapi életünk szempontjából vitathatatlan. Ezen, manapság már gyakran különálló hatalmi ágként emlegetett szereplő egyszerre eszköze a szabad véleménynyilvánításnak és segítője az információ társadalmon belüli áramlásának. A XXI. század technológiai újításai nyomán az eddigi klasszikus sajtó-formátumok kezdenek háttérbe szorulni, s megjelentek az online hírportálok és egyéb tartalom-megosztó oldalak. Beköszöntött a web 2.0 világa, melyben bárki szabadon gyárthat online tartalmakat és a közösségi oldalak segítségével könnyűszerrel terjesztheti azokat.

Az online tartalomgyártás korszakát éljük, annak minden előnyével és hátrányával, melyekre a jogalkotónak is reagálnia kell. Az új formátumok megjelenésével új alapokra kell helyeznünk eddigi sajtó-fogalmunkat, s át kell tekintenünk a sajtószervekkel szembeni jogérvényesítés eszközeinek rendszerét, azt, hogy ezen jogintézmények képesek e beváltani hozzájuk fűzött reményeinket a XXI. század technológiai változásainak tükrében.

Dolgozatom során a polgári jog egy különleges személyiségvédelmi eszközével, a sajtó-helyreigazítással foglalkoztam, bemutattam annak kialakulását, működésének alapelveit, valamint jelenleg hatályos magyar szabályozását, majd egy egyéni kutatás keretében vizsgáltam meg a helyreigazítás online felületeken történő alkalmazásának hatékonyságát.

Kutatásom során öt online hírportál cikkeit elemeztem, figyeltem meg azok internetes terjedését, a helyreigazító közlemények közzétételének módját, az egyes helyreigazított cikkek online „utóéletét” s ezen megfigyelések nyomán kritikát fogalmaztam meg a sajtó-helyreigazítás online alkalmazhatóságával kapcsolatban.

SZIKSZAI MARCELL

jogász

osztatlan, 7. félév

ME ÁJK

Témavezető:

Dr. Majtényi László

egyetemi tanár, ME ÁJK

AZ INTERNET MAGA ÜZENET

„Ahogy az ábécé megtanulása megváltoztatja a gyermek külvilágról alkotott képét és viselkedését, úgy alakította társadalmunkat az elektronikus eszközök elterjedése is.” – Marshall McLuhan

E dolgozat megírásával azt volt a célom, hogy bemutassam, az internet megjelenése és elterjedése milyen hatással volt az információszabadságra és az adatvédelemhez való jogra, tekintettel arra, hogy ezek az internet világszintű elterjedése előtt már létező jogok voltak. Az internet – vagy bármely médium, mint ahogy majd kifejtem – nem pusztán egy műszaki teljesítmény, vagy egy hatalmas adattovábbító közeg, hanem egy olyan tényező, amely jelleghénél fogva hozott változásokat a társadalom életében, így természetesen a jogi szabályozásban is. Mindezt bizonyítja, hogy az internet kimutatható hatással volt az államhatalmi ágak működésére, valamint megjelent az elektronikus információszabadság, az adatvédelem területén pedig már különböző szabályozási generációkat különböztet meg a szakirodalom. Ha feltételezzük, hogy az internet több, mint közeg, akkor a dolgozatomban részletesen taglalt szerzők gondolatvilága alapján valóban üzenetként értelmezhetjük, hatása pedig értékelés tárgya lehet. Munkámban ezt az értékelést végzem el.

Ezen általános gondolatmeneten túl a dolgozatomban több problémakörrel is foglalkozik. A fogalmi alapvetések után Marshall McLuhan munkásságán keresztül mutatom be, miféle paradigmaváltást hozott az internet megjelenése. Történeti jelleggel mutatom be az internet elterjedését előbb az USA-ban, majd Magyarországon is. Munkám főbb problémafelvetései közé tartozik az internet szabályozhatóságának kérdése, az internet hatása a hatalmi ágakra, és az állami túlhatalom utópisztikusnak tűnő esetei, amelyekről külön fejezetekben írok. Továbbá amennyire e műfaj terjedelme megengedi, az információs jogok és az internet viszonyáról is beszámolok, ennek keretében pedig az információszabadság kiteljesedését és adatvédelmi problémákat elemzek.

Már csak ebből a rövid ízelítőből is látható, hogy bár dolgozatomban egy jól megfogható történeti és elméleti síkon építkezik, interdiszciplináris jellege miatt számos témát érint. Dolgozatomban ezáltal a XXI. századi, technika hozta elméleti problémáinak olvasztótégelye az infokommunikációs jog területén.

TATÁR ATTILA

jogász
osztatlan, 10. félév
ELTE ÁJK

Témavezető:

*Dr. Gosztanyi Gergely
egyetemi adjunktus, ELTE ÁJK*

A TÁRHELYSZOLGÁLTATÓK KÖRÉBEN FELMERÜLŐ FELELŐSSÉGI KÉRDÉSEKRŐL

A tárhelyszolgáltatókra vonatkozó európai szabályozás, azaz a 2000/31/EK irányelv megalkotásakor a jogalkotó egy, a kétezres évek elején még reálisnak mondható, de pillanatfelvételszerű technológiai keretet vett alapul, ám az azóta eltelt mintegy két évtized során – többek között a közösségi portálok, a videómegosztó oldalak vagy az online piacterek megjelenésével – szignifikáns változáson és fejlődésen ment át a szabályozás háttéréül szolgáló technológia.

Dolgozatom során legfőképpen a releváns strasbourgi (például Delfi AS v Estonia, MTE and Index.hu Zrt v Hungary, Pihl v Sweden, illetve Tamiz v the United Kingdom) és luxemburgi esetjog (például a Google France, a L'Oréal és a Papasavvas ügyek), valamint néhány meghatározó tagállami bírósági döntés (például Bunt v Tilley, Davison v Habeeb és Tamiz v Google) alapján mutatom be a tárhelyszolgáltatók körében felmerülő legfontosabb felelősségi kérdéseket és az azokra adott válaszokat, amelyekből – a témával kapcsolatos igen jelentős esetlegességek, töredezettségek, ellentmondások és bizonytalanságok ellenére – levonok néhány óvatos következtetést, továbbá kísérletet teszek a hatályos szabályozás revíziójára.

Így álláspontom szerint a témakört érintő legjelentősebb bírói ítéletekből az látszik kirajzolódni, hogy a tárhelyszolgáltatók számára a felelősség alóli mentesülés – a hatályos szabályozás ellenére – valójában nem általános, hanem tartalom- és információfüggő, vagyis a joggyakorlat tett néhány óvatos lépést a horizontális helyett a vertikális megközelítés felé. S ebből következően a jelenlegi, kizárólag az értesítési-eltávolítási eljáráson (notice-and-take-down system) alapuló felelősségi rendszer helyett egy sokkal összetettebb, szofisztikáltabb, a kifogásolt tartalom sajátosságait figyelembe vevő eljárásokból álló felelősségi rendszerre lenne szükség, amely kialakításához három eljárás kereteit, elveit ajánlom alapul venni: 1) értesítési-értesítési eljárást szerzői jogi jogsértésekkel kapcsolatban, 2) értesítési-várakozási-eltávolítási eljárást defamációs ügyekben és 3) értesítési-eltávolítási eljárást gyűlöletbeszéd esetén.

Erősen kérdéses azonban a levont következtetések megdönthetetlen jellege, hiszen nem szabad szem elől téveszteni az Amerikai Legfelsőbb Bíróság intelmét: „Az internet erői és irányai annyira újszerűek, annyira változatosak és annyira messzemenők, hogy a bíróságoknak tudatában kell lenniük annak, hogy amit ma mondanak, az holnapra idejétmúlttá válhat”.

UNGVÁRI ÁLMOS

jogász
osztatlan, 9. félév
PPKE JÁK

*Dr. Takó Sándor
mb. oktató, PPKE JÁK*

*Témavezetők:
Dr. Varga Ádám
mb. oktató, PPKE JÁK*

KÖZVETLEN FILMTÁMOGATÁS MAGYARORSZÁGON

A Filmtörvény 2011-es módosítása egy új, három pilléren álló, az uniós szabályozási kereteknek megfelelő filmtámogatási rendszert állított fel. Ebben a rendszerben a filmalkotások közvetett és közvetlen támogatásban egyaránt részesülhetnek, így az állami támogatás lefedheti a gyártási költségvetés teljes egészét is. A dolgozat a közvetlen filmtámogatási rendszert tárgyalja, bemutatva annak két fő intézményét, a Magyar Nemzeti Filmalapot, illetve a Nemzeti Média- és Hírközlési Hatóság Médiatanácsának Mecenatúra Programját. Egymás mellé állítva a hazai filmfinanszírozás két pillérét, rámutat a dolgozat a kettő közötti szervezeti, szemléletbeli, eljárási különbségekre.

Az elmúlt évek olyan filmes sikereinek köszönhetően, mint a Saul fia vagy a Mindenki Oscar-díja egyrészt adódik a kérdés, hogy ezek mennyiben köszönhetőek az új támogatási rendszer kiépítésének, másrészt pedig hogy ezekből a sikerekből miként tud profitálni az állam.

Mindezek alapján – jelenleg is – napirenden lévő kérdés, hogy szükséges-e, illetve milyen szintű változtatás célravezető a filmfinanszírozási szervezetrendszeren belül a hazai filmipar, a magyar kultúra fejlesztése és ápolása érdekében.

VARGA ZITA

jogász
osztatlan, 7. félév
SZTE ÁJK

Témavezető:

*Dr. Gellén Klára
egyetemi docens, SZTE ÁJK*

DINAMIKUS TECHNOLÓGIAI TENDENCIA VS. SPIRÁLIS KÖRFORGÁS? – A MÉDIAJOG TÁRGYI HATÁLYÁNAK VISSZATÉRŐ KÉRDÉSEI

Az Egységes Digitális Piaci stratégia keretében az Európai Unió Tanácsa 2018. novemberében elfogadta az audiovizuális médiaszolgáltatásokról szóló irányelv módosítását. A dolgozat célja, hogy rámutasson, a technológiai fejlődés és a jog kapcsolata egyre sűrűbben teszi elengedhetetlenné a tárgyi hatály kiigazítását, amelynek jellemzően ugyanaz a kiindulási alapja: egy új, a meglévő fogalom alá be nem illeszthető platform megjelenése és elterjedése. A közelmúlt uniós és tagállami bírói gyakorlata segít rávilágítani a módosítás okára és alátámasztja annak szükségességét. A szabályozás mintegy alternatív útként vázolom az ön- és társszabályozást adta előnyöket és hátrányokat, hiszen mind a korábbi, mind a módosított irányelvben is megtalálható ennek az uniós szintű támogatása. Ezen a vonalon elindulva mutatom be a pályamű utolsó nagyobb részében az egyes videómegosztó- platformok általános szerződési feltételeit, melyek tartalmilag több területen is reflektálnak az AVMS irányelvben megfogalmazott tartalomszabályozási elvárásokra. A dolgozat végső konklúziója a figyelem felhívása a címben is megjelenő „gyorsuló spirális körforgás” jelenségére, a jogalkotásra gyakorolt hatásának megvilágítása mellett.

Munkajog tagozat

BUDAI MIHÁLY EGON

jogász

osztatlan, 10. félév

ELTE ÁJK

Témavezető:

Dr. Hungler Sára

egyetemi adjunktus, ELTE ÁJK

A KÚRIA SZEREPE AZ EURÓPAI UNIÓS MUNKAJOG ÉRVÉNYESÜLÉSÉBEN

Kutatásom azt mutatja be, hogy a Kúria érvelésében hogyan jelennek meg az európai uniós munkajogi normák. Ehhez a csúcsbíróság mint munkaügyi perekben felülvizsgálatot végző fórum által 2013. január 1-je és 2017. december 31-e között, egyedi ügyekben hozott, jogerős és nyilvánossá tett határozatokat vizsgáltam. Az alapkorpusz méretére figyelemmel első lépésben a szövegbányászat módszerét használtam. A kortárs társadalomtudományok egyik gyorsan teret nyerő, ám a (hazai) jogtudományban még elenyésző számban alkalmazott módszeréhez a Python 3.7.1. programozási nyelven írott saját algoritmust használtam. Joggyakorlat-analízisem e része a meglévő kutatásokhoz képest ritkaság a jogesetek mennyisége és ezzel szoros összefüggésben a metodológiája miatt, s kifejezetten újdonság a munkaügyi fókusz miatt. A Kúria szerepe ez alapján meglehetősen korlátozott; amennyiben az 1533 szóba jöhető ítéletből elenyésző számú foglalkozik érdemben az uniós munkajogi szabályokkal is. E 60 ítéletet tartalomelemzésnek vetettem alá, ami alkalmas volt kategorizálásra és néhány további összefüggés megállapítására is. Második lépésben e határozatok közül elemeztem ötöt. Ez lehetőséget adott arra, hogy (puhatolózó jelleggel) néhány tendenciózus mintát tárhassak föl. Írásom reflektál az Európai Unió Bírósága legfrissebb ítéleteire is. A lezárásban az elemzés továbbfejlesztésének néhány irányát vázoló fel.

KISS TIVADAR

jogász
osztatlan, 7. félév
SZTE ÁJK

Témavezető:

*Dr. Hajdú József
egyetemi tanár, SZTE ÁJK*

AZ ÖNVEZETŐ JÁRMŰVEK ALKALMAZÁSÁNAK MUNKAJOGI VONATKOZÁSAI

Az önvezető járművek technológiája nem számít feltétlenül újkeletűnek, hiszen fejlesztésük a háttérben már több éve zajlik. Az utóbbi időben azonban a legnagyobb autógyártó cégek, továbbá olyan informatikai óriások is – mint például a Google – megkezdtek ezen járművek közutakon való tesztelését, így tehát joggal bízhatunk abban, hogy belátható időn belül kereskedelmi forgalomba is kerülhetnek. OTDK dolgozatom témáját az önvezető járművek munkaviszonyban történő felhasználásukra életem ki, amelynek keretében főként azt vizsgáltam, hogy a hatályos kétpólusú, munkavállalói és munkáltatói felelősségi rendszer miképpen változhat, mely jogintézmények megtartása, esetlegesen teljesen új formák megjelenése lehet irányadó.

Kutatásom eredményeképpen leszögezhető, hogy mind a munkavállalói, mind pedig a munkáltatói felelősségi oldalon jelentős változásokra lehet számítani. A munkáltató oldalán arra a következtetésre jutottam, hogy a hatályos, objektív munkáltatói felelősség főként a munkaviszony hiánya okán meg fog szűnni. Ugyanígy a munkáltatói oldalt vizsgálva megállapítható volt továbbá az is, hogy a harmadik személyekért fennálló felelőssége a munkáltatónak érdemileg nem változik, hiszen az önvezető autó veszélyes üzemi jellege a természetes személy sofőr hiányában is fennáll.

A dolgozatomban tanulmányoztam a munkavállalói oldalt is, ahol első körben kiemelné, hogy a szubjektív munkavállalói felelősségi forma jelentős váltázásokon eshet át. Ezen témakör mélyebb analizálásához arra volt szükség, hogy az önvezető járműveket felépítő kézzel megfogható, hardveres elemeket és a megfoghatatlan, szoftveres elemet külön-külön is elemezzem. A hardveres elemek esetében a jelenleg is hatályos, Ptk-ban található termékfelelősségi rendszer megfelelően használható, azonban a szoftver „ingó” létének hiányából fakadóan más eszközhöz kellett nyúlnom. A szoftverek tekintetében főként az Egyesült Államokban alkalmazott termékfelelősségi megoldásokban láttam a lehetőséget. Végezetül a dolgozatomban a munkavállaló önvezető autóban történő károkozását elemeztem, melynek körében a hatályos, szubjektív alapokon nyugvó munkavállalói felelősség szabályainak alkalmazását találtam megfelelő megoldásnak.

MÁTÉ DÁVID ADRIÁN

jogász
osztatlan, 7. félév
ME ÁJK

Témavezetők:

*Dr. Jakab Nóra
egyetemi docens, ME ÁJK*

*Dr. Mélypataki Gábor
egyetemi tanársegéd, ME ÁJK*

A MUNKAIDŐ SZERVEZÉSE ÉS A MUNKAMORÁL ÖSSZEFÜGGÉSEI

Életünk jelentős részét munkával töltjük éppen ezért a munkaidő és a pihenőidő megszervezése mindig kulcsfontosságú volt és lesz az emberek életében. A munkáltatónak, azért mert ezzel az eszközzel a profitját tudja nagymértékben befolyásolni, a munkavállalónak pedig azért, mert munka mellett szeretné, ha másra is jutna ideje. Fontos kérdés, hiszen a ma általánosnak mondható munkaidő rendszer korábban korántsem volt ennyire barátságos. Ezelőtt nem rendelkeztek ennyi szabadidővel a munkavállalók, ezt a XX. század hívta életre, amikor a szolgáltatóiparnak köszönhetően a szabadidő eltöltésével is lehetett serkenteni a gazdasági folyamatokat. Hosszú és rögzös út vezetett idáig.

De mégis azt mondhatjuk, hogy elérkeztünk a tökéletes rendszerhez és szabályozáshoz?

Napjainkban is jelentős szereppel bír a munkaidő beosztása. Egyfelől azért, mert ma jóval szélesebb skálán mozog a munkánk milyensége, annak fajtája. Másfelől eljutottunk odáig, hogy rengeteg jogi szabályozásnak kell megfelelni, melyek elsősorban a munkavállalót védik. Harmadsorban pedig nagy szerepet játszik, az adott munkáltató profitjának optimalizálásában.

Témaválasztásom ötletét egy cikk alapozta meg, amiben leírták, hogy az egyik munkáltató B.-A.-Z. Megyében bevezette a 4 napos munkahetet valamint a napi 10 órás munkanapot. A tapasztalatok meglepő eredményekkel szolgáltak. Véleményem szerint ez az egyik olyan elfelejtett megoldás, amivel jelentős haszonra tehetne szert a munkáltató, nem csak pénzügyi értelemben, hanem a munkaerő megtartásába, lojalitásba, hatékonyságba is.

Jellemző a hazánk munkaadóira, hogy nem szívesen kísérleteznek, változtatnak, élnek bizonyos lehetőségekkel, pedig a vállalkozások alapja lenne az egyediség, főleg a mai piacgazdaságban, ahol a különböző igények és plurális munkahelyek megkövetelnék az ugyancsak sokszínű munkaidő beosztását.

A kutatásom során prioritást élvez a jelenlegi szabályozásunk összevetése és megfelelésének vizsgálata a munkaidő-szervezés egyes szempontjairól szóló 2003/88 EK irányelvvel. Célom, elsősorban, hogy rávilágítsak arra, hogy érdemes lenne rugalmasabban hozzáállni a munkaidő beosztásához a munkáltatónak, hiszen a szabályok nem csak korlátokat állítanak fel, hanem lehetőséget is adnak.

NAGY RÓBERT

jogász
osztatlan, 7. félév
DE ÁJK

Témavezető:

*Dr. Nádas György
egyetemi docens, DE ÁJK*

A VEZETŐ TISZTSÉGVISELŐ KÁRTÉRÍTÉSI FELELŐSSÉGE A MUNKAJOGI ÉS POLGÁRI JOGI KÁRTÉRÍTÉSI FELELŐSSÉG ALAPULVÉTELÉVEL

Az új Polgári Törvénykönyv, valamint az új Munka Törvénykönyvének megváltozott szabályai miatt a jogalkalmazás során nem egyértelmű, hogy a vezető tisztségviselő károkozás során az adott esetben mely kárfelelősségi szabályok szerint köteles helyt állni. Különösen problémásnak bizonyul a megfelelő rendelkezések kiválasztása akkor, ha a vezető tisztségviselő tevékenységét munkaszerződés alapján látja el. Ez a bizonytalanság számtalan problémát szülhet a gyakorlatban és a dolgozat során ezen jogalkalmazási nehézségekre próbálok megfelelő választ adni. Az esszé során részletesen elemzem a vezető tisztségviselői jogviszonyt, a Ptk., valamint az Mt. kártérítési szabályait, azok egymáshoz való viszonyát. Továbbá felvázolok egy lehetséges jogértelmezési metódust, aminek segítségével feloldható a két kódex közötti ellentét. Dolgozatomat pedig megoldási – többek között jogalkotási – javaslatokkal zárom.

PECE KLAUDIA

jogász

osztatlan, 7. félév

ME ÁJK

Témavezető:

Dr. Rácz Zoltán

egyetemi docens, ME ÁJK

A LEGÚJABB IPARI FORRADALOM HATÁSA A MUNKAJOGRA

*„Technika. (...) Úgy tartja össze az embereket,
hogy hagyja őket elszakadni egymástól.” (Harlan Coben)*

Mindenkiben legalább egyszer felmerült már a kérdés, hogy vajon az X generáció gyermekeinek vagy esetleg a Z generáció gyermekeinek jobb? A technika az utóbbi évtizedekben rendkívüli gyorsasággal fejlődik a világunkban. Ez számos hatással bír a társadalmunkra, véleményem szerint ez a negyedik ipari forradalom, ami azt jelenti, hogy igazából minden egyetlen intelligens információs rendszerbe integrálódik. Ezen folyamatok az egész emberi kapcsolatrendszernek az átalakításába kezdtek bele, amit egyesek pozitívan mások pedig rendkívül negatívan ítélnek meg. A fenti idézetből is látszik, hogy az emberi kapcsolatok hanyatlása mutatkozik meg ezen fejlődés által, azonban vannak az életünknek olyan területei is, ahol rendkívüli előnyökkel jár a legújabb ipari forradalom.

Dolgozatom középpontjába is ezen forradalmat állítom, és arról értekezem, hogy ez milyen hatásokat gyakorol a munkajogra. Ugyanis véleményem szerint ezen jogterületen is mind előnyökkel, mind pedig hátrányokkal egyaránt jelentkezett a digitalizáció hatása. Természetesen kitérek a pozitív illetve negatív irányú hatásokra is, viszont nem érintek minden területet, ahol ez a fejlődés megmutatkozik, a dolgozat terjedelmére tekintettel. A számomra érdekesnek és remek kutatási területnek vélt hatásokat veszem vizsgálatom tárgyának.

A pozitív hatások között a távmunkának, mint atipikus munkaviszonynak az elterjedését, illetve előnyeit vizsgálom. Szintén előnyként fogom görcső alá venni az applikáció alapú munkavégzést, mármint ha ilyen egyáltalán létezik, erről dolgozatomban részletes fejtegetésben nyilvánítom ki véleményem. Emellett ilyen pozitív irányú hatásként fogok írni az alternatív vitamegoldási módszerekről a munkaügyi vitákban, az online vitarendezéssel kapcsolatosan.

A negatívumok körében pedig, egy terjedelmes részt szentelek a munkáltató ellenőrzési jogkörének kiszélesedésére a technikai fejlődés hatása által. Ezen belül pedig már itt kiemelném azon részét dolgozatomnak, ahol kifejezetten a munkavállaló internethasználatának ellenőrzését vizsgálom.

Megoszlanak a vélemények, tulajdonképpen a sajátom is, a robotok egyre szélesebb megjelenéséről. Dolgozatomban kitérek egy, még kevesek által kutatott területként a robotikára is, természetesen a munkajog viszonylatában.

SIMON PATRÍCIA

jogász
osztatlan, 7. félév
ME ÁJK

Témavezető:

*Dr. Jakab Nóra
egyetemi docens, ME ÁJK*

A FOGYATÉKOSSÁGGAL ÉLŐ EMBEREK HELYZETE A MUNKAERŐPIACON

Dolgozatom témáját a fogyatékossgal élő emberek munkaerőpiaci helyzete képezi, amelyben személyes motivációm is van, miután ezt egyfajta tényfeltáró dolgozatnak szánom a fogyatékkal élők számára, hogy birtokukba kerüljenek a szükséges információk, amelyekkel egyébként nem szembesülnének időben. Emellett mindenki más számára is útmutatóul szánom, aki szeretné teljes körűen megismerni a „másik oldal” munkához, karrierhez és életpályához való lehetőségeit, ezekhez vezető útját, továbbá az ehhez kapcsolódó jogi szabályozást.

A fogyatékossgal élő embereknek joguk van az önálló életet lehetővé tevő, közösségi alapú szolgáltatásokhoz, a személyes segítségnyújtáshoz, az anyagi és szociális függetlenséghez a társadalomban, valamint a munkaerőpiacon való teljes körű részvételhez. Általánosságban elmondható, hogy a fogyatékossgal élő emberek nagyon megbízható munkaerőt képviselnek, hiszen tudják, hogy milyen nehéz fogyatékossgal elhelyezkedni. Kitartásban és akaraterőben pedig példát adhatnak a munkatársaknak, hiszen az élet minden területén nehezített pályán teljesítenek.

A téma aktualitását mutatja az is, hogy Európai Unió is szorgalmazza a fogyatékossgal élő személyek társadalomba való aktív befogadását, illetve a társadalom életében való részvételét. Ezen tevékenysége megmutatkozik az Európai Parlament Foglalkoztatási és Szociális Bizottság által létrehozott Európa 2020 stratégiában, amelynek megvalósítása jelenleg is tart. Mindemellett létrehozták a szociális jogok európai pillérét, amely az alapvető emberi jogok rögzítése után a következő nagy lépés a teljes uniós lakosság érdekvédelmét biztosító szabályok rögzítése körében.

Dolgozatomban ezen téma főbb pontjait szeretném elemezni, mint amilyen a fogyatékosok jogai elismerésének megalapozását jelentő ENSZ-egyezményt, illetve a Tanács 2000/78/EK irányelvét, amely meghatározza a foglalkoztatás és munkavégzés során alkalmazott egyenlő bánásmód általános kereteit. Fontosnak tartom a különböző uniós intézmények tevékenységének bemutatását, és az ésszerű alkalmazkodás elvének megfogalmazását, illetve meghatározását az Európai Unióban.

SOMLÓVÁRI ZSÓFIA

jogász

osztatlan, 10. félév

PPKE JÁK

Témavezető:

Dr. Kártyás Gábor

egyetemi adjunktus, PPKE JÁK

TANULÓPÉNZ VAGY VALÓDI VÉDELEM? – AZ ISKOLASZÖVETKEZETEK MAGYARORSZÁGI SZABÁLYOZÁSÁNAK ALAKULÁSA

Az iskolaszövetkezetek a XIX. századtól kezdődően járulnak hozzá a diákság munkaerőpiacra való bevezetéséhez, mely során a szövetkezet egyfajta védőbástyaként szolgál a tanulók számára a munkáltatókkal szemben. A jogintézmény fejlődése során megannyi szabályozáson esett át, mely alapjaiban változtatta meg az iskolaszövetkezetek helyét a jogrendszerben. Dolgozatom célkitűzése annak vizsgálata, hogy a jogalkotó által felvázolt célkitűzés, vagyis a szövetkezeti tagok képzése és a munka világába való bevezetése mennyiben valósul meg a gyakorlatban, az iskolaszövetkezet valóban nyújtják-e tagjaik számára azt a fajta védelmet, mely a még tapasztalatlan tanulók számára indokolt volna.

Vizsgálom továbbá a megváltozott törvényi szabályozást, a foglalkoztatás megbízási jogviszonyként való átdefiníálását, ezen belül a szabályozás hiányosságait, a munkaerő-kölcsönzéssel való hasonlóságát. Végül megkísérlek megoldást találni a felvetett problémákra.

Dolgozatom írása és a kutatás során arra a konklúzióra jutottam, hogy a jogintézmény kivétele a Munka Törvénykönyve hatálya alól meglehetősen problematikus, az iskolaszövetkezeteken keresztül történő foglalkoztatást nem lehet megbízási jogviszonyként definiálni, az jobban hasonlít a munkajogviszonyra. Az esetleges különbségek nem elég relevánsak ahhoz, hogy az iskolaszövetkezeteket kivegyék a szigorúbb feltételeket és védelmi mechanizmust biztosító Mt. hatálya alól. A jogalkotó ugyan az iskolaszövetkezetek felé nagy elvárásokat támaszt, de akármennyire is magasztos a Szövetkezeti Törvény célkitűzése és miniszteri indoklása, nem elegendő erre hagyatkozva elsiklani a szigorú törvényi garanciák kialakítása felett. A kutatás eredményeként megjelöltem a munkaerő-kölcsönzéssel való szimilitásakat is, melynek konklúziójaként jutottam arra a megállapításra, hogy nem indokolt a két jogintézmény elválasztása, az iskolaszövetkezeti foglalkoztatás megfeleltethető egy speciális munkaerő-kölcsönzési formának. Összegezve tehát arra a következtetésre jutottam – az iskolaszövetkezetek fontosságát nem tagadva –, hogy a jelenlegi szabályozás jogalkotói felülvizsgálatára van szükség.

SZAKÁCS DÓRA

jogász

osztatlan, 9. félév

ELTE ÁJK

Témavezető:

Dr. Dudás Katalin

mb. oktató, ELTE ÁJK

A MUNKAHELYI PSZICHOTERROR MUNKAJOGI ÉS MUNKAVÉDELMI SZEMPONTJAI

Dolgozatomban a figyelem középpontjába a magyar hatályos munkajogi és munkavédelmi jogszabályok az átlagostól eltérő szempontból való értelmezését helyeztem, konkrétan a munkahelyi pszichoterror tükrében releváns értelmezési mód kerül bemutatásra. Az Európai Unió számos intézkedésében figyelembe vette az egészséges és aktív idősor szempontjait. Ahhoz, hogy a jelenleg dolgozó emberek számára ez reális jövőkép legyen, a jelenben kell intézkedéseket tenni, hogy megelőzzék az egészséges munkavállalók munkaképtelenné válását. Az egyik olyan probléma, amely ezt meggátolhatja a munkahelyi pszichoterror jelensége, amelyből kifolyólag az áldozatot stressz éri a munkahelyén. A hatályos magyar szabályozás alkalmas lehet arra, hogy ha nem is teljesen, de segítse az áldozatot, azonban az ilyen irányú jogértelmezés egyáltalán nem elterjedt. A mobbing szempontjából releváns rendelkezéseket találunk a Munka Törvénykönyvéről szóló 2012. évi I. törvény általános magatartási követelmények, személyiségi jogok védelme, az egyenlő bánásmód követelménye, vagy az alapvető kötelezettségek címek alatt. Az elemzés közben egyértelművé vált számomra, hogy ha valaki kifejezetten a munkahelyi pszichoterrorra figyelemmel értelmezi ezeket a szabályokat, akkor segítséget nyújthatnak. Mivel azonban jogszabályi szinten nincs megemlítve a munkahelyi pszichoterror sehol, nem csak a jogalkalmazás körében ritka, de az igényérvényesítő sem hivatkozik rá. Konfliktus alakulhat ki a munkáltató egészséges és biztonságos munkafeltételek megteremtéséhez fűződő kötelezettsége, valamint a munkavállaló tájékoztatási kötelezettsége között, végső soron azonban a munkáltató nem hivatkozhat arra, hogy nem tudott a felügyelete alatt zajló pszichoterrorról. Véleményem szerint a munkaviszony jellegéből adódóan azonban a munkáltató nem mentesül a felelősség alól, ha a munkavállaló nem tesz eleget a tájékoztatási kötelezettségének. Végső soron a pszichoterror az áldozatot teljesen kirekesztheti a munka világából, olyan fizikai és lelki hatásai lehetnek, melyek akár a foglalkozási megbetegedés kategóriájába is beletartoznak. Dolgozatom végén szeretném más országok példáján keresztül bemutatni, milyen más szabályozási lehetőségeink vannak, ha a prevenció esetlegesen nem hoz megoldást, illetve szeretném kiemelni, hogy a pszichoterror fogalmának jogi szabályozása elengedhetetlen a megfelelő jogalkalmazás érdekében.

SZILÁGYI SZABOLCS

jogász

osztatlan, 11. félév

DE ÁJK

Témavezető:

Dr. Nádas György

egyetemi docens, DE ÁJK

A MUNKÁLTATÓI ÉRDEKKÉPVISELETEK MAGYARORSZÁGON ÉS AZ EURÓPAI UNIÓBAN

A jogalkotó az új Mt. elfogadásával az elődjéhez képest komolyabb szerepet szán a kollektív megállapodásnak. Ez tetten érhető azzal, hogy csökkentek a törvényi garanciák, de az eltérés lehetősége megnőtt, ugyanis a kollektív szerződéssel a törvény rendelkezéseitől (pontosabban annak II. és III. Részétől) a felek eltérhetnek, akár a munkavállaló hátrányára is.

A fent említett jogalkotói célt – azaz a kollektív szerződések számának növelését – ezidáig nem sikerült elérni. Dolgozatomban a munkáltatói érdekképviselőket – mint a kollektív szerződés lehetséges alanyait – vizsgálom. Ha a kérdést az érdekképviselők vonatkozásában vizsgáljuk, a jogalkotói cél el nemérése több okra vezethető vissza.

Az első ok, hogy véleményem szerint az Mt. szabályozása nem megfelelő a munkáltatói érdekképviselők vonatkozásában, amely bizonytalanságot teremt. Részletesen rendezni kellene az érdekképviselők jogállását, feladat- és hatáskörét, valamint a kollektív megállapodás kötési képességét. Ugyanis, ha az Mt. a szakszervezetek kezét megköti a részletes szabályozással, akkor tegye meg ugyanezt a munkáltatói szövetségek rendezése terén.

A következő ok, hogy a szociális párbeszéd nem úgy működik, ahogyan kellene. A tripartit érdekegyeztetés hatékonyságát növelni kell. Ez úgy érhető el, hogy mind a szakszervezetek, mind a munkáltatói érdekképviselők álláspontját a kormánynak kötelezően figyelembe kellene vennie, továbbá az egyeztetések számát gyakoribbá kell tenni.

A harmadik ok, hogy a munkáltatói érdekképviselőkkel szemben a munkáltatói bizalom még nem alakult ki teljesen. Ez arra vezethető vissza, hogy az érdekképviselőknek – a szocializmusnak köszönhetően – nincs akkora hagyománya, mint Nyugat-Európában.

Vizsgálatom alapján arra a következtetésre jutottam, hogy mivel a kollektív szerződések száma nem emelkedett, a munkáltatói érdekképviselők szabályozása nem megfelelő és a szociális párbeszéd sem úgy működik, ahogyan kellene, valamint a munkáltatói bizalom sem alakult ki teljesen az érdekképviselők vonatkozásában, ezért a munkáltatói szövetségek nem működnek teljes hatékonysággal.

Álláspontom szerint a munkáltatói érdekképviselők működésével kapcsolatban a francia és az osztrák rendszer jól működik, ugyanis magas a szövetségekben a munkáltatói részvételi arány, továbbá az általuk kötött kollektív szerződések száma. Úgy gondolom, hogy ezen két ország mintául szolgálhatna a magyar munkáltatói érdekképviselők számára.

TAKÁCS DÓRA

jogász
osztatlan, 7. félév
DE ÁJK

Témavezető:

*Dr. Zaccaria Márton Leó
egyetemi adjunktus, DE ÁJK*

EGYÉB KÉRDÉS? AZ EGYÉB HELYZET HAZAI MEGÍTÉLÉSE A FOGLALKOZTATÁSI VISZONYOKBAN

Kutatásom témája az egyéb helyzet, mint védett tulajdonság értelmezése a hazai foglalkoztatási viszonyokban. Témaválasztásomat az indokolta, hogy ugyan az egyenlő bánásmód követelményét már részletesen feldolgozta a szakirodalom, specifikusan az egyéb helyzet vizsgálatát csak csekély számú forrás tette fő témájává. Ennek ellenére az elv betartatásáért felelős fórum, az Egyenlő Bánásmód Hatóság előtt a kérelmezők az ügyek nagy számában hivatkoznak az egyéb helyzetre.

Álláspontom szerint az egyéb helyzet kategóriája egyfajta „huszonkettes csapdája” az antidiszkriminációs jogban. A jogalkotó megalkotta, majd beépítette a szabályozási struktúrába, de egy egzakt, az egész fogalomkört lefedő definíció mindmáig nem született. Így merült fel a dolgozat címében feltett „Egyéb kérdés?”, mint a kutatás fő hipotézise. A válasz megtalálása érdekében egy problémaközpontú szemléletet követve, az elméleti alapkövek letételét követően, elsősorban a kialakult joggyakorlat beható vizsgálatára fókuszálva igyekeztem következtetéseket levonni, és esetleges de lege ferenda javaslatokkal szolgálni.

Legfőképpen azt próbáltam megfejtetni, hogy hogyan lehet egy, a természetéből adódóan nyitott fogalmat szabályozási keretek közé szorítani? Egyáltalán szükséges-e, azaz fennáll-e a definíciós kényszer? És ha igen, az milyen következményekkel jár? Véleményem szerint nemleges a válasz, ugyanis ha a fogalomkört jogszabályi szinten töltené meg tartalommal a jogalkotó, azzal pont az egyéb helyzet célja, rendeltetése veszne el, hiszen a kógens törvényi szabályozás kizárná a nóvumok, törvényben nem nevesített jellemzők védett tulajdonságként történő elfogadását, márpedig az egyéb-kategóriát éppen erre a célra találta ki a jogalkotó. Így, ahogy arra már korábban precedenst is szolgáltatott a hazai jogalkotás, egyfajta megoldási alternatívaként a tövényi katalógus bővítése szolgálhatna, a példálózó jelleg megtartása mellett.

Mindent összevetve az, a kissé szkeptikusnak nevezhető meglátásom, hogy minden szabályozási törekvés, és elméleti vizsgálódás, többek között jelen dolgozat okfejtései ellenére, rá kell jönnünk, hogy ahogyan azt megalkották, továbbra is nyitott kérdés marad az egyéb helyzet, vagyis a dolgozat címében feltett „Egyéb kérdés?” végére nem tehető pont. Ugyanakkor a jog szépségéhez hozzátartozik, hogy mindig maradnak határesetek, amelyek nem férnek be a szabályozási keretek közé. Éppen ezért van szükségünk egy egyéb helyzetre.

The background image shows the interior of a church. It features several tall, fluted columns with ornate, gilded capitals. Between the columns are windows with diamond-shaped leaded glass panes in shades of blue, yellow, and red. The architecture is highly decorative, with gold leaf accents on the capitals and window frames.

Munkajog és szociális jog tagozat

BERÉNYI LAURA

jogász

osztatlan, 9. félév

ME ÁJK

Témavezető:

Dr. Jakab Nóra

egyetemi docens, ME ÁJK

A TRANSZNACIONÁLIS VÁLLALATOK ADATVÉDELMI GYAKORLATA A MUNKAJOGI SZABÁLYOZÁS TÜKRÉBEN

A munkajogi szabályozás alakulása kétséget kizáróan meghatározó területnek tekintendő, mivel valamennyi ember élete folyamán elkerülhetetlenül kapcsolatba kerül valamilyen módon a munkajoggal. Ennek következtében, akarva s akaratlanul is információk tömkelegét szolgáltatjuk magunkról többek között a munkáltatóknak, mely számos potenciális veszély forrását rejtje magában.

Vizsgálódásom középpontjába a transznacionális vállalatok adatvédelmi gyakorlatának feltérképezését helyeztem a munkavállalói személyes adatok kezelése tekintetében. Dolgozatom megírásakor arra törekedtem, hogy a transznacionális vállalatok, mint munkáltatók szemszögéből vizsgáljam az új adatvédelmi szabályozás végrehajtásának napjainkra kialakult helyzetét. Az egységes belső piac működése gazdasági és társadalmi integrációt eredményezett, mely jelenség lényegesen megnövelte a munkavállalói személyes adatok határon átnyúló áramlását. Kutatásom nyomán arra a következtetésre jutottam, hogy az új szabályozás alapjaiban véve megfelelő keretet teremt az egységes belső piacon belül lezajló adatkezelések tekintetében. A harmadik országokat érintő adattovábbítások köre viszont – dacára a számos igénybe vehető, megfelelő védelmi szintet biztosító mechanizmusnak – jelentősen problematikusabb területnek bizonyul. Alapvető hiányosságot jelent a szabályozást illetően speciális részletszabályok alkalmazása a foglalkoztatás kontextusára tekintettel, melyhez jelentősen hozzájárul, hogy a munkavállalók sem közvetlenül, sem közvetett módon – érdekvédelmi képviselőik útján – nem képesek érvényesíteni adatvédelmi vonatkozású igényeiket, érdekeiket a megfelelő védelmi mechanizmusok kidolgozását célzó tárgyalások során. Azonban a kollektív tárgyalások nyomán létrejövő kollektív megállapodások megfelelő megoldást jelenthetnek, hiszen ennek köszönhetően a jogviszonyban szereplő felek akarata érvényre juthat, s alkalmazható, hatékony módon visszatükröződhet, összhangban az általános jogi keretrendszerrel biztosító GDPR rendelkezéseivel. A leginkább célravezető megoldást ennek körében álláspontom szerint a globális méreteket öltő kooperáció jelentené a munkavállalói személyes adatok védelmét illetően. Ezen túlmenően, a kollektív megállapodások hozzájárulnának az egységes belső piac folyamatos erősödéséhez, s az Európai Unió globális versenyképességének növekedéséhez.

BIRÓNÉ BUKTA KRISZTINA

munkaügyi és társadalombiztosítási igazgatási
MA, 3. félév
ME ÁJK

Témavezető:

*Dr. Jakab Nóra
egyetemi docens, ME ÁJK*

A MEGVÁLTOZOTT MUNKAKÉPESSÉGŰ SZEMÉLYEKSEL KAPCSOLATOS EGYES ELJÁRÁSOKBAN HOZOTT DÖNTÉSEKBŐL EREDŐ HÁTRÁNYOK

Ma Magyarországon a megváltozott munkaképességű személyek számára többféle pénzbeli ellátás vehető igénybe, melyeknek különböző feltételei vannak. A feltételeket nem tudja minden érintett teljesíteni. A megváltozott munkaképességűek ellátását, a komplex vizsgálat után az egyéb jogszabályi feltételek megléte esetén lehet igényelni. A komplex szakvélemény lehet a feltétele egyéb ellátásoknak, jogosultságoknak is. A gyakorlatban azonban több esetben is elveszthetik az ellátáshoz való jogosultságukat a kérelmezők, még akkor is, ha egyébként lenne mód valamilyen más ellátás igénybevételére, mivel ez az út bonyolult, bürokratikus és aránytalan terhet ró a megváltozott munkaképességű személyre.

Vajon a jelenlegi jogszabályi környezet mennyire támogatja a fogyatékos egyén életminőségének megőrzését, munkavállalását? Megéri-e rehabilitálhatónak lenni? Érdemes megvizsgálni, hogy a jogszabályi környezet és az ahhoz kapcsolódó eljárások elősegítik-e, hogy a megváltozott munkaképességű személyek egyenlő esélyekkel legyenek képesek helyzetbe hozni magukat és kilépni a nyílt munkaerőpiacra vagy inkább passzivitásra ösztönzik őket.

Dolgozatomban a megváltozott munkaképességű személyekkel kapcsolatos egyes eljárásokban hozott döntésekből eredő hátrányokat vettem számba. Azért választottam ezt a témát, mert számos esetben a gyakorlatban is érzékelem, hogy fogyatékossgal élőknek megannyi hátránnyal kell megküzdeniük az élet különböző területein.

Megkísértem rávilágítani azokra a problémákra, amelyek az elmúlt években végbement reformok ellenére is fennállnak. Igyekeztem feltárni azokat az okokat, melyek a hátrányok előidézői. Végezetül a feltárt problémák bemutatása után kifejtettem a hátrányok következményeit és ezek kiküszöbölésére törekedtem javaslatokat megfogalmazni.

Országos és Heves megyére vonatkozó statisztikai adatgyűjtés és elemzés módszerével valamint esettanulmányok vizsgálatával igyekeztem bemutatni a megváltozott munkaképességűek helyzetét, az egyes eljárások lépéseit. Megkísértem feltárni a problémákat, a hiányosságokat és azokra törekedtem megfelelő javaslatot adni.

A dolgozatban bemutatott vizsgálatok rámutattak, hogy a megváltozott munkaképességű személyekkel kapcsolatos eljárások több szempontból is hátrányosan érintik az ügyfeleket, ezért javaslataimban az ügyek, eljárások egyszerűsítését, a pozitív diszkrimináció beépítését, egyes eljárási szabályok megváltoztatását, ezáltal a komplex rehabilitáció minél teljesebb megvalósítását foglalmaztam meg.

FRANK MÁTÉ

jogász

osztatlan, 7. félév

SZE ÁJK

Témavezetők:

Dr. Trenyisán Máté
egyetemi tanársegéd, SZE ÁJK

Dr. Papp Nikolett
jogi szakreferens, IM

Dr. Wellmann Barna Bence
PhD hallgató, SZE ÁJK

AZ ADATKEZELÉS ÚJ DIMENZIÓI A MUNKAJOGBAN – A GDPR HATÁSA A MUNKÁLTATÓ ELLENŐRZÉSI JOGÁRA

Dolgozatomban a munkajogi adatvédelem három különböző, de egymással szoros összefüggésben álló vetületével foglalkozom. Vizsgálom a munka törvénykönyvéről szóló 2012. évi I. törvény (a továbbiakban Mt.) személyhez fűződő jogok korlátozására, a személyes adatok kezelésére és a munkáltató ellenőrzési jogára vonatkozó rendelkezéseit. A szabályok elemzése során bemutatom a releváns magyar adatvédelmi biztosítási állásfoglalásokat és a bírósági döntéseket is. Az elemzés központjában a munkáltatói ellenőrzési jog áll, melynek az az oka, hogy e kérdéskör a modernkori foglalkoztatás egyik legrelevánsabb kérdésköre. Az adatvédelem és a személyes adatok védelme a munka és a magánélet közötti szűk határmezsgye szempontjából vizsgálható a legegzaktabban, hiszen e két terület leggyakrabban a munkáltatói ellenőrzési jogon keresztül kapcsolódik össze.

Hazánkban az Európai Unióhoz való csatlakozással, az uniós jogharmonizációs kötelezettségeknek eleget téve kialakult egy konstans, működőképes és a bírói gyakorlatban is kiforrott adatvédelmi joggyakorlat. Ezt a bevett gyakorlatot alapjaiban rengette meg a természetes személyeknek a személyes adatok kezelése tekintetében történő védelméről és az ilyen adatok szabad áramlásáról, valamint a 95/46/EK rendelet hatályon kívül helyezéséről szóló (EU) 2016/679 (2016. április 27.) európai parlamenti és tanácsi rendelet (a továbbiakban GDPR).

A rendelet miatt szükséges volt a hazai adatvédelmi szabályok revíziója is, annak érdekében, hogy hazánk eleget tegyen a jogharmonizációs kötelezettségének. A változások különösen nagy hangsúlyt kapnak a munkajogban, hiszen a munkáltató mint adatkezelő, személyes adatok tömkelegét kezeli a munkaviszony létrejötte előtt, annak fennállása alatt és még megszűnése után is. A munkáltatói ellenőrzési jog, mint a munkáltatói adatkezelés egyik legkényesebb területe, a GDPR miatt vélhetően jelentősen változni fog, ha másban nem is, az adatkezelés jogcíme és jogszerűségének megítélése szempontjából mindenképpen.

HÁMORI CINTIA

jogász
osztatlan, 7. félév
ME ÁJK

Témavezető:

*Dr. Rácz Zoltán
egyetemi docens, ME ÁJK*

A GDPR ÉRVÉNYESÜLÉSE A MAGYAR MUNKAJOG TERÜLETÉN

Jelen dolgozatom témáját illetően teljes bizonyossággal állíthatom, hogy vitathatatlanul aktuális. Olyan mértékben digitalizálódik a minket körülvevő világ, hogy talán nem is sejtjük milyen mértékben kerülhet sor személyiségi jogaink megsértésére. Az említett terület feltározhatatlan kutatói lehetőséget rejt, éppen ezért számomra kihívást jelent a vizsgálata. Személyesen tapasztaltam, hogy az emberek többsége nincs tisztában az őt megillető jogokkal és terhelő kötelezettségekkel a munkába állás során. A munkajog egy szerteágazó és sokszínű jogi terület, amelyben számos jogág ötvöződik, ezzel megpróbálva minél szélesebb körben védelmet biztosítani a munkajogviszony alanyai számára.

Kutatói tevékenységem során először a személyiségvédelem kialakulását ismertetem röviden, majd a munkáltatót és munkavállalót megillető személyiségi jogokat veszem górcső alá. Témám szempontjából a személyiségi jogokon belül a személyes adatok védelmének vizsgálata a releváns. Az adatvédelem jelenleg rengeteg kérdést vet fel, melyben többek között az Európai Unió 2016/679. számú rendelete (GDPR) játszik szerepet. Megismerése és rendelkezéseinek vizsgálata kihívás elé állította nem csak a mindennapi embereket, de a jogalkalmazókat is egyaránt. Ezen rendelet megalkotása támasztja alá a legjobban azt a felismerést, hogy ebben a felgyorsult világban időről időre alaposabb védelemre van szükség a személyiségi jogok tekintetében is.

Tudományos dolgozatomban a Munka Törvénykönyvről szóló 2012. évi I. törvény szabályanyaga mellett feldolgozom az Alaptörvény, a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény, az információs önrendelkezési jogról és az információszabadságról szóló 2011. évi CXII. törvény, valamint az Európai Unió GDPR rendeletének ide kapcsolódó rendelkezéseit.

Minden ember életében fontos szerepet tölt be a munkába állás, mind az állandó, mind az alkalmi jogviszony tekintetében is. Ilyenkor jogosan merülhet fel az a kérdés, hogy vajon tudják-e ezen alanyok milyen területre tévednek? Mit vállalnak már a munkára jelentkezéstől kezdődően? Milyen jogok illetik meg őket? Milyen kötelezettségek terhelik? Milyen igényérvényesítési lehetőségeik vannak egy esetleges sérelem esetén? Többek között ezekre a kérdésekre is keresem a választ dolgozatomban.

Céлом, a dolgozat témaválasztását tekintve, hogy felhívjam a figyelmet a az adatvédelem területén a jogkövető magatartás jelentőségére, és a személyiségvédelemben előforduló számtalan veszélyforrásra.

PULAY DÁNIEL

jogász

osztatlan, 5. félév

PPKE JÁK

Témavezető:

Dr. Kártyás Gábor

egyetemi adjunktus, PPKE JÁK

MUNKÁLTATÓI ELLENŐRZŐ SZOFTVEREK A TÁVMUNKA TERÜLETÉN

Gyakran hangoztatott mondás, hogy aki ma nem érdeklődik az informatika iránt, az húsz év múlva a világ működését sem fogja érteni. Ez a mondás némiképp túlzó, de annyi mindegyesetre megállapítható, hogy az informatika világa komoly kihívások elé állítja a munkajog- és az adatvédelem területét is. Ugyanis az informatikai eszközök egyfelől valóban könnyebbé tették az irodai munkavállalók munkáját, másfelől azonban a munkavállalók kiszolgáltatottabbakká váltak a munkáltatói ellenőrzésnek, megfigyelésnek.

A digitalizáció hatására a munkáltatói ellenőrzés is jelentősen átalakult. Ma már nem jellemző az a gyakorlat, hogy a munkáltató vagy az általa megbízott lelkes kisvezetők az ajtóból leskelődve figyelik meg alkalmazottjaikat, – bár ez a módszer sok szempontból kevésbé érintette a munkavállalók magánéletét. Napjainkban már nem is a kamera- vagy GPS rendszerek jelentik a legnagyobb kihívást, hanem az olyan informatikai szoftverek, amelyek akár az érintett tudta nélkül is alkalmasak munkáltatói ellenőrzésre.

Dolgozatomban az ellenőrzési jog terjedelmi korlátjainak, és az adatvédelmi szabályoknak az elemzése után számos olyan technikai eszközt ismertetek, amelyek a számítógépen dolgozó munkavállalók megfigyelésére alkalmazhatóak. Ezt követően egy általam választott integrált vállalatirányítási rendszer vizsgálatán keresztül mutatom be, hogy ezeknek az eszközöknek lehet létjogosultságuk a munkáltatói ellenőrzés során is, mi több: a jogszabályi feltételek megtartása mellett a távmunka elterjedésének eszközei is lehetnek.

Mindezek vizsgálata azért indokolt, mert az informatikai rendszerek térhódítása, széleskörű elérhetősége miatt már nem az a kérdés, hogy a vállalatok alkalmaznak-e ilyen szoftvereket munkavállalóik hatékonyságának növelésére, hanem az, hogy ezek az eszközök megfelelnek-e a munkajogi- és – GDPR rendelettel összhangban lévő – hazai adatvédelmi rendelkezéseknek. Erre tekintettel dolgozatomban – a rendszer távmunkában való gyakorlati alkalmazhatóságának alátámasztása érdekében – egy absztrakt jogkorlátozási- és adatvédelmi teszt elvégzésére is sort keríték.

RÁCZI ZSÓFIA

munkaügyi és társadalombiztosítási szak
BA, 5. félév
ME ÁJK

Dr. Jakab Nóra
egyetemi docens, ME ÁJK

Témavezetők:
Dr. Rácz Zoltán
egyetemi docens, ME ÁJK

A TÁRSADALMI FELELŐSSÉGVÁLLALÁS FORMÁI – KÜLÖNÖS TEKINTETTEL A CSR ÉS A PSR GYAKORLATÁRA

*„Ha mindenki tisztára seperné a maga portáját, az egész világ tiszta lenne.”
(Teréz anya)*

Szociális felelősség. Fenntartható fejlődés. Környezetvédelem. Etikus magatartás. Esélyegyenlőség. Napjainkban mind nagyon divatos, sokszor használt kifejezések, a mögöttük rejlő koncepciók a világ problémáit hivatottak megoldani. Azonban rengeteg kérdés merül fel velük kapcsolatban, főként a megvalósítást illetően. Ezekre a kérdésekre ad egy megoldási javaslatot a vállalati társadalmi felelősségvállalás (Corporate Social Responsibility – CSR). A CSR során egy vállalat önkéntesen elköteleződik arra, hogy hozzájárul a fenntartható gazdasági fejlődéshez, együttműködve az alkalmazottakkal, azok családjával, a helyi közösségekkel és a társadalom széles rétegeivel az életminőség javítása céljából, és oly módon ér el üzleti sikereket, hogy közben becsüli az etikai értékeket, tiszteli az alkalmazottait, és a természeti környezetet. Lényegében a CSR a vállalat társadalomra gyakorolt hatásáért vállalt felelőssége. Dolgozatomban egyrészt magát a CSR-t mutatom be, annak kialakulását, működését és fejlődési tendenciáit. Másrészt kitérek néhány egyéb társadalmi felelősségvállalási trendre, amelyek vagy a CSR-ból, vagy annak alapján alakultak ki, vagy ahhoz egyébként kapcsolódnak. Ezek közül a legjelentősebbnek mondható jelenleg a társadalmi közfelelősség vállalás (Public Social Responsibility – PSR). A PSR lényege, hogy a közszféra intézményeire is kiterjeszti a társadalmi felelősségvállalás gyakorlatát. A dolgozatban elsőként egy általános fogalmi keretet adok a társadalmi közfelelősségnek, majd ezután térek át az Egyesült Királyság és Magyarország PSR gyakorlatára. A britek már évek óta élen járnak a társadalmi felelősségvállalás területén, és ők voltak az elsők, akiknél törvényileg szabályozták a PSR-t. A dolgozat készítése során megvizsgáltam egyfelől a brit királyság szabályozását, másfelől az annak alkalmazása kapcsán kialakult gyakorlatokat, az előnyeit, valamint az azt érő kritikákat. Végezetül a hazai helyzetet értékelem a társadalmi közfelelősség vonatkozásban, kitérve a már működő gyakorlatokra és arra is, hogy a jövőben milyen feltételek mellett, és hogyan fejlődhetne tovább a koncepció.

SIPOS MARCELL

jogász

osztatlan, 9. félév

DE ÁJK

Témavezető:

*Dr. Zaccaria Márton Leó
egyetemi adjunktus, DE ÁJK*

A KÖZFoglalkoztatással kapcsolatos anomáliák szociális jogi és munkajogi szempontú elemzése

Dolgozatomban egy olyan, az elmúlt évek jogi és nem jogi diskurzusában egyaránt jelen lévő vitatéma feldolgozására vállalkoztam, amely a szociális jogi vizsgálatok körében érdeklődésre tarthat számot. E jogintézmény a közfoglalkoztatás, amely évek óta ellentmondásos gondolatokat vett fel foglalkoztatáspolitikai, munkaerőpiaci, szociológiai és jogi téren. Fontos megemlíteni, hogy témámat döntően jogi szempontok szerint próbálom felvázolni, annak ellenére, hogy a jogintézmény unikális jellege miatt, kikerülhetetlen módon rendelkezik ezen túlmenő sajátosságokkal is.

A munkám során nagyító alá veszem a közfoglalkoztatás hazai szabályozását, kitérve a 2011. évi CVI. törvényre. Az elemzésben – szociális jogi és munkajogi szempontok szerint – kísérletet teszek a jogintézmény anomáliáinak a feltárására, ezek bemutatására, illetve a Szociális Jogok Európai Pillérében megfogalmazottakból kiindulva saját gondolataim és javaslataim is az olvasó elé tárom.

Dolgozatom nagyrészt a szociális jogi szempontok mentén épül fel, azonban könnyelműség lenne a közfoglalkoztatás egyes munkajogi attribútumainak a figyelmen kívül hagyása, ugyanis a két jogterület olyan erősen kapcsolódik egymáshoz, hogy lehetetlen egyikről a másik nélkül beszélni.

A feldolgozás erre tekintettel a jogintézmény szociális jogi elemzésével kezdődik, ahol egy komplex kategorizáláson végigmenve feltárom az ezen jogterülethez kötődő ellentmondásokat és gyakorlati nehézségeket, majd az egyes alcímek végén saját javaslataimat is megfogalmazom.

A pályamunkám második felében a fent említett részhez szorosan kapcsolódó munkajogi szempontú analízist végzek, a közfoglalkoztatást atipikus foglalkoztatási jogviszonyként azonosítva. Innen kiindulva tárom fel a munkajogi anomáliák egy részét, amelyek szociális jogi szempontból is meghatározzák a szabályozás sikerességét.

Értéktերemtő-e a közfoglalkoztatás, avagy a szabályozásban található anomáliák miatt inkább a mennyiségi munkanélküliség csökkentésének az eszköze marad és a minőségi oldalon esetleg deficites jogintézményként működik? Dolgozatomban ezen kérdésre keresem a választ a fent említett anomáliák bemutatásával és javaslataim, gondolataim felvázolásával. Azonban, hogy elemzésemmel meg tudom-e adni a válaszokat a feltett kérdésekre, csak a kutatómunkám végén derül fény.

TÓTH ALEXANDRA

jogász
osztatlan, 7. félév
PPKE JÁK

Témavezető:

*Dr. Gyulavári Tamás
egyetemi tanár, PPKE JÁK*

A MUNKA DIGITÁLIS ÁTALAKULÁSA – NINCS ÚJ A NAP ALATT?

Dolgozatomban leginkább arra keresem a választ, hogy milyen státusz és mely munkajogi jogosultságok illessék meg a harkni gazdaságban munkát végző személyeket. A platformot működtető vállalkozások álláspontja az, hogy ők csak digitális közvetítők, akik összekapcsolják a fogyasztót és az önálló vállalkozót. A vállalkozások tehát megtagadják a munkavállalói státuszt a munkavégzőktől, és az így felmerült problémákat úgy próbálja kiküszöbölni, hogy a használati feltételek között kikötik, hogy a munkavégző és a platformot működtető vállalkozás közötti kapcsolat nem munkaviszony. Ezen kikötés jogszerűnek tekinthető-e? Csak abban az esetben, ha a munkát végző személy ténylegesen megőrzi önállóságát, azonban ezt nem lehet kijelenti ilyen egyértelműen. Az önállóság vizsgálása tekintetében arra a következtetésre jutottam, hogy a platformon munkát végző személyek alá vannak rendelve a platformot működtető vállalkozásnak. Ezen következtetésemet az Uber példáján keresztül mutatom be. A platform jogosult az Uber sofőröket indoklás nélkül inaktíválni, valamint az is egy jelentős tényező, hogy a munkát a sofőrök az applikáción keresztül kapják, nem közvetlenül az utasoktól. A bér esetében is hasonló helyzettel találkozunk, a platform utalja tehát a bért a bankszámlára a szerződés szerinti jutalék levonásával. Egy úgynevezett minősítési rendszeren keresztül ellenőrzi a vezető munkavégzését az utas által, és ha nem megfelelő minősítést kap, akkor egy egyszerű üzenettel inaktíválhatja a munkavégzőt az applikáción keresztül. Be kell azt látni, hogy ilyen feltételek esetében abszolút nem elképzelhetetlen a munkavégzés munkaviszonyként történő minősítése. Végezetül tehát, a dolgozatomban tett világi, európai uniós és a magyar kitekintés alapján a felvetett probléma konkrétan az, hogy az internetes platformok felhasználásával történő munkavégzés szabályozása kiforratlan, a különböző társadalmi érdekcsoportok lobbitevékenysége nagyban befolyásolja az adott ország e kérdésére adott választ a jogi szabályozás keretében, illetőleg a bírói gyakorlat is eltérő megoldásokat kínál a nemzeti szabályozás értelmezése kapcsán az egyes ügyekben. Mindenképpen kíváncsi lenné a dolgozatban is jelzettek szerint az EU-n belül nem a bíróság esetjogára bízni a megoldást, hanem rendeleti szintű szabályozással megoldani a kérdést még akkor is, ha a munka és a szociális terület szabályozásának egy része tagállami hatáskör.

TÓTH KRISTÓF

jogász

osztatlan, 7. félév

KRE ÁJK

Témavezető:

Dr. Kun Attila

egyetemi docens, KRE ÁJK

A KÜLÖNLEGES SZEMÉLYES ADATOK KEZELÉSE A MUNKAVISZONYBAN, KÜLÖNÖS TEKINTETTEL A BIOMETRIKUS ADATOKRA

2018. május 25-én hatályba lépett az Európai Unió Adatvédelmi Rendelete (GDPR), amely a különleges személyes adatok vonatkozásában szigorúbb adatkezelési követelményeket ír elő. A dolgozat első része áttekintést ad arra vonatkozóan, hogy a munkaviszonyban az egyes különleges adatok kezelésének melyek lehetnek a jogalapjai, illetve milyen alapelveknek kell érvényesülniük, figyelme véve az Uniós és a hazai joganyagot, valamint az ILO Kódexét.

A GDPR egyik újdonsága, hogy a különleges adatok között helyezte el a biometrikus adatokat is, azonban annak csak a fogalmát határozza meg, nem rendelkezik a munkajogi felhasználásának lehetőségéről.

A dolgozat fő célja annak megállapítása, hogy a munkaviszonyban mely esetekben és feltételekkel jogszerű a biometrikus adatok használata.

A kutatásom eredményeként arra a következtetésre jutottam, hogy csupán a munkavállaló hozzájárulása, vagy a munkáltató jogos érdeke nem szolgálhat a biometrikus adatkezelés jogalapjául. Jogszerűség csak akkor állapítható meg, ha az erre vonatkozó adatkezelést tagállami jog konkrét rendelkezései lehetővé teszik. A dolgozat lezárásának időpontjában a munka törvénykönyvének módosítási tervezete már folyamatban van, amely külön alcímbe szabályozza az a biometrikus adatkezelést.

A törvénytervezet két célt határoz meg. Az elsődleges cél a munkavállaló kétséget kizáró azonosítása valamely, a törvénytervezetben rögzített ok miatt. Véleményem szerint viszont az egyes fordulatok túl tágan kerültek meghatározásra, így nem egyértelmű azon élethelyzetek köre, amikor szükséges lehet a biometria használata, tehát a normaszöveg még pontosítása, konkretizálása szorul.

Másodlagos célként a munkaidő nyilvántartást határozta meg. Ez a fajta módszer viszont nem felel meg a szükségesség-arányosság követelményének, mivel a cél egyéb módszerekkel is kivitelezhető. Bár a jogalkotó erre lehetőséget adna, de a munkaidő nyilvántartás céljából történő biometrikus adatkezelés nem éri el azt a mércét, amely indokoltá tenné a különleges adatkezelést.

A rendszer bevezetése csak valamely elsődleges cél elérése érdekében indokolt, amelyek még egyértelműsítésre szorúlnak, és ekkor is törekedni kell az adatminimalizálásra, vagyis csak annyi adat kezelésére, amely feltétlenül szükséges a kétséget kizáró azonosításhoz.

VARGA DÓRA

jogász
osztatlan, 7. félév
DE ÁJK

Témavezető:

*Dr. Zaccaria Márton Leó
egyetemi adjunktus, DE ÁJK*

A SZEMÉLYES ADATOK VÉDELME ÉS KIHÍVÁSAI A MUNKAVISZONYBAN

Az adatvédelem folyamatosan fejlődő terület, köszönhetően annak, hogy minden lépésünk nyomon követhető különböző eszközök által. E napjainkban kiemelt jelentőséggel bíró, globális téma fontos kérdéseket vet fel a munkaviszonyokban zajló adatkezelési tevékenységekre nézve is. Dolgozatomban fő célkitűzése a kérdések megválaszolása, kitérve a manapság szinte mindenkit érintő GDPR rendeletben foglalt változásokra és annak munkajogra gyakorolt hatására.

Ezen túlmenően fontos annak megválaszolása is, hogy mi történik abban az esetben, ha személyes adatainkhoz való jogunk sérelmet szenved? Többek között lehetőségünk van a polgári jogból ismert sérelemdíj iránti igényünk érvényesítésére, azonban a jogintézmény alkalmazási köre vitatott a munkajog területén, mely helyzet megoldásának kifejtése is szerepet kap munkám során.

Kutatásom alatt a témához kapcsolódó jogszabályokat vettem górcső alá, amelyeket a bírói gyakorlatból vett példákkal igyekeztem alátámasztani. Ezek véleményem szerint alapul szolgálnak a megértéshez, így fontos az egyes ítéletekből levont következtetések elemzése is. Ki kell emelni a magyar jogban bekövetkezett és bekövetkezendő változásokat is, hiszen témám az aktualitásokra épül, így bemutatásra kerül az Igazságügyi Minisztérium Előterjesztése is, kiegészítve azt a Nemzeti Adatvédelmi és Információs Hatóság álláspontjával. Céлом eléréséhez röviden szükséges áttekinteni az Emberi Jogok Európai Bíróságának munkáltatói ellenőrzésre vonatkozó döntéseit, hiszen a személyes adatok védelméhez való jogunk leggyakrabban a jogosultság gyakorlása során következhet be.

Dolgozatomban eredményeképpen arra a következtetésre jutottam, hogy a Rendelet igyekszik összefogó szabályozást adni az adatvédelem területén, amelynek a foglalkoztatásra irányuló jogviszonyokban is jelentős szerepe van. E cél eléréséhez felhatalmazza a tagállami jogalkotókat, hogy a Rendeletben foglaltaknak megfelelő vagy attól pontosabb szabályokat alkossanak. A magyar Előterjesztésben foglalt változások egyszerűbbé tehetik az adatkezelést, azonban ennek során a munkáltatóknak többletjogosultságokat biztosítanak, míg a munkavállalók számára nem, így sérülhet az arányosság elve. A jogalkotónak e téren is megfelelő védelmet kell biztosítania, melyet a sérelemdíj jogintézményével old meg. Véleményem szerint ennek alkalmazhatósága megvalósulhat a munkajog területén is, melynek során a jogalkalmazók – figyelemmel a munkajogi sajátosságokra – segítségül hívhatják a polgári jogban kimunkált elveket.

VASZILY GRÉTA

munkaügyi és társadalombiztosítási igazgatási
BA, 5. félév
ME ÁJK

Témavezetők:

Dr. Jakab Nóra
egyetemi docens, ME ÁJK

Dr. Mélypataki Gábor
egyetemi tanársegéd, ME ÁJK

A FOGLAKOZTATÁSSAL ÖSSZEFÜGGŐ ADATKEZELÉS PROBLÉMÁI

„Számon tarthatják, mit telefonoztam s mikor, miért, kinek. Aktákba írják, miről álmodoztam s azt is, ki érti meg. És nem sejthetem, mikor lesz elég ok előkotorni azt a kartotékot, mely jogom sérti meg.” (József Attila: Levegőt 1935)

Az általános adatvédelmi rendelet, hivatalosan Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2016/679 rendelete, 2016. május 24-én lépett hatályba, és kétéves türelmi időszak után 2018. május 25-től alkalmazandó, amely szinte kivétel nélkül minden területet érint. A dolgozatomban a foglalkoztatással összefüggő adatkezelés problémáival kívánok foglalkozni. A munkáltatóknál már az önéletrajzok beérkezésével megkezdődik a személyes adatok kezelése, amely a később alkalmazott munkavállalóik munkaviszonyának megszűnéséig tart. A rendelet összefogja a személyes adatok kezelésére vonatkozó általános szabályokat, amelyek kötelezőek és közvetlenül alkalmazandók az Európai Unió tagállamaiban. A rendelet nem tartalmaz külön szabályozást a foglalkoztatási jogviszonyban történő adatkezelésre, azokra az általános szabályok az irányadók. A tagállamok az egyes szabályokat a nemzeti jogban pontosíthatják, illetve korlátozhatják is. A GDPR új fogalmi kereteket is meghatároz ilyen például az adattakarékosság és a célhoz kötöttség elve, ezek az elvek nagymértékben megváltoztatják a munkaadók adatkezelési gyakorlatát, hiszen csak megfelelő joggalappal tárolhatják a foglalkoztatottjaik személyes adatait. A munkaviszony az egyik legkomplexebb jogviszony, az akár évtizedeken átívelő munkaviszony miatt a munkáltató nagyon széles palettájú és különböző személyes adatot kezel a foglalkoztatottjáról. A munkáltatónak a GDPR-on alapuló keresztszabályzatot érdemes kialakítani, olyan különleges adatkezelésekhez kapcsolódó mellékletekkel, mint például a laptop használatához kapcsolódó adatkezelés, GPS-rendszer által gyűjtött adatok tárolása és kezelése.

A pályaművemben kifejtésre kerül a Nemzeti Adatvédelmi és Információs szabadság Hatóság tájékoztatója a munkahelyi adatkezelések alapvető követelményeiről. A dolgozatomban nagy hangsúlyt fektetek néhány német ítéletre és az adatkezelési gyakorlatra is a foglalkoztatással összefüggő adatkezelés problémáival kapcsolatosan.

Nemzetközi jog I. tagozat

GALICZ KAMILLA

jogász

osztatlan, 9. félév

PTE ÁJK

Témavezető:

Dr. Mohay Ágoston

egyetemi adjunktus, PTE ÁJK

LUZOFÓNIA, LUZOFÍLIA, LUZOFÓBIA: A PORTUGÁLJÁRÓ VILÁG A NEMZETKÖZI JOG RENDSZERÉBEN

Jelen tanulmányban az afrikai országok egy olyan csoportjának jogi sajátosságait mutatom be, amely eddig javarészt kívül került a magyar jogtudomány vizsgálódási körén. Angola, Mozambik, Bissau-Guinea, a Zöld-foki Köztársaság, São Tomé és Príncipe Demokratikus Köztársaság egykor az ún. Portugál Gyarmatbirodalomhoz tartoztak, majd az 1970-es évek dekolonizációs folyamatainak keretében nyerték el függetlenségüket. Az anyaország-gyarmat összeköttetés azonban fennmaradt, jelentősen átalakult és igyekezett az új típusú nemzetközi kapcsolatrendszerhez igazodni. Miután valamennyiükben a portugál hivatalos nyelv, gyűjtőnévük az ún. Países Africanos de Língua Oficial Portuguesa (Portugál Hivatalos Nyelvű Afrikai Országok, a továbbiakban: PALOP-országok).

A történeti előzmények áttekintése kapcsán elsősorban a vizsgált országcsoport jogállásának fejlődésére koncentrálok a vonatkozó alkotmányos és egyéb jogi szabályozásban. Majd a függetlenség főbb nemzetközi jogi aspektusait járom körbe, illetve azokat a kihívásokat, amelyek megnehezítik a modern értelemben vett állam kialakulását a PALOP-országokban, valamint azokat a tényezőket, amelyek ezt segítik. Kitérek továbbá azokra a nemzetközi együttműködési formákra, amelyek nemcsak a PALOP-országok, de a portugál nyelvet beszélő országok (értelmszerűen Portugália, valamint Brazília és Kelet-Timor) közötti köteléket hivatottak erősíteni, így elsősorban a Portugál Nyelvű Országok Közösségére (Comunidade dos Países de Língua Portuguesa), mint a luzofón közösséget meghatározó nemzetközi szervezetre. A dolgot a jelenlegi tendenciákból kiindulva a PALOP-országoknak a nemzetközi jog rendszerében való jövőbeli elhelyezkedésére vonatkozó prognózisok és konstruktív észrevételek kifejtésével zárom.

JECS FRANCISKA

jogász
osztatlan, 9. félév
ME ÁJK

Témavezető:

*Dr. Béres Nóra
egyetemi tanársegéd, ME ÁJK*

AZ ELŐLJÁRÓ FELELŐSSÉGE A NEMZETKÖZI BÜNTETŐJOGBAN, KÜLÖNÖS TEKINTETTEL A BEMBA-ÜGYRE

Egy vezetőre mindig hatalmas felelősség hárul, különösen katonai kontextusban. Éppen ezért érdeke, hogy megfelelő ellenőrzést gyakoroljon a parancsnoksága alá tartozók felett, hogy erői a feladatukat megfelelően elláthassák. Probléma merülhet fel akkor, ha alárendeltjei nem a parancsai szerint járnak el, illetve nemzetközi bűncselekményt követnek el. Hogyan körvonalazódnak ilyenkor a felelősségi szabályok? Ki és miért felel? Hogyan alakul az előljáró felelőssége, aki passzív résztvevője a cselekménynek? Ennek tisztázása érdekében ismertetem dolgozatomban az Ex-Jugoszláv Törvényszék (ICTY) által megalkotott, csak a katonai eljárásokat magába foglaló felelősség-koncepciót, majd pedig a Nemzetközi Büntetőbíróság (ICC) Statútumának szabályait, amelyek már különbséget tesznek katonai és civil eljárásokra is kiterjedő büntetőjogi felelősség között.

Vizsgálódásom tárgyának gyakorlati nehézségeit felvázolandó, részletesen elemzem az ICC előtt lévő volt kongói alelnök, Jien-Pierre Bemba ügyét, aki az elsőfokú ítélet szerint emberiség elleni és háborús bűncselekményeket követett el a Közép-afrikai Köztársaságban 2002 és 2003 között zajló fegyveres konfliktusban, amelyben a Kongói Felszabadítási Mozgalom (MLC) katonai parancsnokaként fegyvereseivel az egykori közép-afrikai elnököt segítette. Az ICC Tárgyalási Kamarája első fokon 18 évig tartó szabadságvesztés-büntetésre ítélte, majd – minden kiszámíthatóságot nélkülözve – a Fellebbviteli Kamara másodfokon felmentette Bembát. Az ügyben hozott első és másodfokú ítéletéből számos következtetés vonható le. Ez volt az első eset az ICC joggyakorlatában, amelyben az eljáró bírói tanács a Római Statútum előljárói felelősségre vonatkozó 28. cikke alapján találta bűnösnek az elkövetőt. Továbbá, szemléletes a kontraszt az első és a másodfokú ítéletek kimunkáltsága között. Az általánosan megállapítható, hogy a fellebbviteli kamarák általában visszautalnak saját és más bíróságok – például az ICTY – fellebbviteli joggyakorlatára. Azonban a Bemba-ügyről ez nem mondható el, mivel az eljáró Fellebbviteli Kamara tiszta lapot kezdve eltért a nemzetközi büntetőbírói fórumok eddigi ítélkezési gyakorlatától. Következésképpen, a Bemba-ügyben hozott másodfokú ítélet alapján a jövőben nem lesz lehetséges az egységes joggyakorlat fenntartása.

MAYER ANNAMÁRIA

jogász

osztatlan, 9. félév

PTE ÁJK

Témavezető:

Dr. Mohay Ágoston

egyetemi adjunktus, PTE ÁJK

A NÉPEK ÖNRENDELKEZÉSI JOGA A GYAKORLATBAN, KÜLÖNÖS TEKINTETTEL KATALÓNIÁRA

A népek önrendelkezési joga a nemzetközi jog által gyakran vitatott téma, a különböző aspektusaival – fogalma, gyakorlása, kritériumai, szecesszióhoz való jog – kapcsolatban merőben eltérő nézetek mutatkoznak. Alkalmazásának kezdete a dekolonizáció (1810-25 és 1960-70-es évek) idejére tehető, azóta pedig számos eset lelhető fel az önrendelkezés gyakorlására mind gyarmati, mind poszt-koloniális kontextusban. Utóbbi elismerése szintén kérdéses, hiszen a Nemzetközi Bíróság kimondta ugyan létezését, azonban a gyakorlat azt mutatja, hogy érvényesülését az államok szűk keretek közé igyekeznek szorítani. Dolgozatomban elemzem az elszakadáshoz való jogot, és számos példát hozok az önrendelkezés gyakorlására mindkét kontextushoz kapcsolódva. Vizsgálom például a Kelet-Timor ügyet, Észak-Ciprus és Koszovó esetét, illetve a legfrissebbek közül a skót helyzetet, valamint az Új-Kaledóniában 2018. őszén lezajlott függetlenségi népszavazást.

Széleskörben ismert, hogy Katalónia 2017. október 1-jén függetlenségi népszavazás által próbált elszakadni Spanyolországtól, viszont ezen megmozdulás kudarcba fulladt, és a régió autonóm jogait is megvonták. Az önrendelkezési jog általános, példákkal szemléltetett bemutatása után a katalán nép önrendelkezéshez való jogát vizsgálom. A katalán függetlenség kérdése nem újkeletű probléma, az önállósodásra való törekvés hosszú évszázadokra nyúlik vissza, ezért, hogy a munkám megfelelően átlátható legyen, bemutatom nagyvonalakban Katalónia történelmi hátterét, valamint azokat a hangsúlyos politikai és jogi lépéseket, amelyek közrejátszottak a függetlenségi törekvések feléledésében. Céлом annak megvilágítása, hogy Katalónia miként élhet az önrendelkezés jogával, illetve nemzetközi jogilag milyen megítélés alá esik az önrendelkezésének kérdése. Emellett összehasonlítom Katalónia helyzetét néhány hasonló tényállással, valamint röviden vizsgálom, hogy milyen lehetőségei lennének a térségnek a nemzetközi kapcsolatok terén, amennyiben önállósodna Spanyolországtól. Végül összefoglalom, hogy vajon az elszakadás előnyös lenne-e Katalónia számára, levonom továbbá a következtetést azzal kapcsolatban, hogy miként lehetne változtatni az önrendelkezési jog megosztó jellegén, és javítani elismertségét úgy, hogy az a divergens gyakorlatnak és a megkérdőjelezhető legitimitású törekvéseknek is elejét vegye.

NEMES-BALOGH FLÓRA

jogász

osztatlan, 10. félév

PPKE JÁK

Témavezető:

Dr. Ádány Tamás

egyetemi docens, PPKE JÁK

A KIBERBŰNCSELEKMÉNYEK BÜNTETHETŐSÉGÉNEK KIHÍVÁSAI A NEMZETKÖZI JOGBAN

Napjainkban egyre nagyobb teret nyer a számítógép által elkövetett bűnözés, amelyet számtalan módon meg lehet valósítani, országhatárokon tekintet nélkül. A 21. század egyik legnagyobb kihívása az ezen cselekményekre történő reagálás, amely rengeteg feladatot és új kihívást jelent többek között a jogalkotók és a bünyldöző hatóságok számára.

Dolgozatomban kétféle aspektusból vizsgálom a bűncselekményeket: egyrészt a magán-személyek által elkövetett kiberbűncselekményeket, másrészt az államoknak betudhatóan történő eseteket elemzem.

A dolgozat mindkét részében áttekintem a bűncselekmények típusait, a hatályos szabályozást, valamint a nemzetközi szervezetek gyakorlatát. A dolgozat célja, hogy az áttekintés mellett az eddigi joggyakorlat segítségével szemléltesse a határokon átívelő bűnözés nemzetközi jogi büntethetőségének különböző problémáit és kihívásait.

PAPP PETRA

jogász

osztatlan, 10. félév

KRE ÁJK

Témavezetők:

*Dr. Törő Csaba Attila
egyetemi docens, KRE ÁJK*

*Dr. Skoda Gabriella
ügyvéd, mb. óráadó*

EMBERISÉG VAGY EMBERIESSÉG? AZ EMBERIESSÉG ELLENI BŰNCSELEKMÉNYEK NEMZETKÖZI ÉS MAGYAR JOGI SZABÁLYOZÁSA

Jelen dolgozat, s egyben a kutatás célja az emberiesség elleni bűncselekmények bemutatása, mely deliktum a nemzetközi bűncselekmények egyik, önálló kategóriája. A dolgozat feltárja e tényállást a nemzetközi és a hazai jogi szabályozás, valamint szakirodalom tükrében, különös tekintettel a nemzetközi judikatúrára. A kutatás módszere deduktív logikájú elméleti kutatás, az ismert tudományos elméletek, tézisek elméleti tesztelése, azaz a téma releváns elméleti szakirodalmának megállapításaival való összevetése. A kutatás eszköze a fogalomelemzés módszere. Így, a kutatás középpontjában a definíciók precíz meghatározásának kísérlete állt, amelynek eredményeként egy kristálytiszta képet ad az emberiesség elleni bűncselekmények alapvető fogalmait illetően. Ennek érdekében az értekezés először, röviden szemlélteti a nemzetközi büntetőjog kialakulásának, fogalmának és intézményrendszerének körülményeit, majd ezt követően elemzi az emberiesség elleni bűncselekmények megjelenését, az egyes nemzetközi büntetőbíróságok státútumában. Majd éles elhatárolásra került a fent nevezett deliktum az egyes, hasonló bűncselekményektől, nevezetesen az etnikai tisztogatástól, a népiertástól és a háborús bűncselekményektől. A hazai jogirodalomban sokáig argumentáció folyt afelől, hogy e bűncselekmény megnevezésének mely magyar fordítás a megfelelő: emberiség vagy emberiesség? Ennek kapcsán vizsgálásra került a 2012. évi C. törvény, a Büntető Törvénykönyvről szóló törvény (a továbbiakban: Btk.) és a Római Statútum e tényállásra vonatkozó rendelkezései. A vizsgálódás produktuma kettős. Egyfelől, a magyar büntetőjog történetében először került szabályozásra önálló bűncselekményként az emberiesség elleni bűncselekmények. Így a magyar büntetőjogi kódex, jelentős lépés a helyes irányba, mivel nagyrészt megszüntette Magyarország nemzetközi jogi kötelezettségvállalásai és belső jogi szabályozása közötti koherencia zavart. Másfelől, megállapítható, hogy a Btk. XIII. fejezete, illetőleg a Btk. 143. §-ának megjelölése azonos. Mind a kettő emberiesség elleni bűncselekmények címet viseli, mely a jogalkalmazás számára problematikus. Célszerű volna a Btk. XIII. fejezetét emberiség elleni bűncselekményeknek nevezni, az önálló deliktumcsoportot pedig emberiesség elleni bűncselekményeknek.

PERGER ÁDÁM

jogász
osztatlan, 7. félév
DE ÁJK

Témavezető:

*Dr. Szűcs Lászlóné Dr. Siska Katalin
egyetemi docens, DE ÁJK*

A KIBERTERRORIZMUS POTENCIÁLIS CÉLPONTJAI ÉS AZOK JOGI HELYZETÉNEK ÁTTEKINTÉSE, KÜLÖNÖS TEKINTETTEL A KIBERTÁMADÁSOK NEMZETKÖZI JOGI ÉRTÉKELÉSÉRE

A 2001. szeptember 11-i támadást követően a terrorizmus újra a mindennapjaink részévé vált, így joggal merült fel annak a kérdésnek a kutatása, amely a hagyományos terrorizmus esetleges kibertérre történő átültetését volt hivatott feltárni. Fontos leszögezni, hogy sajnálatos módon a kiberbűncselekmények vonatkozásában a jogalkotás és ennek megfelelően sokszor maga a jogalkalmazás, jelenleg a legjobb esetben is, csak követi az eseményeket. Ennek okait értelemszerűen több helyen és több tényezőben kell áttekinteni. Az egyik ilyen összetett ok a nemzetállamok eltérő jogalkotási és jogalkalmazási gyakorlata. Függetlenül attól, hogy elvileg az Európai Unió, elvileg egységes jogi háttérrel rendelkező nemzetközi szervezet, az eltérő jogalkotás és jogalkalmazás mégis visszatérő jelenség a szervezeten belül. A tárgyi kutatást követően a kiberterrorizmus és a kiberbűnözés között kapcsolódási pontokat, a kibertámadásokat, illetve azok potenciális célpontjait elemeztem nemzetközi jogi szempontból. Jogosan merül fel a kérdés, hogy mi történik akkor, ha egy „kiberterroristának” sikerül átvennie az irányítást egy felfegyverzett drón felett, - ami az adott állam tulajdonában illetve használatában van - és felhasználja saját ideológiai üzeneteinek közlésére, vagy adott esetben egy nemzetközi konfliktus kiobbantására, mivel a sértett állam nem fogja tudni, hogy a drónt, a támadás időpontjában egy terrorista irányította. Véleményem szerint a 21. században a drónok mellett, a kiberterrorizmus – ezen belül is a kibertámadások – másik kiemelt fontosságú célpontjai az önvezető autók. Állításomat, a világot megrengető, számos öngyilkos merénylő által, gépjárművel elkövetett terrortámadás is igazolja. Ezért is tartottam fontosnak, hogy dolgozatomban mindenképpen foglalkozzak vele. Nem jelenthetem ki egyértelműen, hogy a kibertámadások értékelésére nem elegendők a jelenleg rendelkezésünkre álló, nemzetközi dokumentumok, azonban meggyőződésem, hogy egy egységes dokumentum, legalább a NATO-n belül, mindenképpen elősegítené a kibertámadások nemzetközi jogi megítélését és egy esetleges „eljárás” alkalmazását, de elsősorban a kibertámadások elleni küzdelmet. Dolgozatomban igyekeztem rávilágítani a kiberterrorizmussal kapcsolatos jogi kérdésekre, annak érdekében, hogy létrejöjjön egy egységes jogi dokumentum, hogy egy esetleges kibertámadás esetén a jogalkalmazás, egységes következetes, előre látható és kiszámítható legyen, nemzetközi szinten is.

PESCI MARCO

jogász

osztatlan, 11. félév

DE ÁJK

*Dr. Sipos Ferenc
egyetemi adjunktus, DE ÁJK*

*Témavezetők:
Damien Scalia
Université libre de Bruxelles*

A NEMZETKÖZI BÜNTETŐ BÍRÓSÁG JOGHATÓSÁGÁNAK KIHÍVÁSAI: AZ AL-BASHIR ESET TANSULSÁGA

A Nemzetközi Büntető Bíróságot életre hívó 1998. évi Római Statútum a 20. század egyik legjelentősebb dokumentuma, amely méltán reprezentálja a nemzetközi közösség célkitűzését: a nemzetközi közösség egészét érintő bűncselekmények elkövetőinek felelősségre vonását, és a prevenció tényleges megvalósítását. A Bíróság 2002-es működésének megkezdése óta kilenc személy büntetőjogi felelősségét állapította és további 21 személlyel szemben van folyamatban eljárás. Jóllehet, hogy a Bíróság felállítása a nemzetközi büntetőjog egyik legnagyobb eredménye, azonban a Római Statútum elfogadásának 20. évfordulóján érdemes értékelni azokat az anomáliákat, amelyek eddigi működése során napvilágra kerültek. Ahogy azt az elmúlt évszázad során megtapasztaltuk, a nemzetközi bűncselekmények elkövetésében az állami hierarchiában legmagasabb pozíciót betöltő személyek közvetve vagy közvetlenül jelentős szereppel rendelkeznek, akik az őket megillető immunitásból kifolyólag jóformán érinthetetlennek tekinthetők. Mindezekből kifolyólag a Statútum - a nemzetközi közjog fejlődésével összhangban - expressis verbis rögzíti a hivatalos minőség irrelevanciáját. Ugyanakkor, mint egy nemzetközi szerződés, fő szabály szerint nem állapíthat meg kötelezettségeket egy harmadik állam terhére annak beleegyezése nélkül. Kérdésként merül fel, hogy mit tehet a Bíróság, ha egy harmadik állam hivatalban lévő államfőjével szemben kíván eljárást lefolytatni? Mivel a Bíróság önálló erőszakszervezettel nem rendelkezik, így a tagállamok együttműködésére van utalva akiket a Statútum mellett, a nemzetközi közjogból származó egyéb kötelezettségek is terhelnek, mint például az államfői immunitás tiszteletben tartása. Ezen kérdés megoldásának problémájával szembesült a Bíróság, amikor az ENSZ BT 1593. számú határozata alapján elfogató parancsot bocsátott ki Omar al-Bashir szudáni elnöke ellen, aki ennek ellenére számos alkalommal tartózkodott egy részes tagállam területén. A Bíróság nyolc ország esetében állapította meg az együttműködési kötelezettség megszegését és tett kísérletet a Statútumban uralkodó kollízió feloldására, ezidáig sikertelenül. A tanulmányban az immunitás létrejöttének és az azzal kapcsolatos eltérő álláspontok bemutatásán keresztül, a Római Statútum vonatkozó rendelkezéseinek mély elemzésén át, a Bíróság esetjogának fejlődésének és problémáinak párhuzamos bemutatása által kíséreltem meg a 21. század nemzetközi büntetőjogának egyik legjelentősebb kérdésének megválaszolását.

Nemzetközi jog II. tagozat

BALÁZS GERGŐ

jogász

osztatlan, 5. félév

ELTE ÁJK

Témavezető:

Dr. Kajtár Gábor

egyetemi adjunktus, ELTE ÁJK

TÚL TEHERÁNON ÉS NAIROBIN – VAN-E ÖNVÉDELMI HELYZET KÉPVISELETEK ELLENI TÁMADÁSOK ESETÉN?

A kutatás kérdése, hogy diplomáciai és konzuli képviseletek elleni támadások esetén a küldő államok válaszlépéseik igazolásaként jogszerűen hivatkozhatnak-e önvédelmi helyzetre. A kérdésnek különös jelentőséget ad, hogy az önvédelmi jog gyakorlása az egyetlen lehetőség a nemzetközi jogban, amikor egy állam saját döntése alapján, jogszerűen alkalmazhat erőszakot.

A dolgozat újdonságát jelenti a téma korábbi, jellemzően egy álláspont bemutatására szorítkozó említéseihez képest, hogy kiterjedt szakirodalom alapján összeveti és értékeli a kérdés kapcsán megfogalmazott érveket. Az eddigi megállapítások nélkülözték az állami gyakorlat érdemi vizsgálatát, megelégedtek egy-két, az adott álláspontot igazoló eset ismertetésével, míg jelen kutatás alapját egy 600 támadás átfogó kvantitatív, illetve 19 kiemelten releváns esetet részletesebben is tárgyaló kvalitatív analízis képezi. Jelen kutatás az első olyan, így hiánypótló, munka, amely érdemben vizsgálja kérdést, hiszen a korábbi megállapítások nagyobb monográfiák mellékes megjegyzéseiből származnak.

A szakirodalom és az állami gyakorlat elemzéséből az a következtetés vonható le, hogy a nemzetközi jog nem teszi lehetővé az önvédelemre hivatkozást képviseletek elleni támadások esetén. Elméleti oldalról megközelítve, a nagykövetségek megtámadása nem teszi szükségessé az önvédelemben cselekvést, mivel nem veszélyezteti az állam biztonságát, politikai függetlenségét, az erőszakos ráhatás nincs közvetlen hatással a küldő államra. Az állami gyakorlat is alátámasztja ezt az elméletet, hiszen az összes incidens kevesebb, mint egy százalékában történt önvédelemre hivatkozás. A küldő államok jellemzően a diplomáciai vagy konzuli kapcsolatokat szabályozó egyezmények megsértését kérik számon a másik államon, az elkövetők cselekményeit pedig bűncselekménynek minősítik. Az önvédelemre hivatkozó állami gyakorlat elenyésző száma és ritka előfordulása, amely ráadásul kizárólag az Amerikai Egyesült Államok esetében fordul elő, meg sem közelíti a szokásjoggá válás mennyiségi és minőségi követelményeit.

BARTUSZEK LILLA JUDIT

jogász
osztatlan, 7. félév
ELTE ÁJK

Témavezető:

*Dr. Kajtár Gábor
egyetemi adjunktus, ELTE ÁJK*

OSZTOTT FELELŐSSÉG A NEMZETKÖZI JOGBAN

Az osztott felelősség kérdésköre a nemzetközi jog számos sürgető problémaköre tekintetében bír jelentőséggel. Szemmel látható, hogy az államok, nemzetközi szervezetek, valamint a nemzetközi jog többi szereplője egyre növekvő számban vállalkoznak együttműködő cselekvésre, azzal együtt, hogy a nemzetközi szervezetek szerepköre is átalakulóban van. Fontos megjegyezni, hogy a nemzetközi jog által tilalmazott károkozás és egyéb negatív kimenetelű cselekmények előfordulásának száma ezen változással egyidejűleg megszaporodni látszik. Ilyen helyzetben a sértett fél akár egyszerre több jogsértő féllel is szembe találhatja magát. A nemzetközi jog elvei, amelyek alapján a több szereplő felelőssége jelenleg kiosztásra kerül, segítséget nyújthatnak ezen helyzetek eldöntésében, de nem mindig adnak egyértelmű választ. Kialakításra vár még hát egy olyan átfogó fogalmi keret, amely lehetővé teszi számunkra, hogy jobban megértsük az osztott felelősség jelenségét.

Kutatásom alaptézise a következő: „A jelenlegi nemzetközi jog nagyrészt az osztatlan nemzetközi felelősség (elsősorban az államok és a nemzetközi szervezetek homogén, nem osztott felelőssége) fogalmán alapul. Ez a fogalom nem mindig biztosítja a fogalmi vagy normatív eszközöket a felelősség megosztására több szereplő között olyan helyzetekben, ahol a káros hatásokhoz való hozzájárulás nem tulajdonítható kizárólag egy szereplőnek.” Dolgozatomban – a gyakorlatból merített példákon keresztül bemutatva – foglalkozom az osztott felelősség kérdéseivel, a nemzetközi jogrend alapvető változásainak azonosításával kezdve, az alapvető fogalmi keretek meghatározásán át egészen az osztott felelősség koncepciójának részletes elemzéséig.

Bemutatom az osztott felelősséggel szemben felvetett problematikákat, nehézségeket is, mely jelenséges késleltetik az osztott felelősség széles körben történő elfogadását és alkalmazását. Konklúzióként dolgozatomban hangsúlyozásra kerül azon tézis, mely szerint a homogén, nem osztott felelősség koncepciója az általa keletkeztetett „felelősségi rések” révén nem teszi lehetővé minden esetben a hatékony felelősségre vonást. Dolgozatomban legfontosabb kérdése az, hogy milyen feltételek mellett használhatók az egyik területre (jelen esetben a homogén, nem osztott felelősségre) kifejlesztett megoldások más helyzetekben (így adott esetben az osztott felelősség kérdéseiről).

PUNCZMANN ÁDÁM

jogász

osztatlan, 9. félév

KRE ÁJK

*Dr. Csapó Zsuzsanna
egyetemi docens, KRE ÁJK*

*Témavezetők:
Tari Fruzsina
szakértő, ITM*

AZ „ÜRERŐFORRÁSOK” KISAJÁTÍTÁSÁNAK SZABÁLYOZÁSA AVAGY KIS LÉPÉS AZ ÁLLAMOKNAK, DE HATALMAS UGRÁS A NEMZETKÖZI VILÁGÚRJOGNAK

A TDK dolgozat fő témája az úrbányászati tevékenységek jogi kérdéseinek vizsgálata a hozzáférhető nemzetközi és magyar szakirodalom bemutatásával, értelmezésével, összehasonlító elemzéssel, szembeállítással, érveléssel. A kutatás alapvető célja az ürerőforrások legális kereskedelmi célú felhasználásának körvonalazása az aktuális helyzet bemutatásával, elemzésével és a lehetséges megoldási javaslatok felé kitekintéssel.

A dolgozat részletesen ismerteti az Amerikai Egyesült Államok és Luxemburg Nagyhercegség által hozott úrbányászati tevékenységekről rendelkező nemzeti törvényeket, Nemzetközi szinten meghatározott szempontok alapján összehasonlítja az 1967. évi Világúrszerződést az 1979. évi Hold-egyezménnyel, párhuzamot von a tengerfenéki bányászatról és az antarktiszi kitermelésről rendelkező nemzetközi egyezmények között. Ezeken belül vizsgálja, hogy milyen elv alapján biztosítják az operátorok jogait és milyen struktúrával kívánják szabályozni a kitermelést és az abból származó hasznok megosztását. A nemzetközi közösség különböző fórumaira is figyelemmel, a Nemzetközi Világúrjogi Intézet jelentése, az ENSZ Világúrjogi Albizottság felszólalásai is ismertetésre kerülnek és Magyarország szerepére is kitekintés történik. Nemzetközi szinten összefoglalja a különböző terület (Világűr, tengerfenék és Antarktiszi) erőforrásainak kereskedelmi célú felhasználását.

A kutatás összegzéseként megállapítható, hogy az ürerőforrások kereskedelmi jellegű kitermelésében nemzetközi szintű rendezés szükséges.

A dolgozat a vizsgált témakör átfogó feldolgozásával hozzájárulhat a magyar nyelvű szakirodalom bővítéséhez.

SULLER ZÉNÓ

jogász
osztatlan, 8. félév
PPKE JÁK

Témavezető:

*Dr. Ádány Tamás
egyetemi docens, PPKE JÁK*

JOGI KÖTELEZETTSÉG VAGY MORÁLIS FELELŐSSÉG? A VÉDELMI FELELŐSSÉG NORMATÍV TARTALMÁNAK VIZSGÁLATA

A dolgozat a nemzetközi jogban viszonylag új jogintézmény, a védelmi felelősség kérdését vizsgálja, elsősorban arra keresve a választ, hogy kötelező nemzetközi normának minősül-e jelen formájában, ki vagy kik lehetnek a felelősség alanyai, milyen tartalma van a felelősségnek, illetve van-e lehetősége a nemzetközi felelősségre vonásnak vagy szankció alkalmazásának a védelmi felelősség be nem tartása esetén. A dolgozatban kitérek az államszuverenitás kérdésére is, mivel annak jelentése nagyban befolyásolja a jogintézmény alkalmazhatóságát. A pályamunka első szerkezeti egységében a védelmi felelősség megjelenésének körülményeit és indokait mutatom be az előzmények feltárásával. Megállapításra kerül, hogy a védelmi felelősség három pillérből áll, melyek rövid bemutatása után kifejtésre kerül, hogy miért szükséges a harmadik pillér kiemelt vizsgálata.

A továbbiakban arra keresve a választ, hogy norma-e a védelmi felelősség, az a következtetés kerül megállapításra, hogy jelen formájában a védelmi felelősség nem tekinthető kötelező nemzetközi normának, illetve a normává válásnak kezdeti stádiumában rekedve, csupán normajelöltnek tekinthető.

A dolgozat harmadik része az államszuverenitás jelentésének változásait taglalja, kiemelve, hogy a klasszikus szuverenitás felfogást felváltotta a szuverenitást felelősséggként értelmező elmélet, ami a védelmi felelősség megalapozását is lehetővé tette. Ugyanakkor a beavatkozó államok esetében ez nem oldja fel a szuverenitásba való beavatkozást.

A mű következő egysége a nemzetközi felelősséget vizsgálja. Megállapításra kerül, hogy a védelmi felelősség alanya megosztott felelősségi alakzatban az érintett állam és a nemzetközi közösség, kiemelve azonban a koncepció hiányosságait. A felelősség tartalmával és tartalmával kapcsolatban szintén a felmerülő kérdések beazonosítása történik, illetve a problémák lehetséges feloldása. A felelősséget taglaló rész utolsó kérdésköre az érvényesítésről értekezik, ahol a sértett, a jogsértő és az igényérvényesítő azonosításának problémája vetődik fel, illetve a lehetséges megoldások mellett felvázolásra kerülnek az alkalmazható szankciók is. A dolgozat a konklúzió megvonásával zárul, ahol kimondásra kerül, hogy egyértelműbb felelősségkonstrukció felállítása szükséges, illetve, hogy nagyobb hangsúlyt kell fektetni az államok meggyőzésére a védelmi felelősség elfogadására.

SZIJÁRTÓ ISTVÁN

jogász
osztatlan, 7. félév
PTE ÁJK

Témavezetők:

*Dr. Mohay Ágoston
egyetemi adjunktus, PTE ÁJK*

*Dr. Kis Kelemen Bence
egyetemi tanársegéd, PTE ÁJK*

SZÜKSÉGES-E A BIZTONSÁGI TANÁCS REFORMJA? A BIZTONSÁGI TANÁCS SZERVEZETI ÉS HATÁSKÖRI REFORMJÁNAK EGYES KÉRDÉSEI

A nemzetközi kapcsolatokra bináris rendszerként tekinthetünk abból a szempontból, hogy az államok közötti háborút béke, a békét pedig háború követte, és így tovább. Napjainkban e probléma feloldására a nemzetközi viták békés rendezésének nemzetközi jogi kötelezettsége ad lehetőséget, amely az Egyesült Nemzetek Szervezete Alapokmányának 1. és 2. cikkén alapszik. A nemzetközi béke és biztonság megőrzéséért az ENSZ Biztonsági Tanácsa felelős. Ezt a rendszert nevezzük a kollektív biztonság rendszerének.

Azonban a BT a kollektív biztonság rendszerében betöltött szerepét nem képes megfelelően ellátni. Ennek az az oka, hogy számos esetben előfordul az, hogy nem születik érdemi döntés egy olyan ügy kapcsán, amely a nemzetközi békét és biztonságot veszélyezteti vagy sérti. Ennek alapját az adja, hogy a BT az eljárási kérdéseken túl valamennyi kérdésben úgy hozhat csak döntést, hogy a szükséges kilenc támogató tag között kell lennie a Tanács öt állandó tagjának is. Az öt állandó tag egyetértését pedig gyakran megakadályozzák a politikai érdekellentéteik.

A BT tevékenységének másik problémás oldala az, amikor az Alapokmány VII. fejezete szerinti hatáskörét gyakorolja, azonban e hatáskör gyakorlása során nincs tekintettel a nemzetközi jog szabályaira. Ez ahhoz vezet, hogy egy-egy határozat tagállamok általi implementációja következtében sérülnek a nemzetközi jog feltétlen alkalmazást igénylő szabályai vagy a szokásjog.

A kutatás bemutatja az ENSZ BT szervezetével kapcsolatos főbb reformtörekvéseket, és értékeli azt, hogy van-e lehetőség a tagság összetételében az államok szuverén egyenlőségének és a méltányos képviselő elvének az érvényesítésére. A BT fennállásának ideje alatt – a tagság egyszeri bővítésén túl – ezekre nem volt példa. A kutatás ezzel kapcsolatban arra a következtetésre jut, hogy nincsen politikai realitása a szervezeti reformok megvalósításának.

A dolgozat ezen túl vizsgálja, hogy milyen lehetőségek állnak rendelkezésre arra az esetre, ha a BT határozata a nemzetközi jog megsértéséhez vezethet. Vizsgálja a határozatok bírói felülvizsgálatának a lehetőségét, amire csak korlátozottan van lehetőség, továbbá azt, hogy milyen kötelezettségekkel rendelkeznek a tagállamok a határozatok implementációja során, és ezek teljesítése miként befolyásolhatja egy-egy határozat nemzetközi jogi megítélését.

TAKÓ DALMA

jogász
osztatlan, 9. félév
SZE ÁJK

Dr. Sulyok Gábor
egyetemi tanár, SZE ÁJK

Témavezetők:
Dr. Kecskés Gábor
egyetemi docens, SZE ÁJK

A NEMZETKÖZI SZERZŐDÉSEKHEZ FÜZÖTT FENNTARTÁSOK ÉS ÉRTELMEZŐ NYILATKOZATOK

A dolgozat témája a nemzetközi szerződésekhöz fűzött fenntartások és értelmező nyilatkozatok. E két egyoldalú nyilatkozat kiemelt jelentőséggel bír a nemzetközi szerződések jogán belül, hiszen mindkettő a szerződő felek saját álláspontjának kifejezésére ad lehetőséget. A kutatás középpontjában a nyilatkozatokkal kapcsolatos legfontosabb elméleti és gyakorlati kérdések vizsgálata áll, elsősorban a Nemzetközi Jogi Bizottság munkáján keresztül. A dolgozat foglalkozik a nyilatkozatok szabályozásának történetével, ezt a témakörök felmerülésétől egészen a 2011-ig, a Nemzetközi Jogi Bizottság Gyakorlati Útmutató a nemzetközi szerződésekhez fűzött fenntartásokhoz című dokumentumának elkészítéséig végigköveti. A dolgozat legnagyobb részét maga az Útmutató és az abban foglaltak bemutatása képezi, ugyanis ez a dokumentum tekinthető a fenntartásokkal és értelmező nyilatkozatokkal kapcsolatos legfrissebb eredménynek. Az Útmutatóban foglaltak tekintetében különös figyelmet kap a fenntartások és értelmező nyilatkozatok összehasonlítása, így a nyilatkozatok közötti hasonlóságok és különbségek. A munka részletesen kitér a nyilatkozatok elhatárolásának kérdésére, melyet az elméleti megközelítésen felül gyakorlati példákkal szemléltet. A kutatás a vonatkozó szakirodalmi forrásokon felül a Nemzetközi Jogi Bizottság anyagainak felhasználásával készült, ideértve a Bizottság éves jelentéseit, összefoglalóit, a különleges előadók jelentését, s mindenekelőtt a Gyakorlati Útmutatót és az ehhez fűzött kommentárokat.

A kutatás eredményeként az a következtetés vonható le, hogy bár az Útmutató kiemelkedő jelentőségű dokumentumnak tekinthető, azonban a fenntartásokkal és értelmező nyilatkozatokkal kapcsolatban számos tisztázandó kérdés vethető fel, melyekre az Útmutató sem tér ki. A dolgozat igyekszik választ adni ezekre a kérdésekre, azonban ezek tisztázása a jövőben mindenképpen szükséges lesz.

A kutatás hiánypótló jellegű, ugyanis a fenntartásokkal és értelmező nyilatkozatokkal kapcsolatos kérdésekkel a hazai jogirodalomban régóta nem foglalkozott senki. A dolgozat ezt a hiányosságot hivatott pótolni, s ezzel hozzájárulni a fenntartások és értelmező nyilatkozatok kérdésköre aktuális problémáinak megismeréséhez.

Pénzügyi jog I. tagozat

KAPITÁNY KÍRA MERCÉDESZ

jogász
osztatlan, 7. félév
PTE ÁJK

Témavezető:

*Dr. Szilovics Csaba
egyetemi tanár, PTE ÁJK*

KÖZTEHERVISELÉS MODERN ÉRTELMEZÉSE NAPJAINKBAN

Dolgozatomban a közteherviselés és a létminimum összefüggéseit vizsgálom alkotmányos szabályozásokon keresztül. Az ókori példáktól elindulva a felvilágosodáson át napjainkig keresem a közteherviselés és a társadalmi szabályozás formájának megjelenését. Fontosnak tartom alapvető fogalmak tisztázását a dolgozatomban. Ilyen például a létminimum, közteherviselés, alapjövedelem és minimálbér. Ugyanakkor diagramokkal és ábrákkal kívánom hangsúlyozni és alátámasztani a számadatokat, majd ezekből következtetést levonni. Kutatásom során arra törekedtem, hogy a közteherviselés fontosságát illetve a létminimumot befolyásoló tényezőkre felhívjam a figyelmet. Az alkotmányos elvek pontos tisztázása Nélkülözhetetlennek tartottam, hogy e nemzetközi kitekintést végzek, hisz elengedhetetlen, hogy pontos képet kaphassunk, hogy hazánk a többi országhoz képest milyen szinten áll. A kutatás során arra keresem a választ, hogyan valósul meg jogelméleti és gyakorlati szinten a létminimum és a közteherviselés. Végül kitérek a közteherviselés fontosságára, és arra, hogy milyen módon lehet leghatékonyabban javítani, fejleszteni.

KÁLMÁN KRISZTIÁN BENCE

jogász
osztatlan, 11. félév
SZTE ÁJK

Témavezető:

*Dr. Gellén Klára
egyetemi docens, SZTE ÁJK*

A GDPR ÚJÍTÁSAI ÉS A HITELINTÉZETEK ADATVÉDELME

Az Európai Unió az adatvédelem területén egész Európára kiterjedő átfogó reformot hajtott végre, amelynek eredményeképpen megalkották az általános adatvédelmi rendeletet, vagyis a GDPR-t. E reform célja az egyének adatainak hatékony védelme, egy egységes szabályozás égisze alatt. Kutatómunkám során az általános adatvédelmi rendelettel, vagyis a GDPR-ral és a hitelintézetek adatvédelmével foglalkoztam. A témát érintő anyag vizsgálatakor elemeztem és értékeltem az érintett jogszabályokat, egyrészt magának a GDPR-nak a vizsgálatával, másrészt a jelenleg rendelkezésre álló hazai és nemzetközi vonatkozású források tanulmányozásával foglalkoztam. Emellett feldolgoztam továbbá az erre vonatkozó szakirodalmat is. Célkitűzésem mindenekelőtt az volt, hogy az értekezésem során a GDPR általános jellemzőit úgy mutassam be, hogy az általa bevezetett újításokra helyezzem a hangsúlyt, emellett pedig a hitelintézeti szektor adatvédelmét az általános adatvédelmi rendelet és az aktuális szabályozás kohéziójának egészével ismertessem.

KOVÁCS KRISTÓF OTTÓ

jogász

osztatlan, 10. félév

PPKE JÁK

Témavezető:

Dr. Ráth Olivér

mb. oktató, PPKE JÁK

KONSZOLIDÁCIÓ A HELYI ÖNKORMÁNYZATOK VILÁGÁBAN – MEGSZÚNÓ GAZDASÁGI FÜGGETLENSÉG?

A helyi önkormányzatok autonómiája a modern polgári demokrácia alapköve: az alkotmányos berendezkedés egyik kérdése, hogy a központi hatalom hogyan és miként tudja biztosítani az önkormányzatok döntési szabadságát, nevezetesen a helyhatósági autonómiát. Az önkormányzati autonómia alapvetően kétfajta önállóság összefonódásából valósulhat meg: intézményi-igazgatási autonómiából és gazdasági autonómiából. A dolgozat arra keresi a választ, hogy a 2011 után kialakult új önkormányzati szisztéma gazdaságossági-pénzügyi és alkotmányossági szempontok alapján milyen autonómiát biztosít a helyi önkormányzatoknak. A tanulmány fontos szerepet szán a magyar önkormányzatiság újkori történetének bemutatására is, hiszen a szerző álláspontja szerint csak ezek hathatós figyelembevételével lehet megérteni azokat a jelenségeket teljes egészében, amelyek napjaink helyi önkormányzati rendszerére jellemzőek. A dolgozat pénzügyi jogi értelemben vizsgálja a kérdéskört: elemzi mindazokat a folyamatokat, amelyek a rendszerváltozás utáni önkormányzati törvény sajátosságai voltak, és rámutat olyan anomáliákra, amelyek a korábbi rendszer tarthatatlanságát erősítik meg. Az új, 2011 után kialakult önkormányzati rendszerünk mindezek orvosolására is hivatott volt: kijelenthető, hogy konszolidáció következett be a rendszerben. Ami azonban az önkormányzatok gazdasági működését illeti, ez jókora áldozatokkal járt a helyhatóságok körében. A dolgozat azokat az önkormányzati gazdasági autonómiát gúzsba kötő intézkedéseket elemzi részletesen, amelyek aggályosnak tűnnek, ha a struktúra egészét szemléljük. A korábbi szisztémával összehasonlítva bemutatásra kerül, hogyan változott meg az önkormányzati rendszer közjogi statusa, az önkormányzati vagyon védelme, a gazdasági működésének egyéb vonzatai. Górcső alá kerül, hogyan zajlott le a helyhatóságok adósságkonszolidációja, és az is, hogyan kívánja biztosítani a jogalkotó, hogy a vonatkozó törvényekkel összhangban miként gazdálkodjanak felelősen. A jogszabálycsomag, amellyel a kormányzat a rendszerbe különböző garanciákat telepített, egyben gúzsba is köti az önkormányzatokat, elsősorban a pénzügyi piacokon való tevékenységüket illetően. A szerző álláspontja szerint a kormányzat az új rendszer megalkotásával nem találta meg az egyensúlyt, hogy milyen eszközöket válasszon arra vonatkozóan, hogy ne törje le az önkormányzati autonómiát, de az államháztartásra nézve megfelelő stabilitást garantáljon.

KÖVESDI ÁRON DIMITRIOS

jogász
osztatlan, 8. félév
ELTE ÁJK

Témavezető:

*Dr. Simon István
egyetemi docens, ELTE ÁJK*

A ROBOTTANÁCSADÓK HATÁSA A PÉNZÜGYI PIAC SZABÁLYOZÁSÁRA

Dolgozatom célja a robottanácsadáson keresztül a „fintech forradalom”, pénzügyi piacra gyakorolt hatásainak bemutatása és a szabályozást befolyásoló fő tényezők és kockázatok feltárása.

Kutatásom eredményeként azokra a kérdésekre kerestem a választ, hogy milyen tényezők, érdekek befolyásolják a szabályozást, hogy milyen kockázatok jelentek meg a robottanácsadók piacralépésével, és hogy a felmerülő kockázatokat képes-e a jog kezelni?

A téma fontosságát alátámasztja, hogy elképesztő ütemben növekszik a robottanácsadók által kezelt befektetés mértéke, ami 2018-ban meghaladta a 400 milliárd \$-t. Azonban a terület szabályozatlansága miatt megjelentek csaló vállalkozások, amelyek csak Kínában több mint 2 milliárd \$ kárt okoztak.

Dolgozatomban ismertetem a fintech megjelenésének közvetlen előzményeit, bemutatom a robottanácsadás működését, a szolgáltatással kapcsolatos fő kockázatokat. Kutatásom során feltártam a terület szabályozását befolyásoló fő tényezőket, valamint a hatályos szabályozás kihívásait és bemutatom a MNB eddig elért eredményeit. A dolgozat zárásaként, a kutatás alapján legfontosabbnak vélt szabályozandó területekre hívom fel a figyelmet.

A dolgozat megírásához azzal a tézissel kezdtem hozzá, hogy a fintech terjedésének túlszabályozottság a fő gátja és a fintech vállalkozások elsődleges érdeke a kötelezettségek enyhítése. A kutatás alapján ezen állításomat megcáfoltam, hiszen véleményem szerint épp a szabályozás hiánya hátráltatja a növekedést.

Kutatásom során meggyőződtem arról, hogy az innovációban nagy lehetőség rejlik. A fintech egy lehetséges válasz, a XXI. század pénzügyi piacot érintő kihívásaira. A startupok megreformálják a hosszú ideje változatlan üzleti modelleket, hatékonyabbá, biztonságosabbá és gyorsabbá teszik a szolgáltatásokat, valamint a lakosság és a pénzügyi piac között szorosabb kapcsolatot teremtenek. Ebből kifolyólag egy olyan lehetőségként kell a fintechre tekintenünk, amit ha kihasználunk, újabb lendületet vehet a pénzügyi piac és általa a teljes gazdaság!

NYILASI ZOLTÁN

jogász

osztatlan, 9. félév

ME ÁJK

Témavezető:

Dr. Nagy Zoltán

egyetemi tanár, ME ÁJK

MEDDIG KÖZPÉNZ A KÖZPÉNZ?

A jogtudomány, gazdaságtudomány és a politikai szféra képviselői között heves viták alakultak ki az elmúlt években, hogy meddig is beszélhetünk közpénzről. A viták kialakulásának (egyik) oka a Magyar Nemzeti Bankról szóló 2013.évi CXXXIX. törvény módosító javaslatában megjelent, a magyar nyelv ékességének kihasználásával tett hangzatos „elveszti közvagyon jellegét” indoklási részlet. A módosítás körül kialakult információs jogi és alkotmányi jogi azaz közpénzvédelmi kérdésekre a dolgozat kevesebb figyelmet szentel, amellet, hogy célom, hogy multidiszciplináris felfogást követve a felmerülő kérdésekre választ, majd javaslatot adjak. Kutatásom célja, hogy egy, a mai kormányzati döntésekhez, költségvetési politikához adekvát közpénz definíciót alkossak, hiszen az elmúlt évtizedekben megjelent közpénz definíciók véleményem szerint nem számolnak az elmúlt évek gyakorlatával. Így fontosnak tartom az Alkotmánybíróság és az ítéltáblai gyakorlat vizsgálatát, ezzel összekapcsolva pedig célom, hogy részletesen vizsgálat tárgyává tegyem a Magyar Nemzeti Bank alapítványainak gazdálkodását. Fontos kérdésnek tartom az alapítvány és közalapítvány kérdéskörét is, emellett a közpénz fogalmának feltérképezését a magyar és az európai uniós szakirodalomban, gyakorlatban, majd további célom, hogy alapítványok mellett górcső alá vegyem az állami/önkormányzati részesedéssel működő gazdasági társaságokat, hiszen az MNB esete csak rávilágított a tényre: egy teljesen új gazdaságpolitikát képvisel az elmúlt évtizedben Magyarország, amelyben együttesen jelennek meg olyan kérdések mint: közalapítvány vagy magánalapítvány, közjogi vagy magánjogi jogalany, közvagyon vagy magánvagyon?

Végezetül célkitűzésem, hogy választ találjak a kutatás megkezdésekor feltett kérdésre: meddig közpénz a közpénz?

PÉCZKA LÁSZLÓ

jogász
osztatlan, 3. félév
PPKE JÁK

Témavezető:

*Dr. Veres Zoltán
mb. oktató, PPKE JÁK*

A PÉNZ ÚJ ALKÍMIÁJA? – A DERIVATÍV TERMÉKEK KOCKÁZATAI ÉS A BEFEKTETŐK VÉDELME

A 2008-as világválság kialakulásában a derivatív termékek játszottak kulcsszerepet. A válságot követően az Egyesült Államokban és az Európai Unióban eltérő szabályozási válaszok születtek annak érdekében, hogy a pénzügyi stabilitás és a befektetők védelme biztosított legyen. Az Európai Unióban ennek biztosítékát nyújtják a mikro- és makroprudenciális felügyeleti szervek.

Az Európai Értékpapír-piaci Hatóság (ESMA) működése, ami a MiFID II hatályba lépésével termékintervenciós jogkörrel bír. Az ESMA konzultációt kezdeményezett a lakossági ügyfelek védelme érdekében, hogy a CFD-k, bináris opciók, és az azonnali devizaügyletek korlátozás alá vagy tilalom alá essenek. Ezt követően, 2018-ban korlátozás alá vette ezeket a termékeket a lakossági befektetők védelme érdekében.

Munkámban olyan témát vizsgállok, amely nem csupán több jogterület (pénzügyi jog, fogyasztóvédelmi jog), hanem több társadalomtudomány (jogtudomány, közgazdaságtudomány) határán helyezkedik el. A téma vizsgálatához primer és szekunder forrásokat egyaránt felhasználtam. A dolgozat módszertanát illetően arra törekedtem, hogy a szabályozott és szabályozatlan piacok, a kockázatos derivatív ügyletek és termékek bemutatását, valamint az állam szerepvállalásának jogi és közgazdasági elemzését állítsam párhuzamba egymással.

A túlzott mértékű spekuláció a pénzügyi rendszer stabilitását veszélyezteti. Egyes derivatív termékek, mint például a CFD termék és bináris opció lakossági ügyfeleknek való értékesítése káros. Olyan spekulatív termékekről beszélünk, melyeket véleményem szerint nem nevezhetünk befektetésnek, sokkal inkább szerencsejátéknak nevezhetnénk ezeket az eszközöket. Az állam szerepvállalása a befektetők védelme érdekében véleményem szerint azért kulcsfontosságú, mert az egész pénzügyi rendszer stabilitását ez biztosítja.

PRIKKEL PETRA

jogász

osztatlan, 9. félév

SZTE ÁJK

Témavezetők:

Dr. Kampler Béla

Dr. Gyenge Balázs

egyetemi docens, SZTE ÁJK tud. segédmunkatárs, SZTE ÁJK

KRIPTOADÓ, AVAGY A XXI. SZÁZAD BÁNYAADÓJA

Miért akar valaki a XXI. században bányászni? Gondoljunk csak bele, miért van mai napig nagy értéke az aranynak? Azért mert ritka nemesfémnek számít, és hozzájutni is nehéz, hiszen bányászat útján lehet csak kitermelni. A XXI. században ugyanilyen „kincs” után kutatnak, amely ritka, hiszen mennyisége véges, és a hozzájutás sem egyszerű, hiszen algoritmusok megoldásával és ma már komoly technológiai háttérrel tud valaki jó bányásszá válni a kriptovaluták világában.

A mára már tíz éve létező jelenség a mai napig számos jogi kérdést felvet. Elsőként a megfelelő polgári jogi minősítés megtalálására tettem kísérletet, hiszen felmerül a kérdés, hogy minősíthető-e pénzként egy olyan fizetőeszköz, amely mögött nincs fedezet, nincs kibocsátója, vagy a nevéből adódóan valutának minősíthető, annak ellenére, hogy nem egy adott ország fizetőeszköze, vagy esetleg értékpapír lenne a dematerializált értékpapírokhoz hasonlóan?!

Mivel a kriptovaluta a gyakorlatban mint fizetőeszköz funkcionál, így bevételt származik belőle, amelyet adójogi kötelezettség terhel. Írásomban példákon keresztül részletesen mutatom be a jelenlegi adójogi szabályok szerinti kötelezettségeket, a magánszemélyt, az egyéni vállalkozót és a gazdasági társaságokat érintően. A jelenlegi szabályok alkalmazása ezekben a példákban rámutat arra, hogy a szabályozás hiánya számos problémát felvet, ilyen a jövedelem megállapításának időpontja, és az ennek során alkalmazandó árfolyam, hiszen nincs hatóság, amely vezetné a kriptovaluták hivatalos árfolyamát.

Azonban számos országban született már szabályozás a kriptovalutákra vonatkozóan, ezért érdemesnek tartottam Japán, Ausztrália és Svájc szabályozását bemutatni írásomban. Valamint, hogy a hazai szabályozás iránytűit megismerjük, fontos figyelembe venni ide vonatkozó nemzetközi és Európai Uniói iránymutatásokat, szabályokat.

Mindezek fényében összegzésül rávilágítottam a jelenlegi adójogi szabályok alkalmazásának aggályaira, és a jövőbeni szabályok kialakítása során esetlegesen felmerülő problémákra, kérdésekre, amelyekre remélem a hazai jogalkotók mielőbb választ találnak, és szabályozásuk alá vonják a XXI. században bányászandó kincset, a kriptovalutát.

RÓSINGER IRMA NÓRA

jogász
osztatlan, 7. félév
DE ÁJK

Témavezető:

*Dr. Vezendi-Varga Judit
egyetemi adjunktus, DE ÁJK*

A XXI. SZÁZADI ARANY – A KRIPTOVALUTA PÉNZÜGYI JOGI MEGÍTÉLÉSE

Kutatásom témájaként egy napokban aktuális kérdést, a kriptovalutákat választottam. A dolgozat készítésekor abból a felvetésből indultam ki, hogy a kriptovaluták speciális pénzeszközök, melyeknek egyéb pénzügyi jogi vonatkozásaik is vannak. A múlt és jelen összehasonlítása kiemelkedő jelentőségű, ezért röviden az aranystandard rendszert vizsgáltam és hasonlítottam össze a kriptovalutával. A fő kérdésem az, hogy minden kriptovaluta értékpapír, s minden értékpapír kriptovaluta-e? A válaszadáshoz értékpapírral való összehasonlítást végeztem. A kriptovaluta egy virtuális fizetőeszköz, amely kriptográfia használatával van titkosítva. Bitcoin az első decentralizált kriptopénz, amely nyilvános főkönyvet használ és tárolja az elvégzett tranzakciókat időrendi sorrendben. Ennek kiküszöbölését célozta az egyre erősödő centralizáció. Központilag tartják számon egy főkönyvben, hogy kinek mennyi pénz van a tulajdonában. Az „érmék”, illetve valójában a tranzakciók mind-mind rögzítésre kerülnek egy főkönyvben. A fő motivációm volt, hogy választ találjak arra a kérdésre, hogy lehet-e értékpapírként kezelni kriptovalutákat. Ehhez a tokeneket kellett tanulmányoznom első körben. A tokeneket két alapvető csoportba tudjuk rendezni, utility vagy securities token. Ez alapján mondhatjuk, hogy értékpapír vagy sem. Jelenleg a jogi megközelítés az, hogy a kibocsátott token nem minősül értékpapírnak. Arra a következtetésre jutottam, hogy az a hipotézisem igazolást nyert, mely szerint a kriptovaluta vezető szerepe megkérdőjelezhetetlen a befektetések terén. Szerintem mint befektetési lehetőség kedvező, ha felismerjük és számolunk a lehetséges kockázatokkal. Azt hiszem, kicsit minden magyar részese lehet a sikernek. A kriptovalutákat korábban lottószelvényekként kezelték, mára a befektetési portfóliók részévé nőttek ki magukat. A kriptovaluta esetén tehát elmondható, hogy hétköznapi megfogalmazásban egy sajátos pénzről van szó, ami más fizetőeszközhöz hasonlóan értékcsereére kiválóan alkalmas. S hogy mit hoz a jövő? Ez a nagy kérdés, amit megjósolni aligha lehetséges, de abban biztos vagyok, hogy egy előre mutató, innovatív fejlődésnek lehetünk a részesei. A szakma még nagyon friss, valahol ott tarthatunk most, mint amikor a '90-es évek elején reális kérdésnek tűnhetett, hogy fantasztikus az internet, de mégis mire lehet majd használni. Ám nem lehet tudni, hogy a mai ICO-kból hány marad talpon, de az biztos, hogy a blockchain-technológia nem fog eltűnni a süllyesztőben.

Pénzügyi jog II. tagozat

BESKOROVAYNYY LUKA

nemzetközi gazdálkodás
BA, 5. félév
BME GTK

TÓKE PÉTER

nemzetközi gazdálkodás
BA, 5. félév
BME GTK

Témavezetők:

Dr. Csőke Rita
egyetemi tanársegéd, BME GTK

Dr. Sárközy Tamása
egyetemi tanár, BME GTK

CÉGHÁLÓZATOK FIZETÉSKÉPTELENSÉGE EGY AKTUÁLIS ESETTANULMÁNYON KERESZTÜL

A vállalatok hálózata mind komplexebbé válik a vállalatcsoportok, együttműködések, uralt és uralkodó vállalatok rendszerében. Az integrálódás a cégek számára is számos előnnyel járhat. A csoport egészének rendelkezésére álló források sokrétűbben használhatók fel, mint különálló cégek esetén. Amennyiben egy fizetésképtelen cég együttműködő cégek csoportjához tartozik, vagy egységes irányítás alatt áll más vállalatokkal, a hitelezők követeléseinek kielégítését alapvetően befolyásolhatja, hogy a jog hogyan kezeli ezt a helyzetet. A kérdés különösen jelentőssé válhat, ha az adós cég valamikori vagyona a csoport más tagjainál megtalálható lenne, vagy éppen e cégek érdekében vonták el az adóstól.

Az ún. „Alexandra-csoport” esettanulmányán keresztül kizárólag a nyilvános e-céggjegyzék és a nyilvános e-beszámolók adataira támaszkodva arra kerestük a választ, hogy a számviteli törvény előírásai mennyiben támogatják a hitelezők ilyen irányú információigényét. A tapasztalt sajátosságokat összevetettük a hatályos magyar jogszabályok cégcsoportokra vonatkozó rendelkezéseivel is. Kutatásunk során megállapítottuk, hogy az egyszerűsített éves beszámolók kötelező adattartalma és feltételei nem szolgálják a hitelezők megfelelő tájékozódását. Ha egy cégcsoport nem kívánja magát ekként definiálni, akkor ennek bizonyítására a publikus adatokból nem, vagy csak igen nehezen lehet megfelelő adatot szerezni.

A magyarországi fizetésképtelenségi eljárások alapvetően egyetlen adós cégre fókuszáltak és kiterjeszthetőségük az érdekeltségi körre igen korlátozott. A cégcsoportokra vonatkozó szabályokban pedig nagyon lényeges különbséget fedezhetünk fel a hitelezők jogi lehetőségei között attól függően, hogy a csoportot egy cég, vagy magánszemély(ek) irányítják, miközben ennek a különbségnek az adott cég stratégiáját és hitelezőit tekintve nem kellene, hogy jelentősége legyen. Léteznek nemzetközi irányelvek, amelyek kezelik a fő érdekeltségi központ és a „de facto” vállalatcsoport meghatározásának elveit, továbbá cégcsoportok esetén ajánlják a lényegi konszolidációt, javasolják az összevont eljárásokat, valamint a cégcsoport más tagjainak kötelező anyagi együttműködését a csoport egyik tagjának hitelezői érdekében. A szabályozás alapelveként magunk is olyan megoldást tartanánk hatékonynak, amelyben a fizetésképtelenségi eljárás lefolytatójának a vagyonelemek kezelésében is lényegében ugyanazt a struktúrát kellene követnie, amiben a vállalatok csoportja azt megelőzően működött.

CSUKÁS ENIKŐ

jogász
osztatlan, 7. félév
DE ÁJK

Témavezető:

*Dr. Csűrös Gabriella Klára
egyetemi adjunktus, DE ÁJK*

A DIGITÁLIS VÁLLALATOK, KÜLÖNÖSEN AZ AIRBNB AZ ADÓELKERÜLÉS TÜKRÉBEN

Digitális világunk új gazdasági jelenségei, valamint a sharing economy üzleti modellje a hagyományos adóztatási, adózási struktúrát alapjaiban ingatja meg.

Kutatásom során az adóelkerülést két oldalról vizsgáltam meg. Egyrészt a digitális vállalatok –különösen az Airbnb–, másrészt az Airbnb platformon felhasználóként szolgáltatást nyújtók adóelkerülése felől. Nélkülözhetetlennek tartottam ezen „kettős mérce” alkalmazását, hiszen arra törekedtem, hogy bebizonyítsam azt, hogy a sharing economyként működő digitális vállalatok megjelenése a mai adójogrendszerek teljes újra értelmezéséhez vezetett, tekintve, hogy mindkét oldal jövedelmének a túlnyomó hányada a szürke- vagy a fekete gazdaság részét képezi.

A digitális vállalatokat, különösen az Airbnb-t, mint sajátos piaci jelenséget vizsgáltam, mely során megállapítottam, hogy számos externális hatással bír, így kihat az ingatlanpiac szereplőire is. Míg az Airbnb-hez kapcsolódó piaci szereplők adózói magatartása pedig a jelenlegi szabályozás elégtelenségére hívja fel a figyelmet. Így mind piaci, mind kormányzati kudarcokkal szembesülhetünk.

A digitális gazdaság szereplőinek adózása viszont áttörheti a társasági adózás terén eddig feloldhatatlannak tűnő ellentétet, és átbillentheti az országokat az összehangoltabb, közös fellépés irányába, hiszen a kooperációs stratégiával jelentősen növelhetnék adóbevételeiket.

Véleményem szerint nemzetközi szinten lehet legeredményesebben fellépni, hiszen országhatárokat átívelő jelenségről van szó.

Úgy vélem, hogy a gond az, hogy akármennyire elkötelezettek a nyilatkozatok szintjén az országok – BEPS elleni akció –, az adórendszerük szuverenitását féltve őrzik, még úgy is, ha emiatt esnek el bevételektől. Ameddig ilyen nemzeti szintű érdekek dominálnak, addig nagyon nehéz lesz kormányközi, illetve szupranacionális szinten bármilyen eredményt elérni a digitális vállalatok adóelkerülése elleni harc területén. Amennyiben ez nem változik, az internetes cégek – főként a NATU és GAFA csoportok – lesznek ennek a „játéknak” a legnagyobb nyertesei. Idén ugyanakkor még soha nem látott mértékű előre lépéseknek lehetünk tanúi, mely várható megtöri a digitális vállalatok ’80-as évek óta tartó aranykorát.

HORGAS PÉTER PÁL

jogász

osztatlan, 7. félév

PTE ÁJK

Témavezető:

*Dr. Szilovics Csaba
egyetemi tanár, PTE ÁJK*

KÖZBESZERZÉSI KORRUPCIÓ MAGYARORSZÁGON

Korrupció történelme: Dolgozatom során felkutattam egy-egy fejezetet a korrupció történelméből. Ezen esetek tanulsággal szolgálhatnak napjaink korrupciós helyzetére is. Másrészt fontos látni, hogy a korrupció nem csak a mai „romlott” világunkban van jelen, hanem végig kísérte a történelmünket.

A közbeszerzési korrupció: Dolgozatom témája a közbeszerzési korrupció, ez a korrupciós forma konkrét számokkal kimutatható jelentős mennyiségű forrást von el az államháztartásból. Továbbá a kimutatható anyagi veszteségen felül, a társadalom kap egy ellenszolgáltatást amelynek szükségszerűsége és minősége sok esetben hagy kívánni valót maga után. A közbeszerzési korrupció kutatása során megvizsgáltam a közbeszerzés szereplői milyen korrupciós technikákat, módszereket alkalmaznak. Ezen felül feltártam olyan paragrafusokat a közbeszerzési törvényben, amely könnyebbé teszi a korrupciós módszerek végrehajtását.

Közbeszerzési korrupció okai: Fontosnak tartom bemutatni a közbeszerzési korrupció, társadalmi, gazdasági és jogi okait, hiszen az ezekre történő megfelelő reflektálásban leledzik a közbeszerzési korrupció jelenségének visszaszorítása.

Nemzetközi kitekintés: A korrupció egyértelműen nem nemzeti jelenség. Azt vizsgáltam, hogy a világ egy-egy országában milyen módon szállnak szembe a jelenséggel. Megállapítható, hogy a döntéshozói szándék a sarokköve annak, hogy egy adott országban milyen hatékonyan veszik fel a harcot a korrupcióval.

Megoldható-e a korrupció problémája? Elméletileg meg. A megoldás alatt azt értem, hogy a korrupciót vissza lehet szorítani és megfelelő módszerekkel megakadályozni a terjedését. A korrupció elleni harcban a legfontosabb a döntéshozói szándék megléte, a korrupció visszaszorítására. Ez azért fontos, mert ebből erednek a korrupció elleni harc megfelelő lépései. Így ha a szándék megszületett, akkor a korrupció megelőzésére kell helyezni a hangsúlyt és a kiváltó okaira megfelelően reagálni.

KISS MÁTÉ

jogász
osztatlan, 8. félév
ELTE ÁJK

Témavezető:

*Dr. Kecő Gábor
egyetemi adjunktus, ELTE ÁJK*

A CSOPORTFINANSZÍROZÁS TRANSZFERÁRAZÁSI VETÜLETEI

A dolgozatom célja a csoportfinanszírozás transzferárazási vetületeinek, valamint a szabályozására tett kísérlet várható fejleményeinek a bemutatása, illetve elemzése, különös tekintettel a Gazdasági Együtműködési és Fejlesztési Szervezetnek (a továbbiakban: OECD) a BEPS Discussion Draft on Financial Transactions című (a továbbiakban: Tervezet), 2018. júliusban megjelent dokumentumára. Ez teszi meg az első lépést a pénzügyi tranzakciók (többek között a csoportfinanszírozás) transzferárazási szabályainak a lefektetése felé. A sokak által várt és üdvözölt szabályozási tervezet azonban ellentmondásos, néhol homályos és hiányos, így a kialakulni látszó nemzeti gyakorlatok fejlődését hátravetheti, azokat összeza-

varhatja. A kapcsolt vállalkozások között végbemenő ügyletek folyamatos bővülése miatt a transzferár-szabályozás rendkívül lényeges, alighanem napjaink legnagyobb figyelemben részesülő adójogi területe. A tudományos igénnyel ritkán vizsgált finanszírozási konstrukciót, a csoportfinanszírozást (cash pooling) azonban egyre szélesebb körben használják a vállalat-csoportok likviditásuk fenntartása és a kedvezőbb hitelezés érdekében.

A tagok között a csoportfinanszírozás keretében létrejövő ügyleteknek a szokásos piaci mérték szerinti árazására próbál választ adni a dolgozat. Fejezetenként először a kialakulni látszó gyakorlatok bemutatására kerül sor, mégpedig az OECD nemzetközi vállalkozások és az adóhatóságok részére készült, a kapcsolt vállalkozások közötti árak módosítására vonatkozó iránymutatása, az esetjog, illetve a szakirodalom alapján, majd pedig a Tervezet javaslatainak bemutatására, elemzésére, a kialakult gyakorlattal történő összevetésére vállalkozik a dolgozat. A Tervezet elemzéséhez segítségül hívom továbbá a piaci szereplők által megfogalmazott véleményeket, amelyeket az OECD a Public comments received on BEPS discussion draft on the transfer pricing aspects of financial transactions Part I-III című dokumentum formájában tett közzé 2018 szeptemberében.

A Tervezet a vizsgált ügyletcsoportok mindegyikénél tesz olyan javaslatot, amely hasznos kiindulópontja lehet egy későbbi, átdolgozott szabályrendszernek. Azok jelenlegi szövegezés szerinti átvétele azonban a még nem teljes egészében tisztázott körülményeket és elfogadott álláspontokat összezavarná. A kezdeményezés pozitív, a megfelelő összhang biztosításához azonban még sok erőfeszítés szükséges.

PETROVICS KRISTÓF

jogász

osztatlan, 9. félév

PPKE JÁK

Témavezető:

Dr. Szabó Ildikó

mb. oktató, PPKE JÁK

A REJTETT GAZDASÁGI TEVÉKENYSÉGEK GAZDASÁGCSORBÍTÓ HATÁSÁNAK CSÖKKENTÉSE AZ ADÓFIZETÉSI MORÁL NÖVELÉSÉVEL

A pénzügyi- és a gazdasági világ működését számtalan tényező befolyásolja. A piacalakító tényezők között kiemelt jelentőséget tulajdoníthatunk a piaci szereplők magatartásának. Az egyes gazdasági döntések mögött minden esetben meghúzódik egy motivációs elem, amely a későbbi döntés alapjául is szolgál. Tekintettel arra, hogy a döntéseket végül minden esetben emberek hozzák meg, abból nem zárhatóak ki teljesen az egyéni jellemzők, az emberi tényezők. A fentiek alapján megállapítható, hogy a gazdaságban beállott pozitív és negatív változások visszavezethetők az egyes piaci szereplők magatartására is. Az egységes kép akkor válik érdekessé, ha a döntések egyéni motivációs hátterét vizsgáljuk. Dolgozatom célja – a rejtett gazdasági tevékenységek ismertetésén túl –, hogy feltárja azt, hogy a piaci szereplőknek a globális, valamint a regionális gazdaságban egyaránt jelentős negatív hatást kifejtő rejtett gazdasági tevékenységekben való részvétele gazdasági vagy morális hátterű-e, és hogy annak kezelése az adómorál növelésével lehetséges-e.

A piaci szereplők motiváltságának feltárása a problémakezelés szempontjából determináló jelentőségű, mivel ennek hiányában az állami fellépés hatástalan lehet. Kutatásom során arra az eredményre jutottam, hogy a rejtett gazdasági tevékenységek folytatását több motivációs elem (piaci, intézményes, valamint egyéni és háztartási tényezők) is befolyásolja, azonban ahogy az már az egyszerű felsorolásból is látható, a rejtett gazdasági tevékenységek folytatása mögött alapvetően gazdaságon kívüli, morális jellegű tényezők állnak.

A morális elemek hangsúlyossága miatt a rejtett gazdaság elleni küzdelmet is célszerű a gazdaságon kívüli tényezők alakítása útján kezdeni. Azonban, míg például az adóékek könnyen változtathatóak, a személyek belső tulajdonságairól ez már nem mondható el. Kutatásom során arra jutottam, hogy a morális tényező komplexitása miatt az állam képtelen az adómorál gyors és hatékony változtatására. Azonban feltártam azt is, hogy az adómorál mértékét több kényszerű és önkéntes adófizetési motivációs elem is befolyásolja, melyek egyike az intézményes bizalom tényezője. Dolgozatomban arra az eredményre jutottam, hogy a piaci szereplők intézménybe vetett bizalma eredményesen és gyorsan növelhető, ami hosszú távon, az egyéb motivációs tényezők pozitív változása esetén az adófizetési morál növekedését, valamint a rejtett gazdasági tevékenységek folytatásának csökkenését eredményezheti.

SIMON PATRÍCIA

jogász
osztatlan, 9. félév
ME ÁJK

Témavezető:

*Dr. Erdős Éva
egyetemi docens, ME ÁJK*

A DIGITÁLIS CÉGEK ADÓELKERÜLÉSÉNEK LEGÚJABB TECHNIKÁI ÉS AZ ELLENE FOLYÓ HARC AZ EURÓPAI UNIÓBAN

Dolgozatom témáját jelen korunk egyik legaktuálisabb pénzügyi jogi kérdése alkotja, amelyhez a digitális cégek adózása, adózási kötelezettségei, illetve ezen digitális cégek adóelkerülési módszerei tartoznak, ezt a kutatás címe is visszatükrözi.

Egyik ilyen lehetséges adóelkerülési technika a „dupla ír” néven emlegetett módszer, amely alapján a cégek két írországi leányvállalatot hoztak létre. Az egyik begyűjti az európai értékesítés ellenértékét, majd annak nagy részét licencdíjként átutalja a szellemi tulajdona fölött rendelkező másik leányvállalatnak. Az első cég Írországbán, a másik pedig egy adóparadisomban volt adóalany. Az utóbbit az tette lehetővé, hogy az ír törvények elismerték az országban bejegyzett leányvállalat külföldi adóalanyiságát, ha a céget formailag a megjelölt országból irányították. Ezt a csúcstechnológiai, digitális cégek, mint az Apple, a Google, az Airbnb, vagy az Amazon használták ki, amelyek vagyonában nagy súllyal szerepelnek a szellemi tulajdonhoz fűződő jogok. Jelenleg az Európai Unióban egy ütemterv valósul meg, amely ennek felszámolására irányul, de jelenleg a digitális cégek még élhetnek ezzel az adókikerülési módszerrel Hollandiában és Luxemburgban is.

A témaválasztás indoka, hogy az adóelkerülés elleni harc a különböző adóelkerülési technikák megjelenésével újabb és újabb kihívást és feladatot jelent az Európai Unió adóharmonizációjában, adópolitikájában. Az Európai Bizottság 2016-ban hívta életre az adóelkerülés elleni irányelvét, mely az adóelkerülés új technikái ellen lép fel. Az OECD BEPS dokumentuma pedig a digitális adóelkerülés elleni fellépést tűzte ki célul. Mivel a digitális cégek térnyerésével a határon átnyúló tevékenységek újabb és újabb adóelkerüléseket valósítanak meg, ezért a téma ma is nagyon időszerű.

A téma jelentősége következik aktualitásából, a nemzetközi szinten a kérdésnek szentelt kiemelt figyelemből, az Európai Bizottság 2017. január 28.-án tette közzé az adóelkerülés elleni csomagját, amelynek célja egy méltányosabb, egyszerűbb és hatékonyabb társasági adózási rendszer kialakítása, és ennek megvalósítása jelenleg is tart. A dolgozat megírásáig a legutolsó cselekvési program, amit az Európai Parlament szorgalmazott az a közös összevont társasági-adóalap (KÖTA) bevezetése, és a digitális piac adózására, megadóztatására tett javaslatok, cselekvési tervek.

SOLTÉSZ PÉTER ÁDÁM

jogász

osztatlan, 7. félév

DE ÁJK

Témavezető:

*Dr. Vezendi-Varga Judit
egyetemi adjunktus, DE ÁJK*

AZ ÁLLAM SZEREPÉNEK VÁLTOZÁSA A HAZAI SPORTFINANSZÍROZÁSBAN

Dolgozatomban a hazai sportfinanszírozással foglalkoztam. A témával kapcsolatban két kérdésre akartam válaszolni. Az első kérdésem az volt, hogy mi volt a sport szerepe az állam számára az egyes történelmi korszakokban. Sport szerepe alatt azt értettem, hogy milyen indokból támogatta az állam a sportot. A másik kérdésem pedig az volt, hogy valóban kompenzálja-e a kiemelt sportágak támogatása program a Tao.-támogatásból kimaradt sportágakat a Tao.-támogatási programból való kimaradásukért.

Dolgozatom első felében az első kérdéssel foglalkoztam. Bemutattam, hogy az állam -akár a központi szinten, akár az önkormányzati szinten- hogyan avatkozott be és hogyan vett részt a sportágazat működésében az egyes történelmi korszakokban. Minden egyes korszak ismertetése után következtetést vontam le, hogy ebben a korszakban mi volt a sport szerepe az állam számára. A dolgozatom végén a következtetéseimből pedig egy végső következtetést vontam le. A végső következtetésem pedig az, hogy az állam mindegyik vizsgált korszakomban valamilyen mértékben részt vett a sportirányításban és a sportfinanszírozásban. Az állam, tehát mindig tulajdonított valamilyen szerepet a sportnak. A sport szerepe lehet például: politikai és kulturális kitörési pont, politikai legitimációs eszköz, a társadalom egészségügyi állapotának javítása, példaképek állítása, az ország közhangulatának javítása, nemzeti büszkeség erősítése, a lokalitás erősítése, az ország GDP-jének javítása.

A dolgozatom második felében a második kérdéssel foglalkoztam. Ennek megválaszolása érdekében bemutattam mind a látvány-csapatsportágak, mind a kiemelt sportágak támogatási rendszerét, majd a két kategória támogatási rendszerének bemutatása után összehasonlítottam őket. Az összehasonlítás alapján megállapítottam, hogy jóval nagyobb támogatást kapnak a látvány-csapatsportágak a kiemelt sportágaknál. A támogatás mértékének különbsége ellenére, viszont az igazolt sportolók és az új vagy megújuló létesítmények száma a két kategóriában körülbelül ugyanolyan mértékben növekedett. Ebből nekem az következik, hogy ugyan a kiemelt sportágak támogatása program ténylegesen kevesebb pénzt jutatott a kiemelt sportágaknak, mint a látvány-csapatsportágaknak a Tao.-támogatás, de ez a pénz is elég volt ahhoz, hogy az előbbi két mutatóban ugyanakkora növekedést érjenek el, így véleményem szerint ez a külön központi költségvetési kiadási előirányzat valóban kompenzálta a kiemelt sportágakat a Tao.-támogatási programból való kimaradásért.

VAD VIKTÓRIA ZSUZSANNA

jogász
osztatlan, 7. félév
PPKE JÁK

Témavezető:

*Dr. Békés Balázs
egyetemi adjunktus, PPKE JÁK*

HATÉKONY HARMONIZÁCIÓ VAGY ELÉGTELEN MEGFELELÉS? – ÁTLÁTHATÓ NEMZETKÖZI ADÓZÁS MEGTEREMTÉSE, KÜLÖNÖS TEKINTETTEL AZ EURÓPAI UNIÓRA

Az nemzetközi adójogi harmonizáció tényleges hatékonysága az egyes államok szabályozásaiba való eredményes átültetés függvényében változhat. Amennyiben az állami szabályozások, az adózási folyamat szereplőinek gyakorlata nem felel meg a nemzetközi sztenderdeknek, a tagállami átláthatóság elégtelenségével megkérdőjelezhetővé válik a nemzetközi átláthatóság megteremthetősége.

A gyors ütemben változó megfelelési követelmények lekövetése nehéz és nagy körülményt igényel. Az új sztenderdek kapcsán rengeteg a megválaszolatlan kérdés, az új alapok és gyakorlatok állami szinten történő megvalósítása nehéz. A hatékony harmonizáció érdekében szükséges egy konkrét iránymutatás és egységes követelmény felállítása. Az Európai Unió esetében még gyakorlatban rendszerre nem szilárdult rendelkezésekre újabb és újabb szabályok alapítása a tagállamok saját jogrendszereibe bizonytalanságokat eredményez és a hatékony jogalkalmazás megbénulásához vezethet. A tagállamok jogalkotásában és joggyakorlatában fog ténylegesen kibontakozni a sztenderdek és irányelvek hatása.

Az egységesség céljának megvalósítása még nincs kézzel fogható közelségben, hiszen a harmonizációs folyamatok megindulása ellenére az államok továbbra is szuverén hatáskörükben tartják az adózással kapcsolatos egyes rendelkezések meghatározásának jogát.

**Polgári eljárásjog
és nemzetközi magánjog tagozat**

BAKOS REBEKA

jogász

osztatlan, 9. félév

ELTE ÁJK

Témavezető:

Dr. Légrádi István

egyetemi tanársegéd, ELTE ÁJK

BESZÁMÍTÁS A POLGÁRI PERBEN

A beszámítás eredendően kizárólag anyagi jogi jogintézmény volt, azt a perjog nem vonta korlátozás alá. A beszámítás kétarcú jogintézményként kezelése az 1952. évi III. törvényt módosító VIII. Pp. novellával bevezetett eljárásjogi korlátokkal indult meg, és odáig jutott, hogy a 2016. évi CXXX. törvény már eljárásjogi jogintézményként tekint rá. Ebben az új szabályozásban a beszámítás megszűnt kizárólag az alperes védekezési eszköze lenni, sokkal inkább önálló igényérvényesítési forma.

Dolgozatomban számba vettem azokat az indokokat, melyek azt igazolják, hogy a beszámítás a viszontkeresethez nagyon hasonló jogintézménnyé vált a perben. A többi anyagi jogi kifogástól eltérően a beszámítást önálló beszámítást tartalmazó iratban kell előterjeszteni, melyre a másik fél ellenkérelemmel válaszol. Önálló eljárást indító jelleget kölcsönöz neki, hogy akárcsak a keresetnél vizsgálni kell a bíróság joghatóságát, hatáskörét és illetékességét. Továbbá már nincs lehetőség arra, hogy a fél a beszámítható követelését viszontkereset útján érvényesítse, azt mindenképpen beszámítást tartalmazó iratban teheti csak meg. Ugyan a beszámítás nem eredményez perfüggséget, de egy ahhoz nagyon hasonló helyzetet igen. Az önálló eljárást megindító kérelem jelleg, és az, hogy a beszámításra a kereset szabályait rendeli alkalmazni a törvény pedig számos más kérdést is felvet, például elképzelhetővé vált, hogy a bíróság a rendelkező részben döntsön a beszámításról és az is, hogy illetékfizetési kötelezettség kapcsolódjon hozzá.

Az elemzés során arra is kitértem, hogy ezek az új eljárási szabályok, hogyan egyeztetettek össze az eljárásjog az anyagi jogot szolgáló szerepével. Megállapítható, hogy a szabályozás nincs tekintettel arra, hogy a beszámítás teljesítésnek tekintendő, ahogy arra sem, hogy a polgári jog szabályai szerint elévült követelést is be lehet számítani, ezért az elévült követelések perből történő kizárása a követeléssel érvényesíteni kívánt alanyi jog elvesztéséhez vezet. Végeredményben arra a következtetésre jutottam, hogy az új perjogi szabályozás megsokszorozta a beszámítás anyagi jogi lényegét kizáró korlátokat, az új kereset jellegű szabályozás pedig számos következtelenséget és bizonytalanságot hordoz, ezért az mindenképpen újragondolást igényel.

BUCSAI BEATRIX ZSÓFIA

jogász
osztatlan, 1. félév
DE ÁJK

Témavezető:

*Dr. Nyilas Anna
egyetemi adjunktus, DE ÁJK*

AZ ÉSSZERŰ IDŐ KÖVETELMÉNYÉNEK ÉRVÉNYESÜLÉSE AZ EGÉSZSÉGÜGYI KÁRTÉRÍTÉSI PEREKBEN

Dolgozatomban az egészségügyi joggal összefüggésben indított kártérítési perek sajátos eljárási kérdéseit céloztam megvizsgálni, különös tekintettel arra, hogy vajon ezen perekben érvényesül-e az ésszerű időn belüli befejezés alapvető követelménye. Ehhez bírói döntésekkel szemléltetve levezettem azon Egészségügyről szóló törvényben nevesített jogok és kötelezettségek értelmezési kérdéseit, amelyek leggyakrabban jelennek meg az egészségügyi kártérítési perekben.

Összevetettem az 1952-es és 2016-os Polgári perrendtartások által szabályozott azon alapelveket, amelyek összefüggésben állnak az ésszerű idő követelményével. Különös figyelmet szenteltem a perhatékonyaság és a perkoncentráció fogalmi és jelentésbeli eltéréseinek.

Az alapvető áttekintést követően ismertettem a perek anyagi jogi alapjait, majd az elsőfokú eljárás szabályainál megvizsgáltam, hogy mennyiben segítik vagy hátráltatják a per érdemi befejezését, illetve, hogy a korábbi perszabályokhoz képest milyen változásokat hozott az új Pp. Áttekintettem az osztott perszerkezet sajátosságait, a keresetlevélre és az alperesi ellenkérelemre vonatkozó hatályos szabályokat, és a bizonyítási eljárást.

Végül áttekintettem az ésszerű idő alapvető követelményének kialakulását, jelentőségét, megjelenését a hazai jogban, illetve néhány jogeseten keresztül ismertettem az Emberi Jogok Európai Bíróságának joggyakorlatát a magyar egészségügyi kártérítési perek tekintetében. Szükséges volt komoly változásokat véghezvinni az eljárások szabályozása terén, ugyanis az összes egészségügyi kártérítési per nyomán indult EJEB eljárás során elmarasztalták Magyarországot.

A betegjogokhoz kapcsolódó vizsgálódásom alapján úgy vélem, hogy az egészségügyi rendszerünknek jelentős módosításokon kellene átesnie ahhoz, hogy minden feltétel az egészségügyi dolgozók rendelkezésére álljon annak érdekében, hogy az Eütv. rendelkezéseinek megfelelően praktizálhassanak.

Dolgozatomba olyan véleményeket is belefoglaltam, amelyek erős kritikával illetik az új Pp. szabályozását. Magam is úgy vélem, aggályos a keresetlevél elemeinek szabályozása, nemcsak abból a szempontból, hogy jelentős szigorításokat vezetett be kötelező elemeit illetően, hanem a bíróságok még nem tisztán körvonalazódó eljárása tekintetében is. Dolgozatom célja megvalósult, egy átfogó áttekintést készítettem az egészségügyi kártérítési perek dinamikájáról, különös figyelmet fordítva a betegjogokra, az új Pp. szabályaira, illetve az ésszerű idő alapvető követelményének érvényesítésére.

CSATÁRI ORSOLYA

jogász

osztatlan, 7. félév

ELTE ÁJK

Témavezető:

Dr. Varga István

egyetemi tanár, ELTE ÁJK

AZ ANYAGI PERVEZETÉS MINT AZ EGYENSÚLY ZÁLOGA – A MAGYAR POLGÁRI PERJOGI SAJÁTÓSÁGOK TÜKRÉBEN

A keresetlevéltől az ítéletig hosszú utat járnak be a felek, amely út bejárása során a bíróság anyagi pervezetése nem csak az igazság megtalálásában segíti a feleket, hanem a hatékonyság és gazdaságosság szolgálatában is áll.

A dolgozat célja, hogy elemezze az anyagi pervezetés jogintézményét, és megkíséreljen meghatározást adni annak elméleti tartalmát és célját illetően. Célkitűzése továbbá annak meghatározása, hogy az anyagi pervezetés képes-e betölteni a rendeltetését a Pp. jelenlegi szabályozási formájában, vagy pedig kívánatos lehet a jelen jogintézményi keret átgondolása egy későbbi reform során. Ennek keretében közelebbről vizsgálja, hogy az anyagi pervezetés hogyan és milyen határokkal lehet segítségére a feleknek az egyes, eljárás különböző szakaszaiban felmerülő problémák során, illetve az milyen eszközt képez az eljárást vezető bíró kezében. Azonban nem elég a kodifikált jogszabályi rendelkezések szöveg szerinti ismerete: az eljárás egészének átlátása, a külföldi minták átgondolása és a jogtörténeti fejlődés tanulmányozása mind-mind szükséges a tudás eléréséhez.

Az anyagi pervezetés intézményének felépítésekor az általánostól a specifikus szabályozási kérdésekig haladva, elsőként arra a kérdésre kell megtalálnunk a választ, mi a polgári per célja, illetve milyen a bíróság és a felek viszonya az ehhez a célhoz mérten alakított eljárásban. Ezek után lehetséges az anyagi pervezetés történeti permodelleken alapuló típusainak felállítása. A tanulmány második szerkezeti egységében először az anyagi pervezetés aktuális törvényszöveg szerinti szabályozásával foglalkozik, áttekintve a jogintézményben rejlő lehetőségeket és kitekintve a külföldi jogrendszerek megoldásaira is. Ezt követően az anyagi pervezetési modelleket a magyar perjogi szabályozás sajátosságaira vetítve kísérletet tesz az anyagi pervezetés szerepének bemutatására a következetesség kiemelésével. Ebből következően megállapíthatóvá válik, hogy jelen formájában a szabályozás több dilemmával is küzd, amelyek csak a rendelkezések módosításával lesznek feloldhatók.

A pályamunkának ebben a részében nemcsak az anyagi pervezetés szabályozásának kiemelt problémáinak és típusainak rendszerén, hanem a dolgozat keretein is kívülre kell tekintenünk. A kitekintésnek szükséges velejárója, hogy a felvetett problémákat jelen írás – szerkezeti és tartalmi korlátok miatt – nem vizsgálja teljes körűen, azokat csupán további tudományos diskurzusra érdemes kérdésekként veti fel.

DARNÓT SÁRA EDINA

jogász
osztatlan, 9. félév
ELTE ÁJK

Témavezető:

*Dr. Éless Tamás
mb. oktató, ELTE ÁJK*

A BÍRÁK SZEREPÉNEK MEGHATÁROZÁSA AZ ANYAGI PERVEZETÉSI JOGOSULTSÁGOK TÜKRÉBEN

A Konferenciára íródott dolgozatomban a bírák szerepének változását vizsgálom az anyagi pervezetési jogosultságok tükrében. Arra a kérdésre keresem a választ, hogy milyen hatással van az új Polgári Perrendtartás anyagi pervezetési szabálya a bírák kialakult ítélkezési attitűdjére. A történetileg kialakult modellek (tárgyalási elvű és vizsgálati elvű eljárás) egyike sem érvényesül tisztán a modern perjogokban, a jogalkotók arra törekednek, hogy a modellek előnyeinek megfelelő arányú vegyítésével optimális megoldáshoz jussanak. A magyar jogban az 1911:1. tc a korlátozott rendelkezési elvet valósította meg a szociális per vívmányainak beemeléseivel – amit aztán a szocialista perrendtartás hatására a hivatalbóliság túlsúlya követett. Az új Pp. egyrészt a régi törvény mintegy hatvan éves hatályban léte alatt bekövetkezett módosításokat igyekszik tisztázni azzal, hogy a szabályozás célja az ebből eredő bírói kart elválasztó ítélkezési gyakorlatbeli különbségek egységesítése. Az új Pp. az aktív bírói szerepvállalás mellett teszi le a voksot úgy, hogy meghatározza a polgári perrendtartás, mint törvény célját, annak érvényesítését a bíró feladatává teszi, ehhez pedig anyagi pervezetési jogosultságokkal ruházza föl deklaráltan a törvényben. De vajon lehet-e egy törvénynek célja, azonos-e az a per céljával, valóban ennek megvalósítása-e a bíró legfőbb feladata, és mekkora szabadságot nyújt a törvényben deklarált anyagi pervezetés? Nem a szabályozás léte hozza létre az anyagi pervezetést – meghatározza azonban annak korlátait, és egyben azok betartását a bíró felelősségévé teszi. Törvény kötelezi a bírót az aktív ráhatásra, nem pusztán a per gyors lefolytatását célzó alaki pervezetési jogosultságok, hanem az annak alaposságát meghatározó, peranyag összetételét befolyásoló anyagi pervezetésre is. A perkoncentráció, az eljárás időszerűségéhez való jog érvényesítése, valamint a tájékoztatási kötelezettség, mint legerőteljesebb anyagi pervezetési jogosultság külön elemzésével alapozom meg kérdéseimet és támasztom alá válaszaimat. Végül, mintegy exkurzusként, a mindenkori mintaadó német eljárásjog megoldásait elemezve helyezem kontextusba az új Pp. szabályait.

DUDÁS KRISZTINA ÁGNES

jogász

osztatlan, 3. félév

PPKE JÁK

Témavezető:

Dr. Raffai Katalin

egyetemi docens, PPKE JÁK

EMBERI JOGOK KONTRA KÖZREND

– A NEMZETKÖZI ÖRÖKBEOGADÁS ÉS A BÉRANYASÁG DILEMMÁI

„Megmondhatja-e az állam, hogy ki lehet a gyermekem?”

Napjainkban az emberi jogok védelmének szükségessége megkérdőjelezhetetlen, és ebben az államoknak nélkülözhetetlen szerepe van. Az állam egyik eszköze a jogvédelem terén a közrend. A közrend a nemzetközi magánjog klasszikus jogintézménye, ennek ellenére mindmáig számos diskurzus folyik róla. Dolgozatommal csatlakozom az eszmecserék sorába, de mégsem a jogintézmény kutatása során gyakran felvetett kérdéseket boncolgatom: elsősorban a közrend és az emberi jogok kapcsolatára koncentrálok. Az alapvető emberi jogok a közrend tartalmának szerves részét képezik. Ugyanakkor előfordulnak olyan esetek, amikor éppen a közrend kerül szembe az egyes emberi jogokkal. Az állam mint a közrend védelmezője kerül szembe az állampolgárral mint alapvető jogainak védelmezőjével. Kérdés, hogy ki kerül ki győztesen a harcból. Vajon mit jelent és mivel jár a győzelem? Amennyiben az egyén emberi jogai győzedelmeskednek, akkor az a közrend csorbulása révén sérti-e a közérdeket? Vajon az egyéni érdekek az állampolgári érdek fölé helyezhetők-e? Mit eredményez, ha az állam érvényesíteni tudja a közrendi klauzulát? Lehetséges-e, hogy az állam a közrendre hivatkozva megmondja, ki lehet, vagy ki nem lehet a gyermekem?

Tanulmányomban ilyen és ezekhez hasonló kérdésekre kerestem a választ, mely érdekében a dolgozat első részében a közrend témakörét jártam körül. A második egységben kutatásom a nemzetközi családjog két érzékeny területére fókuszált: a nemzetközi örökbefogadásra és a béranyaságra. A kapcsolódó nemzetközi, európai és hazai jogi kereteket vizsgálva kutattam, hogy milyen módon és mekkora eséllyel lehetne egy szélesebb körű, hatékony regulációt kialakítani. Az szembemenő álláspontok megnehezítik a szupranacionális szabályozás kialakítását. Az Európai Unió előtt is hosszú és nehézkes jogalkotási folyamat áll; egyelőre közösségi szinten sem sikerült az egységesítés irányába elindulni.

A témakörök összekapcsolásaként az Emberi Jogok Európai Bíróságának joggyakorlatát vizsgáltam. Négy precedens értékű jogesetet elemeztem, melyben az állam a közrendi klauzulát hívja segítségül az egyén emberi jogaival szemben. Az ítéletekből látható, hogy az emberi jogok és a közrend közötti harcból az EJEB az emberi jogokat juttatta győzelemhez. Az állam így végső soron nem mondhatja meg, hogy ki lehet, vagy ki nem lehet a gyermekem. Emellett kimutatható, hogy az EJEB döntéseivel hozzájárul a nemzeti közrend tartalmának átalakulásához, illetve egyfajta nemzetek fölötti közrend léte is felsejlik.

KIS ZSUZSANNA

jogász
osztatlan, 9. félév
PPKE JÁK

Témavezető:

*Dr. Harsági Viktória
egyetemi tanár, PPKE JÁK*

SZENTESÍTHETI-E A CÉL AZ ESZKÖZT? – A JOGSÉRTŐ BIZONYÍTÁSI ESZKÖZÖK FELHASZNÁLHATÓSÁGA A POLGÁRI PER SORÁN

A 2018. január 1-jén hatályba lépett Polgári perrendtartás számos újdonsággal szolgált az eljárásjoggal foglalkozó jogászok számára. Dolgozatomban az újonnan szabályozott jogsértő bizonyítási eszközök felhasználhatóságának kérdését járom körbe. Ahhoz még nem telt el elég hosszú idő, hogy láthassuk a joggyakorlat hogyan alakul vagy alakul-e egyáltalán az új törvénynek köszönhetően, ezért ebben a várankozási időszakban érdemes visszatekinteni arra, mi készítette a jogalkotót arra, hogy szabályozza ezt az igen összetett kérdést.

Dolgozatomban megvizsgáltam eljárásjogunk alakulására hatással levő országok jelenleg hatályos eljárásjogi törvényeit, a tekintetben, hogy miként állnak a jogsértő bizonyítási eszközök felhasználhatóságának kérdéséhez. Inkább megengedőek vagy az elutasítást tartják helyesebbnek? Erre a kérdésre természetesen a magyar joggyakorlatban is kerestem a választ, mely ugyan az korábbi rendtartás szabályaival van összhangban, a hatályba lépett szabályozás mellett ugyancsak iránymutató lehet. A kialakult bírói gyakorlat kapcsán tanulmányoztam a megjelenő bizonyítási eszközöket is, kezdve a legáltalánosabbtól egészen azokig, melyek egyelőre kevés alkalommal fordultak elő polgári perek során. Az Alkotmánybíróság véleményének tükrében is vizsgáltam a felvetett problémát, továbbá kitértem a jogsértő bizonyítási eszközök felhasználhatóságának kérdésével gyakran összefüggő – ugyancsak új jogintézményként bevezetett – bizonyítási szükséghelyzetre.

A kutatásom során arra az eredményre jutottam, hogy a jogalkotó nem hagyhatta figyelmen kívül a kodifikáció során ennek a gyakran felmerülő és igen összetett kérdésnek a szabályozását. A megfelelő szabályozás kialakítása nem volt egyszerű feladat, de azt láthatjuk, tulajdonképpen az évek során kimunkált bírói gyakorlat került törvényi szintre, úgy, hogy a meghatározott fő irányvonalak mellett a legtöbb esetben lehetőség van a bírói mérlegelésre.

MÓRICZ ADRIENN ALÍZ

jogász
osztatlan, 9. félév
ME ÁJK

Témavezető:

*Turkovicsné Dr. Nagy Adrienn
egyetemi docens, ME ÁJK*

SZAKÉRTŐI BIZONYÍTÁS A POLGÁRI PEREKBEN

A szakértői bizonyítás nagy múltra visszatekintő jogintézmény. Manapság a peres eljárások meghatározó része le sem folyhatna az igazságügyi szakértő munkája nélkül. Mégis felvetődik a kérdés: hol találhatjuk meg a szakértői bizonyítás legelső gyökereit? Vagy ami ennél is fontosabb: hogyan alakult a szakértőkre vonatkozó jogszabályi környezet a hosszú évtizedek alatt?

A szakértői bizonyításra vonatkozó rendelkezések hazánk mindenkor polgári eljárásjogának meghatározó részét képezték. Már a Plósz Sándor nevéhez fűződő 1911. évi I. törvény-cikkben is ismert volt a szakértő fogalma, sőt, kiemelte külön fejezetben való szabályozását is. Ezt követte a Polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény, amely bizonyos módosításokkal ugyan, de több, mint hatvan évig határozta meg hazánk polgári eljárásjogát – egyúttal a bizonyítást, ezen belül pedig a szakértői bizonyításra vonatkozó szabályokat. A 2018. január 1-jétől hatályos 2016. évi CXXX. törvény (a továbbiakban: Pp.) ezen passzusokat, illetve az ez alapján kialakult bírói joggyakorlatot írta felül, amikor a bizonyítással összefüggésben teljesen megújította a szakértőkre vonatkozó szabályozást oly mértékben, hogy kijelenthetjük: a bizonyítás tárgykörében a szakértői bizonyítást érintette a legnagyobb mértékű változás. Dolgozatom megírásakor arra törekedtem, hogy a legfontosabb normatív újításokat kiemeljem, feltárva a jogalkotói szándékot, mely a reformot szükségessé tette. A jogszabályelemzésen kívül fontosnak tartom azt is, hogy a dolgozat rámutasson a szabályozás gyakorlati oldalára is: a Pp. hatályba lépése óta kialakult és letisztult joggyakorlatról még nem beszélhetünk, de a Kúrián működő, a Pp. szabályainak értelmezésével foglalkozó szakértői testület véleményei, illetve a kollégiumvezetők országos értekezletének állásfoglalásai a vonatkozó joggyakorlatot mindenképp formálni fogják.

A szakértői bizonyítás új törvényi alapokra helyezésével a jogalkotó határozottan megteremtett egy, a perhatékonyság szolgálatában álló rendszert. A jövőbe mutató kérdés már csak az, hogy a perek alanyai – a felek és a bíróságok – mennyiben lesznek képesek a gyakorlatban e rendszer előnyeit kiaknázni.

SZABÓ LILIÁNA

jogász
osztatlan, 9. félév
SZTE ÁJK

Témavezető:

*Dr. Varga Imre
egyetemi tanársegéd, SZTE ÁJK*

A MÁSODFOKÚ ELJÁRÁS MEGÚJULÓ SZABÁLYAI AZ ÚJ POLGÁRI PERRENDTARTÁSRÓL SZÓLÓ TÖRVÉNYBEN

Az új, Polgári Perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény megalkotásával és hatálybalépésével összefüggésben számos kérdésben kínálkozott lehetőség a régi és az új perjogi kódex összehasonlítására.

Dolgozatom első részében történeti vonulatokkal foglalkoztam, amelynek áttekintése nélkülözhetetlen a napjainkra kiforrott perjog megértéséhez.

E részt követően az új Pp. legfontosabb változásai kerültek elemzésre.

A dolgozat egyik főpillére a régi Pp. másodfokú szabályainak anomáliái. E részben bemutatásra kerülnek a régi törvény azon gyengepontjai, amelyek kiemelten szükségessé tették a másodfokú eljárás szabályainak átalakítását. Főként a hatályon kívül helyezés joggyakorlatban való realizálódásával foglalkoztam e kérdéskör kapcsán.

Végül, az új Pp. másodfokú eljárásra vonatkozó szabályrendszerét elemeztem részletesen. Számos jogirodalom felhasználásával kíséreltem meg több oldalról is megközelíteni az új szabályösszesség értelmezési lehetőségeit.

Dolgozatom összegző részében konklúziókat vontam le az értekezés egészének vonatkozásában.

SZIVÓS KRISTÓF

jogász

osztatlan, 9. félév

SZTE ÁJK

Témavezetők:

Dr. Szabó Imre

egyetemi tanár, SZTE ÁJK

Dr. Varga Norbert

egyetemi docens, SZTE ÁJK

AZ ESHETŐSÉGI ELV ÉRVÉNYESÜLÉSE A POLGÁRI PERRENDTARTÁSBAN

A polgári perrendtartás kodifikációja során két fő törekvés volt megfigyelhető: a perhatékonyság rendszerszintű biztosítása és a magyar perjogi hagyományok felélesztése, amelynek alapja Plósz Sándor akkori és mai szemmel is kiemelkedő alkotása, az 1911. évi I. törvénycikk volt. A hatályos osztott perszerkezetet azonban a jogalkotó tudatosan a nyugat-európai megoldásokhoz igazította, így az nem tekinthető a Plósz-féle megoldás folytatásának. Az új kódex egyik régi-új jogintézménye az eshetőségi elv (másképpen eventualitás), amely arra szorítja rá a feleket, hogy egy periratban és egy időpontban nyújtsák be minden állításukat, kifogásukat és bizonyítási eszközüket, mert különben azok nem vehetők figyelembe. Az eventualitás az új perszerkezet, azon belül is a perfelvétel egyik rendező elve. A témaválasztás legfőbb indoka, hogy egy, a hatályos perjogtudomány által mellőzött jogintézményről van szó, tekintve, hogy azt az 1952. évi III. törvény nem ismerte. Az eventualitás jelenléte legutóbb 150 évvel ezelőtt volt ilyen markáns, és éppen emiatt a kutatás során a szerző történeti és dogmatikai elemzés segítségével tárta fel a jogintézmény sajátosságait és érvényesülését a hatályos szabályozásban. A dolgozat rávilágít arra, hogy az eventualitás egy merev rendszerrel jár együtt, amelynek létjogosultsága a XXI. században erősen megkérdőjelezhető. A dolgozat bemutatja, hogy a Pp. hogyan kényszeríti lényegében perbebocsátkozásra az alperest, továbbá azt, hogy az eventualitás egy bonyolult szankciórendszert honosított meg, amelynek alapját a túlhajszolt preklúziós szemlélet jelenti. A kutatás egyik eredménye annak kimutatása, hogy a hatályos peralapítás nem az 1911. évi Pp.-hez történő visszatérést valósítja meg, hanem az 1868. évi LIV. törvénycikk rendszerének felélesztésével járt együtt, amely törvény már a megalkotásakor is elavultnak és ideiglenesnek számított. A kutatás végkövetkeztetése, hogy az eventualitás káros hatásai oly mértékben hatják át a peralapítási szabályokat, hogy azokat csak egy novelláris módosítással lehet orvosolni, amelyben teljesen új alapokra kell helyezni az elsőfokú eljárást.

SZÖLLÖSI ZITA ADRIEN

jogász
osztatlan, 13. félév
SZTE ÁJK

Témavezetők:

Dr. Szabó Imre Dr. Varga Imre
egyetemi tanár, SZTE ÁJK egyetemi tanársegéd, SZTE ÁJK

AZ OSZTOTT PERSZERKEZET ÉS AZ IDŐSZERŰSÉG

A perek tartamával kapcsolatban állandó kritika, hogy lassú, az igazságszolgáltatással szemben pedig az, hogy költséges és nehézkes. A perhatékonyság elérése a jogalkotó számára mindig is kiemelt cél: a kíváncsok egy gyors, olcsó, alapos, minőségi eljárás kialakítása. Dolgozatom célkitűzése annak vizsgálata volt, hogy a bevezetett új jogintézmények alkalmasak-e a pertartalom lerövidítésére, előremutató-e a szabályozás ilyen mértékű megváltoztatása.

A polgári peres eljárás hatékonyságát befolyásolja a bíró felkészültsége és tárgyalásvezetési technikája, az ügyvédek felkészültsége és hatékonysága, a felek eljárástámogatási kötelezettségének a megvalósulása, a rendelkezésre álló technikai eszközök alkalmazása és az ügyvitel gyorsasága is. A minőségi döntést a felek megfelelő peranyag-szolgáltatásával, az eljárási cselekmények időszerű megtételével és a hatékony bizonyítással lehet elérni. Önmagában tehát a perszerkezet megváltoztatása még nem eredményezi a perek gyorsabb befejezését. Az új szabályozás eredményeképpen a bírónak harminc napja van a beérkezést követően, hogy döntsön a kereset sorsáról, visszautasítsa azt, vagy megküldje az alperesnek. Az alperesnek 45 nap áll a rendelkezésére – meghosszabbítás esetén további 45 nap – az érdemi ellenkérelmének a megtételére. Ezt követi az írásbeli előkészítés, majd az első tárgyalás kitűzése, ami a bíró leterheltségére tekintettel akár hónapokkal is tovább csúsztathatja az első tárgyalást.

A bírók anyagi pervezetése nagyban befolyásolja a hatékonyság elérését, viszont meglehetősen szubjektív annak megítélése, hogy a bírók mit tartanak elégségesnek a keresetlevél befogadhatósága szempontjából. A gyakorlati minta az, hogy nagy számban utasítják vissza a kereseteket több pontból álló hiánypótlás mellett, valamint az is megfigyelhető, hogy az ügyvédek egy része inkább a panasznapra küldi az ügyfelet és később, az eljárás során csatlakozik be az eljárásba.

A felek bírósághoz fordulási jogát is csorbíthatja az új szabályozás, hiszen a kis pertárgyértékű pereket a jogi képviselők egy része nem vállalja, ugyanis az előkészítés időráfordítása és az ügyvédi munkadíj sok esetben nem áll egymással arányban. Így a felek a bírósági panasznapon adhatják elő keresetüket, ahol egy 26 oldalas nyomtatvány kitöltésével a bíróságokat is kellően leterhelik.

A szabályozás még mindig nem kiforrott, a gyakorlat az új szabályozás eredményességét jelenleg még nem igazolja, ezért az eljárásrend részleges felülvizsgálata is indokolt lehet.

SZENT PÉTER KATOLIKUS EGYHÁZ

Polgári jog I. tagozat

BALOGH NORBERT

jogász

osztatlan, 7. félév

SZE ÁJK

Témavezető:

Dr. Kőhidi Ákos

egyetemi docens, SZE ÁJK

GONDOLATOK A KÖRNYEZETI KÁROKÉRT VALÓ POLGÁRI JOGI FELELŐSSÉGRŐL

A szerző célja, hogy tanulmányával átfogó képet adjon a civilisztika és a környezetjog legfontosabb kapcsolatáról, megjelenítve ezáltal a környezetvédelem összetett jogi rendszerének egy komponensét: a környezeti károkért való polgári jogi felelősség kérdéskörét.

Az írás a felelősségi alakzat vonatkozó – környezetjogi területekre átvélő – alapfogalmainak ismertetésével indul, amely alapfogalmak elsajátítása esszenciális jelentőséggel bír a kárfelelősség tekintetében. Ezen speciális fogalmak, illetőleg összefüggéseik ugyanis kvázi „előszobáját” képezik a felelősségre vonás lehetőségének.

Az „előszoba” bemutatását követően lép át a dolgozat a felelősségtani részletkérdések világába – oly mértékben, amennyire az szükséges a környezeti károkért való felelősség mechanizmusának megértéséhez –, érintve a deliktuális és kontraktuális felelősséget, továbbá a személyiségi jogsértés terrénumát.

A szerző az analízis keretében rövid jogesetek bemutatásán keresztül kíván rávilágítani a vizsgált tárgykör egyes sarkalatos és érdekes aspektusaira.

A tanulmány végül a fentiek tükrében megfogalmazott de lege ferenda javaslatokkal, továbbá egy végső okfejtéssel zárul.

BÁRDOS KATA

jogász
osztatlan, 7. félév
PTE ÁJK

Témavezető:

*Dr. Zámbo Alexandra
egyetemi tanársegéd, PTE ÁJK*

A 3D NYOMTATÁS TECHNOLÓGIÁJA ÁLTAL FELVETETT FELELŐSSÉGI KÉRDÉSEK

A 3D nyomtatás napjaink egyik legnagyobb technológiai újítása, amelynek előnyei kézzelfoghatóak: személyre szabott tárgyakat tudunk előállítani, optimalizálhatjuk a gyártás során az anyagfelhasználást és a költségeket, precíz és bonyolult alkatrészeket tudunk előállítani, továbbá a termelésbe magukat a végfelhasználókat is be lehet vonni. A technológia kiválóan alkalmazható a gépiparban, az orvostudományban, gyógyszeriparban, illetve a művészet, az élelmiszeripar és a textilipar területén.

Az előnyök mellett azonban a 3D nyomtatás számos jogi megoldást igénylő kérdést is felvet, többek között a szerzői jog és iparjogvédelem területén, illetve a büntetőjog számára elsősorban a nyilvántartási szám nélkül nyomtatott lőfegyverek jelentenek kihívást. A magánjog területén a hagyományos termelési lánc megbomlása is problémát okoz, hiszen a technológia lehetővé teszi azt, hogy magánszemélyek saját maguk állítsanak elő tárgyakat, ezzel mintegy „gyártóvá” előlépve. Ez felveti azt a kérdést, hogy a rendelkezésre álló felelősségi rendszerek segítségével kezelhetőek-e az olyan kártérítési helyzetek, amelyekben a 3D nyomtató készülék, a szoftver vagy a CAD-fájl, illetve a nyomtatott dolog hibája okozza a kárt, vagy pedig szükség van egy újfajta felelősségi rendszer megalkotására. Az is kérdéses, hogy amennyiben a hagyományos felelősségi rendszereket alkalmazzuk, beszélhetünk-e szerződéses viszonyról, vagy pedig a deliktuális kárfelelősség szabályait kell alkalmaznunk. Attól függően, hogy az előállítás során mi okozta a kárt, ki vonható felelősségre: a nyomtató előállítója, a szoftver programozója, a CAD-fájl készítője, a fájlokat tartalmazó tárhely-szolgáltató, a 3D nyomtató szolgáltatás vagy a készülék üzemben tartója? Végül kérdéses, hogy a 3D nyomtatott emberi szervek „meghibásodása” indukálhat-e egyáltalán kártérítési felelősséget, hiszen ebben az esetben a beteg sejtjeinek felhasználásával „gyártanak” számára új szervet, ami adott esetben kizárja a jogellenes magatartást és a felróhatóságot.

Dolgozatom mindezekre a kérdésekre kísérel meg választ adni, bemutatva, hogy jelenleg milyen felelősségi rendszerek segítségével kezelhetők a 3D nyomtatás során keletkezett károk, javaslatokat téve olyan jogszabályi módosításokra, amelyek még jobban megkönnyítik a technológia széles körben való elterjedését.

BOROS SÁNDOR

jogász
osztatlan, 5. félév
DE ÁJK

*Dr. Fézer Tamás
egyetemi docens, DE ÁJK*

*Témavezetők:
Dr. Csécsy Andrea
egyetemi docens, DE ÁJK*

TERMÉSZETBENI TELJESÍTÉS VAGY KÁRTÉRÍTÉS? KONTINENTÁLIS ÉS ANGOLSZÁSZ JOGRENDSZERI VÁLASZOK

A dolgozatban tett jogösszehasonlítás és esetelemzés alapján megállapítható, hogy a tradicionális különbségek ellenére az elemzés tárgyává tett angolszász és civiljogi rendszer a szerződésszegés vonatkozásában egyfajta közeledést mutat egymás irányába. A két rendszer közötti differencia egyre inkább halványodik, köszönhetően elsősorban a bíróságok sok esetben valóban jogfejlesztő tevékenységének. Az angol jog vonatkozásában az equity bíróságok egyre inkább kiterjesztően értelmezik az egyediség fogalmát, teret engedve így a természetbeni teljesítésre való kötelezés szélesítésének. A common law merev szemléletének az oldódása figyelhető meg az amerikai jog gyakorlatában is. Az USA egységes szerződési jogát megteremtő UCC alapvető célkitűzése volt a kereskedelem liberalizálása. Ennek elősegítése érdekében a szabálygyűjtemény megteremtette a lehetőséget, hogy a bíróságok nagyobb hangsúlyt fektessenek a jogosult teljesítéshez fűződő érdekére. A gazdasági érdekek ugyanakkor sok esetben a természetbeni teljesítés elrendelése ellen szólnak. A kereskedelmi viszonyok között megkötött kontraktusok megszegése esetén ugyanis a jogosultnak a legtöbb esetben lényegesen nagyobb érdeke fűződik ahhoz, hogy az árut a lehető legrövidebb idő alatt beszerezze, ezáltal őrizve piaci pozícióját. Ezekben az esetekben a kártérítés megfelelőbb jogorvoslatnak tűnik. Ezt ismeret fel a civiljogi rendszer, melynek bizonyítéka a vizsgált civiljogi országok megújult szerződésszegési joga. A gazdasági szempontok mellett, a kodifikációs folyamatok során a civiljogi rendszerek figyelembe vették a normatív szabályozással ellentétes joggyakorlatot, mely azt mutatta, hogy a jogaikban sértett felek szerződésszegés esetén túlnyomórészt kártérítést követeltek, a természetbeni teljesítéssel szemben. A vizsgált civiljogi országokban tehát a természetbeni teljesítés primátusa nem jelent többet annál, hogy ha a jogosult ezt igényli, a jogi szabályozás ezt könnyebben érvényesíti. A két jogrendszer közötti közeledés jogelméleti szempontból sem tarthatatlan folyamat. Kapcsolódási pontok figyelhetőek meg mindkét rendszer vonatkozásában a másik irányába. Az angolszász jog esetében a pacta sunt servanda elvét hirdető ígéret teória, míg a civiljog vonatkozásában a gazdasági szempontok érvényesítése szolgálhat kapcsolódási pontként.

KOZMA BEATRIX

jogász
osztatlan, 7. Félév
PPKE JÁK

Témavezető:

*Dr. Koltay András
egyetemi tanár, PPKE JÁK*

AZ EMBERI MÉLTÓSÁG A MAGYAR MAGÁNJOGBAN

Dolgozatomban célom bemutatni az emberi méltóság jogi megítélésének változását az 1959. Évi iv. Törvényhez képest. Ezzel kapcsolatban röviden érintettem néhány kiemelt fontosságú jogágot, valamint az emberi méltóság külföldi jogrendszerekben való megítélésére is kitértem.

A polgári törvénykönyvről szóló 2013. Évi v. Törvény hatálybalépésével az emberi méltóság magánjogi felfogását illetően látszólag egy hosszú, bizonytalan időszak zárult le. A régi ptk. Vonatkozó jogszabályhelyének értelmezése alapján az emberi méltóság csupán egy volt a nevesített személyiségi jogok közül, és azt főként a becsülettel együtt értelmezték. A ptk. Azonban feloldva a problémát az emberi méltóságot már úgy határozta meg a 8/1990 (iv. 23.) Ab határozatát alapul véve, mint minden személyiségi jog eredőjét, mint “anyajogot”. Ezzel az értelmezéssel a probléma látszólag megoldódott, azonban valójában úgy tűnik, hogy a ptk. Mintha “mindkét világot” magába olvasztaná és ezzel a jogértelmezési nehézségeket növelte, nemhogy enyhítette volna, hiszen a törvény nem tisztázza a két bekezdés egymáshoz való viszonyát. Nem válik világossá, hogy a 2:42 szakasz (1) bekezdésében előírt norma már maga a generálklauzula, amely okán a személyiségi jogok a jövőben védelemben részesülnek, akkor a (2) bekezdésnek mi a funkciója a normában való értékszerepeltetésen, valamint azon túl, hogy megszűnt az emberi méltóság becsülettel közösen való deklarálása. A ptk. Elfogadását követően keletkezett kommentárirodalom sem visz közelebb az ellentmondás feloldásához. A megoldás a jogalkotó által meghatározott, pontos definiálás lenne, ami a jogalkalmazót egy megfelelő jogértelmezés útján indítaná el, valamint németországi mintára nagyobb védelemben kellene részesíteni az emberi méltóságot.

NYILASI ZOLTÁN

jogász
osztatlan, 7. félév
ME ÁJK

Témavezető:

*Dr. Leszkoven László
egyetemi docens, ME ÁJK*

A JOGALKOTÁSSAL OKOZOTT KÁR EGYES KÉRDÉSEIRŐL

A kártérítési jog, a polgári jogi szerződésen kívül okozott kárért való felelősségének egyik érdekes és szabályozatlan kérdése, a jogalkotással okozott kárért való felelősség. A hatályos polgári jogi szabályozás figyelmen kívül hagyja az elmúlt 2 évtizedben figyelem középpontjába került felelősségi esetet, azaz a 2013. évi V. törvény nem rendelkezik a jogalkotással okozott kárért viselt felelősség kérdéséről. A szabályozatlanság mögött számos jogpolitikai, alkotmányjogi megfontolás áll. A rendes bírósági, illetve az alkotmánybírósági joggyakorlat számos esetben egyértelműsítette: a jogalkotót immunitásából adódóan nem lehet polgári jogi felelősségre vonni. A következetes joggyakorlat azonban számos esetben megtörni látszik. Felvetődik a kérdés, felelősségre lehet-e vonni a jogalkotási tevékenységgel okozott károkért a jogalkotót; érintetlenül hagyhatja-e minden esetben a jogrendszerünk az állam által viselt immunitási védőhálót. A dolgozat célja, hogy a kialakult bírói joggyakorlat következtetéseire rámutatva vizsgálat tárgyává tegye a polgári jogi felelősség ezen esetét. Célom, hogy – multidiszciplináris felfogást követve – a témát több aspektusból is górcső alá vegyem, annak érdekében, hogy elinduljon a hazai jogirodalomban a kérdéssel való foglalkozás. Személyes véleményem, hogy a hazai jogirodalom, beleértve a Polgári Törvénykönyv kodifikációit is, nem bátorkodik a téma boncolgatásával, azt kint hagyva a reguláció mezsgyéjén.

RÁCZ GERGELY ANDRÁS

jogász
osztatlan, 10. félév
PPKE JÁK

Témavezető:

*Dr. Pogácsás Anett
egyetemi adjunktus, PPKE JÁK*

A MESTERSÉGES INTELLIGENCIA MŰKÖDÉSÉVEL ÖSSZEFÜGGŐ MAGÁNJOGI FELELŐSSÉG HELYES MEGÍTÉLÉSÉNEK KÍSÉRLETE

A mesterséges intelligencia (MI) és a magánjogi felelősség kapcsolatával foglalkozó univerzális, eszközökön túlmutató kutatás álláspontom szerint jogtudományi hiánycikk. Ezt pótlandó, a dolgozat alapvetése, hogy az egyes eszközökhöz képest az MI absztrahálандó, továbbá rögzítendő annak valós nívója, s kizárólag az ezekből következő, kétségtelenül interdiszciplináris különbségekre tekintettel szükséges lefolytatni a jogi aspektusú vizsgálatot. Ebből kifolyólag a kutatás csak egy, kártérítési jogi szemszögből esszenciális tulajdonságra fókuszál: azon külvilágra hatást gyakorló programválaszokra, melyek nem köthetők közvetlenül sem az MI fejlesztőihez, sem a felhasználóihoz, vagyis a gép autonóm döntéseire. A kutatás tárgya tehát e tulajdonság, és az ehhez potenciálisan kapcsolódó magánjogi felelősség.

Az értekezést végigkíséri az az alapvélelem, hogy a hatályos magyar magánjogi normák alapvetően képesek kezelni az MI ezen relevánsnak minősített, újszerű tulajdonságát. A dolgozat felépítése e vélelem fenntarthatóságának ereje szerint alakul: a kielégítőnek mutakozó deliktualis felelősség egyes intézményei felől, rövid szerzői jogi reflexión keresztül a lényegi kérdéseket felvető szerződésszegés, azon belül is a hibás teljesítés irányába konkludál a gondolatmenet.

A szerződésen kívüli felelősség köréből az MI atipikus működése szempontjából a dolgozat a két legmeghatározóbb felelősségi alakzatot emeli ki. A termékfelelősség intézményén belüli vizsgálódás elsősorban a termék fogalma köré összpontosul, a veszélyes üzemi felelősség keretében pedig a jogintézmény elemzése mellett az üzembentartó fogalmának transzformációs lehetőségei kerülnek kifejtésre.

A kutatás tárgya szempontjából a legtöbb dilemma – a jogviszonyok tipikus jellegével és a rövid szerzői jogi kitekintéssel kijelölt – a szerződésszegés, különösen a hibás teljesítés tanulmányozása során merül fel: egyrészt értékelhető-e az MI autonóm programválasza, annak elégtelensége esetén (tehát az elvárt választól eltérő és adott esetben kárt okozó válasz) a szolgáltatás hibájaként, másrészt a potenciális szerződési kikötésekre tekintettel az ilyen választ adó MI szolgáltatása elszegett szerződésként? A dolgozat a hiba fogalmának elemzésével szolgáltat alternatívákat a kérdés megválaszolására, melyhez a szigorú normaelemzés mellett jogpolitikai értékelés csatlakozik annak érdekében, hogy a kutatásban meghatározott technikai kihívásra a jogtudomány összességében helyes válaszokat adhasson.

STEFÁN IBOLYA

jogász

osztatlan, 9. félév

ME ÁJK

Témavezető:

*Gondosné Dr. Pusztahelyi Réka
egyetemi adjunktus, ME ÁJK*

A DRÓNOK HASZNÁLATA SORÁN OKOZOTT KÁROKÉRT VALÓ FELELŐSSÉG

Tudományos diákköri dolgozatomban a drónok használata során okozott károkért való felelősséggel, azon belül a fokozott veszéllyel járó tevékenység felelősségi szabályainak alkalmazhatóságával foglalkozom.

A téma feldolgozása során először ismertetem a drón fogalmát, majd a népszerűségüket megalapozó kereskedelmi és magáncélú felhasználási lehetőségeket. Továbbá az eszközök működtetésével kapcsolatos negatív hatások körében a károkozás lehetőségére is kitérek.

Dolgozatom központi elemét a veszélyes üzemi felelősség szabályainak alkalmazásával kapcsolatos megalapozottság adja a pilóta nélküli légitjárművek vonatkozásában. Állításomat a használatuk során előidézett fokozott veszélyesség és egy amerikai szakmai tanulmány támasztja alá. Ugyanakkor kutatásom során felfigyeltem arra, hogy az objektív felelősségi tényállás alkalmazása aggályos lehet a kisméretű ún. „játék drónok” esetében. Úgy vélem az utóbbi eszközök kapcsán megoldás lehet a deliktuális károkért való felelősség általános szabályaink alkalmazása. Ezen túlmenően problémaként értékeltem azokat az eseteket, mikor az üzemeltetői minőség meghatározása nehézkes, mivel annak feltételei több személyt illetően is fennállnak. Álláspontom szerint itt eredményes lehet az, ha a pilóta nélküli légitjárműre történő ráhatás nagyobb szerephez jut. A feltárt visszásságoktól eltekintve arra a megállapításra jutottam, hogy a fokozott veszéllyel járó tevékenység további rendelkezései teljes mértékben megfeleltethetők a drónokkal.

A kártérítési felelősségi szabályokhoz a kárelosztás és a reparáció elvén keresztül szorosan kapcsolódó felelősségbiztosítás intézménye kapcsán javaslatot teszek a felhasználási cél és a légitjárművek súlya szerint differenciált kötelező felelősségbiztosítás kidolgozására.

Konklúzióként levonható, hogy jelenleg nem határozható meg egyértelműen, ki felel a járművek működtetéséből eredő károkért. Ennek megválaszolása érdekében szükséges, hogy a bírói gyakorlat vagy a jogalkotó a már meglévő objektív felelősségi tényállást módosítsa vagy újat állítson fel.

TAKÁCS OLÍVIA

jogász
osztatlan, 5. félév
PTE ÁJK

Témavezető:

*Dr. Nochtá Tibor
egyetemi tanár, PTE ÁJK*

A NEM VAGYONI KÁRTÉRÍTÉS ÉS A SÉRELEMDÍJ JOGINTÉZMÉNYE *(Jogelméleti, jogértelmezési és joggyakorlati kérdések)*

Út a nem vagyoni kártérítéstől a sérelemdíjig.

Az Új Polgári Törvénykönyv sérelemdíjat szabályozó rendelkezései vitákat váltottak ki mind a joggyakorlatban, mind a jogelméletben, főként abban a kérdésben, hogy személyiségi jogsértés esetén a sérelmet szenvedett minden esetben követelhet-e sérelemdíjat.

Dolgozatomban nyomon követem a „hányatott sorsú” nem vagyoni kártérítés intézményének változásait, hogy tisztán látható legyen az a fejlődési vonal, amelynek eredményeként a sérelemdíj, mint jogintézmény kivált a kártérítési jogból, és a személyiségi jogok megsértésének önálló szankciójává vált.

Az Új Ptk. hatályba lépése előtti jogi szabályozás és bírói gyakorlat ellentmondásossága okán joggal várhattuk el a Ptk.-tól, hogy a személyiségi jog megsértésének szankciórendszerét, így a személyiséget ért sérelem pénzbeli ellentételezését dogmatikailag rendezze, ellentmondásoktól mentes, egyértelmű, egységes jogértelmezést eredményező szabályozást adjon. Tanulmányom arra keresi a választ, hogy a Ptk. a sérelemdíj bevezetésével és annak törvényi szabályozásával meg tudott-e felelni ennek az elvárásnak.

Az új jogintézmény nem a kártérítési jogban, hanem a személyiségi jogok megsértése esetén alkalmazandó szankciók között nyert elhelyezést. A törvény indoklása szerint a változás - az elméleti és dogmatikai tisztánlátás előmozdítása mellett - hatékonyabb védelmet biztosít a személyiségi jogaiban sértett számára, mivel a sérelemdíj megállapításához a bíróságnak nem kell a sértett oldalán bekövetkezett hátrányt kutatnia, illetve a sértettnek azt bizonyítania.

Annak ellenére, hogy a Ptk. látszólag egyértelmű rendelkezést tartalmaz, mely szerint nem szükséges további hátrány bizonyítása a sérelemdíj iránti igényhez, mind az elmélet mind a bírói gyakorlat megosztott atekintetben, hogy ezt a rendelkezést hogyan kell értelmezi, hogy van-e jogsértés jogsérelem nélkül, tartalmaz-e vélelmet a törvény, ha igen, ez megdönthető, vagy megdönthetetlen vélelem, kinek és mit kell a perben bizonyítani, mikor van lehetőség köztudomású tények figyelembe vételére ennek mi az eljárási rendje.

Az eltérő értelmezés azt mutatja, hogy a Ptk. annak az elvárásnak, hogy rendelkezései alapján egységes bírói gyakorlat alakulhasson ki, nem tudott megfelelni, ha pedig a gyakorlat megkívánja a hátrány feltárását, igazolását a sérelemdíj megítéléséhez, akkor azt a célt sem érte el a jogalkotó, hogy sértettnek ne kelljen az őt ért hátrányt feltárnia, illetve a bíróságnak ezt kutatnia.

TRAN RÓBERT PÉTER

jogász

osztatlan, 9. félév

ELTE ÁJK

Témavezető:

Dr. Tőkey Balázs

egyetemi adjunktus, ELTE ÁJK

A JOGALKOTÁSSAL OKOZOTT KÁRÉRT VALÓ FELELŐSSÉG

Napjainkban egyre több olyan bírósági döntés születik külföldön és hazánkban is, amelyekben élesen vetődik fel az a kérdés, hogy a bíróságok milyen mértékben szólhatnak bele a törvényhozó és a végrehajtó hatalom munkájába, tekintettel a hatalmi ágak elválasztásának elvére.

Ez a kérdés közvetett módon a jogalkotással okozott károk megtérítése iránt indított perekben is felmerül. Ezekben az ügyekben a magyar bíróságok a közelmúltig egységesen elutasító álláspontot foglaltak el, arra hivatkozva, hogy a jogalkotásra a közjog szabályai az irányadók, és emiatt a jogszabály megalkotásával okozott károsodás esetén nem jön létre polgári jogi jogviszony a jogalkotó és a károsult között (BH1994.312.).

Ugyanakkor az elmúlt években több olyan ítélet született a magyar bíróságokon, amely megállapította az állam felelősségét a károkozó jogalkotásért. A dolgozatban elemzett ügyekben azonban olyan kérdésekkel szembesültek a bíróságok, amelyeket a hatályos szabályozás alapján nem tudtak megnyugtatóan, minden kétséget kizáróan megválaszolni. Így például gondot okozott annak eldöntése, mikor tekinthető polgári jogi értelemben jogellenesnek a károkozó jogalkotás, mi tekinthető jogalkotással okozott kárnak, egyáltalán vizsgálható-e akár az 1959-es, akár a 2013-as Polgári Törvénykönyv alapján a jogalkotó kárfelelőssége, valamint az is, hogy az uniós jog megsértésén alapuló kárfelelősséget milyen feltételekkel lehet alkalmazni. A szétartó álláspontokat mi sem jelzi jobban, mint hogy 2017-ben a Kúria IV. tanácsa megállapította, míg a Kúria III. tanácsa elutasította az állam felelősségének fennállását a szerencsejátékgépek betiltása miatt.

A fentiek fényében aligha vitatható, hogy a jogbiztonság érvényesülése érdekében világos és egyértelmű törvényi szabályozásra van szükség a jogalkotással okozott károkra vonatkozóan. Dolgozatomban az ezzel kapcsolatban felmerülő kérdések rendezésére teszek javaslatot. Így arra keresem a választ, hogy indokolt-e a különböző jogalkotó szervek felelősségét eltérően szabályozni, szükséges legyen-e alkotmánybírósági határozat a polgári jogi jogellenesség megállapításához, a jogszabályt megsemmisítő alkotmánybírósági határozat esetén legyen-e lehetőség a károkozó jogalkotás kimentésére, érdemes-e különbséget tenni a tevőleges jogalkotással és a jogalkotás elmulasztásával okozott károk között, illetve hogyan alakuljon a jogellenesség az uniós jog sérelme esetén.

VINCZE MARTINA

jogász
osztatlan, 9. félév
PTE ÁJK

Témavezető:

*Dr. Bércesi Zoltán
c. egyetemi docens, PTE ÁJK*

KINÉL VAN A KORMÁNY? – AVAGY AZ ÖNVEZETŐ JÁRMŰVEK ÁLTAL OKOZOTT KÁROKÉRT VALÓ POLGÁRI JOGI FELELŐSSÉG EGYES KÉRDÉSEI

A járművek által okozott károkért való felelősség alapvetően számos kérdést felvet, és ez nincs másképp az önvezető járművek esetén sem. Vajon az autonóm járművek valójában képesek csökkenteni az ember vezette autókkal szemben a közlekedési balesetek számát? Statisztikákból és felmérésekből ugyanis jól tudjuk, hogy a közlekedési balesetek 90%-a valamilyen emberi tényezőre vezethető vissza, azonban ez nem jelenti azt, hogy a robotok által vezetett járművek kevesebb hibát fognak elkövetni. A dolgozat a polgári jogi felelősségi alakzatok közül elsősorban a téma szempontjából leginkább érintettnek és hangsúlyosnak tekinthető veszélyes üzemi felelősséget és a termékfelelősséget vizsgálja, amelyek az önvezető járművek működésével okozott károkért való felelősség megállapításának lehetséges jogalapjai. Emellett figyelmet fordít más felelősségi jogalapok vizsgálatára is, például a fuvarozási, szállítmányozási, illetve bérleti szerződések esetében felmerülő károkozásért való felelősség esetkörei, amelyeket esetlegesen érinthet a vizsgált technikai jelenség. A dolgozat bemutatja az autonóm járművekkel kapcsolatos magyar jogszabályi környezetet, valamint nemzetközi kitekintés keretében az önvezető járművek fejlesztésében élen járó országok szabályozásának főbb elemeit.

A kutatás arra az eredményre jutott, hogy felelősségi jogi szempontból mindenképp szükséges a részben és a teljesen autonóm járművek közötti különbségtétel. A részben önvezető járművek esetén a hatályos szabályozás megfelelő, csupán a gyártói felelősség bővítése szükséges a szoftverhibákra tekintettel. A teljesen autonóm járművek esetében viszont már a veszélyes üzemi felelősség szabályai is átgondolandók. Nagy valószínűséggel azonban az autonóm járműveknél nem a klasszikus gépjárműbalesetek jelentik majd a legnagyobb hibaforrást. A fuvarozás körében is jelentős változásokra számíthatunk, főleg a teljesen önvezető autók terén. A fuvarozás során nagyon fontos szerepe van a küldemény épségének, csomagolásának, valamint a szükséges okiratok átadásának. Sofőr hiányában azonban ez akadályokba ütközik, ezért fontos hogy ennek pontos szabályozására sor kerüljön. Szükségesnek és jó ötletnek tekinthető – a repülőgépekhez hasonlóan – az ún. fekete doboz bevezetése is. A bizonyítás szempontjából kulcsfontosságú eszköz lehet. Továbbá megemlítendő, hogy lehetőség van az önvezető járművek szerződéses jogviszony keretében történő használatára is, amelyek ugyancsak számos problémakört vetnek fel.

Polgári jog II. tagozat

BIHARY DÁNIEL TAMÁS

jogász

osztatlan, 9. félév

ELTE ÁJK

Témavezető:

Dr. Tőkey Balázs

egyetemi adjunktus, ELTE ÁJK

A SZINDIKÁTUSI SZERZŐDÉS NAPJAINKBAN – KIHÍVÁSOK ÉS INNOVATÍV VÁLASZOK

Az új Ptk. társasági jogi szabályai alapján a törvény jogi személyekre vonatkozó szabályaitól kizárólag a létesítő okiratban lehet eltérni. Mi történik így a szindikátusi szerződésekkel, melyek az eltéréseket eddig egy különálló szerződésben tartalmazták?

Dolgozatunkban felvázoljuk, hogy az új szabályok mellett mennyiben és hogyan lehet eltérni ettől az új, szigorú „földrajzi” szabálytól. Megállapítjuk, hogy a szindikátusi szerződésbe foglalt társasági jogi rendelkezések csak olyan szabályokat tartalmazhatnak, amelyek nem módosítják a Ptk. kógens vagy diszpozitív rendelkezéseit, így az azoktól való eltérés csak annyiban lehetséges, amennyiben az eltéréssel a Ptk. által szabályozott jogviszony a szó szoros értelmében nem változik meg.

Esetcsoportokat kialakítva bemutatjuk azokat a szabályokat, amelyeket a szindikátusi szerződés ilyen körülmények mellett is biztosan tartalmazhat, illetve olyanokat is, amelyek érvényessége már bizonytalan. A szindikátusi szerződés így biztosan tartalmazhat olyan társasági jogi szabályokat, amikről a Ptk. nem rendelkezik. Valószínűsítjük, hogy azok a szabályok is érvényesek, amelyek a Ptk. rendelkezéseit szigorítják, továbbá azok a rendelkezések is, amelyekben a tagok az egymás között lemondanak bizonyos törvény adta jogaikról. E körben részletesen kitérünk a szavazási megállapodások jogi jellegére és megengedhetőségére.

Bemutatásra kerülnek a szindikátusi szerződés klasszikus elemein (mint az adásvétel, bérlet) túl a szerződés olyan biztosítékai, mint a kötbér vagy a kölcsönösségi retorzió.

Az angolszász és amerikai joggyakorlat alapján bemutatunk több innovatív biztosítékot is, mint a pénzfeldobás, a többlétszavazat módszer, valamint az ún. shotgun klauzula.

Utóbbi alkalmazásának feltételeit, működését, előnyeit részletesen bemutatjuk. Konkrét alkalmazásához a matematikát hívjuk segítségül, játékelméleti megközelítésben vázoljuk fel egy társaságban kialakuló döntésképtelen helyzet feloldásának lehetséges módszereit. Ennek segítségével megállapítjuk, hogy a klauzula és a játékelméleti megközelítés helyes alkalmazásával jelentős profitot érhet el a matematikai megközelítést alkalmazó fél.

BRESZKOVICS BOTOND

jogász
osztatlan, 7. félév
PTE ÁJK

Témavezető:

*Dr. Bujtár Zsolt
egyetemi tanársegéd, PTE ÁJK*

A KÖZÖSSÉGI FINANSZÍROZÁSI FORMA ÉS KRIPTO ESZKÖZÖK EURÓPAI UNIÓS SZABÁLYOZÁSÁNAK ÖSSZEFÜGGÉSEI

A közösségi finanszírozás (crowdfunding) illetve az elsődleges nyilvános coin kibocsátás (ICO, initial coin offering) mint alternatív finanszírozási módok elterjedése és népszerűsége növekvő tendenciát mutat.

Hazánkban Tőkeportál (tokeportal.hu) elnevezéssel, engedélyezés alatt áll az első befektetési alapú közösségi finanszírozást szolgáltató platform.

A kriptóökoszisztéma és a blokklánc technológiára épülő különböző kriptomegoldások speciális megítélést igényelnek. Az ICO folyamat alatt, nyilvános forrásbevonásra kerül – meghatározott mennyiségű kriptoeszköz kibocsátásával – a tőkepiaci szereplők bevonásával.

A piaci élet tisztességességének és átlátható működésének megőrzése valamint a hatékony befektetővédelmi szabályok kialakítása érdekében a kriptóökoszisztéma konzekvens jogi szabályozása elengedhetetlen.

Ennek megfelelően dolgozatomban egyrészt az Európai Parlament és a Tanács rendeletre irányuló javaslatát az európai közösségi finanszírozási üzleti szolgáltatókról (ECSP), másrészt a kriptóökoszisztéma jogi szabályozását lefedő Máltai törvényeket vizsgálom figyelembe véve az Amerikai Egyesült Államok értékpapírtörvénye (Securities Act of 1933) és tőzsdetörvénye (Securities Exchange Act of 1934) irányadó szakaszait. Végül ismertetem a hazai 2001. évi CXX. törvény a tőkepiacról (Tpt.), a 2013. évi V. törvény a Polgári Törvénykönyvről (Ptk.), a 2013. évi CXXXIX. törvény a Magyar Nemzeti Bankról (Mnbtv.) irányadó rendelkezéseit.

FRANK MÁTÉ

jogász

osztatlan, 7. félév

SZE ÁJK

Témavezető:

*Dr. Keserű Barna Arnold
egyetemi adjunktus, SZE ÁJK*

JÁRULÉKOS JOG-E A ZÁLOGJOG, AVAGY AZ ÖNÁLLÓ ZÁLOGJOG KÉRDÉSEI A MAGYAR MAGÁNJOGBAN

A dolgozat témáját tekintve a zálog mint biztosítéki jog és azon belül is a 2016. évi LXXVII. tv. által bevezetett önálló zálogjog intézményét járja körül. A Módtv. által bevezetett, mondhatni újraszabályozott önálló zálog nem újkeletű alakzat a magyar magánjogban. Már a korábbi Polgári Törvénykönyvünkben is és annak novelláris módosításai során említhető olyan jogalkotói tendencia a zálogjogi szabályozás terén, amely úgymond kilépett a járulékoság főszabálya alól. A korábbi Ptk. zálogjogi szabályozása 1996-ban az első zálogjogi novella által, majd 2000-ben a második zálogjogi novella által lényeges átalakításon ment keresztül. A két említett novellát követően a 2013. évi V. törvény (hatályos Ptk.) lényegében új alapokra helyezte a már számtalanszor módosított zálogjogi szabályrendszert. Hatályos Polgári Törvénykönyvünk 2013-ban bevezette a biztosított követeléstől elváló (különvált zálogjogot), amely lehetővé tette a jelzálogjog jogosultja számára, hogy a biztosított követelés nélkül is átruházza a zálogjogot a vele szembeni követelés jogosultjára. A jogintézmény azonban nem volt hosszú életű, mert 2016-ban a Módtv. által a különvált zálogjog kikerült a Ptk.-ból és helyét az önálló zálogjog vette át.

Dolgozatomban vizsgálom a hazai zálogjog történeti fejlődésének fontosabb és a téma szempontjából releváns fordulópontjait és azokat a gazdasági folyamatokat, nemzetközi joggyakorlatot, amely orientáló, sőt determináló jelleggel hatott a hazai jogalkotásra. Áttekintem és összehasonlítom a korábbi és jelenleg hatályos Ptk. önálló zálogjogi formuláit, valamint kísérletet teszek annak megválaszolására, hogy a majd hatvanéves fejlődési folyamat végeredményeként kialakult önálló zálogjog (így immáron két év joggyakorlat távlatából) be tudta/tudja-e tölteni a megalkotásának indokául szolgáló jelzáloghitelezés és a jelzáloglel-vél-piac fejlesztésére irányuló gazdaságpolitikai célok támogatását.

GOLDEA-GÁL SAROLTA ANNA

jogász
osztatlan, 7. félév
PPKE JÁK

*Dr. Pogácsás Anett
egyetemi adjunktus, PPKE JÁK*

*Témavezetők:
Dr. Ujhelyi Dávid
mb. oktató, PPKE JÁK*

A TÁRSASHÁZ JOGALANYISÁGA

A dolgozat témája a magyarországi társasházak jogalanyiségének, e jogalanyiség és a társasházi képviselet kapcsolatának bemutatása, valamint a speciális jogalanyiságból fakadó, emberek millióit érintő gyakorlati problémák és az esetleges megoldási javaslatok feltárása. A jelenleg hatályos, a társasházakról szóló 2003. évi CXXXIII. törvény alapján a társasház jogképessége relatív. A jogképesség relatív jellege azt eredményezi, hogy a társasház nem lehet általában polgári jogok és kötelezettségek alanya, csupán a törvény által meghatározott keretek között. Ez a fajta jogképesség pedig számos jogalkalmazási és gyakorlati problémát eredményez, amelyeket a dolgozat részletesen bemutat és elemez. A jogalanyisággal szükségképpen összekapcsolódik a képviselet kérdésköre is, amely szintén problémákat vet fel, elsősorban a társasházak belső képviseletében, de a mindennapi élet során is.

Miután a jogalanyiség, különösképpen az abszolút jogképesség és a relatív jogképesség kerül elemzésre, a kutatások alapján preferálandó de lege ferenda javaslat – a társasházak jogi személylé alakítása – dogmatikai és gyakorlati szempontból is alátámasztásra kerül. A társasházak jogalanyiségének megváltoztatásával, abszolút jogképessé válásukkal, a képviseletet ellátó személyek, szervezetek képviseleti jogának terjedelme is szükségszerűen megváltozna. A képviselet reformjának lehetőségeire azonban a jogalanyiség megváltoztatásán túl egyéb javaslatok is kidolgozásra kerültek, amelyek elsősorban a képviseletet ellátók felügyeletének, ellenőrzésének a hiányosságaihoz kapcsolódnak. A társasházak jogi személylé válásához vitathatatlanul nagy előrelépés a közigazgatási bürokráciacsökkentéssel és az egyes hatósági eljárások egyszerűsítésével összefüggő törvények módosításáról szóló 2017. évi CLXXXVI. törvény, amely kimondja, hogy a jövőben a társasház képviseletét ellátó személy akkor láthatja el ezen feladatát, ha a tisztség keletkezésének tényét, valamint a törvény által meghatározott adatait az ingatlan-nyilvántartásba a társasház törzslapjára az ingatlanügyi hatóság feljegyezte. A nyilvántartás ezen módja hasonlóságot mutat a jogi személyek első vezető tisztségviselő képviseleti jogának a nyilvántartásával, ezért úgy gondolom, hogy ez a törvénymódosítás a jogalanyiség megváltoztatásának szempontjából mérföldkövet jelenthet. Ugyanakkor a dolgozat arra is rávilágít, hogy további lépések megtétele nélkül ezzel együtt sem várható jelentős javulás a társasházak jogi helyzetét illetően.

KÁNTOR KINGA

jogász
osztatlan, 9. félév
ME ÁJK

Témavezető:

*Dr. Barta Judit
egyetemi docens, ME ÁJK*

AZ ÉLETBIZTOSÍTÁS DOGMATIKAI KÉRDÉSEI

Tudományos Diákköri Dolgozatom megírásának célja, hogy átfogóan vizsgálja első sorban a biztosítási szerződések jogát, azon belül az életbiztosítási szerződések jogi szabályozását különös tekintettel a kedvezményezett személyére és jogi helyzetére. Dolgozatomban mindemellett a biztosítási jogra irányadó magánjogi szabályozás, így maga a biztosítási szerződés továbbá a feleket megillető jogok és az őket terhelő kötelezettségek is kiemelt szerepet kapnak.

A téma általános aktualitását és jelentőségét az adja, hogy az új Ptk. az életbiztosítás joganyagát is újraszabályozta, ezáltal jelentős igény mutatkozott meg olyan tudományos munkák elkészítésére, amelyek a szerződés alanyainak szemszögéből átfogóan vizsgálják az életbiztosítás szabályrendszerét és annak gyakorlati megvalósulását. A kedvezményezett személyére a dolgozat különös hangsúlyt fektet, hiszen meghatározó pozíciót tölt be az összegbiztosítások körében, mondhatni ez adja a szerződés kuriózumát. A kedvezményezetti pozíció ezért is érdemel kiemelt figyelmet, hiszen a kedvezményezett részére történő biztosítási összeg kifizetés gyakran indokálul szolgál a nyereségvágyból elkövetett bűncselekmények elkövetésének. A dolgozat az életbiztosítás jogi szabályozásának ismertetése körébe ágyazva kívánja a legfigyelemreméltóbb gyakorlati eseteket feldolgozni és az olykor keveredő büntetőjogi és magánjogi szálakat ismertetni, a magánjogi konzekvenciákat felfedni.

A dolgozat mindemellett a biztosítási összeg kifizetésének esetkörével és a biztosító mentesülésének lehetőségeivel is foglalkozik. Rá kívánok világítani továbbá arra a közel sem egyértelmű helyzetre, amikor a kedvezményezett személye ismeretlen, vagy a biztosítási esemény bekövetkezéséről a biztosítónak nincs tudomása, így a biztosító meghatározott kedvezményezett részére történő teljesítése nem valósulhat meg. Az égető kérdés ezáltal mégis az, hogy mi lesz így a kedvezményezettet jogosan megillető biztosítási összeg sorsa? Dolgozatomban erre is választ adok.

SIMON ANNAMÁRIA
közigazgatás-szervező
BA, 6. félév
NKE ÁKK

Témavezető:
Dr. Auer Ádám
egyetemi adjunktus, NKE ÁKK

KÖZSZOLGÁLTATÁSI SZERZŐDÉSEK

Dolgozatomban egy igazán átfogó képet kívántam adni a víziközmű-szolgáltatásról úgy, hogy a középpontba a közszolgáltatási szerződéseket állítottam. Néhány új perspektívát mutattam be, melyekből másként látszanak a szerződések, szolgáltatások és a jelenkor vízügyi helyzete is.

A jogszabályi áttekintő segített megvilágítani, hogy mennyi rendelkezés foglalkozik a témával. A víziközmű-szolgáltatás terén látott 2011-es, az EU-s célkitűzések mentén elindult reformok tették szükségessé a Vksztv. megalkotását is, mellyel az egész szektorban figyelemre méltó megújulás indult. Az Alaptörvény, az Mötv. és a nemzeti vagyonról szóló törvény a vagyoni, illetve a felelősség körébe tartozó kérdéseket tisztázza, míg a Ptk. a közszolgáltatási szerződésekkel foglalkozik új helyen, a vállalkozási megállapodások között.

Külön fejezetben mutattam be a magyar közszolgáltatás-szervezés és a víziközmű-szolgáltatás rendszerét, két rövid összefoglalóban. Szó esett arról is, hogy hazánkban milyen rossz hagyományokkal kell megküzdenie a szolgáltatóknak, hogy honnan indultak és hová jutottak a fejlődésük útján. Targyaltam továbbá, hogy ki lehet ma szolgáltató, milyen megállapodásokat kell ehhez kötni és milyen feltételekkel, illetve, hogy a különböző szerződéstípusok milyen előnyökkel és hátrányokkal járnak.

A közszolgáltatási szerződések elemzése nagyon sok, még megválaszolásra váró kérdést vetett fel. Láthattuk, hogy szükség van további szabályokra, melyek a megállapodások tartalmára lesznek hatással, szembesültünk a szerződésszabadság hiányával, illetve a szerződések törvényben elfoglalt helyével kapcsolatban is fogalmaztam meg kételyeket. A megállapodások szerkezeti elemeit is egyesével végignéztam, felhívtam a figyelmet a szerződés kettős értelmezéséből származó alanyi különbségekre, a tárgyat illető bizonytalanságra, illetve a szerződésszegés egyes eseteinek gyakoriságára, azok következményeire.

Hazánkra gyakorolt hatásának szempontjából elemeztem az EU témához tartozó joganyagát, A nemzetközi modelleknél előkerültek az ottani szerződési sajátosságok, illetve a szolgáltatások megszervezésére kialakult minták.

Végezetül a felmerülő problémák beemelésével kritikus kívántam lenni rendszerünk és gondolkodásunk felé, rávilágítva arra, hogy amennyi ponton elindult már a fejlődés legalább ugyanannyi van még hátra, hogy a felhasználók és a szolgáltatók szenvednek el olyan hátrányokat, melyek egyelőre a fejlődés és a tudatos életvitel útjában állnak.

SZABÓ ISTVÁN DÁVID

jogász

osztatlan, 7. félév

PTE ÁJK

Témavezető:

Dr. Fabó Tibor

egyetemi adjunktus, PTE ÁJK

A MÉHÉSZETI TEVÉKENYSÉG A POLGÁRI JOG TÜKRÉBEN

Az ember kapcsolatának összefonódása a természettel még a jog fogalmának kialakulása előtti időkre tehető. Akárhogy is gondoljuk, ma is függnek tőle mindennapjaink, létfenntartásunk: A natura az, amivel az ember a legrégebb óta „szimbiózisban” él. Amikor a jog szempontjából tekintünk az emberek által generált folyamatokra, sokszor elfelejtjük, hogy adott esetben nem csak rólunk van szó: más élőlények is osztoznak életterünkön.

Dolgozatomnak több célja van: bemutatni a méhészet és a jog szerteágazó, komplex kapcsolatát; áttekintést nyújtani e meghatározó tevékenység hiányosságairól és problémáiról; de főként realizálni azt, hogy jelen pillanatban Magyarország gazdasági szempontjából kulcsfontosságú őstermelői ágazata, a méhészet, mennyire háttérbe szorult. Mik azok a veszélyek, amelyek mind a természet, mind a jogrend világa felől leselkednek erre a kivételes mesterségre és erre az apró állatra? Mindezek, ugyanakkor csak egy kis szegmensei témámnak. A méhészeti tevékenység és a jog összefonódása sokszor eredményez olyan érdekes kérdéseket, amelyek, legyen szó akár a felelősség elhatárolásáról vagy a birtokvédelemről gyakorlati igencsak megnehezítik és „kerékbe törlik” e tevékenység mestereinek szorgos munkáját. Mindezeket figyelembe véve törekszem tehát arra, hogy a méhészeti tevékenység olyan, a polgári jog szempontjából releváns oldalát tárjam az érdeklődő elé, amely sokszor még a hozzáértő szemek számára is láthatatlan marad.

SZÉCSÉNYI GERGELY

jogász
osztatlan, 9. félév
ELTE ÁJK

Témavezető:

*Dr. Csizmazia Norbert
egyetemi tanársegéd, ELTE ÁJK*

AZ INGÓ TULAJDONJOG-FENNTARTÁS A NEMZETKÖZI JOGEGYSÉGESÍTŐ TÖREKVÉSEK FÉNYÉBEN

A hitelbiztosítéki jog reformjában jelentős szerepet játszanak a nemzetközi jogegységesítő törekvések, melyek az elmúlt években hozzájárultak az egyes nemzeti jogok közelítéséhez is, így kiindulópontként szolgálhatnak a hitelbiztosítéki rendszer megújításához vezető vizsgálódások során. Az elfogadott egyezmények, illetve modelltörvények szinte mindegyikében megjelenik a reakció a dologi hitelbiztosítékok tulajdonjogi és korlátolt dologi jogi formájú biztosítékokra történő felosztásában rejlő kérdésekre és feszültségekre. Ebből kifolyólag a dolgozat célja az ingó tulajdonjog-fenntartás mint hitelbiztosíték vizsgálata a nemzetközi jogegységesítő törekvések fényében, mely egyaránt tanulságos a jogintézményre nézve, valamint az egész hitelbiztosítéki jog koherenciáját tekintve. A dolgozat hat anyagi jogi vizsgálódási pont mentén dolgozza fel a témát: a) tulajdonjog biztosítéki szerepe, ill. a korlátolt dologi joggá való átminősítés kérdése; b) alapítás és létrehozás; c) dolog többszöri megterhelhetősége; d) a harmadik személyekkel szembeni hatályosság; e) az érvényesítés, kielégítési jog kérdése; f) a tulajdonjog-fenntartás ún. fokozott hatályú formái.

A tulajdonjog-fenntartás közelítése a zálogjogi szabályokhoz lehetséges és részben indokolt is, azonban egy átgondoltan kialakított hitelbiztosítéki rendszernek első lépésben arra a kérdésre kell választ keresnie, hogy az új vagyontárgyak beszerzéséhez nyújtott hitel (acquisition financing) kedvezőbb bánásmódot érdemel-e, mint az egyéb célból nyújtott hitel. Második lépésben az a kérdés merül fel, hogy az ilyen típusú hitelek között indokolt-e különbséget tenni aszerint, hogy a hitelt az adott vagyontárgy eladója nyújtja (áruhitel; seller-based acquisition financing), vagy egy pénzintézet (pénzhitel; lender-based acquisition financing). Amennyiben igen, úgy a tág értelemben vett tulajdonjog-fenntartás tulajdoni formájú biztosítékként való megőrzése ehhez kezdő lépésként szolgálhat, azonban annak megfelelő korlátozása több aspektusban is szükséges lehet, így pl. a publicitás követelményének kiterjesztésével.

Minden más esetben az ún. egységes (funkcionális) megközelítés tulajdonjog-fenntartásra is kiterjedő alkalmazása járulhat hozzá leginkább a hitelbiztosítéki rendszer egyszerűsítéséhez, a hitelezők közötti verseny erősítéséhez és ezáltal a hitel árának csökkentéséhez.

Polgári jog III. tagozat

ELEK REGINA

jogász

osztatlan, 9. félév

DE ÁJK

Témavezető:

Dr. Varga Nelli

egyetemi adjunktus, DE ÁJK

BEJEGYZETT ÉLETTÁRSI KAPCSOLAT UTÁN AZONOS NEMŰEK HÁZASSÁGA?

A dolgozat a bejegyzett élettársi kapcsolat, mint a kizárólag azonos neműek számára biztosított párkapcsolati forma elemzésére vállalkozik. A bejegyzett élettársi kapcsolat viszonylag új jogintézmény, amelynek átfogó elemzésére még nem került sor Magyarországon. Témaválasztásomat az indokolta, hogy az azonos neműek jelenkori megítélése jelentős fejlődésen ment illetve megy keresztül. A házasság egy olyan jogintézmény, ami kezdetektől fogva az emberi történelem során megillette az egyéneket. Felmerülhet a kérdés, hogy tehető-e kikötés a házasságkötés során abban, házasságot milyen nemű személyek köthetnek egymással? 2009-ben létrejött a bejegyzett élettársi kapcsolatról, az ezzel összefüggő, valamint az élettársi viszony igazolásának megkönnyítéséhez szükséges egyes törvények módosításáról szóló 2009. évi XXIX. törvényt (továbbiakban Békvt.). A dolgozat a Békvt.-t alapul véve elemzi a bejegyzett élettársi kapcsolat létrejöttét, megszűnését, vagyoni illetve személyi joghatásait. Mivel a házassággal szinte teljes egészében megegyező jogintézmény, így külön foglalkoztam azzal, milyen jogokat nem biztosít a jogalkotó a bejegyzett élettársi kapcsolatban élőknek, és mi lehet ennek az oka.

Mivel az államok rohamszerűen fogadják el a házasságot, ezzel is biztosítva az egyénnek a személyi autonómiáját, kiküszöbölve a hátrányos megkülönböztetést, a dolgozat második nagy szerkezeti egysége jog összehasonlító elemzés. Csoportosítottam az államokat aszerint, hogy melyek biztosítják a házasságot, a bejegyzett/registrált élettársi kapcsolatot, melyek azok, amelyek egyiket sem biztosítják, valamint melyek büntetik mind a mai napig.

Magyarországon még a közeljövőben nem fog napirendre kerülni annak a kérdése, hogy lehetővé tegyék a házasságot az azonos neműek számára. Amennyiben utat nyit Magyarország az azonos neműek házassága előtt a bejegyzett élettársi kapcsolat sorsát illetően, három lehetséges modellel kell számolni. Az első modellel, hogy továbbra is megmarad a kizárólag azonos neműeknek biztosított párkapcsolati forma, a második modellel, hogy továbbra is megmarad, de kiterjesztik azt a különmeműekre is. A harmadik modellel, hogy a Békvt.-t hatályon kívül helyezik, és az azonos neműekre vonatkozó eltérő rendelkezéseket a Ptk. családjogi könyvébe foglalják.

GALAMBOSI GÁBOR

jogász
osztatlan, 9. félév
PPKE JÁK

TÓTH ESZTER

jogász
osztatlan, 7. félév
PPKE JÁK

Témavezető:

*Dr. Navratyl Zoltán
egyetemi docens, PPKE JÁK*

A PÓTANYASÁGRÓL, KÜLÖNÖS TEKINTETTEL ANNAK SZERZŐDÉSES VONATKOZÁSAIRA

A pótnyaság intézménye korántsem vet fel egyszerű társadalmi és etikai kérdéseket. Elsődleges célkitűzésünk a nemzetközi szinten kialakuló szabályozás és bírói gyakorlat mentén feltérképezni az intézmény lehetséges szabályozási kérdéseit.

Vizsgálódásunk nulladik mérföldköveként az anya jogállását vettük górcső alá, megállapítva, hogy a családi jogállás meghatározásának alapját jelentő „gyermek anyja az a nő, aki megszülte” elv az amerikai bírói gyakorlatban kialakított modellek mentén nem módosítható kielégítő módon. A gyermeknemzés kiszakad a természeti folyamatokból, versengő anyajelöltek szállnak harcba a gyermekért, míg maguk sem veszik észre, hogy mind a gyermek, mind saját maguk eldologiasodásnak vannak kitéve.

Ehhez hasonlóan az emberi test emberi mivoltának és forgalomképtelenségének pajzsán tör magának utat a gyermek, mint a szerződés lehetséges tárgya. A kívánságszülők reprodukciós szabadságának korlátját éppen a gyermek és a pótnya emberi méltósága jelenti. Egy hús-vér gyermek kihordására és megszületésére irányuló megállapodás egyértelműen a gyermeket állítja a szerződés középpontjába, ezzel eldologiasítva őt. Tévesnek tartjuk továbbá azt a nézet, miszerint a pótnya, mint önmaga tulajdonosa szabadon rendelkezhet szerződésben testi adottságairól, azon belül is reprodukciós képességeiről. A test hasznoszerzési célú felhasználásának forgalomképesége szembe megy az emberi test jogi megítélésével, melynek sem a reprodukciós munka elidegeníthetősége, sem a piaci mechanizmusok nem nyújtanak megfelelő szabályozási alapot.

A felmerülő jogviták központi kérdéseként végső soron az ilyen megállapodások érvényessége és kikényszeríthetősége jelenik meg. Álláspontunk szerint a pótnyasági megállapodások számos ponton ütköznek jogszabályba így a célzott joghatás hibája folytán érvénytelen szerződésnek minősülnek, kéz a kézben járva az ilyen megállapodások kikényszeríthetőségével. Véleményünk szerint minden szerződésben vállalt kötelezettséget felülír, hogy egy nőtől, aki a terhesség kilenc hónapjában a szíve alatt hordta a gyermeket nem szakítható el tőle akarata ellenére. Ehhez hasonlóan, a jog indokolatlan beavatkozása volna az önrendelkezési jogba, ha a szerződésben kikötött abortusz klauzulának érvényt szerezve a pótnyát a terhesség megszakítására vagy folytatására köteleznék.

KOVÁCS PATRIK ZSOLT

jogász

osztatlan, 7. félév

DE ÁJK

Témavezető:

Dr. Varga Nelli

egyetemi adjunktus, DE ÁJK

A HÁZASSÁGI VAGYONJOGI PER AZ ANYAGI JOG ÉS ELJÁRÁSI JOG KOLLÍZIÓJÁBAN

A dolgozat célja bemutatni a házassági vagyonközösség megosztásának anyagi jogi és eljárásjogi szabályozását, különös hangsúlyt fektetve a kettő között fennálló kollízióra.

Az anyagi jog és az eljárásjog dilemmájával azért is kiemelten fontos foglalkozni, miután dogmatikai szempontból az eljárásjog eszköz, melyen keresztül él az anyagi jog. Amíg az anyagi jog a jogrendszer alanyainak biztosított jogok és kötelezettségek összessége, az eljárásjog az anyagi jog érvényesítésének legfőbb eszköze. A Ptk. rendelkezései a teljes körű vagyoni rendezés, egységesség és méltányosság érvényesülését helyezik az előtérbe, viszont a Pp. olyan új szabályai, mint az osztott perszerkezet, rendelkezési elv, perkoncentráció az anyagi jog ellen hatnak. Az a Pp. szerinti célkitűzés, miszerint a perfelvételi szakaszban már rögzüljenek a per keretei és az érdemi szakaszban az eljárás csak ezen keretek között mozogjon, a gyakorló jogászok felfogásában sokszor életidegenként hathat. A cél elérése érdekében a dolgozat vizsgálja az anyagi és eljárásjogi megoldásokat mind Magyarországon, mind a külföldi modellekben. A lehetséges megoldások kérdéskörét is érintve, mely széles skálán mozog, egészen az eljárási szabályok anyagi jogon való túrterjeszkedése ellen fellépő jogalkalmazói beavatkozásától, a jogalkotónak címzett, de lege ferenda javaslatig. A magyar szabályozáson túl vizsgáltam még az európai vagyonmegosztási modelleket is, különös tekintettel a német és angol modellekre, valamint kitérve a mostanában egyre nagyobb népszerűségnek örvendő jogegységesítési törekvésekre.

PETRIK DOROTTYA KRISZTINA

jogász
osztatlan, 10. félév
PPKE JÁK

Témavezető:

*Dr. Molnár Sarolta Judit
egyetemi adjunktus, PPKE JÁK*

AUREA MEDIOCRITAS ÉRVÉNYESÜLÉSE A SZÜLŐI FELÜGYELETI JOGBAN, KÜLÖNÖS TEKINTETTEL A VÁLTOTT ELHELYEZÉSRE

Kutatásom témája a szülői felügyeleti jog rendezése, melyet az ehhez kapcsolódó alapjogi elveken és a hazai polgári jogi szabályokon keresztül vizsgáltam meg. A dolgozatomban bemutatott szabályozást eltérő európai tagállamok rendelkezéseivel és gyakorlatával hasonlítottam össze. Ezek alapján három csoportot különböztettem meg.

Ma egyre több a felbomló családok száma, így egyre kevesebb gyermek, akik mindkét szülőjükkel együtt nőnek fel, amely kihatással van mind lelki, testi és erkölcsi fejlődésükre is. Számos nemzetközi és egyéb hazai jogforrás is elősegíti, hogy az anyák és az apák egyenlő mértékben vehessenek részt gyermekük nevelésében. A váltott elhelyezés lehet az aurea mediocritas – az arany középút, a szülők gyermekükkel való kapcsolattartás meghatározásakor, mivel ekkor a gyermek ugyanannyi vagy közel ugyanannyi időt tölt mindkét szülőjével. Ez elsősorban a gyermek érdekeinek is megfelelne. Ennek elterjedését segítő lehetőségeket foglalmaztam meg a dolgozatomban. A kutatásomban megvizsgáltam, hogy a váltott gondoskodást az egyes jogrendszereken belül milyen eszközökkel támogatják, és azt akár a bíróság, akár a családjogi vitákban részes felek mennyire veszik igénybe. A bíróságoknak jelentős a szerepe, hogy ezen viták megoldásakor egy minél kiegyenlített helyzetet alkosson a családtagok számára, amelynek során fontos cél, hogy érvényesülni tudjon a gyermek érdekei elsőlegességének az elve.

Javaslataim megvalósításához szükséges a jogszabályi háttér megteremtése, de azok sikeressége elsősorban a feleken múlik. Hiszen attól függetlenül, hogy a szülők különválásukat követően már nem élnek együtt nem szűnnek meg gyermekük szüleinek lenni.

SZABÓ BÁLINT

jogász

osztatlan, 7. félév

ELTE ÁJK

Témavezető:

Dr. Faludi Gábor

egyetemi docens, ELTE ÁJK

AZ ÜZLETI TITOK MAGÁNJOGI VÉDELME A 2016/943 IRÁNYELV ÁTÜLTETÉSE UTÁN

Dolgozatunk célja az volt, hogy bemutassuk, az Ütv. hatályba lépése hogyan változtatott az üzleti titok, valamint az annak altípusát képező know-how/védett ismeret magánjogi védelmén. Ennek keretében – a hazai szakirodalomban mostanáig egyedülállóan – áttekintettük az üzleti titok védelmének angolszász eredetű elméleti alapvetéseit. Ezt követően ismertettük mind az ÜTI, mind az Ütv. megalkotásának fontosabb körülményeit, részletesen elemeztük az irányelv átültetésével összefüggésben jelentkező fontosabb jogalkotási szempontokat. Ehhez kapcsolódóan kitértünk a hazai jogtudományban (Ficsor Mihály, Bacher Gusztáv és Boytha György által) kimunkált, és a szellemi tulajdonjogi kodifikációt nagymértékben meghatározó nézetekre, eszmékre is. Az Ütv. megalkotásával módosult az üzleti titok és a know-how definíciója is. Emiatt indokoltnak tartottuk a két fogalom-meghatározásnak – fogalmi elemekre lebontott, az ÜTI rendelkezéseivel összehasonlított – részletes, a korábbi bírói gyakorlatot figyelembe vevő elemzését is. A legfontosabb újítások az ÜTI által bevezetett oltalom alóli kivételek és a jogsértés esetén igénybe vehető jogorvoslatok terén tapasztalhatók. Ezeknek rendkívül csekély a magyar nyelvű szakirodalma, ezért szükségesnek tartottuk ezen intézmények mélyreható elemzését. Az új szabályok számos égető kérdést tartogatnak a hazai gyakorlat számára, amelyekre lehetőségeinkhez mérten – néha csupán esélylatolgatásokba bocsátkozva – a dolgozatunk is kitér. A tanulmány legfontosabb eredménye, hogy rámutat a hatályos szabályozás instabil pontjaira, az abban rejlő veszélyekre, és megoldási javaslatot tesz ezek jogalkotói/jogalkalmazói kezelésére.

SZABÓ LÍVIA

jogász
osztatlan, 5. félév
SZE ÁJK

Dr. Keserű Barna Arnold
egyetemi adjunktus, SZE ÁJK

Témavezetők:
Dr. Barna Attila
egyetemi docens, SZE ÁJK

A SZOFTVEREK VÉDELMEKÉNEK ÖSSZEHASONLÍTÓ JOGI ELEMZÉSE HAZÁNKBAN ÉS AZ AMERIKAI EGYESÜLT ÁLLAMOKBAN

Az internet megszületésével, a „world wide web” népszerűségének kialakulásával napjainkra már szinte minden információ digitálisan hozzáférhetővé, online elérhetővé vált. Az az elgondolás, miszerint az internet ún. „jogmentes tér”, mára már értelmét veszítette. Az online műveknek, szolgáltatásoknak a felhasználása egyre gyakoribb lett, gazdasági jelentőségük nőtt, ez által a gyakorlat életre hívta az igényt az online közegben jogilag kiszámítható viszonyok kialakítására, a jogbiztonság internetes közegben is történő biztosítására. Az új tartalmakat létrehozó, szellemi alkotását internetes felhasználásra bocsátó réteg is igényli a jogi hivatkozási alapot az online szférában. Éppen ezért, a kiváló tervezési (szellemi) munka árán létrejövő szoftverek jogi védelme is elengedhetlenné vált.

Világszerte azonban megosztó az a kérdéskör, miszerint a szerzői jog – ahogyan hazánk szabályozásában – szabadalmi oltalom, vagy esetleg mindkét védelmi forma – ahogyan az Egyesült Államokban – biztosíthatja-e a szoftverek jogi védelmét. Kutatásom során azt vizsgáltam, hogy vajon elegendő-e a szerzői jog által nyújtott védelem, amely pusztán a szoftverek egyedileg kifejeződésre juttatott formáját védi, vagy szükséges lenne az USA-ban elterjedt joggyakorlat alapján – a szoftverben rejlő megvalósítási módszert is védő – erősebb jogi oltalom? A szabadalmazhatóság estén az időigényes szabadalmi eljárás és az újdonságkutatás modernizálását tartanám szükségesnek, továbbá a műszaki jelleg fogalmának egyértelműsítése végett az Európai Szabadalmi Egyezmény 52. cikkében szereplő releváns fordulat eltávolításának, új végrehajtási szabályban történő definiálásának átgondolását. Felmerül ezek mellett egy harmadik út is, mégpedig egy teljesen új, sajátos sui generis szabályozás kidolgozásának gondolata. Ennek alapjául az ún. Zöld szabadalmak illetőleg az adatbázisokra vonatkozó rendelkezések szolgálhatnak.

Mindezek alapján arra a meggyőződésre jutottam, hogy érdemes lenne a hazai szabályozást a szabadalmazhatóság irányába orientálni, ám ennek sikertelensége esetén ténylegesen elérkezettnek látom az időt egy szoftver-specifikus, sui generis szabályozás kidolgozására. Összességében azt vizsgáltam tehát, hogy az említettek alapján mely védelmi forma az ideális, és ennek kialakításához esetlegesen mely szabályozást érintő módosítások szükségesek.

SZENICZEY GRÉTA

jogász

osztatlan, 10. félév

PPKE JÁK

dr. Takó Sándor
mb. oktató, PPKE JÁK

Témavezetők:
dr. Ujhelyi Dávid
mb. oktató, PPKE JÁK

ZENEMŰVEK FILMEKBEN TÖRTÉNŐ FELHASZNÁLÁSÁNAK ÉS JOGI SZABÁLYOZÁSÁNAK KÉRDÉSEI

Dolgozatom témája a zeneművek filmekben történő felhasználásának és jogi szabályozásának kérdései.

A zeneművek filmekben történő felhasználása jogosulti és felhasználói szempontból is számos komplex szerzői jogi kérdést von maga után. A filmzene és a mozgókép elválaszthatatlanok, az idő folyamán a film és a zene egyfajta szimbiózisra kényszerült. Ezáltal a filmzene jogi szabályozását, szerződéses hátterének vizsgálatát a mozgókép szabályozásától teljesen elválasztani nem lehet.

A zeneműveket, mint önálló szerzői műveket és a zenéhez kapcsolódó legfőbb szereplőket érintő alapvető szerzői jogi kérdések ismertetése után a dolgozat központi részében az egyes filmes felhasználási módozatok kerültek bemutatásra. A dolgozat a filmzene felhasználás hagyományos módozataiból kiindulva, azok tipikus és atipikus felhasználási kérdéseit megvizsgálva igyekezett bemutatni, hogy milyen alapvető szerzői kérdések kísérik a zenék filmes célú felhasználását, és azok egyes szerződéses konstrukcióit.

A dolgozat célkitűzése a témában meghatározó hazai és nemzetközi irodalmakat feldolgozva, az amerikai entertainment law szakanyagok struktúráját is beépítve a kutatás módszertanába, egy új nézőpontból megvizsgálni, hogy az egyes filmes felhasználási módok, alkotói hozzájárulások tekintetében miként változik egy-egy zeneszerző, és egy-egy zenei felhasználás szerzői jogi megítélése.

SZÉL DÁNIEL

jogász
osztatlan, 9. félév
SZTE ÁJK

Témavezető:

*Dr. Görög Márta
egyetemi tanár, SZTE ÁJK*

A DEFENZÍV MEDICINA JOGI VONATKOZÁSAI MAGYARORSZÁGON

Az orvosi tevékenység rendkívüli precíziót igényel, amely azonban nem lehet hiba nélküli. A felelősségre vonás lehetősége jelentős nyomásként nehezedhet az orvosokra, amelynek okán megváltozhat orvosi tevékenységük módja, defenzívvé válhatnak. Ennek ellenére a defenzív medicina hazai kutatására mindez idáig csak kis mértékben került sor.

A dolgozat alaphipotézise, hogy a defenzív medicina Magyarországon is létezik, azonban jogi kérdései és megoldási lehetőségei feltáratlanok.

A kutatás során nem találtam általánosan elfogadott meghatározását a defenzív medicinának, emiatt egyes külföldön ismert definíciók segítségével kísérletet tettem annak megfogalmazására.

Mindezen túl, vizsgáltam a defenzív medicina magyarországi orvos-szakmai gyakorlatban való megjelenését, kérdőíves módszerrel, amely eredménye arra utal, hogy létezik Magyarországon is a defenzív medicina.

A dolgozat záró részében, a felmerült problémákra megoldási lehetőségeket kívántam keresni, elsősorban az Egyesült Államok megoldási mintái alapján. A kutatás során vizsgálat tárgyát képezték például a szakmai irányelvek, mint lehetséges megoldási minták. Ahol szükséges volt, megjelenítettem a hazai jogi környezetben, általam indokoltnak tartott változásokat is, például a szakmai irányelvek jogi megítélése esetén. A kutatás módszereit tekintve, segítségül hívtam a formál logika szabályait, az összehasonlítás módszerét, valamint a már említett kérdőíves kutatást.

VALKI ADRIENN

jogász

osztatlan, 7. félév

KRE ÁJK

Témavezető:

*Dr. Homicskó Árpád
egyetemi docens, KRE ÁJK*

AZ ÉLET VÉDELME AZ ÉLET KEZDETE ELŐTT KÜLÖNÖS TEKINTETTEL A MŰVI MEGTERMÉKENYÍTÉS JOGI KÉRDÉSEIRE

Dolgozatom elsődleges célja, hogy az asszisztált reprodukciós eljárások eredményeként létrejött embriók magyarországi helyzetére rávilágítsak. A mesterségesen megtermékenyített embriók védelmén túl fel kívánom hívni a figyelmet a magzati élet védelmével kapcsolatos problémákra is, arra való tekintettel, hogy véleményem szerint a természetes és mesterséges eljárások során létrejött embriók, magzatok nem megfelelően kerülnek megkülönböztetésre, valamint hivatkozva a hatályos egészségügyi törvényünk egyik szakaszára: „A testen kívül létrejött embriót a méhmagzat jogállása a beültetés napjától illeti meg”, mely hivatkozott szakasz álláspontom szerint egy újabb alátámasztása annak, hogy a két témakör együttes tárgyalása elengedhetetlen. Mivel az egészségügyi törvény értelmében a testen kívül (azaz in vitro fertilizációval) létrejött embriók egy esemény bekövetkezésének következtében már a magzatvédelmi törvény hatálya alá tartoznak, így annak elemzése is fontos mérföldköve a dolgozatomnak és ennek hatására a magzati státusz tisztázása is.

VÁGNER TAMÁS

jogász
osztatlan, 9. félév
ME ÁJK

Témavezető:

*Dr. Barta Judit
egyetemi docens, ME ÁJK*

AZ ÜZLETI TITOK MAGÁNJOGI VÉDELME

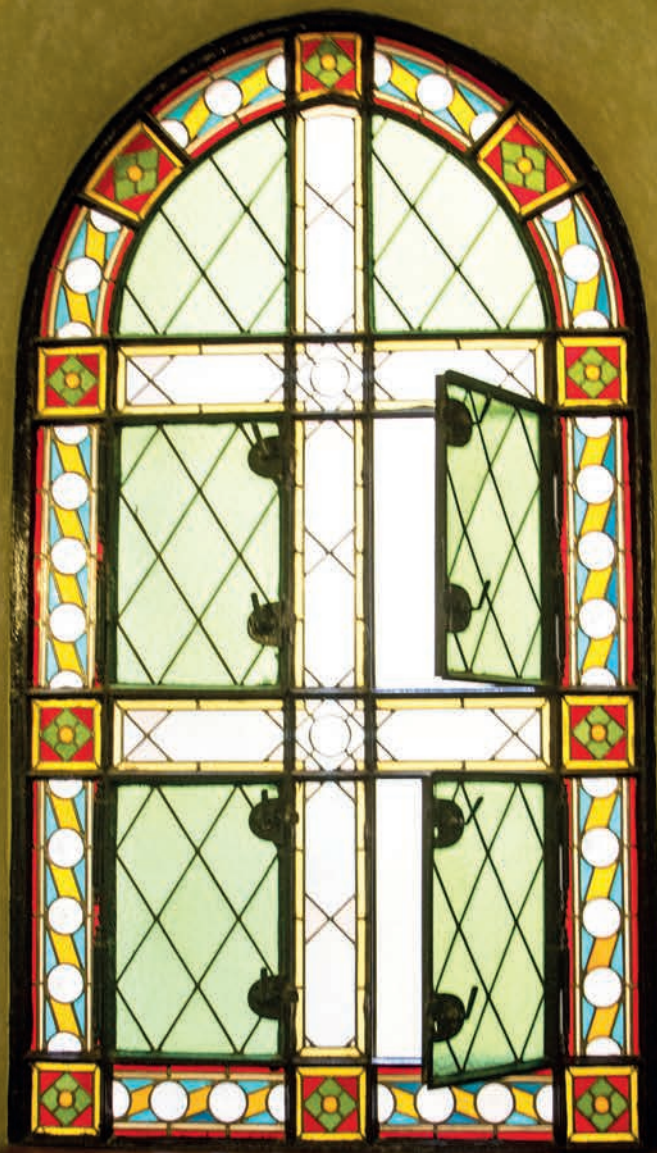
*„Nincs a világon az az információ, amit ne lehetne megszerezni,
ha készek fizetni érte.” – P. D. James*

Tekintettel a mai kiélezett piaci helyzetre nem egyszer egy-egy titok megfelelő hasznosításán múlhat egy vállalat üzleti sikere vagy bukása, így a vállaltok számára kulcskérdéssé vált titkaik megfelelő védelme.

Dolgozatom három egységre bontható, megjelenítve a szabályozás történeti ívét, majd kitérve a Ptk. egyes szerződéseire, illetve a társasági jogi vonatkozásokra, melyekkel együtt mutatja be az üzleti titokvédelem magánjogi intézményét.

A szabályozástörténet érdekessége, hogy elsőként a versenyjogban jelent meg a védelem, mára azonban épp onnan helyezték hatályon kívül, az üzleti titokvédelem alapvető változásokon ment keresztül az elmúlt időszakban. Ezen változások lefolyásában nagy szerepe volt az Európai Parlament és a Tanács irányelvének, melynek megalkotásában szerepet játszott, hogy az európai jogalkotó felismerte, hogy a közös belső piac versenyképességének szempontjából kulcskérdésről van szó, nem engedhető meg fragmentált szabályozás és védelem. Az irányelv implementálása során a magyar jogalkotó szakítva az addigi jogfejlődés irányával, többé nem a Ptk.-ban védi az üzleti titkot, hanem külön törvényben rendelkezik róla, mely ugyan fogalmi szinten nem hoz tartalmi változást, azonban vagyoni védelem lép az eddigi személyiségi jogi védelem helyébe, valamint versenyjogi védelemről sem beszélhetünk már.

Ugyan az üzleti titokvédelem intézménye kikerült a Ptk.-ból azonban a jogszabályi változások mellett fontosnak tartottam a dolgozatban a joggyakorlat megjelenítését, így vizsgálat alá vonva egyes szerződéseket és társasági jogi rendelkezéseket. A Ptk. nevesíti a titokvédelem intézményét a kutatási és jogbérleti szerződés tekintetében, azonban fellelhető továbbá a közvetítői és forgalmazási szerződések körében is, így ezen szerződések esetében is nagy hangsúllyal jelennek meg a különböző titokvédelmi rendelkezések. A társasági jogban elsősorban a vezető tisztségviselő felvilágosítási és titoktartási kötelezettsége, valamint a tagok iratbetekintési joga és a társasági érdek konkurálása emelhető ki, mint témánk szempontjából jelentőséggel bíró konfliktusok. A bírói gyakorlat következetesnek és egységesnek tekinthető a titokvédelmi intézmények alkalmazásának körében, melynek fenntartására az új szabályozás tükrében is reális esély mutatkozik.

**Roska Tamás Tudományos
Előadás**

A ROSKA TAMÁS TUDOMÁNYOS ELŐADÁSRÓL

367

Az OTDT 2017-ben elhatározta, hogy a felsőoktatás különböző képzési szintjein történő tehetséggondozó, tudományos kutatói tevékenység folyamatosságának támogatása és perspektíváinak felmutatása, a tehetség elismerése és a fiatal kutatói teljesítmények megismeretése, valamint Roska Tamás tudományterületeket összekapcsoló, nemzetközileg elismert kutatói életműve előtti tiszteletadás céljából életre hívja a Roska Tamás tudományos előadások intézményét. Az előadás tartására elismerő felkérést kaphat az a doktorjelölt/doktorandusz/poszt doktor, aki kutatómunkája során az általa választott szakmai területen kiemelkedő teljesítményt nyújtott, eredményeiről nívós publikációk, előadások, művészeti vagy tudományos alkotások formájában számot adott, valamint képes eredményeit magas színvonalú és élményt nyújtó tudományos, tudomány népszerűsítő előadásban szakterülete iránt érdeklődő, az OTDK részt vevő fiatalok és mentoraik előtt közzétenni. Az előadás tartására szekciónként egy, összesen 16 tudománykörben kerül sor az Országos Tudományos Diákköri Konferencián.

Nem véletlen, hogy ezt a rangos díjat Roska Tamásról nevezték el, aki Széchenyi- és Bolyai-díjas akadémikus, professzor, a celluláris hullámszámítógép architektúrájának megalkotója, a PPKE Információs Technológiai és Bionikai Karának alapító dékánja, a hazai bionikai képzés megteremtője. Tudományos tevékenységét számtalan hazai és nemzetközi díjjal ismerték el.

A száraz adatok ugyanakkor nem adják vissza az embert, a tudóst, aki fiatalok generációit indította el a világszínvonalú kutatómunka felé. Tudós és kutató volt a szó teljes értelmében, s erre a szellemi kalandra hívta tanítványait, munkatársait.

„Valami egészen új kell!” – vallotta mindig. Fontosnak tartotta ugyanakkor, hogy a teljes emberhez forduljon, a kitartó munka mellett az igazi erkölcsi hozzáállást is próbálta élővé tenni. Meggyőződése volt, hogy az ember megértéséhez az ’igaz’ három különböző dimenzióját együtt szemlélve kerülhetünk közelebb. *„Hajlamosak vagyunk a mai korban azt hinni, hogy csak az az igaz, amit a természettudományok megmutatnak. Úgy gondolom, hogy nem. Ha meghallgatjuk Mozart Requiemjét, akkor tudjuk, hogy ez igaz. Vagy, ha elolvassunk egy Arany- verset, vagy ránézünk egy Munkácsy-képre, akkor tudjuk, hogy ez igaz. Vagy, ha látunk valakit, aki a családját nemes értékekre neveli, akkor tudjuk, hogy igaz.”*

Hite, lelkesedése villámgyorsan átragadt a segítőtársaira is. Megérintette őket alázatos, önzetlen munkája, elkötelezettsége, s a teljes bizalom, amivel feléjük fordult. Mély emberiséggel megélt szolgálatával az egyetemes tudományt és mindenkit személyesen is gazdagított élete során. Mindig meglátta a lehetőséget a fiatal tehetségekben és teret adott nekik, hogy kibontakoztathassák a bennük rejlő képességeket. Fontosnak tartotta, hogy *„olyan kutató legyen, akinek kaland egy új minőség létrehozása.”* Sosem a saját, önös érdekei mozgatták, hanem a tudomány, valamint egy erkölcsi alapokon nyugvó, az embert szolgáló új társadalom építésén dolgozott.

Saját szakmai területén messze túlmutató tevékenysége inspiráció és példa a jövő tudósai számára. Szavai szerint: *„Ti vagytok családoknak és a nagy közösségnek, ennek a nemzetnek a reménységei. Itt ülnek köztetek a jövő sikeres kutatói, feltalálói, tanárai, felelős vezetői. A család, a tudás, az igazi művészet és a nemes erkölcsi értékek megbecsülése és támogatása a ti boldogulásotok és az ország felemelkedésének sarkköve. Sokan küzdünk ezért az értékrendért, és bár nem tudjuk mindig elég hitelesen felmutatni, de az értékek tisztelete kötelez bennünket. A fenti értékekre épül a XXI. század új gazdasága, a koncepció vezérelte gazdaság. A sikeres szakemberek felkészülésében, a szakmai ismeretek mellett a klasszikus értékek mentén található humán műveltségnek, az irodalomnak, a zenének, a képzőművészetnek ugyancsak fontos szerepe van. Csodálatos élmény e két világ összekapcsolása. Mindezt egy szép Szent Pál-i hasonlattal kifejezve: énekeljete az elmétekkel! Kívánom, hogy sikerüljön nektek. A marsallbot a zsebetekben van.”*

DR. HORVÁTH ORSOLYA

óraadó

PTE ÁJK

AZONOSÍTÓ ÉS KERESŐ KUTYÁK A BŰNÜGYEKBE

Előadásomban azokat a legfrissebb kutatási eredményeimet szeretném bemutatni, melyek a bűnügyi szolgálati kutyák munkájához kötődnek. Ez idáig Magyarországon nem született a témában monográfia, így megállapításaim és az elvégzett empirikus kutatásom hiánypótló jelleget tölt be a magyar kriminalisztika irodalmában.

A kutya kriminalisztika hasznosítása mind a felderítés, mind a bizonyítás körében értelmezhető. A disszertáció alapját a kutya mint élőlény bemutatása és munkájának elhelyezése jelenti a büntetőeljárásban. Fontosnak tartom, hogy megismerjük az eljárás alanyát és összekapcsoljuk a (társadalmi) büntetőeljárás elvárásokkal, a munkavégzése eredményességével, a természettudományos kutatások eredményeivel és csak ezután szabályozzuk alkalmazását a releváns jogszabályokban, normákban.

Kereső és azonosító csoportba rendeztem a vizsgált feladatokat ellátó kutyákat attól függően, hogy szagmemóriából dolgoznak, vagy a jelenben észlelik a keresett szagot (például robbanóanyag-kereső kutya, nyomkövető kutya). Az emberi szagok összetételét, annak gyakorlati jelentőségét is bemutatom a büntetőeljárásban, hogy lássuk miért is van szerepe a természettudományos ismereteknek a bűnügyi nyomozásban.

A téves bírói ítéletekből szemezgetve felhívom a figyelmet a kutyák által végzett munkák korlátaira, az emberi tényezők által keletkezett problematikus részekre.

A meghatározó eredményeket közlő kutatások ismertetését követően bemutatom saját kutatási eredményeimet az emberi szagminták műszeres analitikai vizsgálata körében, majd egy olyan alternatív, akár műszer, akár bioeszköz használati lehetőségeiről számolok be, amelyek hozzájárulnak a kriminalisztika céljaihoz.

Előadásomat azokkal a javaslatokkal zárom, mely a kutyák munkájának eredményességét növelik, továbbá cselekvésre szólítja fel a kriminalistákat.

